

САЛАЛЫҚ БІЛІКТІЛІК ШЕҢБЕРІ

«МҰНАЙ-ГАЗ ӨНЕРКӘСІБІ»

**«МҰНАЙ МЕН ГАЗДЫ ТАСЫМАЛДАУ ЖӘНЕ САҚТАУ»
БАҒЫТЫ БОЙЫНША**

Астана, 2025

Мұнай-газ, мұнай өңдеу
және мұнай-газ химиясы
салаларындағы кәсіптік біліктіліктер
жөніндегі салалық кеңестің
«13» маусымдағы 2025 жылғы №3-2025
хаттамасымен бекітілген

1. «Мұнай мен газды тасымалдау және сақтау» бағыты бойынша салалық біліктілік шеңбері

2. Салалық біліктілік шеңберінің паспорты

2.1 Кіріспе

«Мұнай мен газды тасымалдау және сақтау» бағыты бойынша салалық біліктілік шеңбері (бұдан әрі – СБШ) Ұлттық біліктілік жүйесінің элементтерінің бірі болып табылады және Әлеуметтік әріптестік және әлеуметтік және еңбек қатынастарын реттеу жөніндегі республикалық үшжақты комиссияның 2016 жылғы 16 наурыздағы хаттамалық шешімімен бекітілген Ұлттық біліктілік шеңберіне, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 14 қыркүйектегі №384 бұйрығымен бекітілген Салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеу және (немесе) өзектендіру қағидаларына сәйкес келеді.

Бүгінгі күні Қазақстан Республикасында мұнай мен газды тасымалдау құбырлар (магистральдық мұнай құбырлары/ газ құбырлары), теміржол және теңіз көлігі арқылы жүзеге асырылады.

Сонымен қатар, магистральдық су құбырлары арқылы алыс қашықтыққа су тасымалдау жүзеге асырылады. Магистральдық су құбыры-бұл суды қабылдау және дайындау орындарынан оны тұтыну пункттеріне дейін айдауға арналған бірыңғай өндірістік-технологиялық кешен.

Тасымалдау алдында тауарлық мұнай мұнай өндіруші және тасымалдаушы компаниялардың резервуарлық парктерінде сақталады. Газды сақтау үшін жер асты қоймалары да қолданылады.

СБШ салада танылған біліктілік деңгейлерін сипаттайды және олардың салыстырмалылығын қамтамасыз етеді, сондай-ақ «Кәсіптік біліктілік туралы» Қазақстан Республикасының 2023 жылғы 4 шілдедегі №14-VIII ҚРЗ Заңына сәйкес мұнай газ саласындағы мамандардың кәсіби стандарттары мен сәйкестігін растау және біліктілігін беру немесе кәсіби біліктілігін тану жүйесін әзірлеу үшін негіз болады.

СБШ әзірлеудің және (немесе) өзектендірудің негізгі мақсаттары:

1) еңбек нарығын дамытудың жалпы стратегиясын және мұнай-газ саласында (салада) кадрлар даярлау жүйесін қалыптастыру, оның ішінде нақты біліктілік алу, біліктілік деңгейін арттыру, кәсіби біліктілікті тану арқылы еңбек қызметі барысында мансаптық өсудің әртүрлі траекторияларын жоспарлау;

2) кәсіптік стандарттарды, кәсіптік даярлау, қайта даярлау және біліктілікті арттыру бағдарламаларын әзірлеу кезінде басшылардың, мамандардың, қызметкерлер мен түлектердің біліктілігіне қойылатын талаптардың сипаттамасы;

3) кәсіптік біліктілікті тануды жүргізу кезінде пайдалану.

СБШ мәтіні бойынша қолданылатын қысқартулар:

АГТС - Автоматтандырылған газ тарату станциясы;

БЭК - Бірыңғай экономикалық кеңістік;

БТБА - Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

ҚҚҚ – «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС;

КҚК – «Каспий құбыр консорциумы»;

ҚТКФ – «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКҚК» ЖШС;

ҚХР - Қытай Халық Республикасы;

МГҚ - Магистральдық газ құбыры;

ҚР ҰЭМ - Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі;

ҚР ҚМ - Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі;

ҚР ҰЖ - Қазақстан Республикасының Ұлттық жіктеуіші;

ҰҚЖ - Ұлттық қызметтер жіктеуіші;

ҰБШ - Ұлттық біліктілік шеңбері;

СБШ - Салалық біліктілік шеңбері;

ЭҚЖЖ - Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші;

ЖПУ - Жөндеу-пайдалану учаскесі

СМГ - Сұйытылған мұнай газы;

ЖЭО - Жылу электр орталығы;

КСШ - Көмірсутек шикізаты;

ЭХҚ - Электрохимиялық қорғаныс;

МӨЗ - Мұнай өңдеу зауыты;

ҚТП - Қабылдау-тапсыру пункті.

2.2

Сала: «Мұнай-газ өнеркәсібі».

3. Жалпы ережелер

Миссиясы: салалық біліктілік жүйесінің моделін жетілдіру (Мұнай мен газды тасымалдау және сақтау), қолданыстағы кәсіптер мен лауазымдардың біліктілік анықтамалықтарынан кәсіптік стандарттарға, мұнай-газ саласы қызметкерлерінің кәсіптік біліміне көшуге кешенді дайындық және техникалық және кәсіптік білім беру мекемелерінде және жоғары оқу орындарында даярлау мен оқыту бағдарламаларының өзектілігін арттыру.

Пайымдау: кадрларды тиімді пайдалану және даярлау үшін қолданыстағы салалық біліктілік жүйесін дамыту және нығайту.

СБШ мақсаты - саланы дамытудың стратегиялық басымдықтары мен экономикалық өсу перспективаларын ескере отырып, ҰБШ негізінде қолданыстағы біліктіліктерге қойылатын талаптарды көрсете отырып, салада танылатын біліктілік деңгейлерінің құрылымдық сипаттамасын әзірлеу. Салааралық құзыреттерді және кәсіптік қызметтің (біліктіліктің) сабақтас түрлерін белгілей отырып, біліктіліктің тиісті деңгейлері бойынша кәсіптерді картаға түсіруді жүргізу.

СБШ келесі қағидаттарды ескере отырып әзірленді:

- саладағы негізгі өнімнің (өнімнің немесе қызметтің) анықтамалары;
- сала шекараларын анықтау;
- еңбек бөлінісі жүйесінің анықтамалары;

- салада өмір сүру перспективалары мен өзгергіштігін ескере отырып, өзара байланысты кәсіби топтарды және/немесе кіші топтарды анықтау;
- практикалық тәжірибені ескере отырып, біліктіліктің төменгі деңгейлерінен жоғары деңгейлеріне өту кезінде біліктілікті дамыту траекторияларының сабақтастығы;
- біліктілік деңгейлері иерархиясының еңбек бөлінісінің құрылымына және Қазақстан Республикасының білім беру жүйесіне сәйкестігі;
- кәсіби қызмет және экономикалық орындылық параметрлері арқылы СБШ біліктілік деңгейлерін (кіші деңгейлерін) сипаттау;
- тиісті функционалдық карталарды құра отырып, саланың негізгі функцияларын талдауды орындау;
- қабылдау мен қолданудың жеңілдігін қамтамасыз ететін біліктілік деңгейлерінің айқын және әмбебап түсінікті құрылымы.

СБШ-да келесі терминдер мен ұғымдар қолданылады:

білім - кәсіби тапсырма шеңберінде іс-әрекеттерді орындау үшін қажетті зерттелген және игерілген ақпарат;

дағды - кәсіби тапсырманы толығымен орындауға мүмкіндік беретін білім мен дағдыларды қолдану қабілеті;

мамандық – жеке тұлға жүзеге асыратын және оны орындау үшін белгілі бір біліктілікті талап ететін кәсіп түрі;

кәсіптік біліктілік - кәсіп бойынша еңбек функцияларын орындау үшін талап етілетін құзыреттерді меңгеруді сипаттайтын кәсіптік даярлық дәрежесі;

кәсіптік стандарт - ресми және (немесе) бейресми және (немесе) ақпараттық білім беруді, біліктілік пен құзыреттілік деңгейін, кәсіптік қызметтің нақты саласындағы еңбек мазмұнын, сапасы мен жағдайларын ескере отырып, білімге, іскерлікке, дағдыларға, жұмыс тәжірибесіне қойылатын жалпы талаптарды белгілейтін жазбаша ресми құжат;

Қазақстан Республикасының Ұлттық қызметтер жіктеуіші - Қазақстан Республикасының аумағында қолданылатын қызметтер атауларын көрсететін және оларды орындалатын жұмыс түріне сәйкес дағдылардың деңгейі мен мамандануы бойынша жіктейтін стандарттау жөніндегі құжат;

құзыреттілік - еңбек функциясын құрайтын бір немесе бірнеше кәсіби тапсырмаларды орындауға мүмкіндік беретін дағдыларды қолдану мүмкіндігі;

білік - кәсіби міндет шеңберінде жеке бірлік іс-әрекеттерді физикалық және (немесе) ақыл-оймен орындау қабілеті;

салалық біліктілік шеңбері (бұдан әрі – СБШ) - орындалатын жұмыстардың күрделілігіне және пайдаланылатын білімдердің, іскерліктер мен құзыреттердің сипатына қарай саладағы деңгейлер бойынша маманның біліктілігіне қойылатын талаптарды жіктейтін, Қазақстан Республикасының Ұлттық қызметтер жіктеуіші, Ұлттық біліктілік шеңбері негізінде әзірленетін құжат;

Ұлттық біліктілік жүйесі – еңбек нарығы тарапынан біліктілікке сұранысты реттеу мен келісудің құқықтық және институционалдық құралдары мен тетіктерінің кешені және білім беру жүйесі тарапынан біліктілік ұсынысы, оның ішінде ақпараттық жүйе.

4. Саланың ағымдағы жағдайы

Ақпарат көздері

Мұнай-газ саласына талдау жүргізу үшін ашық ресми көздер пайдаланылды:

- ҚР Ұлттық экономика министрлігі (ҚР ҰЭМ) Статистика комитетінің статистикалық ақпараты;
- ҚР Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитетінің Статистикалық ақпараты;
- ҚР Энергетика министрлігінің баспасөз хабарламалары;
- ҚР Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің ұлттық статистика бюросының статистикалық ақпараты;
- ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің аналитикалық ақпараты;
- ҚР Оқу-ағарту министрлігінің Білім беру саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитетінің анықтамалық материалдары;
- ҚР Өнеркәсіп және құрылыс министрлігі Геология комитетінің анықтамалық материалдары;
- «ҚР отын-энергетикалық кешенінің ситуациялық-талдау орталығы» акционерлік қоғамының статистикалық және талдамалық ақпараты;
- «KAZENERGY» қауымдастығының 2023 жылғы ұлттық энергетикалық баяндамасы;
- Қазақстан Республикасының мұнай-газ саласындағы еңбек қызметінің түрлері және кәсіптік қызмет салалары бойынша топтастырылған кәсіптер тізбесі, 2015 жыл («KAZENERGY» қауымдастығы);
- мұнай-газ саласы бойынша материалдар (баспасөз релиздері, талдамалық және анықтамалық ақпарат, мемлекеттік органдардың, ұлттық компаниялардың есептері және т.б.);
- ашық көздерден алынған өзге де талдамалық материалдар мен статистикалық деректер.

Салалық шектеулер

Мұнай-газ саласы тұтастай алғанда үш бағытқа бөлінеді:

- 1) көмірсутек шикізатын (КСШ)¹ барлау және өндіру (upstream);
- 2) КСШ-ны магистральдық құбырлар және басқа да көліктермен тасымалдау (midstream) және сақтау;
- 3) КСШ қайта өңдеу және оларды қайта өңдеу өнімдерін сату (downstream).

Кейбір ірі компаниялардың қызметі барлық үш бағытты қамтиды. Қазақстандағы осындай тігінен интеграцияланған компанияларға «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ, өндіру бойынша еншілес компаниялармен «Ембімұнайгаз» АҚ, «QazaqGaz» ҰК АҚ және «Өзенмұнайгаз» АҚ, тасымалдау бойынша – «ҚазТрансОйл» АҚ, «Qazaqgaz» ҰК АҚ, және қайта өңдеу бойынша – «АМӨЗ» ЖШС, «ПМХЗ» ЖШС және «ПКОП» ЖШС.

Мұнай мен газды тасымалдау бағыты магистральдық құбырларды пайдалану мен жөндеуге және КСШ тасымалдауды тікелей басқаруға

¹ Көмірсутек шикізаты (КСШ) ретінде мұнай, газ конденсаты, табиғи/ілеспе газ танылады

байланысты барлық операцияларды қамтиды. Мұнайды тасымалдау теміржол және теңіз көлігімен де жүзеге асырылады.

Мұнай тасымалдау

Қазақстанда мұнай тасымалдау негізінен мұнай құбырларының үлесіне тиесілі, олар тасымалдаудың ең арзан және экологиялық қауіпсіз тәсілі болып табылады.

Газ тасымалдау

Қазіргі уақытта табиғи газды тасымалдаудың негізгі түрі құбыр болып табылады. Магистральдық және тарату газ құбырлары жүйесі Қазақстан аумағында кең таралған.

1-кестеде ҚР ҰК 03-2019 сәйкес мұнай-газ саласының біліктіліктерімен экономикалық қызмет түрлерінің корреляциясы келтірілген.

1-кесте. «Мұнай мен газды тасымалдау және сақтау» ЭҚЖЖ III-бағыт бойынша қызметтер

№ p/c	ЭҚЖЖ секциясы	ЭҚЖЖ бөлімі	ЭҚЖЖ тобы	ЭҚЖЖ сыныбы	ЭҚЖЖ кіші сыныбы
1.	D. Электр энергиясымен, газбен, бумен, ыстық сумен және кондиционерленген	35 Электр энергиясыме н, газбен, бумен, ыстық сумен және кондиционер ленген ауамен жабдықтау	Газ тәрізді отынды өндіру және тарату	35.22 Газ тәрізді отынды құбырлар арқылы тарату	35.22.0 Газ тәрізді отынды құбырлар арқылы тарату
2.	H. Көлік және қойма	9 Құрлық және құбыржол көлігінің қызметі	49.2 Жүк теміржол көлігінің қызметі	49.20 Жүк теміржол көлігінің қызметі	49.20.0 Жүк теміржол көлігінің қызметі
3.			49.5 Құбыржол көлігінің қызметі	49.50 Құбыржол көлігінің қызметі	49.50.0 Құбыржол көлігінің қызметі
4.		50 Су көлігінің қызметі	50.2 Теңіз және жағалау жүк көлігінің қызметі	50.20 Теңіз және жағалау жүк көлігінің қызметі	50.20.0 Теңіз және жағалау жүк көлігінің қызметі
		52 Жүктерді жинау және қосалқы клік	52.1 Жүктерді жинау және сақтау (52.10.4)	52.10 Жүктерді жинау және сақтау	52.10.4 Мұнай сақтау

5.		қызметі	52.2 Көмекші көлік қызметі	52.21 Құрлық көлігі саласындағы қызметтер	52.21.5 Магистральдық және өзге де құбырларды, оның ішінде су құбырларын пайдалану
----	--	---------	----------------------------------	--	--

2-кесте. Мұнай тасымалдау және сақтау бойынша біліктіліктің функционалдық кестесі

ҰБШ деңгейі	СБШ «Мұнай тасымалдау және сақтау»		
8, 7	1-бөлім. Басқару процестері Мұнай тасымалдау бойынша өндірістік процестерге басшылық жасау. Стратегиялық өндірістік бағдарламаны іске асыру. Қызметті басқару. Персоналды басқару. Жобаларды басқару. Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау. Жоспарлау және қаржылық басқару. Бизнес-жоспарды Стратегиялық жоспарлау және іске асыру. Тасымалдауды басқару және жоспарлау		
6,5,4,3	3-бөлім Өндірістік процесті дайындау Мұнай құбырын толтыру. Техникалық қызмет көрсету. Өндірістік процестерді автоматтандыру.	2-бөлім Негізгі өндірістік процестер Мұнай айдау станциясын пайдалану. Магистральдық мұнай құбырының желілік бөлігін пайдалану. Диагностикалық тексеру. Айналма жолдар, Тексеру. Мұнайды қабылдау, сақтау және сату. Мұнай сапасын бақылау.	4-бөлім Өндірістік процестерден кейін Жөндеу қызметі. Күрделі жөндеу. Қайта құру. Жаңғырту. Объектілерді жою және консервациялау.
2	5-бөлім Көмекші процестер: Есепке алу. Құжаттау. Логистика. Персоналды оқыту. ЭХҚ		

3-кесте. Газ тасымалдау және сақтау бойынша біліктіліктің функционалдық кестесі

ҰБШ деңгейі	СБШ «Газ тасымалдау және сақтау»
8, 7	1-бөлім. Басқару процестері. Газ тасымалдау бойынша өндірістік процестерге басшылық жасау. Стратегиялық өндірістік бағдарламаны іске асыру. Қызметті басқару. Персоналды басқару. Жобаларды басқару. Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау. Жоспарлау және қаржылық басқару. Бизнес-жоспарды Стратегиялық жоспарлау және іске асыру. Тасымалдауды басқару және жоспарлау

6,5,4,3,2	3-бөлім Өндірістік процесті дайындау Газды тасымалдауға дайындау. Құбырды тауарлық газбен толтыру. Техникалық қызмет көрсету. Өндірістік процестерді автоматтандыру.	2-бөлім Негізгі өндірістік процестер Диспетчерлеу. Компрессорлық станцияны пайдалану. Магистральдық газ құбыры мен тарату газ құбырының желілік бөлігін пайдалану. Диагностикалық тексеру. Айналма жолдар, Тексеру. Газды қабылдау, сақтау және босату. Газ сапасын бақылау. Газ бойынша тауар-көлік операциялары.	4-бөлім Өндірістік процестерден кейін Жөндеу қызметі. Күрделі жөндеу. Қайта құру. Жаңғырту. Объектілерді жою және консервациялау.	5-бөлім Көмекші процестер: Есепке алу. Құжаттау. Логистика. Персоналды оқыту. ЭХҚ
2	5-бөлім Көмекші процестер: Есепке алу. Құжаттау. Логистика. Персоналды оқыту. ЭХҚ			

5. Саланы (өрісті) талдау

5.1 Бағыттар бойынша негізгі деректер

Мұнайды құбыр арқылы тасымалдау

Қазақстанда өндірілетін мұнайдың 80% астамы экспортқа негізінен құбыржол көлігімен жөнелтіледі, қалған бөлігі өңдеу үшін ішкі нарыққа жеткізіледі. Мұнайды экспортқа жөнелту мынадай магистральдық құбырлар арқылы жүзеге асырылады:

«Каспий құбыр консорциумы». КҚК мұнай құбыры-жалпы ұзындығы 1 511 км (оның ішінде Қазақстан учаскесі 452 км). Қазақстандық «Теңіз» мұнай кен орны мен Қара теңіздегі «Южная Озереевка» мұнай терминалын (Новороссийск портына жақын) жалғайды. 2001 жылы пайдалануға берілді.

КҚК - қазақстандық мұнайды экспорттау кезіндегі ең сенімді және тиімді бағыт болып табылады. КҚК негізінен қазақстандық мұнайға арналған және салынған. КҚК акционерлерінің құқықтары мен міндеттемелері консорциум құру туралы келісімде айқындалған. Бұл мұнай құбырында мұнай сапасы Банкінің болуы жүк жөнелтушілерге сапа (тығыздық) өзгерген жағдайда өтемақы алуға мүмкіндік береді. Жобаны дамытудың барлық кезеңдеріндегі инвестициялардың жалпы көлемі 8,4 млрд АҚШ долларынан асты.

2024 жылдың қорытындысы бойынша КҚК бойынша 54,9 млн тонна қазақстандық мұнай тасымалданды, 2023 жылға қарай 97,0% – 56,6 млн тонна). КҚК арқылы тасымалдау 2024 жылы 62,7 млн тоннаны құрады. (оның ішінде 2023 жылдың ұқсас кезеңінде 54,927 млн тонна қазақстандық мұнай және 56,578 млн тонна).

«ҚазТрансОйл» АҚ «Өзен-Атырау-Самара» мұнай құбыры

жылытылатын магистральдық мұнай құбыры. Өзен кен орнынан Атырау МӨЗ-ге дейін төселген, одан әрі «Транснефть» мұнай құбырлары жүйесімен Самара бағытында жалғасады. Өзен-Атырау-Самара мұнай құбырының ұзындығы 1380 км-ден асады, Қазақстан аумағында - 1232 км. Мұнай құбыры Қазақстанның Маңғыстау, Атырау және Батыс Қазақстан облыстары мен Ресейдің Самара облыстарының аумағы арқылы өтеді.

Осы құбыр арқылы мұнай тасымалдау көлемі 2024 жылы 8,801 млн тоннаны құрады. 2024 жылдың қорытындысы бойынша Атырау-Самара мұнай құбыры арқылы мұнай тасымалдау 8,8 млн. тоннаны құрады (2023 жылға қарай 95,3% – 9,2 млн.тонна).

«Атасу-Алашанькоу» магистральдық мұнай құбыры Батыс Қазақстан, Ақтөбе және Құмкөл кен орындарындағы мұнайды Қытайға, сондай-ақ транзиттік ресейлік мұнайды тасымалдауға арналған. Мұнай құбырының бастапқы пункті Ұлытау облысында орналасқан «Атасу» қабылдау-тапсыру пункті (ҚТП) болып табылады, онда Қытай Халық Республикасының аумағында орналасқан Алашанькоу соңғы пунктіне дейін одан әрі айдау және айдау арқылы мұнай қабылдау жүзеге асырылады. Ол Қазақстан Республикасының төрт облысының аумағы арқылы өтеді: Ұлытау, Қарағанды, Жетісу және Абай, сондай-ақ Қытай Халық Республикасының аумағы бойынша 2024 жылдың қорытындысы бойынша Атасу – Алашанькоу мұнай құбыры арқылы мұнай тасымалдау 1,2 млн.тоннаны құрады (2023 жылға қарай 100% - 1,2 млн. тонна). Атасу-Алашанькоу мұнай құбыры арқылы мұнай тасымалдаудың 2025 жылға арналған жоспары 1,0 млн тоннаны құрайды.

«Қарашығанақ-Орынбор» тасымалдау жүйесі - Қазақстан мен Ресей аумағындағы қолданыстағы конденсат құбырларының жүйесі. **Құбыр Қазақстандағы Қарашығанақ мұнай-газ кен орнынан Орынборға, Орынбор облысына, Ресейге дейін өтеді.** Осы құбыр арқылы «Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В.» консорциумы Ресей Федерациясының Орынбор МӨЗ-ге тұрақсыз газ конденсатын жеткізеді. Сұйық көмірсутектердің негізгі бөлігі Қарашығанақ өңдеу кешеніндегі (ҚӨК) консорциуммен тұрақтандырылады және КҚК магистральдық құбыры арқылы экспортталады.

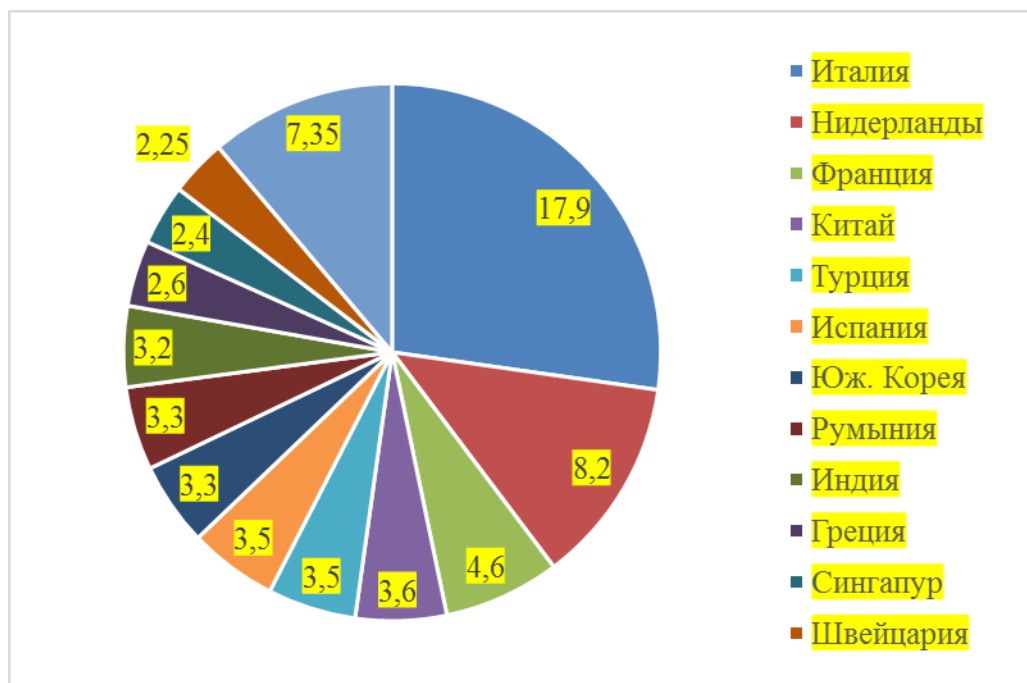
1-сурет. Қазақстанның мұнай құбыры жүйесі

ҚР ҚМ Мемлекеттік кірістер комитетінің деректері бойынша 2023 жылы қазақстандық мұнай әлемнің 30-ға жуық еліне жеткізілді. 2024 жылдың қаңтар-қараша айларында Қазақстаннан шикі мұнайды шетелдік нарықтарға жеткізу көлемі 2023 жылғы деректермен салыстырғанда іс жүзінде өзгерген жоқ. 2023 жылдың ұқсас кезеңінде қазақстандық қара алтынды тұтынушы елдерге 64,3 млн тонна, биыл – 64,4 млн тонна жеткізілді².

Белгіленген кезеңде Германияның қазақстандық көмірсутек шикізатының импорты едәуір өсті. Өсім екі еселенген өсімнен асты – 2023 жылы 600 мың тоннадан 2024 жылы 1,4 млн тоннаға дейін. ЕО елдері 2022 жылдың желтоқсанында Ресей мұнайын әкелуге тыйым салды, оны ГФР сатып алды. Эмбарго себебінен Германия қазақстандық шикізат импортына ауысты.

ҚР-дан мұнай жеткізуді арттыру бойынша екінші ел **Италия** болды, ол тұтастай алғанда Қазақстан үшін мұнайдың ең ірі импорттаушысы болып табылады. Мәселен, 2024 жылы бұл елге заттай түрде 5,8 млн тоннаға артық мұнай жөнелтілді, 2023 жылы бұл елге экспортқа 22 млн тонна, 2024 жылы - 27,8 млн тонна мұнай жіберілді. **Нидерланды** қазақстандық мұнайды сатып алуды да ұлғайтты-өсім 1,8 млн тоннаны құрады. **Греция** импортты 800 мың тоннаға – 3,2 млн тоннадан 4 млн тоннаға дейін ұлғайтты.

Қытай 2024 жылы ҚР-дан қара алтын импортының көлемін - 2023 жылғы 11 айдағы 5,2 млн тоннадан 2024 жылдың ұқсас кезеңінде 2,7 млн тоннаға дейін қысқартты. **Түркияға** жөнелту екі есеге жуық төмендеді – 3,2 млн тоннадан 1,8 млн тоннаға дейін. **Сингапур** да аз импорттай бастады - екі есе дерлік. Бұл арал мемлекетіне жеткізілім 3 миллион тоннадан 1,4 миллион тоннаға дейін төмендеді.

2-сурет. Қазақстан мұнайының елдер бойынша экспорты

4-кестеде саланың негізгі өндірістік және экономикалық көрсеткіштеріне байланысты 2023 жылғы деректер келтірілген.

4-кесте. 2023 жылғы әлем елдері бойынша қазақстандық

² <https://kapital.kz/economic/132979/kak-izmenilis-eksportnyye-potoki-kazakhstanskoy-nefti-v-2024-godu.html>

мұнай мен газ конденсатының экспорты ³.

Негізгі елдер - сауда серіктестері	Көлемі, қантар- желтоқсан 2022 ж. тонна	Құны (мың доллар. АҚШ), қантар- желтоқсан 2022 ж.	Көлемі, қантар- желтоқсан 2023 ж. тонна	Құны (мың доллар. АҚШ), қантар- желтоқсан 2023 ж.	Көле мі, 2023 ж. % 2022 жылға
Барлығы, оның ішінде	65 155 223,7	46 900 850,1	70 632 244,6	42 302 535,1	108,4
ИТАЛИЯ	18 215 610,7	13 321 249,3	24 184 327,4	14 483 991,5	132,8
НИДЕРЛАНДЫ	6 108 956,2	4 299 088,4	5 978 589,9	3 360 016,4	97,9
ФРАНЦИЯ	3 739 707,2	2 723 751,2	4 363 853	2 653 360	116,7
ШВЕЙЦАРИЯ	1 698 578	949 450,5	1 944 910,5	920 710,4	114,5
КОРЕЯ	5 754 040	4 415 771,2	5 535 839	3 649 751,6	96,2
ИСПАНИЯ	2 956 357,7	2 196 276,3	2 319 884	1 419 936,3	78,5
РУМЫНИЯ	3 587 563,4	2 386 422,4	4 720 851,8	2 673 684	131,6
ГРЕЦИЯ	2 131 940,9	1 535 684,4	3 594 493	2 211 016,4	168,6
ҚЫТАЙ	5 345 815,7	4 099 744,7	5 748 269	3 762 236	107,5
ЖАПОНИЯ	137 446	78 353,5			
ПОЛЬША	459 301,1	299 663,3	100 004,8	50 555,8	21,8
ИНДИЯ	2 205 542,2	1 697 604,2	400 666,8	272 919	18,2
ЛИТВА	514 479,2	340 208,7			
АҚШ	818 608	558 128,2	1 356 399	852 724	165,7
СИНГАПУР	3 135 535,7	1 872 132,2	3 350 007,5	1 697 943,4	106,8
ТҮРКИЯ	4 055 891,2	2 898 124,2	3 478 572,8	2 101 964,3	85,8
ИЗРАИЛЬ	1 025 171	776 570,1	559 896	340 492,3	54,6
ХОРВАТИЯ	474 638	312 644,8	646 096,6	396 480,6	136,1
Ұлыбритания	809 989	643 133,1	272 202,2	141 410,9	33,6
БРУНЕЙ- ДАРУССАЛАМ	784 360	547 737,1	787 780	503 387,6	100,4
БОЛГАРИЯ	75 399	50 171,8	9 016	5 171,5	11,9
Панама			128 287	95 225,9	
ӨЗБЕКСТАН	92 151,5	55 139,4	60 669,5	24 836,5	65,8
ФИНЛЯНДИЯ	58 300,5	32 820,7	338,1	217,2	0,6
GERMANIA	141 248,2	124 533,9	688 410	427 579,6	487,4
МАЛЬТА	286 952,8	240 224,8			
БАӘ	305 180,3	249 622,5	129 641	87 238,9	42,5

Газды құбырлар арқылы тасымалдау

«QazaqGaz» ҰК АҚ - газ және газбен жабдықтау саласындағы ұлттық оператор, магистральдық газ құбырлары мен газ тарату желілері арқылы тауарлық газды тасымалдау жөніндегі орталықтандырылған инфрақұрылымды басқарады,

³ ҚР ҚМ Мемлекеттік кірістер комитетінің ресми статистикалық ақпараты

халықаралық транзитті қамтамасыз етеді және ішкі және сыртқы нарықтарда газ сатумен айналысады, газ құбырлары мен газ қоймаларын әзірлейді, қаржыландырады, салады және пайдаланады.

«QazaqGaz» ҰК АҚ Қазақстан Республикасында жылдық өткізу қабілеті 255 млрд м³ болатын жалпы ұзындығы 20,6 мың км-ден астам магистральдық газ құбырларының (оның ішінде 2 793 км газ бұру құбырлары) және ұзындығы 59 мың км-ден астам газ тарату желілерінің аса ірі желісін пайдалануды жүзеге асырады.

1997 жылғы шілдеде құрылған **«Интергаз Орталық Азия» АҚ** Қазақстан Республикасының газ тасымалдау жүйесін пайдалану мен техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асырады.

Компания «QazaqGaz» ұлттық компаниясы» АҚ құрамына кіреді және оның табиғи газды магистральдық тасымалдау саласындағы мүдделерін білдіреді. «QazaqGaz» ҰК АҚ отандық және шетелдік газ нарығында мемлекет мүддесін білдіретін Қазақстан Республикасының негізгі газ компаниясы болып табылады.

2018 жылғы шілдеде Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысымен **«Интергаз Орталық Азия» АҚ** магистральдық газ құбыры бойынша Ұлттық оператор статусын алды.

«Интергаз Орталық Азия» АҚ жалпы ұзындығы 21,262,21 км магистральдық газ құбырлары арқылы Қазақстан аумағы бойынша табиғи газды ішкі тасымалдауды және транзитті жүзеге асырады. Оның ішінде - 7,009,32 км сырт ұйымдардың Магистральдық Газ құбыры, оларға компания техникалық қызмет көрсету қызметтерін көрсетеді, 2,991,30 км газ құбырлары - бұрмалар.

«Азия газ құбыры» ЖШС «Қазақстан-Қытай» магистральдық газ құбырын салу және пайдалану жобасының операторы болып табылады. Серіктестік газды транзиттеуге де, Қазақстан Республикасының ішкі нарығына да тасымалдау бойынша қызметтер көрсетеді. «Қазақстан-Қытай» магистральдық газ құбыры - жалпы ұзындығы 7,5 мың км астам **«Түрікменстан-Өзбекстан-Қазақстан-Қытай»** газ құбырының құрамдас бөлігі, газ құбыры үш параллель «А», «В», «С» желілерінен тұрады. Газ құбырының бастапқы нүктесі - Түркіменстанның мұнай-газ кен орындары, соңғы нүктесі – Қытай Халық Республикасының оңтүстік провинциялары.

«Бейнеу-Бозой-Шымкент» газ құбыры тәуелсіз Қазақстан тарихындағы ең ірі құбыр жобасы болып табылады және мемлекеттің энергетикалық қауіпсіздігін арттыруда маңызды рөл атқаруға арналған. Жобаны іске асыру 2011 жылғы 18 қаңтарда «Qazaqgaz» ҰК АҚ және «Trans-Asia Gas Pipeline Company Limited» қазақстандық және қытайлық компанияларымен тең үлестік негізде **«Бейнеу – Шымкент Газ Құбыры» ЖШС** құрылған кезде басталды. Құбыр диаметрі 1067 мм МГ бағыты Маңғыстау, Ақтөбе, Қызылорда және Оңтүстік Қазақстан облыстарының аумақтары арқылы өтеді. Іске асыру бірнеше кезеңмен жүзеге асырылады. Қазіргі уақытта «Шорнақ», «Қараөзек», «Ақсуат» және «Сексеуіл» ЖПУ және ВК, трассалық жолдар бойында құрылыс жұмыстары жалғасуда. Салынып жатқан газ құбыры – Қазақстанның оңтүстігін отандық табиғи газбен қамтамасыз етуге, сондай-ақ елдің экспорттық мүмкіндіктерін кеңейтуге бағытталған стратегиялық жоба.

3-сурет. Қазақстанның магистральдық газ құбырларының схемасы

5-кесте. 2020-2024ж.ж. кезеңінде тауарлық газды өткізу жөніндегі ақпарат (млрд текше метр)⁴⁵

	2020	% 2019	2021	% 2020	2022	% 2021	2023	% 2022	2024	% 2023
Ішкі нарық	17,0	104%	18,6	109%	19,36	104%	19,43	100,3%	21,20	109,1%
Экспорт	10,7	77,5%	7,2	67,3%	4,6	63,9%	5,56	121,7%	6,02	108,3%

Мұнай мен газды теміржол көлігімен тасымалдау

Тауарлық мұнайды ауыстырып тиеу үшін магистральдық мұнай құбырларынан басқа теміржол көлігі пайдаланылады.

Тасымалдаудың негізгі үлесі мұнай өңдеу өнімдеріне (мазут, бензин, дизель отыны, ТМД және т.б.) тиесілі. Экспорттың нақты көлемі соңғы кем дегенде сегіз жыл ішінде ең төменгі деңгейде – 11,3 млн тонна.

Темір жол бойынша экспорттық тасымалдау мынадай бағыттар бойынша жүзеге асырылады: Ақтау порты арқылы Әзірбайжанға, Иранға, Түркияға және

⁴ «Qazaqgaz» ҰК АҚ жылдық есебі

⁵ «ҚР ОЭК СТО» АҚ деректері бойынша

басқа да мемлекеттерге; Орта Азия республикасындағы Бейнеу шекаралық станциясы арқылы; Ақсарай шекаралық станциясы арқылы Еуропаға; Достық және Алтынкөл шекаралық станциялары арқылы Қытайға; Озинки шекаралық станциясы арқылы Еуропаға. Сондай-ақ, Махамбет станциясында Каспий мұнай құбыры консорциумының мұнай құбырына мұнай ауыстырып тиеледі, Жана-Арқа станциясында Қазақстан-Қытай мұнай құбырына мұнай ауыстырып тиеледі.

Сонымен қатар, 2019 жылдың мамыр айынан бастап Достық – Алашанькоу өткелі арқылы Қазақстаннан ҚХР-ға темір жол көлігімен сұйытылған газды тасымалдау басталды. Әлеуетті көлемі жыл сайын 1 млн.тоннаға дейін.

Қазақстандық мұнай мен мұнай өнімдерін экспорттық тасымалдаудың басым бөлігі теңіз порттары бағытында өндіріледі – бұл Қара және Каспий теңіздерінің порттары.

Мұнайды теңіз арқылы тасымалдау

Экспортқа мұнай Ақтау теңіз порты арқылы да жөнелтіледі.

2024 жылы мұнайдың экспорт көлемі 3,642 млн тоннаны құрады. 2023 жылы мұнайдың экспорт көлемі – 3,452 млн тонна. 2024 жылы мұнай экспортының көлемі логистиканың өзгеруіне байланысты 2023 жылмен салыстырғанда **шамамен 5,5% өсті.**

Ақтау порты - Каспий теңізіндегі Қазақстанның ең ірі порты. Өткізу қабілеті: 2,5 млн тонна (күрғақ жүк/контейнерлер), 7,0 млн тонна (мұнай).

Ұлттық теңіз тасымалдаушысы «Қазақтеңізкөлікфлоты» ҰТКҚК» ЖШС, (ҚТКФ) 1998 жылы құрылған. Ұсынылған ақпарат бойынша «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ, ҚТКФ активінде дедвейті 12 000 тонналық «ТК Ақтау», «Астана» және «Алматы» 3 мұнай құю танкері бар. «Caspian Integrated Maritime Solutions Ltd.» шеңберінде ҚТКФ және International Maritime Investments Ltd қатысуымен 2023 жылы дедвейті 8 000 тонналық «Taraz» және «Liwa» жаңа 2 мұнай құю танкері сатып алынды.

Мұнай мен газды сақтау

Қазақстанда өндірілетін мұнай мен газ конденсаты оларды сыртқы және ішкі нарықтарға өткізу үшін тасымалдау алдында негізінен мұнай өндіруші және мұнай тасымалдаушы компаниялардың резервуарлық парктерінде сақталады. «ҚазТрансОйл» АҚ мұнайды сақтауға арналған резервуар паркінің жалпы көлемі **1 426 мың текше метрді құрайды.**

«Qazaqgaz» ҰК АҚ басқармасында 47 мың шақырымнан астам газ тарату желілерін, 19 мың шақырымнан астам магистральдық газ құбырларын, 348 газ айдау агрегаты орнатылған 56 компрессорлық станцияны, 3 жерасты газ қоймасын қамтитын орасан зор газ тасымалдау жүйесі бар. Үш жерасты газ қоймасының екеуі оңтүстікте орналасқан – Оңтүстік Қазақстан облысында «Полторацкое» және Жамбыл облысында «Ақыртөбе», ал елдің батысында - Ақтөбе облысында «Бозой». Олардың жалпы қуаты белсенді газдың 4,65 млрд.текше метрін құрайды.

5.2. ҚР статистика органдарының деректері бойынша салада жұмыспен қамтылғандар саны

«ҚазТрансОйл» АҚ Қазақстан Республикасының аумағындағы ірі жұмыс берушілердің қатарына кіреді. 2024 жылдың бірінші тоқсанына сәйкес

жұмысшылардың жалпы саны 6 603 адамды құрады, оның ішінде 5 524 ер адам және 1 079 әйел. 2024 жылы қабылданған жұмысшылардың пайызы 1,37% құрады. «ҚазТрансОйл» АҚ персоналы кадрларының айналымы 0,43% құрады, 2023 жылмен салыстырғанда 0,3% өсті. Қызметкерлердің айналымының төмен деңгейі тұтастай алғанда компанияның дамуына жағымды әсер етеді, ұжымның сапалы жаңаруына ықпал етеді, айтарлықтай экономикалық шығындарды, ұйымдастырушылық, кадрлық, технологиялық, психологиялық қиындықтарды азайтады. Компания қызметкерлерінің негізгі үлесін 30-50 жас аралығындағы қызметкерлер құрайды (58%). Қызметкерлердің орташа жасы 2024 жылы 44,5 жасты құрады. 2023 жылдың 1 жартыжылдығында жұмыскерлердің нақты саны - 6 633 адам.

КҚК мұнай құбыры жүйесіне ұзындығы 1510 км құбыр, 5 мұнай айдау станциясы (МАС), әрқайсысының жұмыс көлемі 100 мың м³ төрт мұнай қоймасынан тұратын резервуарлық парк, жағалау құрылыстары және екі шығатын айлақ құрылыстары кіреді.

КҚК-да 330-дан астам штаттық қызметкер жұмыс істейді және келісімшарт негізінде тағы 3000 адам жұмылдырылған. «КҚК-Р» ЖАҚ бас кеңсесі Мәскеуде орналасқан, өңірлік - Краснодарда, Астраханьда, Атырауда.

5.3. Ұлттық шоттарды талдау негізінде «Қазақстан Республикасының еңбекақы төлеу қорындағы» жалпы үлесі

ҚР ҚМ Статистика комитетінің деректері бойынша 2025 жылдың 1 тоқсанына мұнай-газ саласының бір жұмыскерінің орташа айлық номиналды жалақысы (шикі мұнай және табиғи газ өндіру) 1 702 480 мың теңгені құрады (алдыңғы тоқсанға пайызбен). Осы көрсеткіш бойынша қарастырылып отырған бағыт еліміздің барлық өнеркәсібі бойынша 1-ші орында. Шикі мұнай және табиғи газ өндіру жұмыскерлерінің жалақы қоры 2025 жылдың 1 тоқсанында 249 135 873,3 млрд теңгені құрады (алдыңғы тоқсанға 117,9% пайыз)⁶.

Ескертпе

«Мұнай мен газды тасымалдау және сақтау» бағытының орташа айлық жалақысы бойынша жеке статистика жасалмайды, себебі бұл бағыт мұнай-газ саласына барлық көздер бойынша кіреді.

5.4. Даму тенденциялары

Қазақстанда мұнай тасымалдауды дамыту жөніндегі мемлекеттік бағдарламалар бөлек бөлінбеген. Себебі, бұл бағыт мұнай-газ өндіру саласының ажырамас бөлігі болып табылады. Мемлекеттік бағдарламалар мұнай мен газды тасымалдау бағытын, оның ішінде сақтауды да қамтиды.

Қазақстан Республикасының отын-энергетикалық кешенін дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасына (бұдан әрі – Тұжырымдама) сәйкес мұнай кешенін дамытудың негізгі мақсаттары мұнай және газды тасымалдау мен сақтауды ынталандыру жолымен ресурстық базаны дамыту, сондайақ ішкі нарықтың қажеттіліктерін қамтамасыз ету үшін жұмыс істеу

⁶ ҚР Статистика комитетінің ресми статистикалық ақпараты

тиімділігін арттыру әрі экономиканың өсу қарқынын ұстап тұру үшін КСШ экспорты есебінен капиталдың жеткілікті ағынын қамтамасыз ету болып табылады.

Мұнай кешенін дамытудың стратегиялық міндеттері:

1) геологиялық барлауға инвестициялар тарту және мұнай өндіруді тиімді технологиялық дамыту;

2) мұнай өнімдерінің негізгі түрлері бойынша энергия қауіпсіздігін қамтамасыз ету, мотор отындары мен майлау материалдарына ішкі сұранысты толық жабу;

3) мұнай өңдеу мен мұнай өнімдері нарығын дәйекті ырықтандыру;

4) халықаралық бірлестіктерге интеграциялауға жәрдемдесу, БЭК-ке интеграциялауға дайындық;

5) мұнай-газ бағытының кадрлық әлеуетін дамыту.

Мұнайды тасымалдаудан айырмашылығы, газды тасымалдаудың өзіндік бағдарламасы бар.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2023 жылғы 29 қыркүйектегі № 350 бұйрығымен 2030 жылға дейін елді газдандырудың бас схемасы әзірленді және бекітілді, онда саланы дамытудың ұзақ мерзімді перспективалары айқындалған.

Осы уақытқа дейін бас схеманы іске асырудың арқасында елді газдандыру деңгейі 2030 жылға қарай қазіргі 11,6 млн адамнан (59%) 13,5 млн адамға (65%) дейін ұлғайтылатын болады. 1.01.2024 жылғы жағдай бойынша 1754 елді мекен газдандырылады, қосымша 1346 елді мекен газдандырылады, бұл газдандырумен қамту деңгейін 65% дейін арттыруға мүмкіндік береді. Елді мекендерді газдандыру бюджет қаражаты, сондай-ақ "Qazaqgaz "ҰК" АҚ және мемлекеттік-жекешелік әріптестік қаражаты есебінен жүргізіледі.

2024 жылы газдандыруды жалғастыруға 89,3 млрд теңге бөлінді, бұл 232 мың адамды газбен қамтамасыз етуге немесе газдандыру деңгейін 61,2% дейін жеткізуге мүмкіндік береді.

Қазақстан өңірлерін газдандыру жағдайы газбен қамтуды ұлғайтудың жоғары динамикасымен сипатталады. Газдандыру қарқыны әртүрлі дәрежеде еліміздің 17 өңірінде, оның ішінде 14 облыста жаңадан құрылған Түркістан, Жетісу және Ұлытау үш облыстарын, сондай-ақ республикалық маңызы бар үш қаланы ескере отырып, газ беру жүзеге асырылады.

Газдандырудың неғұрлым жоғары деңгейі Батыс өңірде қалыптасты: Маңғыстау – 100%, Атырау – 99,7%, Батыс Қазақстан - 99,6% және Ақтөбе облыстары – 94,4%. Бұдан басқа, «Бейнеу – Шымкент», «Алматы – Талдықорған» магистральдық газ құбырларын пайдалануға берумен оңтүстік өңірлерде белсенді газдандыру жүргізілуде.

Қазіргі уақытта Қазақстан бойынша тауарлық газды тұтыну үлесі: 32,8% - жылу энергетикалық кешендер, 40,4% - өнеркәсіптік объектілер, халық саны 21,1%, сондай-ақ 5,7% - бұл шағын коммуналдық-тұрмыстық кәсіпорындар.

Жалпы Қазақстан Республикасы бойынша газ тұтынудың 2030 жылға қарай, 2022 жылға қарағанда, 13,3 млрд м³-ке 70% немесе 9,6 млрд. м³-ке дейін өсуі күтілуде – газ химиясы ретінде және Алматы, Шымкент, Қызылорда және Астана қалаларындағы жылу энергоорталықтарын ауқымды ауыстыру, сондай-ақ өнеркәсіптік кәсіпорындарға газ беру (Qarmet («Арселлор Миттал Теміртау» АҚ),

«Жәйрем тау-кен байыту комбинаты» АҚ) және басқалары.

Ұзындығы 1 мың шақырымнан асатын «Қызылорда – Жезқазған – Қарағанды – Астана» учаскесінде «Сарыарқа» магистральдық газ құбырының бірінші кезеңінің құрылысы аяқталды. Ең белсенді газдандыру ел астанасында жүргізілді, онда қаланың неғұрлым әлеуметтік және экологиялық тұрғыдан осал Көктал-1,2, Железнодорожное шағын аудандарына газ бере отырып, ЖЭО-1, ЖЭО-2 және ЖЭО-3 бірінші кезеңінің энергия орталықтарындағы су қыздыру қазандықтарын табиғи газға ауыстырумен болжамды газ құбырларының ұзындығының 50% астамы салынған және пайдалануға берілген. «Сарыарқа» газ құбырының өнімділігі жылына 5,3 млрд. м³ газды құрайды.

Техникалық мүмкіндіктің және келісімдерге қол жеткізудің болуымен 2025 жылға дейін Көкшетау және Петропавл қалаларына дейін «Сарыарқа» магистральдық газ құбыры құрылысының екінші және үшінші кезеңдерін, сондай-ақ Ұлытау және Қарағанды, Ақмола облыстары, Астана қаласы облыстарының қалаларын, елді мекендерін толық көлемде газдандыруды және Ақмола облысы бойынша газдандырудың бірінші кезеңін аяқтау көзделген.

Оңтүстік өңірдің тұтынушыларына газдың қосымша көлемін транзиттеу үшін келесі құрылыстар аяқталды:

- «Қазақстан-Қытай» МГ мен «Алматы-Байсерке-Талғар» МГ арасында ТІР-04 «Қайрат» көпірін салу;

- ЖЭО-2-де АГРС салу;

- ЖЭО-3-те АГРС салу.

«Алматы-Байсерке-Талғар» МГ 2-ші желісінің құрылысы жүргізілуде.

Жоғарыда аталған салалық бағдарламалар өндірісті дамытудың еңбек нарығына тәуелділігін тікелей анықтайды.

5.5 Мұнай-газ саласындағы еңбек ресурстары және мүдделі тараптар.

Жұмыс берушілер

Мұнай мен газды тасымалдаудағы ірі жұмыс берушілер: «ҚазТрансОйл» АҚ, «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС (ҚКҚ), «МұнайГас» СБҚК» ЖШС, «QazaqGaz» ҰК АҚ, «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «ҚазТрансГаз-Аймақ» АҚ, «Каспий Құбыр Консорциумы» АҚ, «Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС, «Азия газ құбыры» ЖШС, «ҚТЖ» ҰК АҚ, «Қазақтеңізкөлікфлоты» АҚ, сондай-ақ мұнай-газ өндіруші компаниялар.

Басқа мүдделі тараптар:

Қызметкерлердің біліктілігін арттыруға және жұмысқа орналасуға мүдделі **сервистік мердігерлік ұйымдар** («Siemens» ЖШС, «Zeinet» ЖШС, Aska Consulting Group, «Caterpillar» ЖШС, «HUAWEI Technologies» ЖШС, «Алора-Техносерв» ЖШС, China Petroleum Engineering & Construction Corporation, «ЭкоЭнергоГаз» ЖШС).

- жұмыс берушілерден бірлестіктер нысанындағы бірлестіктер:

«KAZENERGY» мұнай-газ және энергетика кешені ұйымдарының қазақстандық қауымдастығы» ЗТБ («KAZENERGY» қауымдастығы), «Қазақстанның мұнай сервистік компаниялары одағы» ЗТБ.

- жұмыскерлер бірлестігі:

«Қазақстандық мұнай-газ салалық кәсіптік одағы» ҚБ, «Химия, мұнай-химия

және онымен байланысты өнеркәсіп салалары қызметкерлерінің салалық кәсіптік одағы» ҚБ, «Қазақстандық мұнай-газ кешенінің салалық кәсіптік одағы» ҚБ.

- кадр агенттіктері: HeadHunter, Airtswift, Fircroft, Болашақ және т.б. кадрларды іріктеуде.

- жоғары оқу орындары: ҚБТУ, ҚазҰТЗУ (Satbayev University), С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті, Ш. Есенов атындағы Ақтау университеті, КИМЭП, Л. Гумилев атындағы ЕҰУ, Маңғыстау «Болашақ» университеті, Шымкенттегі Инновациялық колледж, Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті және т.б.

- ТЖКБ мекемелері: АРЕС PetroTechnic жоғары колледжі, Ақтөбе жоғары политехникалық колледжі, И. Әбдікәрімов атындағы Қызылорда аграрлық-техникалық жоғары колледжі, Қандыағаш өнеркәсіптік-экономикалық колледжі, Жоғары аграрлық-техникалық колледжі, С. Мұқашев атындағы Атырау жоғары политехникалық колледжі, Орал қ. жоғары инженерлік-технологиялық колледжі, Атырау қ. Каспий өңірінің қазіргі замандағы жоғары колледжі, Жамбыл политехникалық жоғары колледжі, «Сафи Өтебаев атындағы Жылыой мұнай және газ технологиялық колледжі» КМҚК, Павлодар химия-механикалық колледжі, Павлодар мұнай-газ колледжі, Тараз химия-технологиялық колледжі, Атырау индустриялық колледжі, Мақат мұнай және газ технологиялық колледжі.

5.6 Жұмыс күшіне сұраныс пен ұсыныс

Қазақстанның мұнай және газ тасымалдау жөніндегі компаниялары, көптеген әлемдік мұнай-газ компаниялары сияқты, мамандарға деген қажеттілікті сезінуде. жалпы инженер-технологтарға, жобалаушыларға, ақпараттық технологиялар, экология және қоршаған ортаны қорғау, еңбекті қорғау және денсаулық мәселелері бойынша, оның ішінде халықаралық нормалар мен стандарттарды біле отырып мамандарға мұқтаж.

Жақында автоматика, телемеханика, радиоэлектроника, ақпараттық технологиялар, физикохимия және т.б. салаларында мамандарға қажеттілік туындады және үнемі артып келеді. сонымен қатар, халықаралық жобаларға қатысу тәжірибесі бар және ағылшын тілін жетік білетін мұнайшылардың барлық дерлік санаттары ерекше сұранысқа ие.

Салада барлық жоғары оқу орындарында оқытылмайтын жаңа мамандықтар пайда болды:

- жобаларды басқару;
- сауда, коммерция;
- тәуекелдерді басқару;
- өндірістік медицина;
- бірігу және қосылу;
- корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік (оның ішінде GR, IR мамандар).

Қажетті жоғары профильді кадрлар компания ішінде бейінді білімі және шет тілдерін білетін, тез үйренуге қабілетті жас мамандардан өсіреді (6-кесте).

Жетекші жоғары оқу орындарының бірі - Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті - Қазақстанның ең көне техникалық университеті. Онда геология, металлургия, мұнай-газ және тау-кен саласындағы танымал ғылыми мектептер сақталып, дамуда.

Университет базасында Қ. Тұрысов атындағы Геология және мұнай-газ институты жұмыс істейді, жыл сайын сұранысқа ие бағыттар бойынша мамандар даярланады:

- Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау;
- Мұнай-газ ісі;
- Гидрогеология және инженерлік геология;
- Пайдалы қазбалар кен орындарын іздеу мен барлаудың геофизикалық әдістері.

6-кесте. Жоғары оқу орындарының білім беру бағдарламаларының көрсеткіштері

№	ЖОО атауы	ЖОО бойынша 2022-2025 жж мұнай-газ саласы ОБ бойынша түлектер саны	Іске асырылатын ОБ және даярлау бағыттарының тізбесі (мамандық бойынша)	Түлектерді жұмысқа орналастыру (3 жыл ішінде)	Кәсіптік стандарттар негізінде әзірленген ОБ тізбесі	Мамандықтар туралы ақпарат, Жаңа кәсіптер атласы негізінде әзірленген ОБ тізбесі
1	2	3	4	6	7	8
1.	Қ. Сәтбаев атындағы ҚазҰТУ КЕА Қ	5B070800 – Мұнай-газ ісі - 101		101	6B07204 – Мұнай-газ инженериясы Petroleum engineering; 6B07126 – Магистральдық желілер және инфрақұрылым; 6B07214 – Бұрғылау техникасы Drilling engineering	6B07204 – Мұнай-газ инженериясы Petroleum engineering; 6B07126 – Магистральдық желілер және инфрақұрылым; 6B07214 – Магистральдық желілер және инфрақұрылым
2.		6B07204 – Мұнай-газ инженериясы Petroleum engineering - 253	6B071 – «Тау-кен ісі және пайдалы қазбаларды өндіру»: 6B07204 - Petroleum engineering	240		
3.		6B07126 – Магистральдық желілер және инфрақұрылым (түлектер жоқ)	6B165 – «Магистральдық желілер және инфрақұрылым»: 6B07126 – Магистральдық желілер және инфрақұрылым			
4.		6B07214 – Drilling engineering (түлектер жоқ)	6B271 – «Мұнай-газ ісі»: 6B07214 – Бұрғылау техникасы Drilling engineering			
5.	НАО КазН ИТУ имен и	7M07202 – Мұнай инженериясы - 59	7M072 «Өндірістік және өңдеу салалары»: 7M07202 –	57	7M07202 – Мұнай инженериясы -	7M07202 – Мұнай инженериясы -

6.	К.Сәтбаева	7M07212 – Мұнай инженериясы - (түлектер жоқ)	Мұнай инженериясы 7M07213– Мұнай инженериясы		7M07212 – Мұнай инженериясы	7M07212 – Мұнай инженериясы
7.		7M07213– Мұнай инженериясы - 2	7M07212 – Мұнай инженериясы	1	7M07213– Мұнай инженериясы	7M07213 – Мұнай инженериясы
8.		7M07146 – Газ инженериясы – (с 2024 г.)	7M071 «Инженерия және инженерлік ісі»: 7M07146 - Газ инженериясы		7M07146 - Газ инженериясы	
9.		8D07202– Мұнай инженериясы - 27	8D072 - «Өндірістік және өңдеу салалары»:	25	8D07202– Мұнай инженериясы	7M07146 – Газ инженериясы
10.		8D07210 - Мұнай-газ индустриясының инновациялық технологиялары - (2024 ж.)	8D07202– Мұнай инженериясы 8D07210 - Мұнай-газ индустриясының инновациялық технологиялары		8D07210 - Мұнай-газ индустриясының инновациялық технологиялары	

ЖОО-да ірі өндірістік компаниялармен бірлесіп «Индустриялық PhD» даярлау тетігі әзірленіп, енгізілді. Сондай-ақ ЖОО Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің тапсырмасы бойынша Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ мен Серікбаев атындағы ШҚТУ бірлесіп «Инженерлік білім беру тұжырымдамасын» әзірлеуге қатысты.

Университетте инклюзивті білім беруді қолдау орталығы құрылды. Бұл бөлім ерекше қажеттіліктері бар адамдарға білім беруді дамытуға, оларды оқытуға қолайлы орындарды дайындауға, сапалы білім беруге арналған. ЕБҚ бар білім алушылар үшін оқу корпустарында және студенттік жатақханаларда (пандустар, көтергіштер, кіреберістері бар, арнайы бекітілген қоршаулармен жабдықталған оқу корпустары және т.б.) кедергісіз физикалық қолжетімділік үшін жағдайларды қамтамасыз ету; «Мұнай инженериясы» кафедрасының базасында 6B07204 Petroleum Engineering (Мұнай-газ ісі) мамандығы бойынша студенттер арасында Республикалық пәндік олимпиаданың II кезеңі өткізілді.

Жыл сайын 6B07204 – «Petroleum Engineering» (Мұнай-газ ісі) бағыты бойынша Қ.Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ студенттерінің ғылыми жұмыстарының республикалық конкурстары өткізіледі, оқыту бағыттары бойынша оқу-әдістемелік семинарлар, тренингтер, вебинарлар, шеберлік

сыныптар, конференциялар үнемі өткізіліп тұрады. Satbayev University-де «GeoPolytech» геологтардың жастар ұйымы ұйымдастырған «GEOFEST 2023» геологтардың I фестивалі өтті. Фестиваль тәжірибелі кәсіби-практиктер мен инженер-геологтың өмірін таңдаған жас студенттер арасындағы байланыс алаңына айналды.

Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті базасында кадрларды даярлау бағыттары бойынша Оқу-әдістемелік бірлестік жұмыс істейді: Өндірістік және өңдеу салалары (7-кесте):

1. Геология/Геологиялық түсірілім, пайдалы қазбалар кен орындарын іздеу және барлау.

2. Өндірістік өңдеу салалары: «Мұнай-газ ісі».

7-кесте. РОӘК ОӘБ көрсеткіштері

РОӘК ОӘБ	ОӘБ/ОӘК мүшелерінің саны	Оның ішінде өкілдер		
		кадрлар даярлауды жүзеге асыратын ЖОО-лар		жұмыс берушілер
		ҚР ЖОО-лар саны	Шетелдік жоғары оқу орындары саны	
РОӘК ОӘБ	49	35	3	11
Геологиялық түсіру, пайдалы қазбалар кен орындарын іздеу және барлау	11	8	1	2
«Мұнай-газ ісі» өндірістік өңдеу салалары	17	11	1	5

Тұрақты негізде РОӘК грифін беруге ұсынылған оқу басылымдарына сараптама, рецензия жүргізіледі.

Мұнай-газ бағытындағы мамандарды оқытатын екінші ірі жоғары оқу орны - Қазақстан-Британ техникалық университеті (ҚБТУ).

ҚБТУ-да оқытудың барлық үш деңгейінде: бакалавриат, магистратура және докторантура бойынша әлемдік деңгейдегі мұнай инженерлерін даярлайды:

- Мұнай-газ ісі;
- Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау;
- Органикалық заттардың химиялық технологиясы.

Студенттердің жұмыс берушілермен және ҚБТУ индустриялық комитетімен бірлесіп бейінді бағыттар бойынша әзірленетін білім беру бағдарламалары бойынша білім алу мүмкіндігі бар. Студенттер үшін жеке және кәсіби өсу бойынша қазақстандық және халықаралық ірі компаниялардың өкілдерінен қонақ дәрістер, шеберлік сыныптары, тренингтер өткізіледі. Сондай-ақ студенттер үшін 60-тан астам компанияда өндірістік және диплом алдындағы практикалар ұйымдастырылады, бұл ретте студенттер жұмысқа орналасып, кейіннен жұмысты оқумен ұштастыра алады.

ҚБТУ үнемі 50-ден астам компанияның қатысуымен бос орындар жәрмеңкелерін өткізеді: Karachaganak Petroleum Operating B.V., North Caspian Operating Company N.V., ЛУКОЙЛ, Honeywell QazaqGaz және тағы басқалар.

2024 жылы республика бойынша мұнай-газ бағыттары бойынша түлектер саны (бакалавриат) 481 адамды құрады.

Олардың ішінде:

- Мұнай мен газ кен орындарын игеру және пайдалану - 354;
- Геология және пайдалы қазбалар кен орындарын барлау – 29;
- Органикалық заттардың химиялық технологиясы – 81;
- Құрлықта және теңізде мұнай-газ құбырлары мен мұнай-газ қоймаларын жобалау және пайдалану - 17.

2024 жылы түлектер саны (магистратура) үш бағыт бойынша 78 адамды құрады. Олардың ішінде:

- Органикалық заттардың химиялық технологиясы - 20
- Мұнай-газ инженериясы - 47
- Геология мен мұнай және газ кен орындарын барлау - 11.

Қазақстанның Батыс өңірінің екі басты ерекшелігі оның елдің негізгі аумақтарынан қашықтығы және өңірдің мұнай-газ өндіру мен мұнай-газ химиясын қайта өңдеуге моноспецификалық бағыттылығы болып табылады.

Қазақстан өңірлері тұрғысынан шетелдік жұмыс күшін тарту бойынша көшбасшылар арасында 2020 жылғы 15 маусымға **Атырау облысы (4,4 мың адам)** бірінші орында тұр. Алайда, бүкіл әлемдегі еңбек көші-қонын төмендеткен Covid-19 жаһандық пандемиясы жағдайында аймақта шетелдік жұмыс күшін тартудың күрт төмендеуі байқалады. Бұл білікті жергілікті кадрларға сұраныстың артуын көрсетеді.

Индустриялық серіктестермен қоршалған орталықта «Сафи Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті» КЕАҚ (бұдан әрі «АМГУ» КЕАҚ) өмір бойы өндірістен қол үзбей білім беру процесін ұйымдастыруға мүмкіндік береді. ЖОО өзінің тарихын 1959 жылы Гурьев қаласында (қазіргі Атырау) Бүкілодақтық сырттай политехникалық институттың оқу-консультациялық пункті ашылған кезден бастап жүргізеді. Бұл Қазақстанда жоғары білікті мұнай кадрларын даярлауды бастады.

Бүгінгі таңда Университет білім беру процесіне заманауи технологияларды енгізу арқылы оқыту инфрақұрылымын өндірістің нақты жағдайларына жақындатуға негізделген «Білім беру-индустрия-ғылым-бизнес» интеграция процесін белсенді түрде іске асыруда.

«АМГУ» КЕАҚ бірегейлігі:

- корпоративтік басқаруы бар КЕАҚ түріндегі бірінші мемлекеттік университет;

- ҚР Энергетика министрінің бұйрығымен Университет энергетика саласындағы технологиялық инновациялар мәселелері бойынша сараптамалық қолдау көрсететін ҚР ЭМ салалық технологиялық құзыреттердің Қазақстандағы алғашқы орталығы болды. Университетке цифрландыру жобаларын сараптамалық сүйемелдеу және «болашақ мамандықтары» бойынша эксперименттік білім беру бағдарламаларын әзірлеу функциясы жүктелген;

- Қазақстан Республикасындағы алғашқы жоғары оқу орындарының қатарында ҚР Президентінің «Мемлекет басшысының 2020 жылғы 1 қыркүйектегі

«Жаңа жағдайдағы Қазақстан: іс-қимыл кезеңі» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» 2020 жылғы 14 қыркүйектегі №413 Жарлығының 80-тармағын «Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС-мен Университетке қамқорлық шартына қол қойып сәтті орындауға кірісті.

Осы Шартты іске асыру шеңберінде 2020 жылдың желтоқсанында «Мұнай-химия инженериясы және экология институты» ашылды, оның құрылымына жер қойнауын пайдаланушылар компаниялары үшін қолданбалы зерттеулер орындалатын оқыту орталығы мен зерттеу бейіні зертханалары кіреді;

- өндіріс саласының мүшелерімен құрамдағы жалғыз Директорлар кеңесі;
- салалық кәсіпорындардың мықты қолдауымен университет.

Индустриялық комитет құрылып, белсенді жұмыс істеуде. Комитет құрамына индустрия өкілдері – серіктес компаниялардың (отын-энергетика кешенінің, химия саласының, IT-және басқа да салалардың кәсіпорындары) жұмыс істеп тұрған топ-менеджерлері кірді;

- жоғары білім мен ғылымды дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасына енгізілген: «С. Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті» индустриалды университет болып қайта құру жоспарлануда.

ЖОО-да 15 (он бес) химиялық зертхананы толық жаңғырту және аханс каталитикалық реформалау қондырғыларын беру өтті. Университет жоғары білім беру жүйесінде дуальды оқытуды енгізу қарқыны мен сапасы бойынша көшбасшы болып табылады. ЖОО базасында уәкілетті органдармен және «Атамекен» ҰҚП-мен ҚР студенттерін дуальды оқыту моделін қалыптастыру бойынша бірлескен жұмыс жүргізілуде. Өңірдің индустриялық компанияларының топ-менеджменті ұсынған индустриялық комитет стратегиялық міндеттерді шешуге, дуальды оқытуды ұйымдастыруға табысты тартылған, оның өкілдері оқу жоспарларын қалыптастыруға қатысады және түлектерді жұмысқа орналастыру мәселелеріне қолғабыс көрсетеді. 2021 жылдың қаңтарында «Ernst and Young» жаһандық компаниясының қатысуымен университет тәжірибесін Украина университеттеріне енгізу ұйымдастырылды.

Университетте оқу-индустриялық полигон – оқу процесі мен ғылымға энергия ресурстарын, электр және баламалы энергетиканы өндіру және тасымалдау технологияларын енгізу үшін өнеркәсіптік қондырғылардың үлгілері бар бұрын-соңды болмаған алаң салынуда. Полигон жобасы «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ және «Ембімұнайгаз» АҚ қолдауымен әзірленді.

2020 жылдың ақпан айында университет базасында аймақтағы мектептерді, колледждерді, ЖОО-ларды бір жүйеге біріктірген «West Hub» білім беру хабы құрылды, ол Атырау облысының орта мектептері білім алушыларының құзыреттілігі мен жалпы сауаттылығын арттыруға ықпал етеді. «West Hub» орта мектептердің, колледждердің және жоғары оқу орындарының өзара іс-қимыл процесін жандандыруға, өңірдегі білім сапасын арттыруға, оны үздіксіз процеске айналдыруға ынталандырады. 2021 жылдың қаңтар айында Атырау облысының оқушыларын ҰБТ-ға дайындау орталығы ашылды. Орталықта жоғары санатты мұғалімдер мен университеттің жетекші оқытушылары жұмыс істейді.

Каспий хабы орнықты даму мақсаттары бойынша (Caspian SDG Hub) Каспий маңы өңірінің 10-нан астам университеттерін біріктірді. Оның негізінде «Каспий теңізінің экологиялық факторларға сезімталдық картасын әзірлеу» жобасы бойынша жұмыс жүргізілуде. Бірлескен ғылыми жобалар іске қосылуда, Caspian

Sustainable Development Network University желілік университеті құрылуда.

Университет KAZENERGY қауымдастығы ұйымдастырған Қазақстан Республикасының мұнай-газ саласындағы «Жаңа кәсіптер мен құзыреттер атласы» салалық жобасын әзірлеушілердің бірі болып табылады. Атлас жарық көрді және болашақ мамандығын жүзеге асырмауға бағытталған «майнер» бағдарламаларын әзірлеу жұмыстары жүргізілуде.

Университет аумағында компаниялардың бөлімшелерін орналастыру процесі жүріп жатыр. Қазіргі уақытта «ҚМГ Инжиниринг» зертханалық үй-жайлары орналастырылған, онда мұнай қабатын геологиялық және гидродинамикалық модельдеу жұмыстары жүргізілуде.

ЖОО 85 кәсіпорынмен және 75 халықаралық университеттермен ынтымақтасады. ЖОО-да 3 факультет жұмыс істейді: мұнай-газ, индустриалды-технологиялық және ақпараттық технологиялар факультеті, сондай-ақ Н.К. Нәдіров ат. Мұнай-химия инженериясы және экология институты. Н.К. Нәдіров ат. Мұнай-химия инженериясы және экология институты 2021 жылы құрылған. Институттың негізгі қызметі мұнай-газ химиясы және басқа да ілеспе салалар үшін білікті мамандарды даярлауға, мұнай-газ химиясы кластерінің тұрақты дамуын қамтамасыз ету үшін жоғары мектеп пен салалық ғылым ресурстарын біріктіруге қабілетті жетекші индустриялық, ғылыми-білім беру, инновациялық және мәдени орталық ретіндегі университеттің рөлін нығайтуға бағытталған.

Қазіргі уақытта «Атырау мұнай және газ университеті» КЕАҚ (АМГУ) жоғары білімнің (бакалавриат) 25 білім беру бағдарламасы (мамандықтары), қолданбалы бакалавриаттың 1 білім беру бағдарламасы, магистратураның 6 білім беру бағдарламасы, 5 MBA және докторантураның 2 бағдарламасы бойынша даярлауды жүзеге асырады.

Университет құрылымына 5 факультет кіреді: мұнай-газ факультеті, мұнай-химия инженериясы және экология институты, индустриалды-технологиялық факультет, ақпараттық технологиялар факультеті, бизнес мектебі.

Алға қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін Университет клиенттерге бағдарланған тәсілдің жаңа тұжырымдамасын қолданады, онда клиенттер бір мезгілде білім алушылар, индустрия және қоғамдар болып табылады. Университеттің барлық бастамалары мен бағдарламалары білім алушының, индустрия мен қоғамның дамуына қолайлы әсер ету нәтижесіне бағытталған.

Университет «Жаңа кәсіптер атласы» ұлттық жобасына қатысады, оның шеңберінде 2025 жылға қарай 5 бағытта жаңа білім беру бағдарламаларын ашу көзделуде:

1. Мұнай-газ саласының жаңа жағдайларында басқару
2. Ақылды кен орны, үлкен деректер және жасанды интеллект
3. Мұнай-газ саласындағы жаңа материалдардың технологиялары
4. Мұнай-газ саласындағы техниканы қашықтан басқару
5. «Техникалық қызмет көрсету және жөндеу» болашақ технологиялары

Мемлекет басшысының тапсырмасын орындау мақсатында «АМГУ» КЕАҚ-та 2022 жылғы 2 қыркүйекте И.М. Губкин атындағы Ресей мемлекеттік мұнай және газ университетінің филиалы ашылды. Қазіргі уақытта «Инженерия және инженерлік іс» дайындық бағыты бойынша 83 студент білім алуда.

«АМГУ» КЕАҚ жоғары білім беру жүйесінде дуальды оқытуды енгізу қарқыны мен сапасы бойынша көшбасшы болып табылады. Дуальды оқыту

жұмыс берушілердің талаптарына барынша сәйкес келетін кадрларды даярлауды қамтамасыз етеді, сондай-ақ білім алушылардың сұранысқа ие мамандықты және жұмысқа орналасу мүмкіндігін алуға ынталандыруына ықпал етеді.

Бүгінгі таңда аймақтың 100-ден астам ұйымы дуальды оқытуды іске асыру шеңберінде университеттің серіктестері болып табылады, оның ішінде 22 кәсіпорынмен келісімдерге қол қойылды, қалған 80 кәсіпорынмен 3 жақты жеке шарттарға қол қойылды. Бүгінгі таңда 744 студент дуальді түрде оқиды, оның ішінде 212 студент - Келісімдер шеңберінде, 532 студент - жеке шарттар бойынша (8-кесте).

8-кесте. Экономиканың мұнай-газ бағытындағы жетекші кәсіпорындарда дуальды оқыту іске асырылатын білім беру бағдарламаларының атауы

Білім беру бағдарламаларының атауы	Кәсіпорынның атауы	Басталған жылы
6B07203 - Мұнай және газ кен орындарын игеру және пайдалану	«Ембімұнайгаз» АҚ, «ҚазМұнайГаз-Бұрғылау» СБК» ЖШС	2015
6B07104-Өнеркәсіптік энергетика	«Ембімұнайгаз» АҚ,	2016
6B07101-Өндірісті автоматтандыру және басқару	«АРТС» ЖШС	2016
6B07106-Органикалық заттардың химиялық технологиясы	«АМӨЗ» ЖШС	2016
6B07107-Мұнай-газ өнеркәсібінің машиналары мен жабдықтары	«Бертлинг Қазақ Лоджистикс» ЖШС	2016
6B07201-Геология және мұнай-газ кен орындарын барлау	«Ембімұнайгаз» АҚ	2016
6B07102-Көлік, көлік техникасы және технологиялары	«Бертлинг Қазақ Лоджистикс» ЖШС	2016
6B04103-Есеп және аудит	«Бертлинг Қазақ Лоджистикс» ЖШС	2017
6B11201-Тіршілік қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау	«ҚазМұнайГаз-Бұрғылау» СБК»	2017
6B11301-Қозғалысты ұйымдастыру, көлік және логистиканы басқару	«Бертлинг Қазақ Лоджистикс» ЖШС	2022
6B06201-Инфокоммуникациялық жүйелер мен желілер	«Транстелеком» АҚ	2022
6B07104-Өнеркәсіптік энергетика	«Бертлинг Қазақ Лоджистикс» ЖШС	2021
6B06201- Инфокоммуникациялық жүйелер мен желілер	«Транстелеком» АҚ	2021
6B04102- Менеджмент	«Бертлинг Қазақ Лоджистикс» ЖШС	2022
6B07205-Құрлықта және теңізде мұнай-газ құбырлары мен мұнай-газ қоймаларын жобалау және пайдалану 6B07104-Өнеркәсіптік энергетика 6B07107-Мұнай-газ өнеркәсібінің машиналары мен жабдықтары 6B07101-Өндірісті автоматтандыру және басқару 6B07106-Органикалық заттардың химиялық технологиясы	«Интергаз Орталық Азия» АҚ «Gas Processing Company» ЖШС	2023

6B04101- Экономика 6B04102- Менеджмент 6B04103- Есеп және аудит 6B04104- Қаржы	«Сентрас Иншуранс» сақтандыру компаниясы» АҚ	2023
6B07203-Мұнай-газ кен орындарын игеру және пайдалану 6B07204-Мұнай-газ ұңғымаларын бұрғылау және жөндеу 6B07104-Өнеркәсіптік энергетика 6B07107-Мұнай-газ өнеркәсібінің машиналары мен жабдықтары 6B11201 - Тіршілік қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау 6B07101-Өндірісті автоматтандыру және басқару 6B06101-Мұнай-газ саласындағы ақпараттық жүйелер	«Жігермұнайсервис» ЖШС	2023
6B06101-Мұнай-газ саласындағы ақпараттық жүйелер	«ҚМГ Жоба» ЖШС	2023
6B07201- Мұнай-газ кен орындарының геологиясы және барлау 6B07203-Мұнай-газ кен орындарын игеру және пайдалану	«ҚМГ Инжиниринг» ЖШС	2023
6B07201- Мұнай-газ кен орындарының геологиясы және барлау 6B07203-Мұнай-газ кен орындарын игеру және пайдалану	«Сазанқұрақ» ЖШС	2023
6B07102-Көлік, көлік техникасы және технологиялары 6B07106-Органикалық заттардың химиялық технологиясы 6B07302-Өнеркәсіптік және азаматтық құрылыс 6B07107-Мұнай-газ өнеркәсібінің машиналары мен жабдықтары 6B11201 - Тіршілік қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау	«West Dala» ЖШС	2023
Құрлықта және теңізде мұнай-газ құбырлары мен мұнай-газ қоймаларын жобалау және пайдалану 6B07104-Өнеркәсіптік энергетика 6B07101-Өндірісті автоматтандыру және басқару	«Салим Солюшн» ЖШС	2023
6B07201-Геология және мұнай-газ кен орындарын барлау	«ҚазҒЗГБИ» ЖШС	2023
6B07106-Органикалық заттардың химиялық технологиясы 6B07302-Өнеркәсіптік және азаматтық құрылыс 6B07205-Құрлықта және теңізде мұнай-газ құбырлары мен мұнай-газ қоймаларын жобалау және пайдалану 6B07104-Өнеркәсіптік энергетика 6B07101-Өндірісті автоматтандыру және басқару	«КаспийМұнайГаз» ҒЗЖИ АҚ	2024
6B07101- Өндірісті автоматтандыру және басқару	«KMG Automation» ЖШС	2024
6B07101- Өндірісті автоматтандыру және басқару 6B06101- Мұнай-газ саласындағы ақпараттық жүйелер 6B06102-Компьютерлік басқару жүйелері және робототехника	«Norsec Delta Project» ЖШС	2024
6B07101- Өндірісті автоматтандыру және басқару	«WIKI Kazakhstan» ЖШС	2024
6B07101- Өндірісті автоматтандыру және басқару 6B07106-Органикалық заттардың химиялық	«Kazakhstan Petrochemical	2024

технологиясы	Industries» ЖШС	
6B07101- Өндірісті автоматтандыру және басқару 6B07106-Органикалық заттардың химиялық технологиясы	«РаянНТех» ЖШС	2024

Студенттердің практикаға іріктеу, дуальды оқыту және университетпен жұмысқа орналасу кезінде әңгімелесуден сәтті өтуі үшін шарттар негізінде «Болашақ Атырау» ЖШС, «Фиркрофт Инжиниринг Сервисиз Лимитед Қазақстан» ЖШС, «Эйр Энерджи Каспиан» ЖШС (Airswift) рекрутингтік компанияларымен тренингтер ұйымдастырылады. Бұл компаниялар студенттердің сұхбаттасуға және жұмысқа орналасуға қажетті дағдыларды игеруі үшін шеберлік сыныптарын, тренингтерді тегін өткізеді (9-кесте).

Университет студенттері тек Қазақстанда ғана емес, шетелде де «Академиялық ұтқырлық» бағдарламасы бойынша кәсіби тәжірибеден өтеді. 2019 жылы «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» және «Технологиялық машиналар мен жабдықтар» білім беру бағдарламасының 7 білім алушысы және практика жетекшісі ретінде 1 оқытушы, 2023 жылы KMG International/Rompetrol тиесілі Констанца қаласында (Румыния) Petromidia МӨЗ-де 2 студент халықаралық тағылымдамадан өтті. Бұл тағылымдама KMGІ «Жас мұнайшы» бағдарламасы аясында өтті. Ресейде жыл сайын «Омбы мұнай-химия жобасы» жобалау институтында «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» білім беру бағдарламасының студенттері диплом алдындағы тәжірибеден өтті.

Жұмыс істеп тұрған кәсіпорындардан басқа университетке «Silleno» ЖШС полиэтилен, «Бутадиен» ЖШС бутадиен және синтетикалық каучуктар, «KMG Petrochem» ЖШС полиэтилентерефталат және терефтал қышқылы өндіретін зауыт және т.б. сияқты жобаланатын және салынып жатқан жаңа кәсіпорындарда жұмыс істеу үшін техника және технологиялар бакалаврларына қажеттілік туралы ұсыныстар келіп түседі.

9-кесте. АМГУ КЕАҚ бакалавриат және магистратура түлектерін жұмысқа орналастыру көрсеткіштері

АМГУ ББ коды	АМГУ ББ	түлектер	жұмысқа орналастырыллы	Жұмысқа орналасу %	түлектер	жұмысқа орналастырыллы	Жұмысқа орналасу %	түлектер	жұмысқа орналастырыллы	Жұмысқа орналасу %
БАКАЛАВРИАТ										
6B07106	Органикалық заттардың химиялық технологиясы	5	1	1,1	1	5	0,2	1	5	0,2
6B07201	Геология және мұнай-газ кен орындарын барлау			0,0	1	4	6,6	9	0	8,9
6B07203	Мұнай-газ кен орындарын игеру және пайдалану	3	9	1,0	15	99	2,5	54	41	8
6B07204	Мұнай-газ ұңғымаларын бұрғылау және жөндеу			0,0	2	0	3			

6B07205	Құрлықта және теңізде мұнай-газ құбырлары мен мұнай-газ қоймаларын жобалау және пайдалану	2	5	8,1	4	2	3	7	6	4,1
	Барлығы:	60	20	5,0	03	50	6,8	81	42	1,1
МАГИСТРАТУРА										
7M07102	Органикалық заттардың химиялық технологиясы			0			1,4	0	4	0
7M07202	Мұнай-газ инженериясы	3	3	00	9	8	4,7	7	3	7,7
7M07201	Геология және мұнай-газ кен орындарын барлау			00			3,3	1		1,9
	Барлығы:	1	0	5,2	9	4	2,7	8	6	4,6

ТЖКОБ саласында 2024 жылы республика бойынша мұнай-газ бағыттары бойынша түлектер саны 262 адамды құрады. Олардың ішінде:

- 07110500 - Мұнай және газ өңдеу технологиясы - 101
- 07151100 - Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша) - 46
- 07240900 - Мұнай және газ кен орындарын пайдалану - 93
- 07320600 - Магистральдық жергілікті және желілік құбырларды монтаждау - 22

10-кесте. «АРЕС PetroTechnic жоғары колледжі» ЖШС жанындағы оқу-әдістемелік бірлестіктің оқу орындарымен кадрлар даярлау

Іске асырылатын білім беру бағдарламаларының және даярлау бағыттарының (мамандықтардың) тізбесі	Түлектер саны	Дуальды оқыту (қандай білім беру бағдарламалары және қандай кәсіпорындармен жүзеге асырылады)	Түлектерді алған мамандығы бойынша жұмысқа орналастыру	Тиісті кәсіптік стандарттарды көрсете отырып, КС негізінде әзірленген білім беру бағдарламаларының тізбесі
С. Мұқашев атындағы Атырау жоғары политехникалық колледжі				
07110500 - Мұнай мен газды өңдеу технологиясы	11	11 «АМӨЗ» ЖШС	11	Мұнай-газ химиясын, мұнай мен газды қайта өңдеу.
07151100 - Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	23	15 ҚазТурбоРемонт» ЖШС «АтырауОйл сервис» ЖШС	15	Өнеркәсіпте машиналар мен жабдықтарды пайдалану.
07240700 -	-	-	-	-

Мұнай-газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау жұмыстарының технологиясы				
07240900 - Мұнай-газ кен орындарын пайдалану	16	16 «Ембімұнайгаз» АҚ	16	Мұнай және газ ұңғымаларын пайдалану. Мұнай және газ өндіру технологиясы. Ұңғымаларға қызмет көрсету.
07320600 - Магистральдық жергілікті және желілік құбырларды монтаждау	11	8 «ҚазТурбоРемонт» ЖШС «ПКФ Континент Ко ЛТД» ЖШС	8	Магистральдық газ құбырының желілік бөлігін пайдалану және жөндеу. Магистральдық құбырларды пайдалану.
Орал қ. «Жоғары инженерлік-технологиялық колледжі» МЕМ				
07110500 - Мұнай-газды өңдеу технологиясы	36	-	31	Мұнай-газ химиясын, мұнай мен газды қайта өңдеу.
07240900 - Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	4	-	3	Мұнай және газ ұңғымаларын пайдалану. Мұнай және газ өндіру технологиясы. Ұңғымаларға қызмет көрсету.
Орал қ. «Жоғары аграрлық-техникалық колледжі» МКҚК				
07240900 - Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	20	-	-	Мұнай және газ ұңғымаларын пайдалану. Мұнай және газ өндіру технологиясы.
07110500 - Мұнай-газды өңдеу технологиясы	25	11 «Oralpetroleum» ЖШС «KazTransGaz» ЖШС	12	Мұнай-газ химиясын, мұнай мен газды қайта өңдеу.
Атырау қ. Каспий өңірінің қазіргі замандағы жоғары колледжі				
07110500 - Мұнай-газды өңдеу технологиясы	-	-	-	Мұнай-газ химиясын, мұнай мен газды қайта өңдеу.
07240900 - Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	17	-	17	Мұнай және газ ұңғымаларын пайдалану. Мұнай және газ

				өндіру технологиясы.
«Ақтөбе жоғары политехникалық колледжі» ШЖҚ МКК				
07110500 - Мұнай-газды өңдеу технологиясы	18	18 СБС- Стройбизнес ЖШС Мұнай Реал Экспресс ЖШС Ценнер-Суан ЖШС Epsilon Group ЖШС ПГС-Ақтөбе Плю ЖШС Energy Tech Services ЖШС АКМЭЗ ЖШС Ақтөбе ЖЭО АҚ QazServiceGroup ЖШС QazMagnoChrom ite ЖШС	18	Мұнай-газ химиясын, мұнай мен газды қайта өңдеу.
07240900-Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	20	20 "Мунай Реал Экспресс" ЖШС "Simiram" ЖШС "Energy Tech Services" ЖШС "СНПС - Ақтөбе мұнайгаз" АҚ "Техносервис" ЖШС "QazServiceGroup" ЖШС "Energy Tech Services" ЖШС "FSSA MANPOWER SERVICES" ЖШС "Ақтөбе МұнайХим" ЖШС	20	Мұнай және газ ұңғымаларын пайдалану. Мұнай және газ өндіру технологиясы.
И. Әбдікәрімов атындағы Қызылорда аграрлық-техникалық жоғары колледжі				
07110500 - Мұнай-газды өңдеу технологиясы	11	11 «АМЭЗ» ЖШС	11	Мұнай-газ химиясын, мұнай мен газды қайта өңдеу.
07151100 - Машиналар мен жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету (өнеркәсіп салалары бойынша)	23	15 «ҚазТурбоРемонт» ЖШС «АтырауОйл сервис» ЖШС	15	Өнеркәсіпте машиналар мен жабдықтарды пайдалану.

07240900 - Мұнай-газ кен орындарын пайдалану	16	16 «Ембімұнайгаз» АҚ	16	Мұнай және газ ұңғымаларын пайдалану. Мұнай және газ өндіру технологиясы.
07320600 - Магистральдық жергілікті және желілік құбырларды монтаждау	11	8 «ҚазТурбоРемонт» ЖШС «ПКФ Континент Ко ЛТД» ЖШС	8	Магистральдық газ құбырының желілік бөлігін пайдалану және жөндеу. Магистральдық құбырларды пайдалану.
05320100 Пайдалы қазбалар кен орындарын геологиялық түсіру, іздеу және барлау (түрлері бойынша)	-	Су шаруашылығы комитетінің «Нұра топтық су құбыры» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнының, салынып жатқан «Арал» кәсіпорындарының біріккен дирекциясының филиалы	18	Геология және жер қойнауын барлау. Геологиялық барлау жұмыстарына дайындық жұмыстары. Геохимиялық зерттеу әдістері (геохимик). Гидрогеологиялық зерттеулер (гидрогеолог). Пайдалы қазбалар кен орындарын геологиялық түсіру, іздеу және барлау (Геолог).
07321200 Газбен жабдықтау жабдықтары мен жүйелерін монтаждау және пайдалану	-	РЦКУ -Қызылорда ЖШС	7	Газбен жабдықтау жүйелерін монтаждау және пайдалану. Тарату газ құбырын пайдалану және жөндеу.

11-кесте. Кадрларды даярлау туралы мәліметтер

№	ОӘБ мамандықтары	Бітіруші студенттер саны		
		2022	2023	2024
	Колледж: БҚО Орал қ. «Жоғары инженерлік-технологиялық колледжі» МЕМ			
1.	Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	26	16	4
2.	Мұнай-газды өңдеу технологиясы	-	-	36
	С. Мұқашев атындағы Атырау жоғары политехникалық колледжі КМҚК			
1.	07110500 - Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	20	14	18

2.	07240900 - Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	37	23	18
«АРЕС PetroTechnic жоғары колледжі» ЖШС				
1.	07240700 - Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау жұмыстарының технологиясы	23	20	23
2.	07240900 - Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	62	54	41
3.	07240800 - Мұнай мен газды қайта өңдеу технологиясы	31	24	24
«Жоғары аграрлық-техникалық колледжі» БҚОӘББ» МКҚК				
1.	Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	-	42	20
2.	Мұнай-газды өңдеу технологиясы	23	24	30
3.	Газбен жабдықтау жабдықтары мен жүйелерін монтаждау және пайдалану	44	-	34
Ақтөбе жоғары политехникалық колледжі				
1.	Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	48	52	48
2.	Мұнай-газды өңдеу технологиясы	48	-	48
С.Өтебаев атындағы Жылыой мұнай және газ технологиялық колледжі				
1.	Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау жұмыстарының технологиясы			24
2.	Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	25	46	39
Каспий өңірінің көпсалалы жоғары колледжі				
1.	Мұнай және газ кен орындарын пайдалану	39	20	13
2.	Мұнай-газды өңдеу технологиясы	7	13	15

Мұнай-газ бағытындағы мамандарды оқытатын жетекші колледждердің бірі «АРЕС Petrotechnic жоғары колледжі» ЖШС болып табылады.

Колледжде орта буын мамандарын даярлау бойынша 8 білім беру бағдарламасы іске асырылуда. Оларда 786 адам оқиды. Оның ішінде келесі мамандықтар бойынша:

- 07240700 «Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау жұмыстарының технологиясы» 07240702 «техник-технолог» біліктілігін бере отырып - 76 адам;
- 07240800 «Мұнай және газ өндіру технологиясы» 07240802 «техник-технолог» біліктілігін бере отырып - 86 адам;
- 07240900 «Мұнай және газ кен орындарын пайдалану» 07240902 «техник-технолог» біліктілігін бере отырып - 113 адам;
- 07110100 «Химиялық технология және өндіріс (түрлері бойынша)» 071100102 «техник-технолог» біліктілігін бере отырып - 236 адам.
- Оның ішінде «Мұнай-газды барлау және өндіру» бағыты бойынша кадрлар даярлау 3 мамандық бойынша жүргізіледі. Оларда 275 студент оқиды.
- 07240700 «Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау

жұмыстарының технологиясы» 07240702 «техник-технолог» біліктілігін бере отырып - 76 студент;

– 07240800 «Мұнай және газ өндіру технологиясы» 07240802 «техник-технолог» біліктілігін бере отырып - 86 студент;

– 07240900 «Мұнай және газ кен орындарын пайдалану» 07240902 «техник-технолог» біліктілігін бере отырып - 113 студент;

– Колледжде дуальды оқыту жүзеге асырылады және 18 студент қамтылған. Оның ішінде келесі мамандықтар бойынша:

– «Мұнай және газ өндіру технологиясы» - 6 студент;

– «Мұнай және газ кен орындарын пайдалану» - 7 студент;

– «Химиялық технология және өндіріс» - 4 студент;

Дуальды оқытуды ұйымдастыруға 4 компания қатысады, олар «АйбынСтройСервис» ЖШС, «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.»; «АтырауТехИнвест» ЖШС; «Ембімұнайгаз» АҚ.

Түлектер және олардың жұмысқа орналасуы туралы

2024 жылы колледжді 390 студент бітірді, 380 адам жұмысқа орналасты, жұмысқа орналасу 97,5% құрайды. Оның ішінде келесі мамандықтар бойынша:

1. «Химиялық технология және өндіріс» - 12 адам бітірді, 12 адам жұмысқа орналасты, жұмысқа орналасу 100%;

2. «Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау жұмыстарының технологиясы» - 23 адам бітірді, 22 адам жұмысқа орналасты, жұмысқа орналасу 92%;

3. «Мұнай және газ өндіру технологиясы» - 24 адам бітірді, 24 адам жұмысқа орналасты, жұмысқа орналасу 100%

4. «Мұнай және газ кен орындарын пайдалану» - 41 адам бітірді, 40 адам жұмысқа орналасты, жұмысқа орналасу 98%

5. «КИП инжиниринг технологиясы» - 92 адам бітірді, 92 адам жұмысқа орналасты, жұмысқа орналасу 97,8 %

6. «Химиялық инжиниринг технологиясы» – 68 адам бітірді, 68 адам жұмысқа орналасты, жұмысқа орналасу 100%.

Кәсіптік стандарттар негізінде әзірленген колледждердің білім беру бағдарламаларының тізбесі:

07240700 «Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және бұрғылау жұмыстарының технологиясы» мына кәсіби стандарттар қолданылды:

1. «Бұрғылау жұмыстары (Бұрғылаушы)».

2. «Бұрғылау бригадасы».

07240800 «Мұнай және газ өндіру технологиясы» мына кәсіби стандарттар қолданылды:

1. «Мұнай және газ өндіру технологиясы».

2. «Қабат қысымын сақтау».

3. «Мұнай және газ ұңғымаларын пайдалану».

07240900 «Мұнай және газ кен орындарын пайдалану» мына кәсіби стандарттар пайдаланылды:

1. «Мұнай-газ ұңғымаларын пайдалану».

2. «Ұңғымаларға қызмет көрсету».

3. «Ұңғымаларды іздеу».
4. «Қабат қысымын сақтау».
5. «Мұнай және газ өндіру технологиясы».
6. «Мұнай мен газды өндіру және айдау».

Мамандарға деген қажеттілікті арттыратын факторлардың ішінде өндіріс көлемінің ұлғаюы, инвестициялар ағыны, мұнай-газ бизнесінің шағын нысандарының дамуы басым болып табылады. Төмендегілердің қатарында сарқылған кен орындарындағы жұмыс орындарын жою, инвестицияларды қысқарту, энергия тасымалдаушыларға әлемдік бағалардың төмендеуі, жаңа технологияларды кеңінен қолдану, еңбек өнімділігін арттыру бар.

Сонымен қатар, аталған факторлардың салмағы мен маңыздылығы немесе олардың комбинациясы әртүрлі жағдайлардың әсеріне байланысты айтарлықтай өзгеруі мүмкін.

Шетелдік капитал қатысатын компаниялар қазақстандық әріптестеріне қарағанда қиынырақ. Мұның себебі-техникалық лауазымдарға үміткерлердің тілдік білімінің әлсіздігі. Ірі мұнай компанияларында жобаларда тәжірибесі бар көптеген білікті мамандар бар, бірақ олардың аз бөлігі ағылшын тілінде дұрыс деңгейде сөйлейді. Табысты жұмыс істеу үшін қажетті кәсіби қасиеттердің ішінде техникалық білім «біріншілік жүлдесіне» ие. Бейінді білімі жоқ өте сирек адамдар ғана «мұнайда» жетістікке жетеді.

Әлемде қызығушылық тудыратын негізгі мамандар - бұл инженерлер, петролеум инженерлер, бұрғылау инженерлері, геологтар, геофизиктер, мұнай өңдеу зауыттарының инженерлері, платформалық аспаптар және т.б.

Сонымен қатар, өнеркәсіптің барлық салаларында (жұмысшылар, инженерлер, бухгалтерлер, заңгерлер, экономистер және басшы қызметкерлер) сұранысқа ие сабақтас (жалпы) мамандықтарға тұрақты сұраныс бар. Көрсетілген бос жұмыс орындарындағы жалақы мөлшері газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженерде 91 890 теңгеден, технологиялық қондырғылар операторында 80 000 теңгеден тұрады.

Қазақстанның мұнай-газ компаниялары алдында тұрған өзекті міндеттердің бірі - білікті персоналды іріктеу және жалдау. Ең алдымен, Теңіз, Қашаған және Қарашығанақ кен орындарын игеруді жалғастыру үшін, сондай-ақ теңіз жобаларын, «Еуразия» және «Сарыарқа газ құбыры»⁷ жобаларын іске асыру үшін жұмысшы персоналға қажеттілік күтілуде. Ең сұранысқа ие жұмысшы мамандықтары жоғары білікті құбыр дәнекерлеушілері, шатыршылар, ауыр жабдық операторлары, құбыр төсеу машинистері, дәнекерлеудің ерекше түрлері бойынша слесарлар, такелажшылар, арматурашылар және т.б. Бұл ретте компаниялар қазақстандық қызметкерлердің персоналдың жалпы санындағы үлесін арттыру бойынша өзіне алған міндеттемелерін орындауы қажет.

5.7. Кәсіптік-біліктілік тұрғысынан сала құрылымын талдау, жаңа біліктіліктер

2015 жылы «KAZENERGY» қауымдастығы «Еңбек қызметінің түрлері және кәсіптік қызмет салалары бойынша топтастырылған Қазақстан

⁷ «2012-2013 жж. Қазақстан Республикасының мұнай-газ саласының әлеуметтік жауапкершілігі» шолуын (бұдан әрі – «Шолу») «KAZENERGY» мұнай-газ және энергетика кешені ұйымдарының қазақстандық қауымдастығы» ЗТБ дайындады.

Республикасының мұнай-газ саласындағы кәсіптер (лауазымдар) тізбесі» (бұдан әрі - Кәсіптер (лауазымдар) тізбесі) дайындады.

Кәсіптер (лауазымдар) тізбесін қалыптастырудың мақсаты мұнай-газ саласындағы кәсіптік қызметтің негізгі топтары мен кіші топтары бойынша лауазымдардың бейіндік кәсіптерін жүйелеу және құрылымдау болды.

Бұл жұмыстың авторлары жаңа техника мен озық технологиялардың дамуы соңғы жылдары мұнай-газ саласындағы жұмысшылардың түбегейлі жаңа кәсіптерінің пайда болуына әкеліп соқтырғанын атап өтті. Мысалы, «ҚазТрансОйл» АҚ-та келесі мамандықтар пайдаланылады – «Магистральдық мұнай құбырлары мен су құбырларын тексеру жөніндегі борт оператор», «Төгу-қю эстакадалары мен кірме жолдарды пайдалану жөніндегі слесарь», «Бонустық тосқауылдарды жөндеу және мұнай жинау жөніндегі слесарь» және т.б. Кейіннен бұл кәсіптердің бір бөлігі БТБА мен ҰҚЖ-ға енгізілді.

Сондай-ақ, орындалатын жұмыстардың технологиясына сәйкес практикада қолданылатын, бірақ БТБА (6-шығарылым) шығарылымдарында жоқ жұмысшылар кәсіптерінің бірқатар атаулары анықталды. Кәсіптік кіші топтар (еңбек қызметінің түрлері) және кәсіптік топтар (кәсіптік қызмет саласы) бойынша топтастырылған мұнай-газ саласы жұмысшылары кәсіптерінің және қызметшілері лауазымдарының тізбесін әзірлеу нәтижесінде жұмысшылар кәсіптерінің 188 атауы және қызметшілер лауазымдары (оның ішінде 45 жаңа), оның ішінде жұмысшылар кәсіптерінің 94 атауы (оның ішінде 12 жаңа) және 94 атауы алынды қызметшілер лауазымдары (оның ішінде 33 жаңа).

Осындай талдау нәтижесінде посткеңестік кеңістік елдерінің кәсіби стандарттарын әзірлеу және енгізу тәжірибесін ескере отырып, жұмыс тобы БТБА және ҚР ҰК 01-2017 шығарылымдарында жоқ келесі мамандықтарды анықтады:

- өлшеу торабының операторы;
- газ өндіру жөніндегі оператор;
- газ өндіру шебері;
- жерасты газ қоймаларын пайдалану жөніндегі инженер.

Кәсіби стандарттарды әзірлеуде мүдделі тараптардан ұсынылған деректер бойынша жаңа немесе салаға тән мамандықтар анықталмағанын атап өткен жөн.

8-кестеде жұмыс тобының пікірі бойынша мұнай мен газды тасымалдау мен сақтаудың өндірістік циклінде еңбек қызметін іске асыруға бағытталған жұмыстардың жалпыланған түрлері бар кәсіптік стандарттар тізбесі туралы ақпарат берілген.

Әрбір кәсіби кіші топ экономиканың аралас салаларын ескере отырып, жұмыстар мен қызметтердің шекараларын қамтиды.

Кәсіптік стандарттардың тізбесі ҚР ҰСК және ҚР ЭҚЖЖ іс-қимылын ескере отырып, сала бағытын мақсатты бөлудің базалық қағидаттары негізінде қалыптастырылды, атап айтқанда:

- экономикадағы сабақтарды бағыттарға қоғамдық бөлу қағидаттары (мұнай тасымалдау, газды тасымалдау, мұнай мен газды сақтау);
- экономикадағы сабақтарды ұсынудың жүйелі тәсілі (өнімді дайындаудан бастап әр бағыт үшін өндірісті басқаруға дейінгі өндірістік процестер тізбегі);

- мұнай мен газды тасымалдау және сақтау кезінде сабақтарды пайдаланудың құндылықтар тізбегіндегі экономикалық орындылығы;

- процестік тәсіл (жұмыс орнында жүзеге асырылатын, табыс немесе табыс әкелетін, орындалатын негізгі міндеттер мен міндеттердің сәйкестігінің жоғары дәрежесімен сипатталатын жұмыстардағы дағдылардың рөлі мен орны).

6. ҰҚЖ бойынша сабақтар мен кәсіптердің негізгі топтарының сипаттамасы (төмендегі кестені қараңыз)

12-кесте. ЭҚЖЖ бойынша кәсіптік қызметтің әрбір түрінің кәсіпорындарында ҰҚЖ бойынша сабақтар мен кәсіптердің негізгі топтарының сипаттамасы және олардың білімі (дипломдар, сертификаттар, куәліктер) мен жұмыс тәжірибесі бойынша тиісті біліктіліктері

5.1-кесте. Кәсіпорындардағы ҰҚЖ бойынша сабақтар мен кәсіптердің негізгі түрлері

№ р.с.	Кәсіби кіші топ	ЭҚЖЖ ҚР ҰК 03-2019	Кәсіптің (қызметтің) атауы
			МҰНАЙ
1.	Құбыр көлігіндегі коррозияға қарсы қорғаныс (Коррозиядан қорғау)	49.5 Құбыржол көлігінің қызметі 49.50.0 Құбыржол көлігінің қызметі	1. Электрохимиялық қорғау және әуе желілері қызметінің бастығы (ЭХҚ және ӘЖ)* 2. Қорғаныс жабыны жүйелері бойынша сарапшы 3. Қорғаныс жабыны жүйелерінің инженер-жобалаушы 4. Коррозияға қарсы инженер 5. Электрохимиялық қорғаныс және әуе желілері инженері (ЭХҚ және ӘЖ)* 6. Құбырларды қорғау жөніндегі инспектор 7. Қорғаныс жабыны жүйесінің инспекторы 8. ЭХҚ және ӘЖ шебері* 9. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер (ЭХҚ және ӘЖ) 6 разряд* 10. Жерасты құбырларын коррозиядан қорғау жөніндегі монтер 6-7 р.* 11. Газ-мұнай өнімдері құбырларын оқшаулауға арналған машинаның машинисі 12. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер (ЭХҚ және ӘЖ) 3-5 разряд 13. Жерасты құбырларын коррозиядан қорғау жөніндегі монтер 3-5 р. 14. Электр жабдықтарын жөндеу және

			қызмет көрсету жөніндегі электромонтер (ЭХҚ және ӘЖ) 2 разряд* 15. Жерасты құбырларын коррозиядан қорғау жөніндегі монтер 2 разряд*
2.	Жолдағы мұнайды қыздыру		1. Пункт (қыздыру) бастығы* 2. Мұнай қыздыру пештерінің инженер-технологы 3. Жылу-газ-сумен жабдықтау және кәріз инженері 4. Газ жабдықтарын пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі инженер 5. Мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер * 6. Газ шаруашылығы, қыздыру пештері мен қазандықтардың шебері 7. Мұнай мен газды дайындау және тасымалдау жөніндегі техник 8. Технологиялық қондырғылардың операторы* (мұнайды қыздыру пештері) 9. Отқа төзімді (4-7 разрядтар) 10. Отқа төзімді (2-3 разряд)
3.	Технологиялық жабдықтарды пайдалану және жөндеу		1. Бас директордың өндіріс жөніндегі орынбасары* 2. Қызмет (жөндеу) бастығы*** 3. ӨҚБ бастығы (өндірістік қызмет көрсету базалары)** 4. ЖЗҚ инженер-механигі (мұнай айдау станциясы) 5. Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер 6. Технологиялық жабдықты жөндеу шебері 7. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер 6 р 8. Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь 9. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер 4-5 р. 10. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер 2-3 р 11. Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь* 4-5 р.
4.	Магистральдық құбырларды пайдалану		1. Департамент директоры (магистральдық құбырларды пайдалану, операторлық қызметтер) * 2. Мұнай құбыры басқармасының бас инженері 3. Магистральдық құбырларды пайдалану қызметінің бастығы * 4. Мұнай (газ) айдау станциясының

			бастығы 5. Теміржол эстакадасын пайдалану жөніндегі инженер (мұнай және мұнай өнімдері) 6. Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі маман* 7. Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер 8. Айдау станциясының мұнай(газ) инженері 9. Диагностика инженері 10. Желілік бөлік инженері 11. Техникалық диагностика инженері 12. Дәнекерлеу инженері 13. Рентгеногаммография инженері 14. Резервуар инженері* 15. Мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі техник 16. Технологиялық қондырғылардың операторы 4-6 р. 17. Желілік қараушы (3-4 разрядтар) 18. Желілік құбыршы (4-7 разрядтар) 19. Технологиялық қондырғылардың операторы 2-3 р. 20. Желілік қараушы (3-4 разрядтар) 21. Желілік құбыршы (2-3 разряд)
5.	Авариялық-қалпына келтіру жұмыстары		1.Авариялық-қалпына келтіру пунктінің бастығы 2. Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі инженер 3. Су асты-техникалық жұмыстар жөніндегі инженер 4. Авариялық-құтқару жұмыстары жөніндегі инженер 5. Сүңгуір жұмыстарының шебері 6. Бонустық тосқауылдарды орнату шебері 7. Авариялық-қалпына келтіру пунктінің шебері 8. Бонустық тосқауылдар орнату және мұнай жинау жөніндегі слесарь 9. Ұшқышсыз ұшу аппараттарының операторы 10. 4-6 р авариялық-қалпына келтіру пунктінің электр газбен дәнекерлеушісі. 11. Магистральдық мұнай құбырлары мен су құбырларын тексеру жөніндегі бортоператор 12. 2-3 р авариялық-қалпына келтіру пунктінің электр газбен дәнекерлеушісі.
6.	Мұнай бойынша тауар-көлік		1.Департамент директоры (мұнай тасымалдау) *

	операциялары		2. Тауар-көлік қызметінің бастығы * 3. Қабылдау-тапсыру пунктінің бастығы 4. Зертхана бастығы (өңдеу өнеркәсібі) * 5. Мұнай тасымалдау жөніндегі маман* 6. Тауар-көлік қызметінің инженері 7. Мұнай есептеу инженері 8. Сапа инженері 9. Мұнай қабылдау-тапсыру пунктінің инженері 10. Инженер-химик* 11. Мұнай тапсыру пунктін қабылдау шебері 12. Есепке алу жөніндегі техник (жанар-жағармай материалдары және басқалар)* 13. Мұнай айдау станциясының операторы 5-7 р. 14. Химиялық талдау зертханашысы* 15. Химиялық талдау зертханашысы* 16. Тауар операторы*
7.	Мұнайды қабылдау, сақтау және жеткізу	52.1 Жүктерді қоймаға қою және сақтау 52.10.4 Мұнай сақтау 52.2 Қосалқы көлік қызметі 52.21.5 Магистральдық және өзге де құбырларды, оның ішінде су құбырларын пайдалану	1. Эстакада (күю, реагент шаруашылығы) бастығы 2. Теңіз күю айлақтары мен су төгетін эстакадаларды пайдалану жөніндегі инженер 3. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдауға, сақтауға және жеткізуге арналған машиналар мен жабдықтарды пайдалану жөніндегі инженер 4. Төгу-күю эстакадалары мен кірме жолдарды пайдалану жөніндегі шебер 5. Төгуші-күюшы (4-5р) 6. Төгуші-күюшы (2-3р) 7. Мұнай күю ыдыстарын тексеруші (3-4 р)
8.	Мұнай тасымалдауды басқару		1. Бас директор* 2. Бас директордың өндіріс жөніндегі орынбасары* 3. Бас директордың тасымалдау жөніндегі орынбасары* 4. Филиал директоры (мұнай тасымалдауды басқару бойынша)* 5. Мұнай құбыры басқармасының бастығы* 6. Бас диспетчерлік басқарманың бастығы * 7. Магистральдық құбыр диспетчері 8. Ауысым инженері (ауысым бастығы) *
ГАЗ			
1.	Магистральдық газ	49.5	1. Магистральдық құбырды пайдалану

	құбырының желілік бөлігін пайдалану және жөндеу	Құбыржол көлігінің қызметі 49.50.0 Құбыржол көлігінің қызметі	жөніндегі учаске бастығы 2. Қызмет (желілік-пайдалану) бастығы * 3. Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі топтың басшысы 4. Техникалық диагностика инженері * 5. Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер * 6. Желілік бөлік инженері * 7. Қызмет шебері (электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауа баптау) 8. Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске шебері 9. Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі техник 10. Магистральдық газ құбырларының операторы 4 разряд 11. Магистральдық құбырлар операторы 12. Желілік құбыршы 4-7р. 13. Желілік құбыршы 2-3 р.
2.	Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу	35.2 Газ тәріздес отынды құбырлар арқылы өндіру және тарату	1. Компрессорлық станция бастығы 2. Қызмет бастығы (газ компрессорлық станция)* 3. Ауысым инженері (ауысым бастығы) 4. Компрессорлық станцияны пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженер 5. Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер 6. Компрессорлық станция қызметінің технигі 7. Технологиялық компрессорлардың машинисі (6 р) 8. Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь 4-6 р.* 9. Технологиялық компрессорлар машинисі (4-5 р) 10. Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь 2-3 разряд*
3.	Газ бойынша тауар-көлік операциялары	35.2 Газ тәріздес отынды құбырлар арқылы өндіру және тарату	1. Қызмет (газ тарату станциясы) бастығы * 2. Газ тарату станциясының инженері 3. Газ тарату станциясының шебері 4. Газ тарату станциясының операторы (4-6р)
4.	Газды қабылдау, сақтау және босату	35.22.0 Газ тәріздес отынды құбырлар бойынша бөлу	1. Басқарушы директор (газды жерасты сақтау)* 2. Қызмет бастығы (жерасты газ қоймасы)* 3. Қызмет бастығы (жедел-кәсіпшілік)* 4. Пайдалану жөніндегі инженер

			жерасты газ қоймаларын жабдықтау 5. Инженер-геолог * 6. Инженер-технолог* 7. Газ жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету шебері 8. Мұнай, газ және конденсат өндіру шебері* 9. Мұнай, газ және конденсат өндіру шебері* 10. Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор* 11. Ұңғымаларды зерттеу жөніндегі оператор*
5.	Газ көлігін басқару	52.1 Жүктерді қоймаға қою және сақтау 52.10.4 Мұнайды сақтау	1. Бас директор* 2. Бас директордың орынбасары* 3. Техникалық директор* 4. Филиал директоры* 5. Департамент директоры* 6. Бас инженер (филиалдар)* 7. Басқарма бастығы (желілік-өндірістік) * 8. Қызмет бастығы (өндірістік-техникалық)* 9. Қызмет (диспетчерлік) бастығы* 10. Газды есепке алу жөніндегі инженер 11. Өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер 12. Өндірістегі инженер 13. Магистральдық құбыр диспетчері
6.	Тарату газ құбырын пайдалану және жөндеу	35.2 Газ тәріздес отынды құбырлар арқылы өндіру және тарату	1. Басқарушы директор (газ көлігі)* 2. Газ шаруашылығы директоры 3. Газ қызметінің (учаскесінің) бастығы 4. Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер 5. Газ жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету шебері 6. Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник 7. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарының слесарі (3-6 р) 8. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарының слесарі (3-6 р) 9. Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь (3-5 р) 10. Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь (2 р) 11. Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь (2р) 12. Желілік қараушы*
7.	Газды қабылдау, сақтау және сату	35.23.0 Құбырлар арқылы газ тәріздес отынды сату	1. Станцияларға техникалық қызмет көрсету шебері 1. Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь 4-5 р 2. Газ тарату станциясының машинисі 4-

			5 р 3. Баллон толтырғышы 4р 4. Газгольдер станциясының операторы 4р. 5. Пеш шаруашылығының бақылаушысы 4р. * 6. Жанармай құю станцияларының операторы (4-5 р) 7. Іске асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы* 8. Баллон толтырғыш (2-3 р.) 9. Газгольдер станциясының операторы (2-3 р.) 10. Пеш шаруашылығының бақылаушысы (2-4р) 11. Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь (2-3 р.) 12. Жанармай құю станцияларының операторы (2-3р) 14. Қызмет көрсету станциясындағы кассир
--	--	--	---

5.2-кесте. Кәсіпорындардағы ҰҚЖ бойынша сабақтар мен кәсіптердің негізгі түрлері (кеңейтілген)

СЫШ деңгейі	ҰҚЖ бойынша шифр	ЭҚЖЖ бойынша	ҰҚЖ бойынша сабақ топтарының атауы	Тиісті деңгейдегі біліктілікке қол жеткізу жолдары	Ұсынылатын лауазым атаулары
8.	1210	35.22 Газ тәрізді отынды құбырлар арқылы тарату 35.22.0 Газ тәрізді отынды құбырлар арқылы тарату	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	PhD докторантура, PhD докторы ғылыми дәрежесі, бейіні бойынша PhD докторы, ғылым кандидаты, ғылым докторы немесе жоғары кәсіптік білім және мамандық бойынша практикалық тәжірибе не басқарушылық жұмыс тәжірибесі.	Бас директор, Бас директордың орынбасары, Бас директордың өндіріс жөніндегі орынбасары, Бас директордың тасымалдау жөніндегі орынбасары
7.	1210	49.20 Жүк теміржол	Мекемелердің, ұйымдардың және	Магистратура және/немесе	Филиал директоры, Филиал директоры

		көлігінің қызметі	кәсіпорындардың бірінші басшылары	практикалық тәжірибе.	(мұнай тасымалдауды басқару бойынша)
7.	1329	49.20.0 Жүк теміржол көлігінің қызметі	Мамандандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтаушы және көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары), н.в.д.г	Магистратура және/немесе практикалық тәжірибе.	Техникалық директор
7.	1122	49.50 Құбыржол көлігінің қызметі	«Б» корпусының мемлекеттік әкімшілік қызметшілері (1)	Магистратура және/немесе практикалық тәжірибе.	Департамент директоры (мұнай және газ тасымалдау), Департамент директоры (магистральдық құбырларды пайдалану, операторлық қызметтер)
7.	1322	49.50.0 Құбыржол көлігінің қызметі 52.10 Қойма шаруашылығы	Мамандандырылған геологиялық және өндіруші бөлімшелер басшылары (басқарушылар)	Магистратура және/немесе практикалық тәжірибе.	Мұнай құбыры басқармасының бастығы, Бас диспетчерлік басқарманың бастығы, Мұнай құбыры басқармасының бас инженері, Басқарушы директор (газды жерасты сақтау), Басқарушы директор (газ көлігі)
7.	1329	52.10.4 Мұнай сақтау 52.21 Құрлық көлігінің қосалқы қызметі	Мамандандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтаушы және көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары), н.в.д.г.	Магистратура және/немесе практикалық тәжірибе.	Директор газового хозяйства, Главный инженер
6.	2149	52.21.5 Магистральдық және өзге де құбырларды,	Электротехника инженерлерін қоспағанда, техника	Магистратура және/немесе практикалық тәжірибе.	Қорғаныс жабыны жүйелері бойынша сарапшы

		оның ішінде су құбырларын пайдалану	саласындағы кәсіби мамандар, б.т.к.		
6.	1321		Мамандандырылған өндірістік (өңдеуші) бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және практикалық тәжірибе.	Зертхана (өңдеу өнеркәсібі) бастығы, эстакада (күю, реагент шаруашылығы) бастығы, ОҚБ (өндірістік қызмет көрсету базасы) бастығы
6.	1322		Мамандандырылған геологиялық және өндіруші бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және практикалық тәжірибе.	Тауар-көлік қызметінің бастығы, Компрессорлық станция бастығы, Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске бастығы, Қызмет бастығы (газ компрессорлық станция), Қызмет бастығы (газ тарату станциясы), Қызмет бастығы (жерасты газ қоймасы), Қызмет бастығы (жедел-кәсіпшілік), Басқарма бастығы (желілік-өндірістік), Қызмет бастығы (өндірістік-техникалық), Қызмет бастығы (диспетчерлік), Газ қызметінің (учаскесінің) бастығы, Электрохимиялық қорғау және әуе желілері қызметінің бастығы (ЭХҚ және ӘЖ), Қызмет (жөндеу) бастығы, Магистральдық құбырларды пайдалану қызметінің

					бастығы, Мұнай (газ) айдау станциясының бастығы
6.	1323		Мамандандырылған құрылыс бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және практикалық тәжірибе.	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі топтың басшысы
6.	1329		Мамандандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтаушы және көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары), б.т.к	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және практикалық тәжірибе.	Авариялық-қалпына келтіру пунктінің бастығы, Қабылдау-тапсыру пунктінің бастығы, Магистральдық құбырлардың диспетчері, Қызмет (желілік-пайдалану) бастығы, Пункт (қыздыру) бастығы
6.	2141		Өндірістік инженерлер, оның ішінде өнім бойынша	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және практикалық тәжірибе.	Инженер-технолог, Инженер-геолог, Өндірістегі инженер, Ұйымдастыру жөніндегі инженер Өндірісті басқару жөніндегі инженер, Техникалық диагностика жөніндегі инженер, Компрессорлық станцияны пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженер, Сапа жөніндегі инженер, Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер, Жылу-газбен жабдықтау және кәріз жөніндегі инженер, Рентгеногаммаграф тау инженері
6.	2144		Инженер-механиктер	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және	Мұнай айдау станциясының инженер-механигі,

				практикалық тәжірибе.	Дәнекерлеу жөніндегі инженер
6.	2145		Инженер-химиктер	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және практикалық тәжірибе.	Инженер-химик (мұнай және газ)
6	2147		Мұнай-газ ісінің инженерлері	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және практикалық тәжірибе.	Ауысым инженері (мұнай, газ саласы), Магистральдық құбыр диспетчері, Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер, Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер, Мұнай тасымалдау жөніндегі маман, Мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер, Мұнай есептеу инженері, Газды есепке алу жөніндегі инженер, Тауар-көлік қызметінің инженері, Мұнай қабылдау пунктінің инженері, Резервуар инженері, Мұнай қыздыру пештерінің инженер-технологы, Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдауға, сақтауға және жеткізуге арналған машиналар мен жабдықтарды пайдалану жөніндегі инженер, Теңіз құю айлақтары мен су төгетін эстакадаларды

					пайдалану жөніндегі инженер, Диагностика инженері, Теміржол эстакадасын пайдалану жөніндегі инженер (мұнай және мұнай өнімдері), Айдау станциясының мұнай(газ) инженері, газ тарату станциясының инженері, Жерасты газ қоймаларының жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер, Газ жабдықтарын пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі инженер, Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі маман
6	2149		Электротехника инженерлерін қоспағанда, техника саласындағы кәсіби мамандар, б.т.к.	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және практикалық тәжірибе.	Коррозияға қарсы инженер, Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі инженер, Авариялық-құтқару жұмыстары жөніндегі инженер, Су асты-техникалық жұмыстар жөніндегі инженер
6	2151		Инженер-электриктер	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және практикалық тәжірибе.	Электрхимиялық қорғаныс және әуе желілері инженері (ЭХҚ және ӘЖ)
6	2164		Жобалаушы-қала құрылысшылары және өзге де	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және	Қорғаныс жабыны жүйелерінің инженер-

			жобалаушылар	практикалық тәжірибе.	жобалаушы
6	2432		Логистика жөніндегі кәсіби мамандар	Жоғары білім. Бакалавриат, мамандық және практикалық тәжірибе.	Желілік бөлік жөніндегі инженер
5	1322		Мамандандырылған геологиялық және өндіруші бөлімшелер басшылары (басқарушылары)	Орта білімнен кейінгі білім, (қолданбалы бакалавриат), практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе арнайы жоғары білім беру бағдарламаларын игерудің үш жылы, практикалық тәжірибе.	Мұнай, газ және конденсат өндіру шебері
5	1323		Мамандандырылған құрылыс бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	Орта білімнен кейінгі білім, (қолданбалы бакалавриат), практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе арнайы жоғары білім беру бағдарламаларын игерудің үш жылы, практикалық тәжірибе.	Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске шебері
5	1325		Мамандандырылған көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім беру (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби	Сүңгуір жұмыстарының шебері

				дайындық (білім беру ұйымы базасындағы курстар бір жылға дейін кәсіптік даярлау бағдарламалары немесе кәсіпорында оқыту).	
5	1329		Мамандандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтаушы және көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары), б.т.к	Орта білімнен кейінгі білім, (қолданбалы бакалавриат), практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе арнайы жоғары білім беру бағдарламаларын игерудің үш жылы, практикалық тәжірибе.	Қызмет шебері (электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауа баптау), ЭХҚ және ӘЖ шебері
5	3118		Мұнай-газ ісінің техниктері	Орта білімнен кейінгі білім, (қолданбалы бакалавриат), практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе арнайы жоғары білім беру бағдарламаларын игерудің үш жылы, практикалық тәжірибе.	Газ тарату станциясының шебері, Газ жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету шебері, Газ шаруашылығы, қыздыру пештері мен қазандықтардың шебері, Төгу-құю эстакадалары мен кірме жолдарды пайдалану жөніндегі шебер, Авариялық-қалпына келтіру пунктінің шебері, Мұнай тапсыру пунктін қабылдау шебері
5	3160		Құрылыс жұмыстары,	Орта білімнен кейінгі білім,	Құбырларды қорғау жөніндегі

		сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі инспекторлар	(қолданбалы бакалавриат), практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе арнайы жоғары білім беру бағдарламаларын игерудің үш жылы, практикалық тәжірибе.	инспектор, Қорғаныс жабындары жүйесінің инспекторы
5	7100	Электриктерден басқа құрылысшы-монтажшылар, құрылысшылар-әрлеушілер, сылақшылар және ұқсас жұмысшыларға супервайзерлер (бригадирлер)	Орта білімнен кейінгі білім, (қолданбалы бакалавриат), практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе арнайы жоғары білім беру бағдарламаларын игерудің үш жылы, практикалық тәжірибе.	Станцияларға техникалық қызмет көрсету шебері
5	7200	Электриктерден басқа, металл өңдеу, жабдыққа қызмет көрсету және соған байланысты сабақтар бойынша жұмысшыларға супервайзерлер (бригадирлер)	Орта білімнен кейінгі білім, (қолданбалы бакалавриат), практикалық тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе арнайы жоғары білім беру бағдарламаларын игерудің үш жылы, практикалық тәжірибе.	Технологиялық жабдықты жөндеу шебері
5	8100	Өндірістік стационарлық жабдық операторларына супервайзерлер	Орта білімнен кейінгі білім, (қолданбалы бакалавриат), практикалық	Бонндық тосқауылдарды орнату шебері

		(бригадирлер)	тәжірибе; бакалавриатта кемінде екі жыл оқу немесе арнайы жоғары білім беру бағдарламалар ын игерудің үш жылы, практикалық тәжірибе.	
4	3118	Мұнай-газ ісінің техниктері	Жалпы орта білім және техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе.	Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі техник, Мұнай мен газды дайындау және тасымалдау жөніндегі техник, Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі техник, Есепке алу жөніндегі техник (жанар-жағармай материалдары және басқалар)
4	3121	Техник- электриктер	Жалпы орта білім және техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе.	Компрессорлық станция қызметінің технигі
4	7413	Жоғары вольтты электр желілері бойынша жұмысшылар	Жалпы орта білім және техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе.	Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер (ЭХҚ және ЭЖ) (6р)
4	8112	Шикі мұнай және табиғи газ өндіру жөніндегі операторлар	Жалпы орта білім және техникалық және кәсіптік білім (орта	Мұнай айдау станциясының операторы (5-7 р), Газ тарату станциясының

				буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе.	операторы, Газ тарату станциясының операторы
4	8124		Металл бұйымдарын өңдеу жөніндегі операторлар	Жалпы орта білім және техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе.	Жерасты құбырларын коррозиядан қорғау жөніндегі монтер (6-7р)
4	8131		Химиялық шикізатты қайта өңдеу және химиялық өнімді өндіру жөніндегі операторлар	Жалпы орта білім және техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе.	Химиялық талдау зертханашысы
4	8185		Компрессорлық, сорғы, тоңазытқыш және ұқсас қондырғылардың операторлары	Жалпы орта білім және техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе.	Технологиялық компрессорлардың машинисі (6р)
3	7124		Оқшаулағыштар	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (кәсіптік даярлау бағдарламалар ы бойынша білім беру ұйымының базасында бір	Отқа төтеп беруші (4-7р)

				жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	
3	7126		Сантехниктер мен құбыршылар	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасында бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	Желілік құбыршы (4-7 р), Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь, Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарының слесарі, Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь, Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь
3	7212		Дәнекерлеушілер мен газ кескіштер	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасында бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	Авариялық-қалпына келтіру пунктінің электргаздәнекерлеушісі (4-6р)
3	7239		Слесарьлер мен жөндеушілер, б.т.к.	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік	Бонндық тосқауылдар орнату және мұнай жинау жөніндегі

				білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасында бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	слесарь
3	7413		Жоғары вольтты электр желілері бойынша жұмысшылар	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасында бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер (4-5р)
3	8100		Өндірістік стационарлық жабдық операторларына супервайзерлер (бригадирлер)	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту	Іске асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы

				(кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасында бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	
3	8112		Шикі мұнай және табиғи газ өндіру жөніндегі операторлар	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасында бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	Магистральдық құбырлар операторы, Ұңғымаларды зерттеу жөніндегі оператор, Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор, Газ тарату станциясының операторы, Газ-мұнай өнімдері құбырларын окшаулауға арналған машинаның машинисі
3	8124		Металл бұйымдарын өндеу жөніндегі операторлар	Жалпы орта білім және техникалық және кәсіптік білім (орта буын маманы) жалпы орта білім және практикалық тәжірибе.	Жерасты құбырларын коррозиядан қорғау жөніндегі монтер (3-5р)
3	8131		Химиялық шикізатты қайта өндеу және химиялық өнімді өндіру жөніндегі операторлар	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе	Тауар операторы, Магистральдық газ құбырларының операторы (4 р), Газгольдер станциясының операторы (4 р), Баллон толтырғыш (4 р), Газ тарату

				және/немесе кәсіптік оқыту (кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасында бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	станциясының машинисі (4-5р), Төгуші-құюшы (4-5р), Химиялық талдау зертханашысы, Желілік қараушы (3-4 р),
3	8185		Компрессорлық, сорғы, тоңазытқыш және ұқсас қондырғылардың операторлары	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасында бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	Технологиялық компрессорлардың машинисі (4-5р)
3	8187		Мұнай мен газды тазарту және өңдеу операторлары	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының	Магистральдық мұнай құбырлары мен су құбырларын тексеру жөніндегі борт оператор, Технологиялық қондырғылардың операторы (4-6 р), Жанармай құю станцияларының операторы (4-5р)

				базасында бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	
3	8188		Автоматты желі, өнеркәсіптік роботтар және 3D баспа операторлары	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасында бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	Ұшқышсыз ұшу аппараттарының (ҰҰА) операторы
3	9629		Біліктілігі жоқ жұмысшылар, б.т.к	Негізгі орта білім және техникалық және кәсіптік білім (жоғары деңгей) немесе жалпы орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіптік оқыту (кәсіптік даярлау бағдарламалары бойынша білім беру ұйымының базасында бір жылға дейінгі курстар немесе кәсіпорында оқыту).	Пеш шаруашылығының бақылаушысы (4р)
2	5220		Кассирлер мен билет сатушылар	Негізгі орта білім және практикалық	Қызмет көрсету станциясындағы кассир

				тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық (білім беру ұйымының базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей).	
2	7124		Оқшаулағыштар	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық (білім беру ұйымының базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей).	Отқа төтеп беруші (2-3р)
2	7126		Сантехниктер мен құбыршылар	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық (білім беру ұйымының базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей).	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь (2-3р), Жерасты газ құбырларын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь (2 р), Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь (2-3р), Желілік құбыршы (2-3р)
2	7212		Дәнекерлеушілер мен газкескіштер	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық (білім беру	Авариялық-қалпына келтіру пунктiнiң электргаз дәнекерлеушiсi (2-3р)

				ұйымының базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей).	
2	7413		Жоғары вольтты электр желілері бойынша жұмысшылар	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық (білім беру ұйымының базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей).	Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер (2р)
2	8124		Металл бұйымдарын өндеу жөніндегі операторлар	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық (білім беру ұйымының базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей).	Жерасты құбырларын коррозиядан қорғау жөніндегі монтер (2р)
2	8131		Химиялық шикізатты қайта өндеу және химиялық өнімді өндіру жөніндегі операторлар	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық (білім беру ұйымының базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту,	Желілік қараушы (2 р), Мұнай құю ыдыстарын тексеруші (3-4 р), Төгуші-құюшы (2-3р), Газгольдер станциясының операторы (2-3р), Баллондарды толтырғы (2-3р),

				белгіленген деңгей).	
2	8187		Мұнай мен газды тазарту және өңдеу операторлары	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық (білім беру ұйымының базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей).	Жанармай құю станцияларының операторы (2-3р), Технологиялық қондырғылардың операторы (2-3р)
2	9629		Біліктілігі жоқ жұмысшылар, б.т.к	Негізгі орта білім және практикалық тәжірибе және/немесе кәсіби дайындық (білім беру ұйымының базасындағы қысқа мерзімді курстар немесе кәсіпорында оқыту, белгіленген деңгей).	Пеш шаруашылығының бақылаушысы (2-4р)

7. Саланың (өрістің) кәсіби стандарттарының тізбесі: қолданыстағы және әзірлеуге жоспарланған

Төменде «Мұнай және газды тасымалдау және сақтау» бағыты бойынша әзірленген және Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2024 жылғы 23 желтоқсандағы №479 бұйрығымен бекітілген «Мұнай-газ өнеркәсібі» саласына қатысты кәсіби стандарттардың тізбесі берілген:

1. КС Авариялық-қалпына келтіру жұмыстары
2. КС Мұнайды қабылдау, сақтау және жеткізу
3. КС Жолда мұнайды қыздыру
4. КС Мұнай бойынша тауар-көлік операциялары
5. КС Технологиялық жабдықты пайдалану және жөндеу
6. КС Магистральдық құбырларды пайдалану
7. КС Құбыр көлігіндегі коррозияға қарсы қорғаныс (коррозиядан қорғау)
8. КС Мұнай тасымалдауды басқару
9. КС Газды қабылдау, сақтау және босату
10. КС Газды қабылдау, сақтау және өткізу

11. КС Компрессорлық станцияны пайдалану және жөндеу
12. КС Тарату газ құбырын пайдалану және жөндеу
13. КС Газ бойынша тауар-көлік операциялары
14. КС Газ көлігін басқару
15. КС Магистральдық газ құбырының желілік бөлігін пайдалану және жөндеу

**2026-2027 жылдарға мамандықтардың жаңа карточкаларын
әзірлеу жоспарланып отыр:**

1 Бағыт - мұнай

1. Қорғаныс жабыны жүйелері бойынша сарапшы
 2. Электрохимиялық қорғау және әуе желілері қызметінің бастығы (ЭХҚ және ӘЖ)
 3. Электрохимиялық қорғаныс және әуе желілері инженері (ЭХҚ және ӘЖ)
 4. ЭХҚ және ӘЖ шебері
 5. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер (ЭХҚ және ӘЖ)
 6. Жерасты құбырларын коррозиядан қорғау жөніндегі монтер 6-7
 7. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер (ЭХҚ және ӘЖ) 3-5
 8. Жерасты құбырларын коррозиядан қорғау жөніндегі монтер 3-5
 9. Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер (ЭХҚ және ӘЖ) 2 разряд*
 10. Жерасты құбырларын коррозиядан қорғау жөніндегі монтер 2
 11. Пункт (қыздыру) бастығы
 12. Қызмет (жөндеу) бастығы
 13. Магистральдық құбырларды пайдалану қызметінің бастығы
 14. Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі маман*
 15. Департамент директоры (магистральдық құбырларды пайдалану, операторлық қызметтер)
 16. Департамент директоры (мұнай тасымалдау)
 17. Тауар-көлік қызметінің бастығы
 18. Мұнай тасымалдау жөніндегі маман
 19. Инженер химик*
 20. Химиялық талдау зертханашысы
 21. Филиал директоры (мұнай тасымалдауды басқару бойынша)
 22. Мұнай құбыры басқармасының бастығы
 23. Бас диспетчерлік басқарманың бастығы
 24. Ауысым инженері (Ауысым бастығы)
- 2 Бағыт – «Газ»**
1. басқарушы директор (газ көлігі);
 2. басқарушы директор (газды жерасты сақтау);
 3. қызмет бастығы (жерасты газ қоймасы);
 4. қызмет бастығы (жедел-кәсіпшілік).
 5. бас директордың орынбасары;
 6. техникалық директор;

7. департамент директоры;
8. бас инженер (филиалдар);
9. басқарма бастығы (желілік-өндірістік);
10. қызмет бастығы (өндірістік-техникалық);
11. қызмет бастығы (диспетчерлік);
12. қызмет бастығы (желілік-пайдалану);
13. қызмет бастығы (газ компрессорлық станция);
14. қызмет бастығы (газ тарату станциясы).

8. Қорытындылар мен ұсыныстар.

ҚР Энергетика министрлігінде «Кәсіптік біліктілік туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес (2023 жылғы 4 шілдедегі №14-VIII ҚРЗ) Мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-газ химиясы салаларының кәсіптік біліктілігі жөніндегі салалық кеңес (бұдан әрі - Салалық кеңес) (ҚР Энергетика министрінің 2023 жылғы 28 қарашадағы №421 бұйрығы), сондай-ақ СБШ және КС өзектендіру бойынша ұсыныстар әзірлеу жұмыс тобы құрылды (ҚР Энергетика министрінің 2024 жылғы 16 сәуірдегі №161 бұйрығы).

Салалық кеңес пен жұмыс тобының мақсаты мұнай-газ, мұнай өңдеу және мұнай-химия салаларында кәсіби біліктілікті дамыту жөніндегі мәселелерді үйлестіру болып табылады. Салалық кеңестің құрамына ҚР Энергетика министрлігінің, кәсіподақтардың, жұмыс берушілердің, қауымдастықтар мен оқу орындарының өкілдері кіреді.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2024 жылғы 27 желтоқсандағы № 494 бұйрығымен «Мұнай мен газды барлау және өндіру» бағыты бойынша мұнай-газ саласындағы кәсіби стандарттар бекітілді.

Кәсіптік стандарттарды одан әрі әзірлеу үшін «Мұнай мен газды тасымалдау және сақтау» бағыты бойынша кәсіптің (лауазымдардың) саны 124 кәсіпті құрады. Тізбеге мұнай-газ саласы үшін ерекше және негізгі сабақтас кәсіптер (лауазымдар) кірді. ҰБШ және СБШ деңгейлері және дескрипторлар бойынша ҰҚЖ-ден алынған сабақтардың сипаттамасы 1-қосымшада келтірілген.

ҰҚЖ сабақтарын анықтау кезінде бірқатар сабақтар өндірістік процестің ерекшелігін ескере отырып анықталды. Мәселен, мұнай мен газды тасымалдау және сақтау үшін басшылар, мамандар, жұмысшылар өңдеу, өндіру, көлік және басқа да салалық кәсіпорындар топтары бойынша тиістілікті бөледі. Осы СБШ-ның нақты кәсіптерін құрлықтағы көлік бөлімшелері тұрғысынан жеке топ ретінде бөлуге негіз жоқ. Көптеген мамандықтар мұнай мен газды өндіру, тасымалдау және өңдеу салаларына тән және жалпы біліктілік талаптарына ие.

Ұсыныстар:

1. «Мұнай мен газды тасымалдау және сақтау» бағыты бойынша мұнай-газ саласының технологияларын дамытуға байланысты қолданыстағы мамандықтар үшін кәсіби стандарттарды өзектендіру/әзірлеу.

2. 2025 жылы ҚР ҰҚЖ шеңберінде жаңа кәсіптер мен біліктіліктер енгізу, сондай-ақ келесі кәсіптер бойынша кәсіби стандарттарды әзірлеу/өзектендіру:

- ӨҚБ бастығы (өндірістік қызмет көрсету базасы)
- Дәнекерлеу инженері

- Мұнай (газ)айдау станциясының бастығы
- Рентгеногаммография инженері
- Ауысым инженері (мұнай-газ саласы)
- Компрессорлық станция қызметінің технигі
- Газды есепке алу жөніндегі инженер
- Газ шаруашылығы директоры
- Газ қызметінің (учаскесінің) бастығы.

Сондай-ақ, ҰҚЖ-ге «Компрессорлық станция қызметінің технигі» мамандығын енгізу және кәсіптер карточкасын әзірлеу ұсынылады.

ҰБШ және СБШ деңгейлері мен дескрипторлар бойынша ҰҚЖ-ден сабақтар сипаттамасы 9-бөлімнің №1 және №1.1-қосымшаларында келтірілген.

Тиісінше 10-бөлімнің №2 және №2.1-қосымшаларында «Мұнайды тасымалдау және сақтау» және «Газды тасымалдау және сақтау» бойынша кәсіби біліктіліктің функционалдық карталары келтіріледі.

СБШ (2008 (ISCO-08) және ҰҚЖ (ҚР ҰК 01-2017) сабақтарының Халықаралық стандартты жіктемесін ескере отырып) және ҚР ЭҚЖЖ (ҚР ҰК 03-2019) кәсіптік біліктіліктерінің толық картасы 11-бөлімнің №3 қосымшасыда келтірілген.

2024 жылғы желтоқсанда Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігіне мұнай-газ компанияларының ұсыныстары негізінде қалыптастырылған сабақтардың (кәсіптердің) 60-тан астам жаңа атауларын ҰҚЖ-ге енгізу туралы ресми сұрау салу жіберілді.

Бұл тізім кәсіптердің карточкаларын әзірлеу жоспарланған кәсіптерден және сәйкесінше 2025 жылы және одан кейінгі жылдары КС-ны өзектендіруден тұрады.

**«Мұнайды тасымалдау және сақтау»
салалық біліктілік шеңберіне
1-қосымша**

9.СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

БШ деңгейі	ҰҚЖ қызметі	БШ деңгейі	Кезеңдері	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Дағдылар (Машықтар)	Жеке құзыреттер
1.	2	3.	4	5	6	7	8
Раздел 1. Смежные и сквозные управленческие процессы							
8.	1210-0-002 Бас директор 1210-0 Бас директордың орынбасары (түрлері бойынша)		Бастау және жоспарлау	Жоспарлау және басшылық	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Ұйымның қызметіне қатысты басқа органдардың әдістемелік және басқа материалдары. Ұйым құрылымының профилі, мамандануы және ерекшеліктері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметінің бизнес-жоспарларын жасау және келісу тәртібі. Стратегиялық жоспарлау, нарық-сыртқы және ішкі конъюнктура (өз секторы және онымен өзара байланысты), бәсекелестер. Ғылыми-техникалық жетістіктер, озық отандық және шетелдік, тиісті қызмет түріндегі тәжірибе және үздік ұқсас ұйымдардың қызмет тәжірибесі. Ұйым өнімдерін өндіру технологиясы. Ұйымның техникалық және экономикалық даму перспективалары. Ұйымды басқару мен басқарудың заманауи әдістері. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау нормалары. Қазіргі менеджменттің	Даму стратегиясын әзірлейді және іске асырады, операциялық процестерді бақылайды, мақсаттар мен міндеттер қояды, қызметкерлерді ынталандырады. Лауазымдық нұсқаулықтарды, штат кестесін, жұмыс тәртібін және басқа да регламенттеуші құжаттарды бекітеді. Дайындық пен шешім қабылдауды ұйымдастырыңыз. Қаржыны басқару және ресурстарды бөлу. Іскерлік байланыстар орнатады және келіссөздер жүргізеді. Команданы басқара білу. Компанияның бизнес-процестерін басқарады.	Көшбасшының қасиеттері. Ұйымдастыру және өз еңбегінің жоғары мәдениеті. Нәтижеге назар аудару. Күтпеген жағдайларда өзін-өзі ұстау мүмкіндігі. Энергия, бастамашылдық, шешімділік.

					негіздерін білу және оларды практикада қолдану.		
7	1322-0 Магистральдық құбырларды пайдалану департаментінің директоры 1322-0 Департамент директоры		Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Көмекші процестер	«Магистральдық құбыр туралы», «Табиғи монополиялар туралы», «Акционерлік қоғамдар туралы», «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының заңдары. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі. Тиісті мәселелерді реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. Мұнай тасымалдау саласындағы үкіметаралық келісімдер. Компанияның даму стратегиясы. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері.	Бөлімшенің жұмысына басшылықты жүзеге асыру. Ұйым басшылығының қарауына құзыретіне кіретін мәселелер бойынша ұсыныстар мен шешімдер жобаларын енгізу. Жұмысты жоспарлау және үйлестіру, жұмыс стратегиясы мен тактикасын әзірлеу, ағымдағы және перспективалық жұмыс жоспарларының жобаларын дайындауды қамтамасыз ету және лайықты міндеттердің орындалуын қамтамасыз ету. Ұйымның мұнай-газ өндіруші ұйымдармен және басқа да қызмет тұтынушылармен жедел өзара іс-қимылын үйлестіру. Тасымалдау үшін мұнай өндіру мен тапсырудың болжамды көрсеткіштері негізінде ұйымның магистральдық құбырлар жүйесін дамыту және кеңейту жөнінде ұсыныстар дайындауға қатысу. Мұнай тасымалдау мәселелері бойынша серіктестермен келіссөздер жүргізу. Жаңа қызметтер мен қызмет бағыттарын әзірлеуге қатысу. Ұйымның ең маңызды клиенттерімен және серіктестерімен тікелей жұмыс істеу, ұйымдастыру, келіссөздер жүргізу және кездесулер өткізу. Басқа құбырларды және көліктің басқа түрлерін пайдалануды қоса алғанда, мұнайды тасымалдаудың баламалы бағыттарын әзірлеу және енгізу. Ұзақ мерзімді стратегиялық жоспарлауды жүзеге асыру. Магистральдық құбыр жүйелері және тасымалдаудың онтайлы бағыттары бойынша мұнайды тасымалдау болжамдарын талдау.	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық Коммуникативті қабілеттер Өз шешімдеріне сенімділік Нәтиже үшін жауапкершілік Талапшылдық
7	1322-0 Мұнай		Ұйымдастыру және	Көмекші процестер	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер	Магистральдық құбырларды пайдалану мәселелерін реттейтін	Жауапкершілік Дербестік және

	құбыры басқармасын ың бастығы		бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы және кәсіпорын қызметінің бағыты бойынша өзге де нормативтік құқықтық актілер. Өндірістік қуаттар, техникалық сипаттамалар, құрылымдық ерекшеліктер, жұмыс режимдері және жабдықты техникалық пайдалану ережелері. Экономикалық қызметтің тиісті түріндегі ғылыми-техникалық жетістіктер және озық ұйымдардың тәжірибесі. Белгіленген есептілікті жасау тәртібі. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар және басқа да басшылық материалдар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі. «Мемлекеттік сатып алу туралы» ҚР Заңы. «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ сатып алу ережесі. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, Өндіріс және басқару негіздері. Технологиялық объектілердің жұмысын бақылау және режимдерін реттейтін нормативтік құжаттар, стандарттар. Мұнай тасымалдау және жеткізу жоспарлары. Мұнайдың өз мұқтаждарына және технологиялық шығындарға жұмсалуды бойынша есептерді жасау қағидалары мен тәртібі. Газ тасымалдау жүйесі бойынша жабдықтың өндірістік қуаттары, техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері мен жұмыс	ұйымның ішкі құжаттарын әзірлеу және өзектендіру, оларды белгіленген тәртіппен бекітуді қамтамасыз ету. Құбыр жүйелерінің конструкциясын жаңғырту бойынша ұсыныстар енгізу. Монтаждау, ақаулықтарды жою және жабдықты пайдалануға беру бойынша жаңа жобаларды іске асыру. Тендерлік құжаттама және шарттар жасасу бойынша процесті ұйымдастыру. Техникалық тапсырмаларды әзірлеу, шарттарды орындау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру. Өндірістік персонал арасында конкурстар өткізудің бағдарламалары мен регламенттерін әзірлеу. Конкурстарды өткізуге қатысу және орындалуын бақылауды енгізу. Энергияға, жанар-жағармай материалдарына, отынға (оның ішінде қазандық-пеш отынына), ағымдағы жөндеуге, диагностикалық жұмыстарға арналған пайдалану шығындары жөніндегі жоспарлардың орындалуын жоспарлау және бақылау, ұйымдардың өндірістік бағдарламасының қалыптасуы мен орындалуын бақылау. Автокөлікті ұстауға, технологиялық шығыстарға, авиациялық қызметтерге, іске қосу-реттеу жұмыстарына және басқа да іс-шараларға арналған пайдалану шығындары бойынша жоспарлардың орындалуын жоспарлау және бақылау. Техникалық-экономикалық талдау жүргізу, қабылданатын және іске асырылатын шешімдерді кешенді негіздеу. Технологиялық шығындардың шығынын азайту, МТ негізгі және қосалқы жабдықтарын тиімді пайдалану мүмкіндіктерін іздеу.	жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін- өзі оқыту қабілеті Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік
--	-------------------------------------	--	--	---	---	--

					режимдері, оны пайдалану қағидалары.		
7	1210-0 Филиал директоры (мұнай тасымалдау басқармасы бойынша)		Ұйымдастыр у және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Көмекші процестер	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы және кәсіпорын қызметінің бағыты бойынша өзге де нормативтік құқықтық актілер. Экономикалық қызметтің тиісті түріндегі ғылыми-техникалық жетістіктер және озық ұйымдардың тәжірибесі. Белгіленген есептілікті жасау тәртібі. Техникалық, экономикалық, әлеуметтік даму перспективалары. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар және басқа да басшылық материалдар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі ережелері. Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, Өндіріс және басқару негіздері. Технологиялық объектілердің жұмысын бақылау және режимдерін реттейтін нормативтік құжаттар.	Бөлімшенің жұмысына басшылықты жүзеге асыру. Қызметтің неғұрлым тиімді әдістері мен технологияларын енгізуге шаралар қабылдау. Ұйым басшылығына ұсыныстар мен шешімдер жобаларын ұсыну. Жұмыстарды жоспарлау және үйлестіру, жұмыс стратегиялары мен тактикасын әзірлеу, жұмыс жоспарларын дайындауды және оларды орындауды қамтамасыз ету. Ұйымның мұнай-газ өндіруші ұйымдармен, қайта өңдеуші кәсіпорындармен және басқа да қызмет тұтынушылармен жедел өзара іс-қимылын үйлестіру. Тасымалдау үшін мұнай өндіру мен тапсырудың болжамды көрсеткіштері негізінде ұйымның магистральдық құбырлар жүйесін дамыту және кеңейту жөнінде ұсыныстар дайындауға қатысу. Жаңа қызметтер мен қызмет бағыттарын әзірлеуге қатысу. Басқа құбырларды және көліктің басқа түрлерін пайдалануды қоса алғанда, мұнайды тасымалдаудың баламалы бағыттарын әзірлеу және енгізу. Магистральдық құбыр жүйелері мен тасымалдаудың оңтайлы бағыттары бойынша мұнай тасымалдау көлемінің болжамдарын талдау. Жүктелген міндеттер шеңберінде бөлімшенің басқа ұйымдармен жедел өзара іс-қимылын ұйымдастыру.	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін- өзі оқыту қабілеті Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік
7	1329-1 Бас диспетчерлік басқарманың бастығы		Ұйымдастыр у және бақылау Процестердің орындалуын	Көмекші процестер	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан	Мұнай тасымалдаудың технологиялық процесін басқару. Магистральдық мұнай құбырларының жұмысын бақылау. Ағындарды бақылау және басқару (SCADA білімі), апаттық	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу

			талдау және реттеу		Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы және кәсіпорын қызметінің бағыты бойынша өзге де нормативтік құқықтық актілер. Экономикалық қызметтің тиісті түріндегі ғылыми-техникалық жетістіктер және озық ұйымдардың тәжірибесі. Белгіленген есептілікті жасау тәртібі. Техникалық, экономикалық, әлеуметтік даму перспективалары. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар және басқа да басшылық материалдар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі. Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі ережелері. Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі. Апаттарды жою жоспары. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, Өндіріс және басқару негіздері. Технологиялық объектілердің жұмысын бақылау және режимдерін реттейтін нормативтік құжаттар. Газ тасымалдау жүйесі бойынша жабдықтың өндірістік қуаттары, техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері мен жұмыс режимдері, оны пайдалану қағидалары.	хаттамаларды түсіну (ағып кету, үзілістер, тоқтаулар кезіндегі әрекеттер). Өндіруші және өңдеуші кәсіпорындармен өзара іс-қимыл жасау. жүк ағындарын жедел басқару мен үйлестіруді, диспетчерлеуді жүргізу. Аймақтық диспетчерлік учаскелермен үйлестіру. Тәуліктік /айлық тасымалдау жоспарларының орындалуын бақылау. Нақты уақыттағы деректерді талдау. Жүктемелерді болжау. Есептерді дайындау.	Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік
7	1322-0 Мұнай құбыры басқармасының бас инженері		Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Көмекші процестер	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, Магистральдық құбыр туралы Қазақстан Республикасының Заңы. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Өндірістік	Мұнай өндірумен, өңдеумен, сақтаумен, көлікпен және таратумен айналысатын барлық ұйымдардың орталықтандырылған жедел-диспетчерлік басқаруын қамтамасыз ету. Диспетчерлік ақпаратты жинауды жедел басқаруды жүзеге асыру. Диспетчерлік құрамға және ауысымдық персоналға міндеттерді бөлу және анықтау. Қабылдау-беру пункттері арқылы мұнайдың жеткізілуін бақылау.	Дербестік және жауапкершілік Стресске төзімділік Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық тапсырмаларды орындаудағы

				тапсырмаларды жасау және өндірісті жедел басқару мәселелеріне қатысты жоғары тұрған органдардың нормативтік құқықтық актілері, басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары. Диспетчерлік қызметке арналған мамандандырылған бағдарламалық өнімдер. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. Ұйымның профилі, құрылымы және өндірістік қуаты. Ұйымның құбырлары мен құрылыстарын орналастырудың технологиялық схемалары. Өндірістік жоспарлау және өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша әдістемелік материалдар. Ұйымда өндірістік жоспарлау мен диспетчерлеуді ұйымдастыру. Экономика негіздері. Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру. Диспетчерлік басқару жөніндегі ұйымдастыру-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар. Іс қағаздарын жүргізу негіздері. Есептілікті ұсыну нысандары мен тәртібі. Апаттар мен штаттан тыс жағдайларды жою жоспары. Технологиялық объектілерде аварияға қарсы жаттығулар өткізу тәртібі. Апатты жою жоспарына сәйкес іс-қимылдар реттілігі. Диспетчерлік басқару процесінде қолданылатын карталар мен схемаларды әзірлеу мен сүйемелдеудің аппараттық-бағдарламалық құралдары. Диспетчерлік-технологиялық ақпаратпен	Арнайы бағдарламалық өнімдерді пайдалану. Диспетчерлік орталықтардың жедел-диспетчерлік жұмысын үйлестіру. Диспетчерлік орталықтардың жедел-диспетчерлік жұмысын үйлестіру. Технологиялық объектілердің жұмысын үйлестіру жөнінде қажетті шаралар қабылдау. Мұнай айдау станциясының (МАС) жұмысын үйлестіру. Технологиялық объектілер учаскелерінің техникалық мүмкін болатын өткізу қабілеті мен өнімділігін есептеңіз. МАС-та технологиялық ауысулар өндірісін бақылау. Басқарушы диспетчердің командасы бойынша берілген айдау режимінің, реттеудің жүргізілуін бақылау. Диспетчерлік журналды, жедел баянаттарды және басқа да техникалық құжаттаманы толтыру, өндірістік процестің бұзылу себептерін тіркеу. Диспетчерлік тапсырмаларды әзірлеу. Авариялық немесе штаттан тыс жағдай туралы алынған деректер бойынша авариялық жағдайдың туындау орындарын анықтау. Апат туындаған кезде тұтынушыларды мұнаймен үздіксіз қамтамасыз ету бойынша басқа ұйымдардың диспетчерлік қызметтерімен шешімдер қабылдау. Көрсетілетін қызметтердің сапасы бойынша оқиғаларды анықтау. Мұнай тасымалдау кезіндегі стандартты емес жағдайларды талдау және шешу. Диспетчерлік басқарудың ақпараттық қамтамасыз етілуіне басшылық жасау. Ұйымдар бойынша мұнайдың жедел тәуліктік балансын есептеу және бақылау. Өндірістік бағдарламаларға сәйкес ұйымның ритақты жұмысын және	дәлдік топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу балама шешімдердің, қорытындылардың немесе мәселелерге көзқарастардың мықты және әлсіз жақтарын анықтау үшін логика мен пайымдауды қолдану
--	--	--	--	---	---	--

					ақпараттық алмасу технологиялары. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі нұсқаулықтар мен басқа да басшылық материалдар. Ұйымның өндірістік қуаттары, оның техникалық даму перспективалары. Ұйымның және оның бөлімшелерінің өндірістік қуаттары. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік байланыстар. Ұйымның құбырлары мен құрылыстарын орналастырудың технологиялық схемалары. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін басқару әдістері. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін есептеу әдістері. Ұйымның технологиялық объектілерін техникалық пайдалану ережелері.	мұнайдың біркелкі тасымалдануын қамтамасыз ету. Магистральдық құбырлардағы қысымның төмендеуін талдау және рұқсат етілген мәндерден асып кетуді жою бойынша уақтылы шаралар қабылдау. Маусымаралық мұнай ағындарын анықтау. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін талдау. Мұнай тасымалдаушы елдердің құбыр жүйелері бойынша экспортқа мұнай транзитін бақылау. Технологиялық объектілердің жұмыс режимінің өзгеруін анықтау. Өндірушілерден құбырлар жүйесіне мұнай түсімінің, оның транзиті мен таралуының көлемін есептеу. Мұнай тұтыну шарттарының, өткізу нарығының және тасымалдаудың техникалық мүмкіндіктерінің өзгеруін талдау.	
2-бөлім. Салалық процестер (салалық шекараларды анықтайды)							
6	1329-1 Магистральдық құбырлардың бас диспетчері 1329-1-001 Бас диспетчер (басқа салаларда) 1322-0-006 Бас диспетчер (өндіруші өнеркәсіп)		Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Көмекші процестер	Мұнай және газ саласындағы мемлекеттік реттеуді регламенттейтін нормативтік құқықтық актілер. Еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері. Қызметті реттейтін корпоративтік құжаттарды әзірлеу мен қалыптастырудың әдіснамасы мен тәртібі. Пайдаланылатын құралдардың техникалық деректері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Трассада құбырлар мен құрылыстардың орналасуының технологиялық сызбасы. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің және көмірсутек газдарының физикалық және химиялық қасиеттері. Құбыр өтетін аймақтағы байланыс жүйелері. Пайдаланылатын құралдардың техникалық деректері.	Мұнай құбырлары мен басқару объектілерінің желілік бөлігін тиісті жағдайда ұстау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және жұмысты ұйымдастыру. Қызметкерлердің кәсіби даярлық деңгейін арттыру. Басқарудың өндірістік объектілерінде ықтимал авариялар мен олардың салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру. Құрылған жағдайды зерделеу, авария орнындағы жауапты тұлғалардың іс-әрекеттерін нақтылау, ал қажет болған жағдайда авариялық қызметтердің іс-әрекеттерін аварияларды жою жоспарының жедел бөлігіне сәйкес түзету. Қосымша басқару күштерін бөлу қажеттілігі туралы шешім қабылдау. Айдалатын мұнай ағынының күтілетін көлемін нақтылау, параллель төселген	Жауапкершілік Стреске төзімділік Зейінді шоғырландыру және басқару Көшбасшылық адамдармен жұмыс Атқарушылық

					Магистральдық мұнай құбырларындағы ықтимал авариялар мен зақымдануларды жою жоспары. АҚЖ өндірісін ұйымдастыру, авариялар мен зақымдануларды жою технологиясы, АҚЖ дайындық іс-шаралары, төгілген айдалатын мұнай-өнімді оқшаулау және жинау, жер жұмыстары, құбырдың ішкі қуысын тығыздау	құбырларды пайдалана отырып, авариялық учаскені мұнайдан мұнай айдау станциясының резервуарларына босату мүмкіндігін анықтау. Қабылданған шешімдерді жүзеге асыру туралы бас диспетчерлік басқарманың диспетчеріне нұсқау беру және апат болған жерге бару. Жолда болған уақыт ішінде орын алған мән-жайлардың өзгерістерімен сол жерге келгеннен кейін танысу және жауапты басшы келгенге дейін өзіне аварияны жою жөніндегі басшылықты қабылдау. Өндірістік басқару объектілерінде және қалпына келтіру жұмыстарында болуы мүмкін аварияларды жою жоспарын әзірлеуге қатысу және ұйымдастыруды жүзеге асыру. Қалпына келтіру жұмыстарын жүргізуге арналған материалдық және қаржылық ресурстардың резервін қамтамасыз ету. Қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу кезінде жаңа техникалық құралдарды, прогрессивті технологиялық процестерді және операцияларды орындау әдістерін енгізу.	
6	1329-1 Авариялық-қалпына келтіру пунктінің бастығы		Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Магистральдық құбырлар саласындағы өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметті реттейтін заңнамалық және нормативтік актілер. Трассада құбырлар мен құрылыстардың орналасуының технологиялық сызбасы. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің және көмірсутек газдарының физикалық және химиялық қасиеттері. Құбыр өтетін аймақтағы байланыс жүйелері. Техникалық деректер, магистральдық мұнай құбырына техникалық қызмет көрсету және жөндеу және авариялық - жөндеу пунктін техникалық	Авариялық-қалпына келтіру пунктін дайындауға жедел-техникалық басшылық жүргізу. АҚП-ның өндірістік-шаруашылық қызметіне басшылық жасау, өндірістік тапсырмалардың сапалы орындалуын қамтамасыз ету, ағымдағы өндірістік жоспарлауды, есепке алуды ұйымдастыру, АҚП-ның өндірістік қызметі туралы есептерді жасау және уақтылы ұсыну. ЖӨЖ кестесінің жылдық жоспарын әзірлеуді және орындауды ұйымдастыру, магистральдық құбырлар мен олардың	Шешімдерді уақтылы (жедел) қабылдау және іске асыру Тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету Талдау және болжау

				жарақтандыру нормалары. Шығу себептері, анықтау әдістері, апаттар мен құбырдың зақымдану түрлері. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптары. Құжаттаманы ресімдеу тәртібі, актілер мен есептілікті жасау. Қажетті бағдарламалық жасақтаманы иелену. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Магистральдық мұнай құбырларындағы авариялар мен зақымдарды жоюды ұйымдастыру және жою. Ықтимал апаттарды жою жоспарының жедел және техникалық бөлігі. АҚЖ өндірісін ұйымдастыру: авариялар мен зақымдануларды жою технологиясы, АҚЖ дайындық шаралары, төгілген айдалатын мұнай өнімдерін оқшаулау және жинау, жер жұмыстары. Дәнекерлеу және монтаждау жұмыстары. Дәнекерлеу қосылыстарын бақылау және ақауларды жою. Құбырды оқшаулау. Апаттардың салдарын жою. Магистральдық мұнай құбырларындағы мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуін жою мәселесі бойынша нормативтік-техникалық құжаттама. Коммуникациялары бір техникалық дәлізде өтетін ведомстволардың өзара қарым-қатынасы, объектілердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау туралы ереже. Оқыту бағдарламаларын әзірлеуге қойылатын талаптар. Қызметкерлерді аттестаттау тәртібі. Магистральдық мұнай құбырларындағы авариялар мен төгілулерді жою кезінде пайдаланылатын техникалық құралдар. Қызметкерлерді	объектілерін үздіксіз пайдалануды қамтамасыз ету. Магистральдық құбырлардың желілік бөлігінде құбыр денесінің ақауларын жою және оқшаулағыш жабынды жөндеу бойынша жөндеу жұмыстарын жүргізуді ұйымдастыру. Ішкі қуысты тазарту бойынша жоспар-кестенің орындалуын қамтамасыз ету. Бекітілген учаскелерде магистральдық мұнай құбырлары жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі ұйымдастыру - техникалық іс-шаралар жоспарын орындау (күзет аймағындағы басқа қызметтер мен ұйымдар орындайтын барлық жұмыстарға қатысу және қадағалау, аварияларды болдырмау және болдырмау мақсатында кестеге сәйкес техникалық қызмет көрсету және жөндеу іс-шараларын жүргізу). Тұрақты патрульдеу арқылы трассаның жағдайын бақылауды жүзеге асыру. АҚЖ-ға барлық техникалық құралдарды (жөндеу жұмыстарын орындау үшін жетіспейтін құрылғыларды, жабдықтар мен құралдарды уақтылы жөндеу және жинақтау; құбырлардың авариялық қорының тиісті техникалық жай-күйін, сақталуын және есепке алынуын, болуын және жұмсалуды қамтамасыз ету, құбырлардың, жанар-жағармай материалдарының, қосалқы бөлшектердің, қосалқы бөлшектер резервінің және басқа да шығын материалдарының авариялық қорын уақтылы толықтыру материалдар). АҚЖ орындауға персонал мен техниканың дайындығын тексеру үшін ықтимал аварияларды жою жоспарын пысықтай отырып, кестеде белгіленген
--	--	--	--	--	--

					мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне байланысты төтенше жағдайлардағы іс-қимылдарға оқыту жоспары мен бағдарламасын жасау әдістемесі.	мерзімдерде жөндеу персоналының кәсіби даярлық деңгейін, оқу дабылдарын және аварияға қарсы жаттығуларды өткізу арқылы арттыру. Авариялық-қалпына келтіру пунктінің қалыпты жұмыс істеуі үшін қажетті материалдық-техникалық құралдардың, ЖЖМ мен жабдықтардың қажеттіліктерін айқындау, ЖЖМ қорларын, қосалқы бөлшектер мен материалдарды уақтылы толықтыру (құбыр трассасының әрбір учаскесінде құбырлардың авариялық қоры құрылуы тиіс). Мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі техникалық құжаттаманы әзірлеу. Қызметкерлерді оқытуды ұйымдастыру.	
6	1321-0-032 Зертхана бастығы (өңдеу өнеркәсібі) 1321-0-018 Зертхана менгерушісі (өңдеу өнеркәсібі)*		Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Сынау және сынама алу әдістері бойынша стандарттар. Зертхана қызметінің мәселелері бойынша заңнамалық және құқықтық актілер, әдістемелік материалдар. Зертхананың жабдықтары, оның жұмыс принциптері және пайдалану ережелері. Оларды қайта өңдеу өнімдерінің мұнай, газ сапасын өлшеу, бақылау әдістері. Мұнайдың, газдың және оларды қайта өңдеу өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері. Мұнай, газ және оларды қайта өңдеу өнімдерінің сапасын айқындау тәртібі. Құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі нормативтік құжаттар мен басшылық материалдар. Шикізатқа, материалдарға және дайын өнімге қойылатын техникалық талаптар. Экологиялық стандарттар мен нормативтер, өнімді мемлекеттік аттестаттау мен сертификаттаудың қолданыстағы жүйесі. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу	Бөлімшенің қызметіне тікелей басшылықты жүзеге асыру. Нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес өнімнің бекітілген номенклатурасы бойынша сынақтар өткізуді ұйымдастыру. Сынақ нәтижелері бойынша құжаттаманың ресімделуін бақылау (есептер, сапа паспорттары, анықтамалар). Ұлы заттар мен прекурсорларды қабылдау, есепке алу, сақтау, пайдалану және кәдеге жарату жөніндегі жұмыстардың қауіпсіз орындалуын ұйымдастыруды қамтамасыз ету. Сапаның сәйкестігін зертханалық бақылауды қамтамасыз ету үшін химиялық және физика-химиялық сынақтар мен өлшеулер жүргізуді ұйымдастыру. Өнімнің жаңа және модификацияланған үлгілерін әзірлеу кезінде сынақтар бойынша жұмыстар жүргізуді ұйымдастыру. Келіп түсетін мұнайдың, газдың және оларды қайта	Жүйелік ойлау; Стресске төзімділік; Аналитикалық ойлау; Қабылданған шешімдер үшін жауапкершілік; Ішінара және толық белгісіздік жағдайында шешім қабылдау мүмкіндігі; Ұйымдастыруш ылық қасиеттер.

				жөніндегі стандарттар, техникалық шарттар және өзге де материалдар. Мұнай, газ және оларды қайта өңдеу өнімдерінің сапасын бақылау саласындағы озық отандық және шетелдік тәжірибе. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. Өнім сапасын бақылау әдістері. Нормативтік талаптар және сапа стандарттары. Зертханалық сынақ процестері. Зертхана жұмысын ұйымдастыру. Сынақ нәтижелерін талдау. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау ережелері. Зертханалық жабдыққа техникалық қызмет көрсету. Құжаттама және есеп беру. Қызметкерлерді оқыту және дамыту әдістері.	өңдеу өнімдерінің сапасын айқындау үшін ЕАЭО нормативтік құжаттары мен техникалық регламенттерінің талаптарына сәйкес зертханалық сынақтар жүргізуді ұйымдастыру. Сынақ нәтижелерінің дұрыстығын, объективтілігін және қажетті дәлдігін қамтамасыз ету. Зертхана жабдықтарының және зертхана қызметкерлерінің жұмыс орындарының жай-күйіне, олардың еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі жөніндегі талаптарға сәйкестігіне бақылауды жүзеге асыру, бар кемшіліктерді жою жөнінде шаралар қабылдау. Аккредиттеу мерзімдерін бақылау. Өндіріске түсетін шикізаттың, материалдардың, жартылай фабрикаттардың, сондай-ақ дайын өнімнің сапасына зертханалық бақылау жүргізуді ұйымдастыру. Өнімнің ақаулы болу себептерін зерттеуді және олардың алдын алу және жою бойынша ұсыныстар әзірлеуді ұйымдастыру. Материалдар мен өндірілетін өнімнің сапасын өлшеу мен бағалаудың жаңа әдістерін, өнеркәсіптік санитария, қауіпсіздік техникасы және қоршаған ортаны қорғау саласындағы бақылаудың жаңа әдістерін әзірлеу және енгізу жөніндегі жұмысты басқарады. Цехтарда технологиялық тәртіптің сақталуын бақылауды қамтамасыз ету. Өнімнің сапасын бақылаудың жетілдірілген әдістерін әзірлеу және енгізу — сынақтардың дәлдігі мен жылдамдығын арттыру үшін жаңа технологиялар мен әдістерді енгізу, зертханалық процестерді оңтайландыру. Зертханалық топтың жұмысын үйлестіру
--	--	--	--	---	--

						және басқару — зертхана қызметкерлері арасында тапсырмаларды тиімді бөлу, жұмысты ұйымдастыру және міндеттердің орындалуын бақылау, қызметкерлерді ынталандыру және оқыту. Зертханалық жабдықты тиімді пайдалануды қамтамасыз ету-жабдықпен жұмысты ұйымдастыру, оған қызмет көрсету мен жаңартуды жоспарлау, тоқтап қалу уақытын азайту. Сынау мен өлшеудің жаңа әдістерін енгізу — химиялық, физика-химиялық және басқа да сынақтар саласында жаңа технологиялар мен әдістемелерді зерттеу және енгізу. Сынақ нәтижелеріне талдау жүргізу және талдау әдістерін оңтайландыру-зертханалық сынақтардың дәлдігі мен тиімділігін арттыру жолдарын іздеу үшін алынған деректерді талдау. Зертхана персоналын оқыту мен біліктілігін арттыруды ұйымдастыру — қызметкерлердің кәсіби дағдыларын дамыту, тренингтер мен біліктілікті арттыру курстарын өткізу. Белгіленген мерзімде зертханалық сынақтардың орындалуын қамтамасыз ету-барлық қажетті талдаулар мен зерттеулерді уақтылы орындау үшін жұмысты жоспарлау мен үйлестіруді басқару. Жұмыс орнындағы қауіпсіздік стандарттары мен нормативтерінің сақталуын бақылау — зертханада қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету, еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі стандарттарының, экологиялық талаптардың сақталуы. Зертхананың құжаттамасы мен есептілігін басқару-сынақ нәтижелері бойынша есептердің уақтылы ресімделуін бақылау, оларды талдау және сақтау. Сынақ процесінде	
--	--	--	--	--	--	--	--

						қателіктердің пайда болу себептерін бағалау және жою — сынақ нәтижелеріндегі ықтимал ауытқулардың немесе қателіктердің себептерін талдау және олардың алдын алу шараларын енгізу.	
6	1329-3 Қабылдау тапсыру пунктінің бастығы		Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Мұнай өнімдерін тасымалдау және сақтау, барлау және өндіру, өңдеу және сақтаудың технологиялық процесі. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Теңіз ортасын мұнай және мұнай өнімдерімен ластанудан қорғау мәселелері бойынша қаулылар, бұйрықтар, өкімдер, әдістемелік, нормативтік құжаттар. Мұнайдың төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау кезінде пайдаланылатын арнайы жүйелер мен жабдықтардың, құрылғылардың техникалық сипаттамалары. Кемелерден ластануды болдырмау жөніндегі халықаралық конвенцияның ережелері (МАРПОЛ), Теңіз ортасының ластануын болдырмау жөніндегі халықаралық теңіз ұйымының (ИМО) қарарлары және т.б. Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері. Еңбек заңнамасының негіздері. Лицензиялық қызметке қойылатын талаптар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай және мұнай өнімдерінің төгілуі бойынша аварияларды жою технологиясы.	Мұнайдың авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау үшін бөлімшелердің құрамы мен жарактандырылуын айқындау. Авариялық-құтқару бригадалары үшін авария орнына шықпас бұрын нұсқама жүргізу. Мұнай мен мұнай өнімдері төгілген жағдайда жұмыскерлердің өмірі мен денсаулығын қорғау жөніндегі шараларды айқындау. Төгілуді жою әдістерін анықтаңыз. Мүмкіндіктер, күштер мен құралдардың өзара әрекеттесуін бағалау. Басқаруды, байланысты және ескертуді ұйымдастыру. Аварияларды жою және мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілуін жою жөніндегі операцияны жүргізу мерзімдерін айқындау және есептеу. Төгілу деңгейінің масштабын және төгілудің таралу қаупін бағалау. Мұнайдың төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды аяқтау. Төгілулерді кәдеге жаратудың соңғы деңгейін және мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілуін жою жөніндегі операцияларды аяқтау критерийін айқындау. Мұнайдың төгілуін жою бойынша жүргізілген шаралар мен операциялар туралы есеп жасау. Әрекет ету операциялары кезінде жасалған барлық шығындар туралы есептер жасау. Пайдаланылған реакция материалдары туралы есептер жасау (мысалы, отын түрі, оның мөлшері, пайдалану мақсаты). Мұнайдың	Жауапкершілік. Стресске төзімділік. Аналитикалық ойлау. Зейін. Мәселелерді шешуге кәсіби көзқарас. Ұйымдастырушылық қабілеттер. Өз бетінше жұмыс істей білу. Тиімділік. Ағымдағы және болашақ мәселелерді шешу және шешім қабылдау үшін жаңа ақпараттың маңыздылығын түсіну

				Су ортасын қорғау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру әдістері. Мұнайдың авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау кезіндегі еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары. Мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілу ауданының географиялық, навигациялық-гидрографиялық, гидрометеорологиялық және басқа да ерекшеліктері, оны жою жөніндегі операцияны ұйымдастыру және жүргізу кезінде ескеріледі. Мұнай мен мұнай өнімдерінің қолданылатын диспергенттер мен сорбенттер құралдарының физикалық-химиялық қасиеттері. Есептілікті ұсыну нысандары мен тәртібі. Жұмыс профилі бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдер. Экологиялық және экономикалық зиянды есептеу әдістері. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне және кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеуге қойылатын талаптар. Теңіз көлігі қызметкерлерінің тәртібі туралы жарғы. Теңіз кемелерін техникалық пайдалану ережелері. Экологиялық стандарттар мен нормативтер жүйесі. Теңізде, ішкі су айдындарында және Қазақстан Республикасының сақтандыру аймағында мұнайдың төгілуін жоюға әзірлікті және іс-қимылды қамтамасыз етудің Ұлттық жоспары. Мұнайдың төгілуі бойынша аварияларды жою кезінде қолданылатын технологиялық жабдықты пайдалану қағидалары.	төгілуінен болатын экологиялық және экономикалық залалды бағалауды жүргізу. Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды жүргізу тәжірибесін жинақтау. Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілуін жою мәселесі бойынша нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеу. Бөлімшелер мен техникалық құралдар қызметкерлерінің теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындауға тұрақты дайындығын қамтамасыз ету жөніндегі жоспарлар мен ұйымдастыру іс-шараларын әзірлеу. Мұнай төгілуін жою жөніндегі операцияларды жүргізу бойынша іс-шаралар мен ұсынымдар әзірлеу. Бөлімшелердің техникалық жарактандырылуын перспективалық дамыту бойынша өндірістік жоспарлар мен ұсыныстар әзірлеу. Қауіпті өндірістік объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясын әзірлеу. Жыл сайынғы жаттығулар мен жаттығулардың кестесін жасау. Мұнай мен мұнай өнімдерінің ықтимал төгілуін болдырмауға және (немесе) олардың зардаптарының қауіптілік ауқымын төмендетуге бағытталған инженерлік-техникалық іс-шараларды жүргізу. Технологиялық жабдықтың ақауларын анықтаңыз. Мұнайдың ластануының қоршаған ортаға әсерін болжау. Төтенше жағдайларды жоспарлау. Мұнай мен мұнай өнімдерінің ықтимал төгілуін болдырмау мақсатында жаттығулар мен жаттығулар өткізу. Техникалық-экономикалық негіздемелерге, қолданыстағы өндірістерді кеңейту және
--	--	--	--	--	--

					Мұнайдың авариялық төгілуін жою саласындағы отандық және шетелдік озық тәжірибе. Мұнайдың төгілуі бойынша аварияларды жою кезінде қолданылатын технологиялық жабдықты жұмылдыру және өрістету тәртібі. Экологиялық сараптама жүргізуге қойылатын талаптар. Қызметкерлерді мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілуіне байланысты төтенше жағдайларда қорғау тәсілдері мен іс-қимылдарға оқыту бағдарламасы. Оқыту бағдарламаларын әзірлеуге қойылатын талаптар. Қызметкерлерді аттестаттау тәртібі. Авариялар мен төгілулерді жою кезінде пайдаланылатын техникалық құралдар.	реконструкциялау жобаларына, сондай-ақ құрылатын жаңа технологиялар мен жабдықтарға экологиялық сараптама жүргізу, жаңа техниканы енгізу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. Қызметкерлерді оқытуды ұйымдастыру. Мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілуіне байланысты төтенше жағдайларда қызметкерлерді қорғау тәсілдері мен іс-қимылдарға оқыту жоспары мен бағдарламаларын жасау. Мұнайдың төгілуін жоюда жұмыс істейтін барлық персоналға нұсқама жүргізуді қамтамасыз ету. Арнайы жабдықты немесе химиялық құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасын оқыту бойынша іс-шараларды ұйымдастыру.	
6	1321-0-050 Эстакада (күю, реагент шаруашылығы) бастығы		Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Көмекші процестер	Бақылау-өлшеу аспаптары, сумен, электр энергиясымен, сығылған ауамен жабдықтау схемалары. Эстакаданың жабдықтары және оны техникалық пайдалану ережелері. Мұнай мен оның өңделген өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері. Теміржол цистерналары мен автоцистерналарды толтыру және ағызу технологиялары. Жоғары тұтқыр өнімдерді күю коммуникациялары бойынша айдау технологиялары. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Темір жол цистерналарында және күю-күю құрылғыларында қатып қалған мұнай өнімдерін қыздыру технологиясы. Шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілер. Эстакада құрылымының мамандануы мен ерекшеліктері. Эстакаданың өндірістік қуаттары мен кадрлық ресурстары туралы ақпарат.	Эстакаданың жұмысын ұйымдастыру және оны бақылауды жүзеге асыру. Мұнай өнімдерін жөнелту бойынша жоспарлы тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету. Мұнай өнімдері мен реагенттерді есепке алу және олардың қозғалысы жөніндегі құжаттардың дұрыс және уақтылы ресімделуін қамтамасыз ету. Жөндеу жұмыстарының көлемін анықтау, оларды орындауға арналған кестелер мен ақаулы ведомостарды жасау. Темір жол шартына сәйкес, сондай-ақ мұнай өнімдерінің механикалық ысыраптарын болдырмау мақсатында мұнай мен мұнай өнімдерін дұрыс қабылдау бойынша эстакада персоналының саны мен сапасы, вагон цистерналарын толық тиеу және түсіру бойынша жұмысын бақылауды жүзеге асыру. Күю (ағызу) құрылғыларымен, коллекторлармен, аралық резервуарлармен, мұнай мен оны қайта өңдеу өнімдерін есепке алу	Стресске төзімділік Көшбасшылық (ұйымдастырушылық және басқарушылық) қасиеттер Аналитикалық және жүйелік ойлау Ішінара және толық белгісіздік жағдайында шешім қабылдау мүмкіндігі Қабылданған шешімдер үшін жауапкершілік

						тораптарымен, қыздыру аспаптарын көтеру және цистерналарды майдандар бойымен жылжыту құралдарымен эстакадаларға қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі операциялардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру. Өрт және газ қауіпті жұмыстарды дайындау мен жүргізудің белгіленген тәртібінің сақталуын, жабдықтарды, аппаратураларды, коммуникацияларды уақтылы тазалауды, жөндеуді, іске қосуды бақылауды жүзеге асыру.	
6	2149-9 Қорғаныс жабыны жүйелері бойынша сарапшы		Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Көмекші процестер	Қорғаныс жабындары жүйелерінің техникалық шарттары мен мемлекеттік стандарттары. ҚР өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі регламенттер мен нормалар, сондай-ақ халықаралық және салалық. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы, мақсаты және қолдану шарттары. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар. Қорғаныс жабындары жүйелерін қолданудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі. Сынақ жүргізу әдістемесі. Бетті дайындау және қорғаныс жабыны жүйелерін қолдану технологиясы. Қолданылатын материалдар мен қорғаныс жабыны жүйелерінің сипаттамалары. Еңбек заңнамасы, ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. Қорғаныс жабындары жүйелерінің техникалық шарттары мен мемлекеттік стандарттары. Қазақстан Республикасының өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі заңнамалық	Жұмыстың сапасы мен толықтығына тәуелсіз бағалау жүргізу және қорғаныс жабындары жүйелерінің жай-күйін диагностикалау. Жобалық, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу. Жобалау және құрылыс саласында және коррозиядан қорғау саласында нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Жұмыс нәтижелерін талдау және жүйелеу. Пайдалану мерзімі ішінде қорғаныс жабындары жүйелерінің жағдайын бағалау. Қорғаныс жабындары жүйесін қолдану бойынша ұсыныстар әзірлеу. Бағалау нәтижелері бойынша есептер дайындау. Жобалық, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу. Техникалық құжаттама негізінде қорғаныс жабындары жүйелерінің физика-механикалық сипаттамаларын талдау. Техникалық құжаттама негізінде қорғаныс жабындары жүйелерін қолдану технологиясын зерттеу. Қорғаныс жабындары жүйелерінің зертханалық және тәжірибелік-өнеркәсіптік сынақтарының нәтижелерін бағалау. Кандидаттарды біліктілікті бағалауды	Жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Зейінді шоғырландыру және басқару Ақпаратты іздеу және талдау

					актілер, нормативтік және әдістемелік материалдар, сондай-ақ халықаралық және салалық материалдар. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар. Қазақстан Республикасының Қауіпті өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі нормативтік құқықтық актілер, сондай-ақ халықаралық және салалық актілер. Біліктілік деңгейінің сәйкестігін растау үшін үміткерлерге қойылатын талаптар. Үміткерлердің білімі мен дағдыларын бағалау әдістері.	жүргізу қағидаларымен таныстыру. Біліктілікті бағалау принциптерін қолдану үміткерлердің теориялық білімі мен практикалық дағдыларын мәлімделген біліктілік деңгейіне сәйкес бағалау. Кәсіби біліктілік деңгейін растау үшін емтихан шаралары шеңберінде үміткерлердің теориялық білімі мен практикалық дағдыларын бағалау. Апелляциялық рәсімдер жағдайында кандидаттардың емтихан іс-шараларының нәтижелеріне қайта тексеру жүргізу. Емтихан іс-шараларының нәтижелерін қайта тексеруді жүзеге асыру.	
6	1322-0 Мұнай (газ)айдау станциясының бастығы		Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Көмекші процестер	Кәсіпорынның өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін реттейтін заңнамалық және нормативтік актілер. Кәсіпорын мен басқарудың ұйымдастырушылық және әкімшілік құжаттары. Жабдықтың техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері, жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы, жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері. Интеграцияланған менеджмент жүйесі (ИМЖ) саласындағы құжаттама талаптары. Магистральдық құбырлар объектілерінің жабдықтары мен құрылыстарын пайдалану ерекшеліктері, жұмыстарды қауіпсіз жүргізу талаптарына техникалық жай-күйдің сәйкестігін бақылау қағидалары. ҚР СТ 1928-2023 сәйкес базалық деңгейде мемлекеттік тіл. Еңбекті қорғауды, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздікті реттейтін нормативтік құқықтық актілердің	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарын, сондай-ақ өндірістік, өрт және экологиялық қауіпсіздік нормаларын сақтай отырып, жобаларға, технологиялық регламенттер мен жоспарларға сәйкес өндірістік процесті жүргізуді ұйымдастыру. Заңнамаға сәйкес МАС-тың өндірістік, шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметіне басшылық жасау. Өндірістің техникалық дайындығының қажетті деңгейін, оны дамытуды, еңбек тиімділігі мен өнімділігін арттыруды қамтамасыз ете отырып, МАС жұмысын үйлестіру. Өндірістік ресурстарды ұтымды пайдалануды, материалдық, қаржылық және еңбек шығындарын мизаминизациялауды, сондай-ақ көрсетілетін қызметтердің сапасын бақылау. Жобаларға, технологиялық регламенттер мен жоспарларға сәйкес өндірістік процесті ұйымдастыру, жабдықтың үздіксіз және қауіпсіз жұмыс	Тәуелсіздік, жауапкершілік, аналитикалық ойлау, қарым-қатынас, ұйымшылдық, стресске төзімділік. Бөлімшенің немесе ұйымның стратегиясын, қызметін анықтау. Бөлімше деңгейінде шешім қабылдау және жауапкершілік

				талаптары. Айдау станцияларының мұнай(газ)объектілерінде пайдаланылатын технологиялық процестер, сондай-ақ олардың сақталуын бақылау әдістері. Авариялық-қалпына келтіру қызметтерінің жаттығулары мен жаттығуларын ұйымдастыру және өткізу тәртібі, ықтимал авариялық жағдайларды жою әдістері. Өндірістік объектілерді пайдалану шарттары өзгерген кезде кәсіпорынның мемлекеттік қадағалау органдарымен және ішкі қызметтерімен өзара іс-қимыл регламенттері. Технологиялық бұзушылықтарды талдау және алдын алу әдістері, қауіптілігі жоғары жағдайларда өндірістік персоналды басқару принциптері. Технологиялық регламенттер, МАС объектілерінде өндірістік процесті жүргізу жобалары мен жоспарлары, қауіпсіздік, еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік жөніндегі талаптар. Өндірісті дайындау, техникалық пайдалану, жабдықты жөндеу және жаңғырту тәртібі, техникалық қызмет көрсету және жөндеу кестесінің орындалуын мониторингтеу әдістері. Еңбекті қорғау, техника қауіпсіздігі, өнеркәсіптік санитария, өрт қауіпсіздігі, табиғат қорғау және санитариялық талаптар қағидалары мен нормалары, техникалық қадағалау органдарының талаптары. Күзгі-қысқы және су тасқыны кезеңдерінде МАС объектілерін пайдаланудың технологиялық ерекшеліктері, магистральдық мұнай құбырлары жабдықтарының сенімділігін қамтамасыз ету әдістері, инфрақұрылымды бақылау тексерулерін ұйымдастыру қағидаттары. Өндірістік процестердің технологиялық	істеуі үшін еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптарының сақталуын қамтамасыз ету. Өндірісті уақтылы және сапалы дайындауды, техникалық қызмет көрсетуді, жабдықты жөндеуді және жаңартуды қамтамасыз ету, техникалық қызмет көрсету және жөндеу кестесінің орындалуына ай сайынғы мониторинг жүргізу, сондай-ақ жұмыс тиімділігін арттыру үшін оның орындалуын талдау. Авариялық жағдайларды болдырмау және қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету мақсатында еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы, өндірістік санитария, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі жөніндегі ережелер мен нормалардың, табиғат қорғау және санитариялық органдардың талаптарының, сондай-ақ техникалық қадағалау органдарының нұсқамаларының сақталуын бақылау. Күзгі-қысқы және су тасқыны кезеңдерінде МАС объектілерін жұмысқа дайындау жөніндегі іс-шараларды орындауды ұйымдастыру, магистральдық мұнай құбырлары жабдықтарының жұмыс сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі шараларды әзірлеу және енгізу, сондай-ақ инфрақұрылымның жай-күйіне бақылау тексерулерін жүргізу	
--	--	--	--	---	--	--

					схемалары және олардың ерекшеліктері. Жұмыс тиімділігін арттыру үшін өндіріс резервтерін анықтау және пайдалану әдістері.		
6	1329-1 ӨҚБ бастығы (өндірістік қызмет көрсету базасы)		Ұйымдастыр және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Көмекші процестер	Мұнай-газ өндіру саласына қатысты Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілері, кәсіпорынды материалдық-техникалық қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулықтар мен әдістемелік материалдар. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. Еңбек заңнамасы. Ішкі еңбек тәртібі қағидалары, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі қағидалары мен нормалары. Өндірістік қызмет көрсету базасының қызметін реттейтін ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар. Қазақстан Республикасының Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы нормативтік-құқықтық актілері. Өндірістік көрсеткіштерді талдау және ӨҚБ жұмысының тиімділігін болжау әдістері. Өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы стратегиялық және жедел жоспарлау негіздері. Деректерді талдау және болжау үшін қолданылатын бағдарламалар мен ақпараттық жүйелер. Жабдықты техникалық пайдалану ережелері. Жабдықтау және қойма операцияларын есепке алу қағидалары және материалдық-техникалық қамтамасыз ету жоспарының орындалуы туралы есептілікті жасау тәртібі. Іскерлік қарым-қатынас және кәсіби ортада келіссөздер жүргізу негіздері. Әріптестермен және реттеуші ұйымдардың өкілдерімен тиімді өзара іс-қимыл жасау әдістері. Еңбекті қорғау	Өндірістік қызмет көрсету базасының (ӨҚБ) өндірістік-шаруашылық қызметін ұйымдастыру және бақылау. ӨҚБ жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру. Жабдықтар мен техниканың үздіксіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін бөлімшелердің жұмысын үйлестіру. Жабдықтарды пайдалану және жөндеу тиімділігін арттыру бойынша іс-шараларды әзірлеу және енгізу. Шектеулі уақыт пен ресурстық шектеулер жағдайында басқару шешімдерін қабылдау. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі бойынша нормативтік талаптардың сақталуын бақылау. Жабдықтарды пайдалану және жөндеу кезінде қауіпсіз және қолайлы еңбек жағдайларын жасау жөніндегі іс-шараларды енгізу және іске асыру, сондай-ақ ӨҚБ өндірістік объектілерінде авариялардың, инциденттердің және жазатайым оқиғалардың алдын алу жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды жүргізуді қамтамасыз ету. Цехтарды материалдық-техникалық және көлік құралдарымен қамтамасыз етуге басшылықты жүзеге асыру, ӨҚБ-ның негізгі өндірістік объектілермен жұмысын үйлестіру. Бұрғылау, мұнай кәсіпшілігі, энергетикалық жабдықтарды, бұрғылау және аулау құралдарын жалға алуды қамтамасыз ету, сондай-ақ оларды жалға алу жүйесін жетілдіру. Базаның құрылымдық бөлімшелерінің қызметін үйлестіру.	Дербестік, жауапкершілік, аналитикалық ойлау, коммуникативтілік, ұйымшылдық, бейімделу, күйзеліске төзімділік.

					және өнеркәсіптік қауіпсіздік жөніндегі нормативтік талаптар мен стандарттар. Қауіпсіздік мәселелері бойынша нұсқамалар, жиналыстар және келіссөздер жүргізу тәртібі. Конфликтология негіздері және ұжымдағы даулы жағдайларды шешу жолдары. Құжат айналымы және қауіпсіздік мәселелері бойынша іскерлік хат алмасуды ресімдеу ережелері.	Өндірістік қызмет көрсетуді ұйымдастыру саласындағы озық тәжірибені зерделеу, жинақтау және тарату.	
6	1321-0 Қызмет (жөндеу) бастығы		Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Көмекші процестер	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне және кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Өндірістік тапсырмаларды әзірлеу тәртібі. Еңбек заңнамасы, ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жөнделетін технологиялық жабдыққа арналған нормативтік-техникалық құжаттама, жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы. Қызмет көрсетілетін негізгі және қосалқы жабдықтардың паспорттарын ұстау. Қондырғының технологиялық регламенті, қондырғыдағы жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі өндірістік нұсқаулықтардың талаптары. Техникалық сипаттамалары, дизайн ерекшеліктері, типтік ақаулар мен ақаулар, мақсаты, жұмыс режимдері және жабдықты пайдалану ережелері. Жабдықты жөндеуге	Жобалық, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу, сызбаларды, сызбаларды оқу. Жобалау және құрылыс саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Жоспарлы-алдын алу жөндеулерінің кестелерін және жабдыққа техникалық қызмет көрсету кестелерін, техникалық қызмет көрсету карталарын, пайдалану шарттарының ерекшеліктерін, жабдыққа диагностикалық тексеру жүргізу жоспарларының жобаларын ескере отырып, пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды (зауыттық негізінде) әзірлеу. Қосалқы бөлшектердің қоймалық есебін енгізу. Қосалқы бөлшектерді, материалдарды, құралдарды сатып алуға өтінімдерді қалыптастыру, сондай-ақ олардың дұрыс жұмсалуды бақылау. Сеніп тапсырылған объектіде от, газ қауіпті және басқа да жоғары қауіпті жұмыстарды жүргізуді бақылауды жүзеге асыру. Пайдалану міндеттерін орындаудың басымдылығын анықтау. Жаңа жабдықты сынау, сынау процесін бақылауды жүзеге асыру. Сеніп тапсырылған жабдықтың, қауіпті техникалық құрылғылардың, құралдың, айлабұйымдардың, коммуникациялардың, өндірістік	Тәуелсіздік, жауапкершілік, аналитикалық ойлау, қарым-қатынас, ұйымшылдық, стресске төзімділік. Бөлімшенің немесе ұйымның стратегиясын, қызметін анықтау. Бөлімше деңгейінде шешім қабылдау және жауапкершілік

					тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау ережелері. Жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері. Жабдықтың техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу әдістері. Жабдықты сақтау ережелері. Құбырларды пайдалану ережелері. Участкеге бекітілген жабдыққа техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. От, газ қауіпті және басқа да жоғары қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік-техникалық құжаттама. Экономика негіздері. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету мен жөндеудің отандық және шетелдік озық тәжірибесі. Участкеге бекітілген пайдаланылатын жабдықтың жұмысын есепке алу әдістері. Үміткерлердің білімі мен дағдыларын бағалау әдістері.	мүкәммалдың, жеке қорғану құралдарының жарамды жай-күйі мен дұрыс пайдаланылуын, сондай-ақ жұмыстардың дұрыс жүргізілуін, қызметкерлердің сеніп тапсырылған объектіде еңбекті қорғау жөніндегі өндірістік нұсқаулықтар мен қағидалардың сақталуын бақылауды жүзеге асыру. Үміткерлерді біліктілікті бағалауды жүргізу қағидаларымен таныстыру. Біліктілікті бағалау принциптерін қолдану. Үміткерлердің теориялық білімі мен практикалық дағдыларын мәлімделген біліктілік деңгейіне сәйкес бағалау.	
6	1321-0-041 Магистральдық құбырларды пайдалану қызметінің бастығы	Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Көмекші процестер	Қорғаныс жабындары жүйелерінің техникалық шарттары мен мемлекеттік стандарттары. ҚР өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі регламенттер мен нормалар, сондай-ақ халықаралық және салалық. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы, мақсаты және қолдану шарттары. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар. Қорғаныс жабындары жүйелерін қолданудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі. Сынақ жүргізу әдістемесі. Бетті дайындау және қорғаныс жабыны жүйелерін қолдану технологиясы. Қолданылатын материалдар мен қорғаныс жабыны жүйелерінің сипаттамалары. Қорғаныс жабындарындағы ақаулардың негізгі	Қорғаныс жабыны жүйелерінің күйін диагностикалау. Жобалық, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу. Жобалау және құрылыс саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Коррозиядан қорғау саласында нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Жұмыс нәтижелерін талдау және жүйелеу. Пайдалану мерзімі ішінде қорғаныс жабындары жүйелерінің жағдайын бағалау. Қорғаныс жабындары жүйесін қолдану бойынша ұсыныстар әзірлеу. Бағалау нәтижелері бойынша есептер дайындау. Қорғаныс жабындары жүйелеріне техникалық құжаттаманы рәсімдеудің толықтығы мен дұрыстығын талдау. Қорғаныс жабындары жүйелеріне техникалық құжаттамаға тәуелсіз бағалау жүргізу. Жобалық, конструкторлық және	Өзін-өзі басқару және бақылау ұйымның стратегиясы, саясаты мен мақсаттары шеңберіндегі еңбек және оқу іс-әрекетінің процестерімен проблеманы талқылау, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс жасау	

					түрлері. Еңбек заңнамасы, ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. Қорғаныс жабындары жүйелерінің техникалық шарттары мен мемлекеттік стандарттары. Қазақстан Республикасының өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі заңнамалық актілер, нормативтік және әдістемелік материалдар, сондай-ақ халықаралық және салалық материалдар. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар. Қорғаныс жабындары жүйелерін қолданудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі. Бетті дайындау және қорғаныс жабыны жүйелерін қолдану технологиясы. Қорғаныс жабыны жүйелерінің техникалық сипаттамалары. Қорғаныс жабындары жүйесіне техникалық құжаттаманы ресімдеу ережесі. Біліктілікті бағалауды жүргізу қағидалары. Қазақстан Республикасының қауіпті өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі нормативтік құқықтық актілер, сондай-ақ халықаралық және салалық актілер. Үміткерлердің білімі мен дағдыларын бағалау әдістері.	техникалық құжаттамамен жұмыс істеу. Жобалау және құрылыс саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Коррозиядан қорғау саласында нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Жұмыс нәтижелерін талдау, оның нәтижелерін рәсімдеу. Техникалық құжаттама негізінде қорғаныс жабындары жүйелерінің физика-механикалық сипаттамаларын талдау. Техникалық құжаттама негізінде қорғаныс жабындары жүйелерін қолдану технологиясын зерттеу. Қорғаныс жабындары жүйелерінің зертханалық және тәжірибелік-өнеркәсіптік сынақтарының нәтижелерін бағалау. Кандидаттарды біліктілікті бағалауды жүргізу қағидаларымен таныстыру. Біліктілікті бағалау принциптерін қолдану үміткерлердің теориялық білімі мен практикалық дағдыларын мәлімделген біліктілік деңгейіне сәйкес бағалау. Кәсіби біліктілік деңгейін растау үшін емтихан шаралары шеңберінде үміткерлердің теориялық білімі мен практикалық дағдыларын бағалау. Апелляциялық рәсімдер жағдайында кандидаттардың емтихан іс-шараларының нәтижелеріне қайта тексеру жүргізу. Емтихан іс-шараларының нәтижелерін қайта тексеруді жүзеге асыру.	
6	1322-0 Мұнай құбыры басқармасының тауар-көлік қызметінің		Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Көмекші процестер	Қорғаныс жабындары жүйелерінің техникалық шарттары мен мемлекеттік стандарттары. ҚР өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі регламенттер мен нормалар, сондай-ақ халықаралық және салалық. Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы, мақсаты	Қорғаныс жабыны жүйелерінің күйін диагностикалау. Жобалық, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу. Жобалау және құрылыс саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Коррозиядан қорғау саласында	Дербестік, жауапкершілік, аналитикалық ойлау, коммуникативтілік, ұйымшылдық,

	бастығы мұнай құбыры басқармасын ың пайдалану қызметінің бастығы 1321-0-041- Қызмет бастығы (өңдеу өнеркәсібі)				және қолдану шарттары. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар. Қорғаныс жабындары жүйелерін қолданудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі. Сынақ жүргізу әдістемесі. Бетті дайындау және қорғаныс жабыны жүйелерін қолдану технологиясы. Қолданылатын материалдар мен қорғаныс жабыны жүйелерінің сипаттамалары. Қорғаныс жабындарындағы ақаулардың негізгі түрлері. Еңбек заңнамасы, ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. Қорғаныс жабындары жүйелерінің техникалық шарттары мен мемлекеттік стандарттары. Қазақстан Республикасының өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі заңнамалық актілер, нормативтік және әдістемелік материалдар, сондай-ақ халықаралық және салалық материалдар. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар. Қорғаныс жабындары жүйелерін қолданудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі. Бетті дайындау және қорғаныс жабыны жүйелерін қолдану технологиясы. Қорғаныс жабыны жүйелерінің техникалық сипаттамалары. Қорғаныс жабындары жүйесіне техникалық құжаттаманы рәсімдеу ережесі. Біліктілікті бағалауды жүргізу	нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Жұмыс нәтижелерін талдау және жүйелеу. Пайдалану мерзімі ішінде қорғаныс жабындары жүйелерінің жағдайын бағалау. Қорғаныс жабындары жүйесін қолдану бойынша ұсыныстар әзірлеу. Бағалау нәтижелері бойынша есептер дайындау. Қорғаныс жабындары жүйелеріне техникалық құжаттаманы рәсімдеудің толықтығы мен дұрыстығын талдау. Қорғаныс жабындары жүйелеріне техникалық құжаттамаға тәуелсіз бағалау жүргізу. Жобалық, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу. Жобалау және құрылыс саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Коррозиядан қорғау саласында нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Жұмыс нәтижелерін талдау, оның нәтижелерін рәсімдеу. Техникалық құжаттама негізінде қорғаныс жабындары жүйелерінің физика-механикалық сипаттамаларын талдау. Техникалық құжаттама негізінде қорғаныс жабындары жүйелерін қолдану технологиясын зерттеу. Қорғаныс жабындары жүйелерінің зертханалық және тәжірибелік-өнеркәсіптік сынақтарының нәтижелерін бағалау. Кандидаттарды біліктілікті бағалауды жүргізу қағидаларымен таныстыру. Біліктілікті бағалау принциптерін қолдану үміткерлердің теориялық білімі мен практикалық дағдыларын мәлімделген біліктілік деңгейіне сәйкес бағалау. Кәсіби біліктілік деңгейін растау үшін емтихан шаралары шеңберінде үміткерлердің теориялық білімі мен практикалық дағдыларын	бейімделу, күйзеліске төзімділік.
--	---	--	--	--	---	---	--

					қағидалары. Қазақстан Республикасының қауіпті өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі нормативтік құқықтық актілер, сондай-ақ халықаралық және салалық актілер. Үміткерлердің білімі мен дағдыларын бағалау әдістері.	бағалау. Апелляциялық рәсімдер жағдайында кандидаттардың емтихан іс-шараларының нәтижелеріне қайта тексеру жүргізу. Емтихан іс-шараларының нәтижелерін қайта тексеруді жүзеге асыру.	
6	2147-4 Мұнай тасымалдау жөніндегі бас маман 2147-4-005 Мұнай дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер 2147-4-008-Мұнайды есепке алу жөніндегі инженер		Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Мұнай-көлік жабдықтары жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарының әрекет ету принциптері. Технологиялық процестерді автоматты басқару жүйесінің, телемеханиканың, автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара әрекеттесуі. Жабдықтың қауіпті жұмыс режимдерінің алдын алу бойынша үлгілік шаралар. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. Құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. Қызметкерлердің біліктілік сипаттамалары. Пайдалану персоналының кәсіптері мен жұмыс түрлері бойынша еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтар. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары.	Мұнай саны мен сапасы мәселелері бойынша жүк жөнелтушілермен келіспеушіліктерді реттеу, Басқарма мен МГӨЖ химиялық зертханаларының қызметін мұнай сапасын бақылауды жүзеге асырудың нормативтік және метрологиялық құжаттамаға сәйкестігі тұрғысынан тексеру. МГӨЖ, ҚР МӨЗ және аралас көлік жүйелерімен мұнайды қабылдау, тасымалдау және тапсыру тәртібі туралы техникалық келісімдерді әзірлеуді және таратуды жүзеге асыру. Магистральдық мұнай құбырлары жүйесінде тасымалдау процесін басқаруға қойылатын талаптарды, ұйымдастыру-өкімдік құжаттардың жобаларын дайындауды жүзеге асыру. Өндірісте еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды ұйымдастыру. Персоналды басқару. Персоналдың қызметін жоспарлау және ұйымдастыру. Қызметкерлердің жұмыс сапасын бағалау. Қызметкерлерді оқыту бойынша техникалық және бағдарламалық құралдарды пайдалану. Апатқа қарсы жаттығуларды жоспарлау. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқама жүргізу. Ұйымдастырушылық-техникалық іс-шаралардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру.	Дербестік және жауапкершілік Стресске төзімділік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық Топ мүшесі ретінде жұмысты тиімді ұйымдастыру
6	2144-9 Дәнекерлеу		Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет	Пайдаланылатын техникалық құралдардың, материалдардың	Кіретін дәнекерлеу жабдықтары мен материалдарына кіріс бақылауын	Тәуелсіздік, жауапкершілік,

	инженері			ет көрсету	техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері және олардың қасиеттері. Есептеу техникасының, коммуникацияның және байланыстың заманауи құралдары. Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру негіздері. Еңбек заңнамасы, ішкі еңбек тәртібі ережелері, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрт қауіпсіздігі талаптары. Жеке қорғаныс құралдарын қолдану. Зардап шеккендерге алғашқы (дәрігерге дейінгі) көмек көрсету. Негізгі өндірістік және басқару процестері. Дәнекерлеу жұмыстарының стандарттары мен техникалық шарттары. Дәнекерлеу жабдықтарының жұмыс принциптері. Ұйым қызметінің бағыты бойынша заңнамалық және нормативтік құқықтық актілер, әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. Ұйым (ұйым учаскесі) қызметінің ерекшеліктері және жұмыс принциптері. Дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу тәртібі. Дәнекерлеу жұмыстарын ұйымдастыру және жүргізу ережелері. Объектілердің түрлері бойынша дәнекерлеу жұмыстарын орындау технологиясы. Техникалық құжаттамаға, материалдар мен бұйымдарға қойылатын негізгі талаптар. Дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу кезінде дәнекерленген қосылыстардың сапасын бақылау әдістері мен әдістері. Дәнекерлеу алдында дәнекерленген қосылыстарды дайындау ережелері. Дәнекерленген қосылыстардың ақауларының түрлері, олардың пайда болу себептері, алдын алу және түзету әдістері. Дәнекерленген конструкциялардың сапасын бақылау әдістері мен әдістері. Дәнекерлеудің	жүргізу. Дәнекерлеу жабдығының жарамдылығын және оны қажетті параметрлерге келтіруді қамтамасыз ету. Дәнекерлеу материалдарының дұрыс сақталуын, дайындалуын және қолданылуын қамтамасыз ету. Есептеу техникасы, коммуникация және байланыс құралдарын пайдалану. Бағдарламалық жасақтамамен жұмыс істеу үшін қажетті білімді қолдану. Электрогазбен дәнекерлеушілердің оқу-жаттығу сабақтары мен аттестаттауларын өткізуді ұйымдастыру, ұсынымдар беру және олардың біліктілігіне сәйкестігін бағалау. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау немесе электр қауіпсіздігі саласындағы ережелер мен нұсқаулықтар бұзылған жағдайларда, егер бұл қызметкерлердің денсаулығына немесе өміріне қауіп төндіруі мүмкін болса, жұмысты тоқтата тұру. Әр түрлі жобалар мен материалдар үшін дәнекерлеу процестерін оңтайландыру. Дәнекерлеудің жаңа технологиялары мен әдістерін енгізу. Дәнекерлеу жабдықтарын, материалдар мен технологияларды таңдау бойынша ұсыныстар мен кеңестер беру. Дәнекерлеу жұмыстарының сапасы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету. Оқу-жаттығу сабақтарын өткізуді және электр газбен дәнекерлеушілерді аттестаттауды ұйымдастыру, ұсынымдар беру және олардың біліктілігіне сәйкестігін бағалау. Шешімдерді уақтылы қабылдау және іске асыру, тапсырмаларды орындау, талдау және болжау. Дәнекерленген қосылыстардың	аналитикалық ойлау, қарым-қатынас, ұйымшылдық, бейімделу, стресске төзімділік.
--	----------	--	--	------------	--	---	---

					заманауи технологиялары мен әдістері. Дәнекерлеу материалдарының қасиеттері мен сипаттамалары. Дәнекерлеу жабдығының жұмыс принциптері мен параметрлері. Дәнекерленген қосылыстардың сапасын бағалау әдістері. Дәнекерлеу процестерін оңтайландырудың инновациялық тәсілдері.	сапасын бақылау және талдау, ақауларды анықтау және жою. Дәнекерлеу жұмыстарының белгіленген технологиялық процестері мен режимдерінің, басшылық құжаттардың, құрылыс нормалары мен ережелерінің, дәнекерлеу жұмыстары бойынша ведомстволық құрылыс нормаларының сақталуын бақылау, анықталған ауытқуларды жою жөнінде шаралар қабылдау.	
6	2147-4 Рентгенограмм инженері	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Бұзбайтын бақылау процестерін жоспарлау және ұйымдастыру әдістері. Рентген және гамма-сәулеленудің түрлері мен сипаттамалары. Радиациялық қауіпсіздік жөніндегі нормативтік құжаттардың талаптары. Рентген және гаммаграфтауға арналған жабдықтың техникалық параметрлері мен жұмыс принциптері. Алынған рентген және гаммаграфиялық суреттердің сапасын бағалау әдістері. Рентген және гаммаграфиялық бақылау кезінде қолданылатын техникалық құжаттаманың түрлері, мазмұны және жүргізу қағидалары. Бақыланатын объектілер материалдарының физика-химиялық қасиеттері, олардың құрылымдық ерекшеліктері және мүмкін ақаулары. Бұзбайтын бақылауда қолданылатын объектілердің техникалық жай-күйі туралы деректерді жинау, жүйелеу және сақтау әдістері. Бақыланатын объектілердің жағдайын бағалау үшін қажетті ақпаратты талдау принциптері мен құралдары. Бақылау нәтижелері туралы деректерді есепке алу, өңдеу және талдау үшін бағдарламалық қамтамасыз етумен жұмыс істеудің функционалдық мүмкіндіктері мен тәртібі. Ықтимал	Рентген және гаммаграфиялық бақылау жүргізу жоспарлары мен кестелерін әзірлеу. Бақылау жүргізу кезінде персоналдың жұмысын ұйымдастыру және міндеттерді бөлу. Объектінің түріне байланысты бақылау әдістері мен технологияларын анықтау. Бақылауды жүргізуге дайындық үшін бастапқы деректерді талдау. Бақылау шарттарының нормативтік құжаттама талаптарына сәйкестігін бағалау. Бақылау объектілеріне техникалық құжаттаманы жинау және жүйелеу. Бақыланатын объектілердің құрылымдық ерекшеліктері мен материалдарын талдау. Техникалық жағдай туралы мәліметтер негізінде ықтимал ақауларды және олардың маңыздылығын анықтау. Алдыңғы зерттеулердің нәтижелерін түсіндіріңіз және бақылауды жоспарлау кезінде оларды ескеру. Ақпаратты өңдеу үшін арнайы мәліметтер базасы мен бағдарламалық жасақтаманы пайдалану. Рентген және гаммаграфиялық бақылау нәтижелерін түсіндіру, нормалардан ауытқуларды анықтау. Анықталған ақаулардың сыни дәрежесін және олардың объектінің жұмыс	Дербестік, жауапкершілік, аналитикалық ойлау, қарым-қатынас, ұйымшылдық, стресске төзімділік, бөлімше немесе ұйым қызметі. Бөлімшелер деңгейінде шешім қабылдау және жауапкершілік, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс жасау.

					ақаулардың түрлері мен сипаттамалары, олардың себептері және объектіні пайдалануға әсері. Бұзбайтын бақылауда қолданылатын тәуекелдерді бағалау әдістері. Алынған деректерді талдау алгоритмдері және ақауларды болжау әдістері. Бақыланатын объектілердегі рұқсат етілген ақауларға қойылатын стандарттар мен нормативтік талаптар. Ақауларды талдау және болжау үшін бағдарламалық құралдар мен деректерді өңдеу технологиялары. Рентген және гаммаграфиялық бақылау бағдарламалық жасақтамасының түрлері мен функционалдығы. Бұзбайтын бақылауда қолданылатын сандық кескінді өңдеу әдістері. Ақауларды танудың бағдарламалық алгоритмдері және оларды калибрлеу әдістері. Бақылау нәтижелері бойынша электрондық деректер базасын жүргізуге және сақтауға қойылатын талаптар. Бұзбайтын бақылауда қолданылатын бағдарламалық жасақтаманың стандарттары мен нормативтік талаптары. Рентгендік кескіндерді автоматтандырылған талдау жүйелерінің жұмыс принциптері. Бағдарламалық жасақтаманы бұзбайтын басқару жабдықтарымен біріктіру тәсілдері.	сипаттамаларына әсерін бағалау. Анықталған ақаулармен байланысты тәуекелдерді жою немесе азайту бойынша ұсыныстар әзірлеу. Пайдалану жағдайлары мен тарихи деректерді талдау негізінде ықтимал ақауларды болжау. Деректерді талдау және болжамды модельдер құру үшін арнайы бағдарламалық жасақтаманы қолдану. Бұзбайтын бақылауда қолданылатын бағдарламалық жасақтамамен жұмыс істеу үшін қажетті жұмыс істей білу. Әріптестермен ынтымақтастық және бақылау мәселелері бойынша келіссөздер жүргізу.	
6	1321-0 Пункт бастығы (қыздыру)	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Пайдалану жабдығының, пункттің және қыздыру пештерінің негізгі және қосалқы жабдықтарының құрылымы, жұмыс принципі және техникалық сипаттамалары. Қазандық жабдықтары мен механизмдерінің пайдалану деректері. Жабдықтың техникалық жай-күйін диагностикалау және бақылау әдістері, аралау және тексеру жүргізу қағидалары.	Жабдықты жоспарлы-алдын алу тексерулерін ұйымдастыру. Жабдықтың дұрыс жұмыс істеуін бақылау. Ақаулардың себептерін уақтылы анықтау және оларды жою үшін шаралар қабылдау. Нормативтік-техникалық құжаттаманы түсіну, сызбаларды, сызбаларды оқу. Жабдықтың жай-күйіне және жабдықты, арматураны,	Самостоятельно е управление и контроль процессами трудовой и учебной деятельности в рамках

				Жедел құжаттаманы жүргізу, ақауларды тіркеу және орындалған жұмыстарды есепке алу қағидалары. Коммутациядан кейінгі пайдалану параметрлерін бақылау және талдау әдістері. Жедел ауысуларды орындау кезінде еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі талаптары. Коммутация кезінде диспетчерлік қызметтермен және жөндеу бөлімшелерімен өзара әрекеттесу. Өндірісті жедел басқару бойынша әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. Алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері. Жабдықты пайдалану кезіндегі ақаулардың түрлері, олардың пайда болу себептері және алдын алу және жою әдістері. Жабдықты тексеруді ұйымдастыру әдістері мен технологиясы. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтар, ақаулар тізімдемелері және ерекшеліктер. Техникалық сипаттамалары және өндіріс технологиясына қойылатын талаптар. Объектінің өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар. Техникалық сипаттамалар, дизайн ерекшеліктері, типтік ақаулар мен ақаулар, техникалық құрылғылардың мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы, Жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау ережелері, жабдықты монтаждау, реттеу	құбырларды, сақтандыру құрылғыларын, коршауларды, жерге тұйықтауды пайдалану ережелерінің сақталуына бақылауды жүзеге асыру. Ведомстволық бағынысты жабдықтарды куәландыруға дайындау жөніндегі жұмысты ұйымдастыру. Жабдықтарды жоспарлы-алдын алу тексерулері бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және басшылық ету. Жабдықтың дұрыс жұмыс істеуін бақылауды жүзеге асыру. Жүргізілген монтаждау және жөндеу жұмыстарының сапасын бақылауды жүзеге асыру. Қондырғылардың технологиялық жабдықтарын жөндеу кестесін жасау. Жабдыққа жарнама актілерін жасау үшін ақпарат беру. Газ жабдықтарын, қыздыру пештері мен қазандықтарды жөндеу үшін материалдар мен қосалқы бөлшектердің қажеттіліктерін есептеу бойынша жұмыстарды ұйымдастыру. Жабдықтарды, ғимараттар мен құрылыстарды жоспарлы жөндеу үшін материалдар мен қосалқы бөлшектердің қажеттіліктерін талдауды жүзеге асыру. Мұнай қыздыру пештері мен қазандықтардың қосалқы бөлшектері мен материалдарының есебін ұйымдастыруды және бақылауды жүзеге асыру. Мұнай қыздыру пештері мен қазандықтардың жабдықтары мен жауапты құбырларының паспортын толтыруды бақылауды жүзеге асыру. Жабдық бөлшектерінің тез тозу себептерін талдауды жүзеге асыру, Жабдықтың қызмет ету мерзімін арттыратын іс-шараларды әзірлеу және жүзеге асыру.	стратегии, политики и целей организации, обсуждение проблемы, аргументирован ие выводов и грамотное оперирование информацией
--	--	--	--	---	---	---

					және баптау әдістері.		
6	1321-0 Электрохими ялық қорғау және әуе желілері қызметінің бастығы (ЭХҚ және ӘЖ)	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Компанияның өндірістік-шаруашылық және қаржылық-экономикалық қызметін реттейтін заңнамалық және нормативтік актілер. ISO 9001, ISO 14001, ISO 5000, ISO 45001 менеджмент жүйелеріне, ҚР СТ 1928-2015 сәйкес базалық деңгейде мемлекеттік тілге және ISO 19001 менеджмент жүйелерінің аудиті бойынша халықаралық стандарттардың талаптары. Негізгі өндірістік және басқару процестері. Қауіпсіздік және еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. Қазақстан Республикасының аумағында қолданыстағы нормативтік құжаттама. Тұтынушылардың электр қондырғыларын техникалық пайдалану қағидалары және тұтынушылардың электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы қағидалары; электр қондырғылары құрылғыларының қағидалары. Электр желілерінің, әуе электр беру желілерінің (ӘЖ), қосалқы станциялар мен электр жабдықтарының жұмыс принциптерін терең түсіну. Металл құрылымдарын коррозиядан қорғау әдістерінің теориясы мен практикасы (катодты және протекторлық қорғаныс). ЭХҚ жабдығының түрлерін (катодты қорғау станциялары, анодты жерге тұйықтағыштар, қорғағыштар), олардың жұмыс істеу принциптерін, бақылау және диагностика әдістерін білу. ӘЖ жай-күйін диагностикалау әдістерін және ЭХҚ жабдықтарын білу, Жоспарлы-алдын алу жөндеулерінің (ЖАЖ) принциптерін және оларды ұйымдастыру әдістерін түсіну. ЭХҚ және ӘЖ объектілерін	ЭХҚ және ӘЖ жүйелеріндегі техникалық қызмет көрсету, ЖАЖ және ақауларды жою бойынша жұмыстардың орындалуын жоспарлау, үйлестіру және бақылау. ЭХҚ және ӘЖ жабдықтарына диагностика жүргізу. Жабдықтың күйін бағалау және ықтимал проблемаларды анықтау үшін алынған деректерді визуалды тексеру, аспаптық өлшеу және талдау жүргізу. Жобалау, атқару және пайдалану құжаттамаларын оқып, түсіну, техникалық есептер, актілер мен хаттамалар жасау. Жұмыста мемлекеттік стандарттарды (МЕМСТ), құрылыс нормалары мен ҚНЖЕ, ТПҚ және басқа да регламенттеуші құжаттарды пайдалану. ЭХҚ параметрлерін бақылауға арналған өлшеу аспаптарымен (вольтметрлер, амперметрлер, омметрлер, қорғаныс потенциалын сынаушылар), сондай-ақ ӘЖ диагностикалауға арналған жабдықпен жұмыс істеу. Жұмыс жоспарларын, техникалық қызмет көрсету және жөндеу кестелерін әзірлеу, сондай-ақ осы жоспарлардың орындалуын ұйымдастыру. Жағдайды талдау, тәуекелдерді бағалау және өз құзыреті шегінде негізделген шешімдер қабылдау. Келіссөздерді енгізу. ЭХҚ және ӘЖ объектілерінде жұмыстардың қауіпсіз орындалуын ұйымдастыру, қауіпсіздік ережелерінің сақталуына нұсқау беру және бақылау жүргізу. Оны қамтамасыз ету бойынша іс-шараларды ұйымдастыра білу. Авариялық жағдайларда іс-қимыл жоспарларын әзірлеу және оларды жою жөніндегі іс-	Тапсырмаларды тиімді басқару, бөлу, олардың орындалуын бақылау, қызметкерлерді ынталандыру және қолайлы жұмыс климатын құру.

					пайдаланудың экологиялық аспектілерін түсіну, табиғат қорғау заңнамасын білу. Есепті жүргізу, деректерді талдау және есептілікті дайындау үшін компьютерлік бағдарламалармен жұмыс істей білу.	шараларды ұйымдастыру.	
6	2147-4 Ауысым инженері (Ауысым бастығы)*	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Пайдалану жабдығының, негізгі және қосалқы жабдықтың құрылымы, жұмыс принципі және техникалық сипаттамалары. Жабдықтың техникалық жай-күйін диагностикалау және бақылау әдістері, аралау және тексеру жүргізу қағидалары. Ақаулардың негізгі себептері, оларды анықтау әдістері. Жабдықтың жұмыс параметрлері және нормадан рұқсат етілген ауытқулар. Пайдалану жабдығы жұмысының технологиялық режимдері және оларды сақтауға қойылатын талаптар. Жедел құжаттаманы жүргізу, ақауларды тіркеу және орындалған жұмыстарды есепке алу қағидалары. Жабдықтар мен магистральдық мұнай, газ құбырлары жұмысының технологиялық процесі. Мұнай-, газ тасымалдау жүйесі объектілерінде жедел ауыстырып қосуларды орындау тәртібі. Коммутациядан кейінгі пайдалану параметрлерін бақылау және талдау әдістері. Жедел ауысуларды орындау кезінде еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі талаптары. Коммутация кезінде диспетчерлік қызметтермен және жөндеу бөлімшелерімен өзара әрекеттесу. Ауыстырып қосқаннан кейін Технологиялық параметрлерді есепке алу және жедел құжаттаманы жүргізу жүйесі. Пайдалану параметрлерінің ауытқуының ықтимал себептері және оларды жою әдістері. «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан	Бөлімшелердің жұмысын жедел бақылауды, реттеуді және үйлестіруді жүргізу үшін өндірістік объектілерден келіп түсетін ақпаратты жинауды және талдауды жүзеге асыру. Пайдалану параметрлерінің берілген режимнен ауытқу себептерін талдау және оларды жою бойынша шаралар қабылдау. Қосалқы бөлімшелер мен қызметтердің келісілген іс-қимылдарын ұйымдастыра отырып, өндірістік үдеріс барысының бұзылуының алдын алу және жою жөнінде шаралар қабылдау. Газ компрессорлық жабдықтың белгіленген технологиялық жұмыс режимінің сақталуын бақылау. Жабдықтың жұмыс параметрлерін және оның күйін бақылай отырып, ауысымдық өндірістік тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету. Қызметкерлердің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтай отырып, үздіксіз технологиялық процесті қамтамасыз ету. Белгіленген технология, техникалық пайдалану және өрт қауіпсіздігі қағидалары бұзылған кезде жабдықтың жұмысын тоқтату жұмыскерлердің, халықтың денсаулығы, өмірі және жабдықтың зақымдануы бойынша қауіп-қатерлерге әкеп соғады пайдалану параметрлеріне талдау жүргізу және оларды түзету бойынша жедел шешімдер қабылдау. Ауысым персоналының жұмысын үйлестіру және жабдықтың жұмыс режимдерін жедел	Тәуелсіздік, жауапкершілік, аналитикалық ойлау, қарым-қатынас, аргумент, ұйымшылдық, стресске төзімділік.

					Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, сондай-ақ жер қойнауын пайдалану және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы өзге де нормативтік құқықтық актілер. Өндірісті жедел басқару бойынша әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. Мұнай және газ өндіру технологиясы, мұнай мен газдың физика-химиялық қасиеттері. Технологиялық жабдық және оны техникалық пайдалану ережелері. Өндірісті, экономиканы, еңбек пен басқаруды ұйымдастыру негіздері. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау ережелері. Алғашқы медициналық көмек көрсету негіздері. Төтенше жағдайларға ден қою тәртібі (алгоритмі).	басқару. Жабдықтың параметрлерін жедел ауыстыру және бақылау. Ауысым персоналы мен жөндеу бригадаларының қауіпсіздік талаптарын сақтау.	
6	2145-2 Электрхимиялық қорғаныс және әуе желілері инженері (ЭХҚ және ӘЖ)		Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Компанияның өндірістік-шаруашылық және қаржылық-экономикалық қызметін реттейтін заңнамалық және нормативтік актілер. ISO 9001, ISO 14001, ISO 5000, ISO 45001 менеджмент жүйелеріне, ҚР СТ 1928-2015 сәйкес базалық деңгейде мемлекеттік тілге және ISO 19001 менеджмент жүйелерінің аудиті бойынша халықаралық стандарттардың талаптары. Негізгі өндірістік және басқару процестері. Қауіпсіздік және еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік және өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. Қазақстан Республикасының аумағында қолданыстағы нормативтік құжаттама. Тұтынушылардың электр қондырғыларын техникалық пайдалану қағидалары және тұтынушылардың электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік техникасы қағидалары; электр қондырғылары құрылғыларының қағидалары. Электр	ЭХҚ және ӘЖ жүйелеріндегі техникалық қызмет көрсету, ЖАЖ және ақауларды жою бойынша жұмыстардың орындалуын жоспарлау, үйлестіру және бақылау. Жабдықтың күйін бағалау және ықтимал проблемаларды анықтау үшін визуалды тексеру, аспаптық өлшеу және алынған деректерді талдау. Жобалау, атқару және пайдалану құжаттамаларын оқып, түсіну, техникалық есептер, актілер мен хаттамалар жасау. Жұмыста мемлекеттік стандарттарды (МЕМСТ), құрылыс нормалары мен ҚНЖЕ, ТПҚ және басқа да регламенттеуші құжаттарды пайдалану. ЭХҚ параметрлерін бақылауға арналған өлшеу аспаптарымен (вольтметрлер, амперметрлер, омметрлер, қорғаныс потенциалын сынаушылар), сондай-ақ ӘЖ диагностикалауға арналған	Тапсырмаларды тиімді басқару, бөлу, олардың орындалуын бақылау, қызметкерлерді ынталандыру және қолайлы жұмыс климатын құру.

					желілерінің, әуе электр беру желілерінің (ӨЖ), қосалқы станциялар мен электр жабдықтарының жұмыс принциптерін терең түсіну. Металл құрылымдарын коррозиядан қорғау әдістерінің теориясы мен практикасы (катодты және протекторлық қорғаныс). ЭХҚ жабдығының түрлерін (катодты қорғау станциялары, анодты жерге тұйықтағыштар, қорғағыштар), олардың жұмыс істеу принциптерін, бақылау және диагностика әдістерін білу. ӨЖ жай-күйін диагностикалау әдістерін және ЭХҚЗ жабдықтарын білу, Жоспарлы-алдын алу жөндеулерінің (ЖАЖ) принциптерін және оларды ұйымдастыру әдістерін түсіну.	жабдықпен жұмыс істеу. Жағдайды талдау, тәуекелдерді бағалау және өз құзыреті шегінде негізделген шешімдер қабылдау. Тапсырмалар мен жауапкершілікті бағыныштылар арасында дұрыс бөлу.	
6	2149-8 Мұнай тасымалдау жөніндегі маман	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Заңнамалық актілер, мұнайды тасымалдау, мұнай сапасы мәселелері жөніндегі нормативтік-техникалық құжаттар; заманауи ақпараттық технологияларды пайдалана отырып, мұнай тасымалдау жөніндегі құжаттаманы жүйелеу, есепке алу және жүргізу; еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт және экологиялық қауіпсіздік; менеджмент жүйелері.	Ақпаратты жинау, жүйелеу, талдау және бағалау. Қабылданған ақпаратты талдау және логикалық аяқтауды жүзеге асыру үшін жедел өңдеуді және шешім қабылдауды жүзеге асыру. Мұнай тасымалдау жөніндегі құжаттаманы жүйелеуді, есепке алуды және жүргізуді жасау. Microsoft Office бағдарламалық құралын пайдалану.	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік
6	2149-8 Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі маман	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне және кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-	Жабдықты коррозиядан қорғау және коррозияны бақылау бойынша ғылым мен техниканың озық жетістіктері туралы ақпаратты пайдалану. Пайдалану, техникалық қызмет көрсету және инженерлік-техникалық қамтамасыз ету мамандары үшін коррозиядан қорғау бойынша кеңес беру. Коррозиядан қорғау жүйелері үшін уақытша тоқтату науқандарын қоса	Тәуелсіздік, жауапкершілік, аналитикалық ойлау, қарым-қатынас, ұйымшылдық, стресске төзімділік. бөлімшенің немесе

				техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Пайдаланылатын материалдар, олардың қасиеттері, бұзбайтын бақылау, жобалық нормативтер және өндіріс процестері туралы мәліметтер. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. Негізгі технологиялық жабдықтың шарттары мен жұмыс режимі. Коррозиялық сынақтарды жүргізу әдістері. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі. Мұнай-газ кешені жабдықтарының ішкі беттерін коррозиядан қорғау және коррозия жылдамдығын бақылау үшін қолданылатын әдістер мен технологиялар. Өзірленіп жатқан объектілерге қойылатын техникалық талаптар, оларды сертификаттау тәртібі. Мұнай-газ кешені жабдықтарының ішкі беттерін коррозиядан қорғау үшін қолданылатын жабдықтар мен материалдардың қасиеттері мен сипаттамалары. КИ жүйесінің жабдықтарын іске қосу, тоқтату және оларға қызмет көрсету тәртібі. КИ жүйесінің жабдықтарын техникалық байқау, жөндеу және сынау тәртібі. КИ көмегімен жабдықтың ішкі беттерін коррозиядан қорғау әдістері мен технологиялары. Қолданылатын КИ түрлері және физика-химиялық сипаттамалары. Жабдықтар мен құбырларды жөндеу технологиялары. Жұмыс өндіру технологиясы, бетті дайындауға және ҚЖЖ қолдануға қойылатын техникалық сипаттамалар мен талаптар. ҚЖЖ ақауларының түрлері, оларды анықтау және жою әдістері. ҚЖЖ	алғанда, техникалық қызмет көрсету бағдарламаларын дайындау. Мониторинг жүйесінің деректері негізінде коррозиядан қорғау тиімділігінің параметрлерін бағалау және талдау жүргізу. Жабдықтар мен құбырларды тексеру/техникалық қызмет көрсету жұмыстарының көлемін және рәсімдерін жасау. Коррозиядан қорғаудың әртүрлі әдістерін қолдану қажеттілігінің критерийлерін бағалау. Коррозияны бақылау және жабдықтың күйі туралы кестелерді, есептік жазбаларды, деректерді және ақпаратты жүргізу. Құрлық және теңіз құбырларының тұтастығын сақтау, тексеру деректерін сақтау және барлық мүдделі қызметкерлерге осы деректерге қол жетімділікті қамтамасыз ету бойынша кеңес беру. Арнайы бағдарламалық өнімдермен жұмыс жасау. Жабдықтар мен құбырлардың техникалық тұтастығы жүйелерінің тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және оларды іске асыруға басшылық жасау. Жабдықтар мен құбырлардың техникалық тұтастығы жүйелерін енгізу. Енгізу жабдықтар мен құбырлардың техникалық тұтастығын біртіндеп (және мүмкіндігінше кезең-кезеңімен) арттыра алатын коррозиядан қорғау жүйелері мен әдістерін анықтау. Жабдықтар мен құбырлардың жай-күйін диагностикалық бақылау нәтижелерін талдау. Жабдықтар мен құбырлардың тұтастығын бақылау жүйелерінің тиімділігін бағалау.	ұйымның қызметі. Бөлімшелер деңгейінде шешім қабылдау және жауапкершілік, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс жасау.
--	--	--	--	--	--	---

					жөндеу әдістері мен технологиялары.		
6	2164-9 Қорғаныс жабыны жүйелерінің инженер- жобалаушы 2164-1-001- Инженер- жобалаушы		Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. Құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар. Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі. Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерін ұжымдық және жеке қорғау құралдары және басқалар. Теміржол маршруттары. Резервуарлық саябақтар туралы ақпарат. Технологиялық жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер. Көлік жүйесі учаскесінің технологиялық схемасы. Жабдықты пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулар (нұсқаулықтар). Өндірістік-шаруашылық қызмет жоспарларын жасау және келісу тәртібі.	Бөлімшенің құзыреті шегінде қызметтерді тұтынушылардың, мұнай тасымалдау компанияларының өкілдерімен мұнай тасымалдау мәселелері бойынша хат алмасуды жүзеге асыру. Магистральдық мұнай құбырлары жүйелерінің бекітілген нормативтік-техникалық шығындары туралы мұнай-газ өндіруші ұйымдарға ақпарат жіберу. Алдағы төлемдерді жоспарлауды жүзеге асыру. Магистральдық мұнай құбырлары жүйесі бойынша контрагенттермен тасымалдау кезінде мұнайдың қалдықтарын салыстыру, қабылдау, тапсыру және жоғалту актілерін қалыптастыру, орындалған қызметтер/жұмыстар актілерін тұтынушыларға беру, жүйенің учаскелері бойынша шығындарды бөлу, технологиялық мұнайдың орнын ауыстыруды есептеу және мұнай құбыры басқармаларындағы процестерді бақылау. Портта көліктік-экспедициялық қызмет көрсету актілеріне тексеру және қол қою және құжаттарды төлеуге жіберу, сондай-ақ мұнайды тасымалдау бойынша орындалған қызметтер актілерін қалыптастыру және қол қою. Маршруттарды анықтау. Теміржол цистерналарын құю және құю маршруттарын жоспарлау және тапсырыс беру, мұнай айдау станцияларының бос сыйымдылықтарының болуын бақылау. Ұйымның магистральдық мұнай құбырлары жүйесінде мұнайды	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Стресске төзімділік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін- өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық

						қабылдау, тапсыру және қалдықтарын жедел мониторингілеу және бақылау, маршруттық тапсырмалардың орындалуына мониторинг жүргізу (маршруттық тапсырмаларға сәйкес мұнайды қабылдау/тапсыруды бөлу). Жаңа қызметтер мен қызмет бағыттарын әзірлеуге қатысу. Мұнай тасымалдауды бақылауды жүзеге асыру.	
6	2149-9-008 Коррозияға қарсы инженер		Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	ҚР қауіпті өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі нормалар, сондай-ақ халықаралық және салалық нормалар. Қауіпті өндірістік объектілерді жобалау кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. Жобалау әдістері. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар. Жобалау мен құрылыстың озық отандық және шетелдік тәжірибесі. Жобаланатын объектілерге экономикалық, экологиялық және әлеуметтік талаптар. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі. ҚР қауіпті өндірістік объектілерін коррозиядан қорғау жөніндегі нормалар, сондай-ақ халықаралық және салалық нормалар. Қауіпті өндірістік объектілерді жобалау кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. Жоғары тұрған және басқа органдардың қаулылары, өкімдері, бұйрықтары, объектілерді жобалау, салу және пайдалану жөніндегі әдістемелік және нормативтік материалдар. Әзірленіп жатқан объектілерге қойылатын техникалық талаптар, оларды сертификаттау тәртібі. Жобалау кезінде	Жобалау үшін бастапқы деректерді талдау және жинау. Жобалық, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу. Жобалық шешімдерді әзірлеуге тапсырмаларды дайындауға қатысу. Жобалық шешімдерді сабақтас пәндермен келісу. Күрделілігі орташа жобалық шешімдерді қабылдауды және әзірлеуді жүзеге асыру. Коррозиядан қорғау саласында нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Жобалау үшін ақпаратты жинау, талдау және жүйелеу. Жобалау және құрылыс саласындағы нормативтік-техникалық құжаттарды қолдану. Жобалық, конструкторлық және техникалық құжаттамамен жұмыс істеу. Техникалық-экономикалық есептеулерді жобалау және жүргізу әдістерін жасау. Қабылданатын жобалық шешімдердің экономикалық есептеулерін және техникалық-экономикалық негіздемесін жүргізу. Технологиялық процестердің қауіптілігіне талдау жүргізу және коррозияға байланысты авариялар қаупіне сандық талдау жүргізу. Қорғаныс жабыны жүйелерін қолдана отырып, коррозиядан қорғау шешімдерінің әзірленген нұсқаларын талдау. Коррозиядан қорғау саласында	Ұйымның саясаты мен мақсаттарының стратегиясы шеңберінде еңбек қызметінің процестерін дербес басқару және бақылау, проблеманы талқылау Қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс жасау.

					техникалық есептеулерді жүргізу әдістері. Техника және технология объектілерінің техникалық деңгейін талдау әдістері. Жобалау мен құрылыстың озық отандық және шетелдік тәжірибесі. Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері.	ақпараттық және ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың заманауи құралдарын пайдалану. Коррозиядан қорғауды жобалау әдістерін, әдістерін, әдістерін және технологияларын жүзеге асыру. Қорғаныс жабындары жүйелерін жобалау және оларды құрылыста жүзеге асыру тәжірибесін талдау және жалпылау.	
6	2147-4-009 Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер		Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне және кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Пайдаланылатын материалдар, олардың қасиеттері, бұзбайтын бақылау, жобалық нормативтер және өндіріс процестері туралы мәліметтер. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. Негізгі технологиялық жабдықтың шарттары мен жұмыс режимі. Коррозиялық сынақтарды жүргізу әдістері. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі. Мұнай-газ кешені жабдықтарының ішкі беттерін коррозиядан қорғау және коррозия жылдамдығын бақылау үшін қолданылатын әдістер мен технологиялар. Өзірленіп жатқан объектілерге қойылатын техникалық талаптар, оларды	Коррозиядан қорғау құралдарын енгізу және пайдалану бойынша жұмыстар жүргізу. Жабдықты коррозиядан қорғау және коррозияны бақылау бойынша ғылым мен техниканың озық жетістіктері туралы ақпаратты пайдалану. Пайдалану, техникалық қызмет көрсету және инженерлік-техникалық қамтамасыз ету мамандары үшін коррозиядан қорғау бойынша кеңес беру. Коррозиядан қорғау жүйелері үшін уақытша тоқтату науқандарын қоса алғанда, техникалық қызмет көрсету бағдарламаларын дайындау. Мониторинг жүйесінің деректері негізінде коррозиядан қорғау тиімділігінің параметрлерін бағалау және талдау жүргізу. Жабдықтар мен құбырларды тексеру/техникалық қызмет көрсету жұмыстарының көлемін және рәсімдерін жасау. Коррозиядан қорғаудың әртүрлі әдістерін қолдану қажеттілігінің критерийлерін бағалау. Жабдықтар мен құбырлардың тұтастығын қамтамасыз ету бойынша мониторинг жүргізу және іс-шараларды ұйымдастыру. Коррозияны бақылау және жабдықтың күйі туралы кестелерді, есептік жазбаларды, деректерді және ақпаратты жүргізу. Құрлық және теңіз	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық

					сертификаттау тәртібі. Мұнай-газ кешені жабдықтарының ішкі беттерін коррозиядан қорғау үшін қолданылатын жабдықтар мен материалдардың қасиеттері мен сипаттамалары. КИ жүйесінің жабдықтарын іске қосу, тоқтату және оларға қызмет көрсету тәртібі. КИ жүйесінің жабдықтарын техникалық байқау, жөндеу және сынау тәртібі. КИ көмегімен жабдықтың ішкі беттерін коррозиядан қорғау әдістері мен технологиялары. Қолданылатын КИ түрлері және физика-химиялық сипаттамалары. Жабдықтар мен құбырларды жөндеу технологиялары. Жұмыс өндіру технологиясы, бетті дайындауға және ҚЖЖ қолдануға қойылатын техникалық сипаттамалар мен талаптар. ҚЖЖ ақауларының түрлері, оларды анықтау және жою әдістері. ҚЖЖ жөндеу әдістері мен технологиялары	құбырларының тұтастығын сақтау, тексеру деректерін сақтау және барлық мүдделі қызметкерлерге осы деректерге қол жетімділікті қамтамасыз ету бойынша кеңес беру. Арнайы бағдарламалық өнімдермен жұмыс жасау. Жабдықтар мен құбырлардың техникалық тұтастығы жүйелерінің тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және оларды іске асыруға басшылық жасау. Жабдықтар мен құбырлардың техникалық тұтастығы жүйелерін енгізу. Енгізу жабдықтар мен құбырлардың техникалық тұтастығын біртіндеп (және мүмкіндігінше кезең-кезеңімен) арттыра алатын коррозиядан қорғау жүйелері мен әдістерін анықтау. Жабдықтар мен құбырлардың жай-күйін диагностикалық бақылау нәтижелерін талдау. Жабдықтар мен құбырлардың тұтастығын бақылау жүйелерінің тиімділігін бағалау.	
6	2432-0-001 Желілік бөлім бойынша инженер 2147-4-011 Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер		Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Магистральдық құбырдың желілік бөлігінің технологиялық сызбасы. Магистральдық құбырларды инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету. Жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. Жабдықтың нормативтік және шекті параметрлері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Магистральдық құбырдың желілік бөлігінің жабдықтарын пайдалану және жөндеу бойынша талаптар. Мұнай мен газдың, мұнай-газ қоспаларының физикалық-химиялық қасиеттері, Топырақ пен топырақтың сипаттамалары. Магистральдық құбыр жабдықтарының	МҚЖБ-да күзгі-қысқы, су тасқыны кезеңдерінде МҚ жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету бойынша техникалық құжаттамалар мен іс-шараларды әзірлеуді жүргізу. МҚ-ға үшінші тарап ұйымдарын қосудың техникалық шарттарын әзірлеуді жүргізу. МҚ қиылысына және МҚ-мен бір техникалық дәлізде коммуникациядан өтуге техникалық шарттарды әзірлеуді жүргізу. МҚ ақауларын, МҚ оқшаулау ақауларын және бекіту арматурасын жөндеу бойынша жұмыстарды жүргізу жобаларын әзірлеу және ресімдеу. МҚ-да инциденттер мен бас тартуларды тергеу актілерін жасау. Тиісті Қағидаларда көзделген ТАҚП (АҚП)	Міндеттердің орындалуын ұйымдастыру және қамтамасыз ету қабылданған шешімдердің салдарын талдау және болжау күрделі құжаттармен жұмыс ақпаратты жүйелеу

				техникалық сипаттамалары. Магистральдық құбырларды пайдаланудың технологиялық регламенті. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт, экологиялық қауіпсіздік талаптары. Электр қондырғыларын пайдалану кезіндегі қауіпсіздік ережелері. Магистральдық құбырларды техникалық пайдалану қағидалары. Магистральдық құбырлардағы авариялар мен зақымдарды жою қағидалары	жабдықтары мен қондырғыларына техникалық құжаттаманың дұрыс жүргізілуін қамтамасыз ету. Техникалық қызмет көрсету мен жөндеудің, МҚЖБ жабдықтары мен құрылыстарының (тығын-реттеуші арматураны, ТДҚ қабылдау және іске қосу камераларын, су асты өткелдерін қоса алғанда) жоспар-кестелерінің уақтылы орындалуын әзірлеу мен бақылауды жүргізу. Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын орындау үшін жабдықтар мен материалдарға жылдық өтінімдер жасау. Су және табиғи кедергілер арқылы МҚ өткелдерін тексеру жөніндегі жұмыстарды бақылауды және МҚЖБ жабдықтары мен құрылыстарын монтаждау, сынау және баптау жөніндегі жұмыстардың дұрыс жүргізілуін бақылауды жүзеге асыру. Мұнай құбырының ішкі қуысын тазарту жұмыстарын ұйымдастыру. Магистральдық құбырдың желілік бөлігіне қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету. Қызметкерлердің еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, электр қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау саласындағы қағидалар мен нұсқаулықтарды сақтауын қамтамасыз ету. Апатқа қарсы жаттығулар, МҚ әуе патрульдерін өткізу. Магистральдық құбырдағы инциденттер мен істен шығулардың алдын алу бойынша ұсыныстарды талдау және әзірлеу. МҚ ЖБ жабдықтары мен құрылыстарына арналған ТҚЖ жоспар-кестесін әзірлеу.	
--	--	--	--	---	--	--

6	2147-4 Мұнай құбыры басқармасының пайдалану қызметінің инженері Мұнай құбыры басқармасының тауар-көлік қызметінің инженері 2147-4-009 Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер 2147-4-011-Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер 2147-4-005-Мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер 2147-4-008-Мұнайды есепке алу жөніндегі инженер	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Магистральдық мұнай құбырлары жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарының әрекет ету принциптері. Технологиялық процестерді автоматты басқару жүйесінің, телемеханиканың, мұнай құбырларын автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара әрекеттесуі. Жабдықтың қауіпті жұмыс режимдерінің алдын алу бойынша үлгілік шаралар. Еңбек қауіпсіздігі стандарттары, қауіпті өндірістік объектілердегі өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптары. Құжаттаманы жүргізуге қойылатын талаптар. «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері, мұнай-газ өндіру саласына қатысты нұсқаулықтар мен әдістемелік ұсынымдар, халықаралық және қазақстандықтарды қоса алғанда, мұнай-газ құбырлары жүйелері бойынша нормативтік және әдістемелік материалдар. Мұнай жабдықтары мен мұнай-газ құбырларының жұмыс істеу, пайдалану және жөндеу нормалары мен принциптері. Типтік ақаулар мен ақауларды жою әдістері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай құбыры жабдықтарындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері Мұнай құбыры жабдықтарының ақаулық белгілері. Негізгі және қосалқы жабдықтарды пайдалану персоналының	Қолданыстағы пайдалану қағидаларының, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау қағидалары мен нормаларының талаптарына сәйкес магистральдық мұнай құбырларының желілік бөлігін сенімді және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыруды, магистральдық мұнай құбырларының сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды, су тасқыны кезеңінде және күзгі-қысқы кезеңде мұнай құбырлары объектілерін жұмысқа дайындау жөніндегі іс-шараларды әзірлеуді жүзеге асыру; Магистральдық мұнай құбырлары объектілеріне қызмет көрсетудің сенімділігін, қауіпсіздігін арттыруға бағытталған ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық әзірлемелерді өндіріске енгізуді ұйымдастыруды, магистральдық мұнай құбырлары объектілеріндегі авариялардың алдын алу және жою жөніндегі арнайы жұмыс түрлерін қауіпсіз орындау бөлігінде Басқарманың құрылымдық бөлімшелерінің қызметін үйлестіруді жүзеге асыру; Қауіпсіздік шараларын ескере отырып, өндірісті, технологияны, механикаландыруды және қолданыстағы өндірістерді реконструкциялауға автоматтандыруды ұйымдастыру бойынша техникалық құжаттаманы әзірлеуді, жабдықтарды, тораптарды, қондырғыларды және т. б. пайдалану жөніндегі нұсқаулықты жасауға және қайта қарауға қатысуды қамтамасыз ету; құбырлардың авариялық қорының пайдаланылуын және олардың нормаларға сәйкес толық жинақталуын бақылауды,	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық
---	--	---------------------	--------------------------------	---	--	---

					айналып өту маршруттары. Мұнай-газ құбырларын инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету әдістері. Мұнай мен газдың, мұнай-газ қоспаларының физикалық-химиялық қасиеттері, топырақ пен топырақтың сипаттамалары.	магистральдық мұнай құбырларындағы авариялылықты есепке алуды, техникалық магистральдық мұнай құбырларындағы оқиғаларды тергеу. Мұнай-газ құбыры мен технологиялық жабдықтың жұмысындағы ақаулардың себептерін белгілейді және талдайды, оларды жою бойынша шаралар қабылдайды. Мұнай-газ құбырларын жөндеу мен реконструкциялаудың озық әдістерін пайдалануды қамтамасыз ету. Мұнай-газ құбырындағы парафинді шөгінділерді жою жөніндегі жұмысты ұйымдастыру.	
6	2147-4 Магистральдық құбырлардың аға диспетчері 1322-0-006-Бас диспетчер (өндіруші өнеркәсіп)	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	ҚР Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» ҚР Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» ҚР Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» ҚР Заңы. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-әкімшілік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Өндірістік тапсырмаларды жасау және өндірісті жедел басқару мәселелеріне қатысты жоғары тұрған органдардың нормативтік құқықтық актілері, басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары. Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимі. Өнімдерді объектілер бойынша тасымалдаудың технологиялық регламенттері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік	Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимін анықтау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру. Технологиялық объектілер учаскелерінің ең жоғары техникалық мүмкін өткізу қабілеті мен өнімділігі бойынша деректерді талдау. Жабдықтың жұмыс режимін тікелей басқаруды жүзеге асыратын жедел персоналға басшылық жасау. Жабдықтың жұмыс режимін тікелей басқаруды жүзеге асыратын жедел персонал арасында міндеттерді бөлуді ұйымдастыру және басымдықтарды айқындау. Жедел журналдың жүргізілуін бақылау (жұмыс режимдері, жүргізілген ауысулар, құбыр учаскесінің жұмысындағы іске қосу және тоқтату, жұмыстан бас тарту және жұмыс режимдерін қалпына келтіру жөніндегі іс-қимылдар, наряд нөмірі мен жұмыс мазмұнын көрсете отырып, жұмысқа рұқсат беру және наряд бойынша жұмыстарды аяқтау уақыты туралы жазбалар жасау). Технологиялық объектілер учаскелерінің ең жоғары техникалық мүмкін өткізу қабілеті мен	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Стресске төзімділік Аналитикалық ойлау Зейінді шоғырландыру және басқару мәселелерді шешуге кәсіби көзқарас ұйымдастырушылық қабілеті күрделі мәселелерді анықтау және шешімдерді әзірлеу және бағалау және іске асыру үшін тиісті ақпаратты қарау

				байланыстар. Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру. Диспетчерлеу бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдер. Ұйымның профилі, құрылымы және өндірістік қуаты. Ұйымның құбырлары мен құрылыстарын орналастырудың технологиялық схемасы. Өндірістік жоспарлау және өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша әдістемелік материалдар. Ұйымда өндірістік жоспарлау мен диспетчерлеуді ұйымдастыру. Айдау станцияларын техникалық пайдалану ережелері. Құбырдың желілік бөлігінің жұмыс режимдеріне технологиялық шектеулер. Жабдықтың жұмыс параметрлерінің нақты мәндері нормативтерден ауытқыған кездегі іс-қимыл тәртібі. Құбыр апаттарын анықтау әдістері. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік байланыстар. Өндірісті диспетчерлік басқарудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі. Жоспарлы-алдын алу жұмыстарын жүргізу кестесін әзірлеу кезінде ұсыныстарды дайындауға арналған өндірістік объектілер мен жабдықтардың техникалық жай-күйі туралы деректер. Диспетчерлік басқару процесінде қолданылатын карталар мен схемалардың негізгі түрлері, түрлері және мақсаты. Жабдықтың техникалық жай-күйінің сәйкестігін бақылау ережелері мен құралдары. Қызметкерлерді штаттан тыс жағдайлар туралы ақпараттандыру әдістері. Бас диспетчермен негізгі және авариялық байланысты ұйымдастыру схемалары. Магистральдық мұнай құбырларындағы авариялардың, рұқсатсыз кесулердің және ағып	өнімділігі бойынша деректердің мониторингін жүргізу. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерінің есептеулерін талдау. Арнайы диспетчерлік бағдарламалық өнімдерді пайдаланыңыз. Магистральдық құбырдың бақылаудағы учаскелеріндегі жұмыс режимдерінің жай-күйін талдау. Көмірсутек шикізатының ағындарын диспетчерлік басқаруды жүзеге асыру. Технологиялық объектілерде жөндеу жұмыстарын жүргізу кезеңінде диспетчерлік қамтамасыз етуді жүзеге асыру. Нормаланған көрсеткіштер мен режимдік карталардың орындалуын талдау. Ұйымдастыру-техникалық іс-шаралардың нәтижелерін және тиімділігін бағалау. Құбырлардың жай-күйінің, жұмыс режимдерінің және техникалық-экономикалық көрсеткіштерге әсер ететін басқа да факторлардың кемшіліктерін анықтау. Пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес құбыр учаскесін ауыстырып қосуды, іске қосуды және тоқтатуды жүргізу. Құбыржол көлігін техникалық пайдалану қағидаларының сақталуын бақылау. Техникалық пайдалану талаптарын бұза отырып орындалатын өндірістік операцияларды анықтау. Жабдықтар жұмысының нақты параметрлері нормативтерден ауытқыған жағдайда айдау станцияларының тиісті жұмысын ұйымдастыру. Айдау станцияларын пайдалану жөніндегі нормативтік және техникалық құжаттаманың уақтылы жаңартылуын бақылау. Технологиялық жабдықтың жұмыс режимі бойынша жиынтық талдамалық және	
--	--	--	--	--	---	--

					кетулердің орнын анықтау әдістері мен құралдары. Жедел құжаттаманың құрамы мен тәртібі. Ұйымда қолданылатын жабдықты пайдалану ерекшеліктері. Жабдықтың техникалық жай-күйінің қауіпсіз жұмыс жүргізу талаптарына сәйкестігін бақылау қағидалары мен құралдары.	статистикалық деректерді қалыптастыру. Диспетчерлік басқаруда қолданылатын әртүрлі мақсаттағы схемалар мен карталардың дерекқорларын сүйемелдеу. Бағдарламалық-есептеу кешендерін, диспетчерлік бақылау және басқару жүйелерін және диспетчерлік шешімдер қабылдауды қолдаудың басқа құралдарын пайдалану және дамыту. Технологиялық жабдықтың жұмыс режимдерін есептеу бойынша қолданбалы міндеттерді әзірлеу, енгізу және сүйемелдеу. Бөлімшелермен жұмысты ұйымдастыру. Технологиялық объектілерде профилактикалық және жөндеу жұмыстарын жүргізуге өтінімдерді қабылдау және қарау. Жөндеу және диагностикалық жұмыстарды ескере отырып, технологиялық объектілер учаскелерінің өткізу қабілеті мен өнімділігін анықтау. Құрылымдық бөлімшелердің жұмыстағы бас тартулар мен бұзушылықтарды оқшаулау және жою жөніндегі жұмысын келісу. Жөндеу жұмыстары және қалыпты жұмыс режимін қалпына келтіру бойынша құрылымдық бөлімшелердің әрекетін үйлестіру. Түзету іс-шараларының жоспарын әзірлеу және оларды өткізу мерзімдерін анықтау. Штаттан тыс жағдайлардың алдын алу үшін шұғыл шаралар қабылдау. Тиісті қызметтердің магистральдық құбырлардың жай-күйіне қажетті сынақтар мен техникалық куәландыруларды уақтылы жүргізуін бақылау. Жөндеу-профилактикалық жұмыстарды жүргізу мерзімдерін келісу және технологиялық объектілерде	
--	--	--	--	--	--	---	--

						жөндеу-профилактикалық жұмыстарды жүргізуге рұқсат беру. Технологиялық объектілерде жоспарлы-алдын алу жөндеу кешендерін (ЖАЖ) әзірлеу кезінде ұсыныстар дайындау. Жөндеу жұмыстарын жүргізу, технологиялық объектілерді тексеру жоспарларының орындалуына мониторинг жүргізу. Күзгі-қысқы кезеңде, көктемгі су тасқыны жағдайында, көмірсутек шикізатын іріктеу және айдау маусымдарында технологиялық объектілерді жұмысқа дайындау жөніндегі іс-шаралардың орындалуын талдау.	
6	2147-4-009 Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер 2147-4-011-Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Магистральдық құбыр жабдықтарын, технологиялық құбырларды жөндеу мен пайдаланудың техникалық ерекшеліктері. Магистральдық құбырды, технологиялық құбырларды инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету, сондай-ақ типтік ақаулар мен ақауларды жою әдістері. Жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. Жабдықтың нормативтік және шекті параметрлері. Қызмет бағыты бойынша арнайы және анықтамалық әдебиеттерде қолданылатын терминология. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. Еңбек заңнамасының негіздері. «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері, мұнай-газ өндіру саласына қатысты нұсқаулықтар мен әдістемелік ұсынымдар, халықаралық	Магистральдық құбыр объектілерінің, технологиялық құбыржолдардың жабдықтарын пайдалану регламенттерінің сақталуын тексеру. Өндірістік міндеттерді орындауды ұйымдастыру және қамтамасыз ету 2. Қызметтік құжаттамамен жұмыс істеу. Қызмет бейіні бойынша ақпаратты жинау, жүйелеу және талдау. Өндірістік мақсаттағы сарқынды суларды тазарту бойынша РП, ТТ, тазарту құрылыстарының жарамды жай-күйіне бақылау жүргізу және сенімді, дұрыс және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыру. РП, ТТ, тазарту құрылыстарын жөндеу бойынша жұмыстардың жоспарлары мен кестелерін әзірлеу. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және экологиялық қауіпсіздік талаптарын сақтау жөнінде шаралар қабылдау. Нормативтік ережелер мен стандарттарға сәйкес мұнай-газ құбырларын пайдалану тәртібіне тексеру жүргізу. Магистральдық құбырдың,	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық тапсырмаларды орындаудағы дәлдік

				және қазақстандықтарды қоса алғанда, мұнай-газ құбырлары жүйелері бойынша нормативтік және әдістемелік материалдар. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау қағидалары, ішкі еңбек тәртібінің қағидалары. Кәсіби тапсырмаларды орындау үшін қажетті бағдарламалық жасақтама. Магистральдық құбыр жабдығының, технологиялық құбыржолдардың техникалық деректері. Магистральдық құбыр объектілерінің, технологиялық құбырлардың жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нормативтік құқықтық актілер, басшылықтар (нұсқаулықтар). Мұнай мен газдың, мұнай-газ қоспаларының физикалық-химиялық қасиеттері. Магистральдық, Технологиялық құбырларды пайдаланудың технологиялық регламенті. Тәуекелдерді бағалау әдістері мен әдістері. Типтік ақаулар мен ақауларды жою әдістері. Магистральдық құбырдың, технологиялық құбырлардың МАС және желілік бөлігінің технологиялық сызбасы. Есептілікті қалыптастырудың құрылымы мен әдістері. Жабдықтарды, қондырғылар мен жүйелерді жөндеу, техникалық қызмет көрсетуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. Магистральдық құбырдың, технологиялық құбырлардың жабдықтары мен құрылыстарын қорғау және бұғаттау қондырғысының карталары. Жабдықтар мен қондырғыларды куәландыру және диагностикалық тексеру жүргізу қағидалары. Мұнай жабдықтары мен	технологиялық құбырлардың жабдықтарында жұмыстарды орындау кезінде тәуекелге бағалау жүргізу. Персонал орындаған жұмыстардың сапасына бағалау жүргізу. Мұнай-газ құбыры мен технологиялық жабдықтың жұмысындағы ақаулардың себептерін анықтау және талдау, оларды жою бойынша шаралар қабылдайды. Магистральдық құбыр объектілерін, Технологиялық құбырларды пайдалану процесін қамтамасыз ету бойынша ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттарды қалыптастыру. Магистральдық құбыр объектілерінің, технологиялық құбырлардың жабдықтарына, қондырғылары мен жүйелеріне техникалық қызмет көрсету, жөндеу, диагностикалық тексеру бойынша жұмыс жоспарларын, кестелерін, бағдарламаларын, ақаулы ведомостарын, белгіленген құжаттаманы әзірлеу. Мұнай-газ құбырларын салу жобаларын әзірлеуге қатысу. Мұнай-газ құбырларының сенімділігі мен қауіпсіздігін жақсарту бойынша ұсыныстар енгізеді және жобалар әзірлейді. Жабдықты жөндеуге (жөндеуден), диагностикалық тексеруге, сынауға тапсыру (қабылдау) үшін құжаттама қалыптастыру. Мұнай-газ құбырларының технологиялық жабдықтарының дұрыс пайдаланылуын және технологиялық талаптардың сақталуын қамтамасыз ету. Мұнай-газ құбырларына қызмет көрсету және жөндеу бойынша мердігерлік ұйымдар мен жөндеу қызметтерінің жұмысын үйлестіру. Мұнай-газ құбырларының бақылау-өлшеу аспаптарының
--	--	--	--	--	--

					мұнай-газ құбырларының жұмыс істеу, пайдалану және жөндеу нормалары мен принциптері. Мұнай-газ құбырларын инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету әдістері. Мұнай-газ құбырлары жабдықтарының конструкциялары, жұмыс принципі және техникалық сипаттамалары.	көрсеткіштерін уақтылы алу жөнінде шаралар қабылдау, белгіленген есептілікті жүргізу. Мұнай-газ құбырларын жөндеу мен реконструкциялаудың озық әдістерін пайдалануды қамтамасыз ету. Мұнай-газ құбырларының ақаулары мен ақауларын жою кезінде авариялық бригадалардың жұмысын ұйымдастыру және үйлестіру. Мұнай-газ құбырындағы парафинді шөгінділерді жою жөніндегі жұмысты ұйымдастыру.	
6	2141-4-002 Сапа жөніндегі инженер 2141-4-003 - Өнім сапасы жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Сапаны бақылау саласындағы ұйымның нормативтік-техникалық, әдістемелік және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары. Дайын өнімге қойылатын техникалық талаптар. Өлшеу құралдарын пайдалану ережелері. Жұмыс бейіні бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдер. Стандарттау және сертификаттау жөніндегі нормативтік құжаттар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. Өнімді сынау әдістемесіне арналған стандарттар мен техникалық шарттар. Құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі	Нәтижелердің дұрыстығын бағалау. Өнімнің сапасын бақылау үшін өлшеу құралдарын қолдану. Зертханалық зерттеулердің нәтижелерін талдау. Қабылданатын және тапсырылатын өнімнің сапасын анықтау. Сыналатын өнімнің сынамаларын іріктеу рәсімін бақылау. Сынамаларды алу және сақтау. Өнімді қабылдау-тапсыру талдаулары мен сынақтарын жүргізу. Өнім сапасын бақылау бойынша техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу. Өнім сапасын бақылау бойынша іс-шаралар өткізуді жоспарлау. Нормативтік құжаттарда көрсетілген ақпаратты талдау. Жұмыс техникалық құжаттамасымен жұмыс істеу. Нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеу. Өнімдер мен әдістемеге жаңа стандарттарды, техникалық шарттарды енгізуге байланысты қажетті іс-шараларды жүргізу. Технологиялық және зертханалық операциялардың дұрыстығын тексеру. Өнім сапасын бақылау мәселелері бойынша өндірістік бөлімшелердің іс-қимылын үйлестіру. Тауарлық-материалдық құндылықтар айналымының есебін жүргізу. Келіп	Стресске төзімділік Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік

					нормативтік құжаттар мен басшылық материалдар. Өнімді тасымалдау және сақтау технологиясы. Өндірістік кестелерді әзірлеу талаптары мен тәртібі. Өнімді тасымалдау, сақтау және айдау кезіндегі технологиялық процесс. Өнім сапасын бақылау жөніндегі нормативтік құжаттама. Өнім сапасын қалпына келтіру әдістері. Өнім номенклатурасы. Мұнайдың жіктелуі. Өнім стандарттары. Өнімді сақтау технологиясы.	түскен өнімнің сапасын бағалауды жүргізу. Өнім сапасының бұзылу себептері туралы материалдар дайындау. Өнім сапасын қалпына келтіру бойынша іс-шараларды әзірлеу. Өнімнің сапасын қалпына келтіру мүмкіндігін анықтаңыз. Кондиционерленбеген өнімдерді анықтаңыз. Өнімнің сапасына қатысты талаптардың дұрыстығын тексеру. Төрелік сынамалар бойынша өнімге қайта химиялық талдау жүргізу қажеттілігін айқындау. Кондицияның себептерін талдау. Тасымалдау, сақтау және айдау кезінде өнімді араластырудың алдын алу жөніндегі іс-шараларды айқындау. Қолданыстағы стандарттарды, техникалық шарттарды, сынақ әдістерін және жеткізудің шарттық шарттарын қолдану тәжірибесін талдау және оларды өзгерту үшін қажетті шараларды әзірлеу.	
6	2141-9-003 Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер 2141-9-001-Механикалық - технологиялық жабдықтар жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Қазақстан Республикасының мұнай-газ кешені объектілерін жобалау, салу, пайдалану және жөндеу жөніндегі заңнамалық және нормативтік құқықтық актілері. Жабдыққа паспорттарды, технологиялық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтарды жасау тәртібі. Цех пен ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік	Машиналар мен процестерді басқарыңыз. Технологиялық жабдықты пайдалану бойынша нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеу. Технологиялық жабдықтың істен шығу статистикасын есепке алуды жүргізу. Жабдықтың сенімділігін арттыру бойынша іс-шараларды әзірлеу. Жабдықты техникалық пайдалану ережелерін бұзушылықтардың есебін жүргізу және талдау жүргізу. Технологиялық жабдықты пайдалану бойынша арнайы бағдарламалық қамтамасыз етулермен жұмыс істеу. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу кестесі бойынша регламенттік жұмыстарды жүргізу. Технологиялық объектілерді ағымдағы және күрделі Жөндеуге ақаулы	Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Стресске төзімділік Өз жұмысы үшін және

					материалдар; ұйымның техникалық даму перспективалары. Технологиялық жабдықтың техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері. Технологиялық жабдықты басқару жөніндегі бағдарламалық қамтамасыз ету. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Қондырғылардың технологиялық регламенті, авариялық жағдайларды оқшаулау жоспарлары, технологиялық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі өндірістік нұсқаулықтардың талаптары. Технологиялық жабдықты жөндеу кезінде пайдаланылатын машиналар, механизмдер мен құралдар, олардың конструкцияларын қоса алғанда. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы, Технологиялық жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау ережелері, жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері. Жобалау, конструкторлық және технологиялық құжаттаманы әзірлеу тәртібі. Объектідегі аварияларды оқшаулау және жою жоспары бойынша персоналмен аварияға қарсы жаттығулар өткізу тәртібі. Өндірістік бөлімшенің аварияларының салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары.	ведомостар жасау. Технологиялық жабдықты монтаждау, жөндеу және қызмет көрсету сапасын бағалау. Технологиялық жабдықты сынау. Жөндеу құжаттамасын рәсімдеу. Технологиялық регламентке сәйкес технологиялық жабдықты пайдалану бөлігінде талаптардың орындалуын қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшелердің жұмысын талдау. Ұйымның технологиялық жабдықтарын жөндеудің жылдық және айлық кестелерін жасау, оларды қызметтермен келісу және олардың орындалуын есепке алу. Технологиялық жабдықтың пайдалану құжаттамасын рәсімдеу. Техникалық шарттардың, стандарттардың және техникалық сипаттамалардың жобаларын әзірлеу. Қойма қорларына мониторинг жүргізу. Жабдықтардың, материалдардың, қосалқы бөлшектер мен құралдардың қажетті мөлшеріне өтінімдер мен негіздемелер жасау, олардың дұрыс жұмсалуды бақылау. Түгендеуді басқару бағдарламалық жасақтамасымен жұмыс жасау. Жабдықтың тозуының, апаттарының және тоқтап қалуының себептерін талдау. Рационализаторлық ұсыныстар мен Өнертабыстар бойынша, жабдықтардың конструкциясын жетілдіру, жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және жабдыққа техникалық қызмет көрсету мәселелері бойынша қорытынды беру, рационализаторлар мен өнертапқыштарға практикалық көмек көрсетеді және қабылданған ұсыныстарды енгізуді ұйымдастыру. Жобалық, конструкторлық және	команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
--	--	--	--	--	--	---	---

						технологиялық тәртіптің сақталу сапасын бағалау. Жабдықтардың тоқтап қалуын азайту, ауысымдылығын арттыру, апаттарды азайту бойынша іс-шаралар әзірлеу.	
6	2144-1 Инженер-механик (жалпы профиль) 2144-2 Мұнай айдау станциясының инженер-механигі 2144-2-009- Жабдық жөніндегі инженер-механик 3118-4-010- Мұнай айдау станциясының механигі	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	МАС механикалық жабдықтарын пайдалану жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. МАС жабдығының мақсаты, құрылысы және жұмыс принципі. Магистральдық құбырларды пайдалану қағидалары. МАС механикалық жабдығы жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде жауапкершілік аймағына кіретін қауіпсіздік аспаптарының жұмыс істеу принципі. Пайдаланылатын механикалық жабдықтардың жұмыс істеуін есепке алу әдістері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жауапкершілік аймағына кіретін жабдықтарды, МАС құрылыстарын және магистральдық құбыр құрылыстарын қорғау және бұғаттау қондырғысының карталары. МАС механикалық жабдығына техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. МАС механикалық жабдықтарының ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері. МАС технологиялық схемасы. От, газ қауіпті және басқа да жоғары қауіпті жұмыстарды жүргізу бойынша ҒТҚ. Телемеханика негіздері. Қызмет бағыты бойынша технологиялық және тестілік бағдарламаларды түзету әдістері.	Жабдықтың үздіксіз және техникалық дұрыс жұмыс істеуін және сенімді жұмысын, оның ауысымдылығын арттыруды, жұмысқа жарамды күйде ұстауды қамтамасыз ету. Пайдаланылатын МАС механикалық жабдықтарының жай-күйін бағалауды талдау. Пайдаланылатын механикалық жабдықтар жұмысының технологиялық параметрлерін бақылау. МАС механикалық жабдықтарының істен шығу себептерін және технологиялық процестің бұзылуын талдау. Пайдаланылатын МАС жабдығының жұмысын талдау. МАС жабдығында жұмыстарды орындау кезіндегі тәуекелдерді бағалау. МАС механикалық жабдықтарының техникалық параметрлерін талдау. Жабдықтарға, қондырғылар мен МАС жүйелеріне техникалық қызмет көрсету, жөндеу, диагностикалық тексеру жұмыстарын ұйымдастыру. Жоспарлы-алдын ала жөндеу жүйесінің ережелеріне сәйкес жабдықтарды тексеру, сынау және профилактикалық жөндеу жоспарларын (кестелерін) әзірлеуді ұйымдастыруды, осы жоспарларды бекітуді және олардың орындалуын бақылауды, өндірістің техникалық дайындығын қамтамасыз етуді жүзеге асыру. Жабдықты сатып алуға өтінімдер жасауға, жабдықты пайдалану және жөндеу кезінде қауіпсіз және қолайлы еңбек жағдайларын жасау	Жауапкершілік Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Ұқыптылық Аналитикалық ойлау Төзімділік пен еңбекқорлық Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық

						жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге немесе әзірлеуге және енгізуге қатысуды, жабдықтың болуы мен қозғалысын есепке алу жөніндегі жұмысты ұйымдастыруды, техникалық және есептік құжаттаманы жасауды және ресімдеуді жүзеге асыру. Жөндеу жұмыстарын жүргізу үшін тартылатын мердігерлік ұйымдармен жоспарларды (кестелерді) келісуді, оларды қажетті техникалық құжаттамамен уақтылы қамтамасыз етуді жүзеге асыру. Күрделі жөндеуге титулдық тізімдерді жасауға қатысуды жүзеге асыру.	
6	2147-4-005 Мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Мұнай (газ, газ конденсаты) мен суды дайындау мен тасымалдауды ұйымдастыру және технологиясы. Мұнай (газ, газ конденсаты) мен суды дайындау және тасымалдау жөніндегі қондырғыларды техникалық пайдаланудың технологиялық режимдері мен қағидалары. Дайын өнімге қойылатын техникалық талаптар, физика-химиялық қасиеттері. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. қызметшілердің лауазымдары мен жұмысшылардың кәсіптері бойынша жұмыс сипаттамалары бар салалық құжаттар; кіріспе, бастапқы, мерзімді, мақсатты және жоспардан тыс нұсқаулықтарды өткізу тәртібі мен құрамы. Кадрларды іріктеу бойынша	Мұнайдың дайындалуын және тасымалдануын бақылауды жүзеге асыру. Деректерді жинау бойынша жұмысты үйлестіру. Мұнай (газ, газ конденсаты) мен суды дайындау және айдау жөніндегі жабдықтың қалыпты жұмысынан ауытқуларды анықтау. Мұнай (газ, газ конденсаты) мен суды дайындау және айдау жөніндегі жабдықтың қалдық ресурсын бағалауды жүргізу. Мұнай (газ, газ конденсаты) мен суды дайындау және айдау кезінде көмірсутек шикізатының технологиялық шығындарын талдау. Жабдықты күрделі жөндеуге тапсырыс жасаңыз. Ұйымды күзгі-қысқы кезеңге дайындау бойынша іс-шараларды әзірлеу. Мұнай (газ, газ конденсаты) мен суды дайындауға және айдауға қолданылатын химиялық реагенттер, материалдар, отын, электр энергиясы шығысының нормаларына талдау жүргізу. Химиялық реагенттерді сақтауды ұйымдастыру. Өндіріс мәдениетін арттыру бойынша жұмыс жүргізу және қоршаған ортаны қорғау бойынша шаралар қабылдау. Мұнайды,	Жауапкершілік. Жүйелік ойлау. Стресске төзімділік. Аналитикалық ойлау. Көшбасшылық.

					жұмыс негіздері. Менеджмент, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, мұнайды дайындауды ұйымдастыру мен технологиясына қатысты әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. Мұнай, газ және суды өндірудің, дайындаудың және айдаудың технологиялық процестері. Ұйымның даму перспективалары, технологиялық процестерді жобалау кезінде еңбекті ұйымдастырудың негізгі талаптары. Мұнай, газ және су өндіру, дайындау және айдау жөніндегі жабдықтарды пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар (МЕМСТ, ҚР СТ), техникалық регламент, нұсқаулар (нұсқаулықтар). Ұйымдардың мұнай (газ, газ конденсаты) мен суды дайындау және тасымалдау технологиясы саласындағы озық тәжірибесі. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары.	газды және газ конденсатын қабылдауды және мұнайды, газды және газ конденсатын дайындау және тұрақтандыру жөніндегі қондырғыларда мұнайды, газды және газ конденсатын дайындауды және тұтынушыларға тапсыруды ұйымдастыру. Мұнай, газ және газ конденсатын дайындау және айдау жүйесінің барлық негізгі тораптарын бақылау: резервуарлар, құбырлар және сорғы жабдықтары. Бағынысты орындаушылар үшін салауатты және қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуді сақтау, сондай-ақ олардың жоғарыда аталған заңнамалық және өзге де құқықтық актілердің талаптарын сақтауын бақылауды жүзеге асыру. Бөлімше туралы ережені, лауазымдық және өндірістік (жұмыс) нұсқаулықтарды әзірлеу. Қызметкерлерді оқытуға өтінімдерді ресімдеу. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі бойынша оқытуды, нұсқамалар, білімдерін тексеруді ұйымдастыру. Бөлімшеде еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық қауіпсіздік талаптарының сақталуын бақылау.	
6	2147-4-013 Мұнай қабылдау пунктіннің инженері 2147-4-008- Мұнайды есепке алу жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Іс жүргізу негіздері. Арнайы және анықтамалық әдебиеттерде қолданылатын терминология. Есеп құжаттамасын жүргізу ережелері. Өндірістік учаскедегі қауіпті және зиянды факторлар, олардың әсері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи	Компьютерлік техникамен, анықтамалық-құқықтық жүйелермен жұмыс істеу. Өз құзыреті шегінде есеп-есеп құжаттамасын әзірлеу. Есеп құжаттамасын рәсімдеу. Шарттық міндеттемелер мен талаптардың ережелерін талдау. Бөлімшелердің өндірістік құжаттамаға қажеттілігін бағалау. Жұмыстарды жүргізу кезінде болатын немесе болуы мүмкін қауіпті және зиянды факторлардың тізімін	Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Компьютерлік

					факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Кәсіби қызмет саласындағы ұйымның нормативтік-техникалық, әдістемелік және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары. Тауар өніміне қойылатын техникалық талаптар және оның физика-химиялық қасиеттері. Мұнайды тасымалдауға арналған қондырғыларды техникалық пайдаланудың технологиялық режимдері мен ережелері. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдау, сақтау және жөнелту объектілерінің негізгі және қосалқы жабдықтарының технологиялық мүмкіндіктері. ММӨҚ пайдалану ережелері.	анықтау. Мұнай түсімі бойынша деректер жинауды жүргізу. Баланста көрсету үшін нәтижелерді талдаңыз және өңдеу. Мұнай балансынан мәліметтер дайындау. Белгіленген құжаттаманы жүргізу. Мұнайды қабылдау және тапсыру бойынша перспективалық, ағымдағы және жедел тапсырмаларды әзірлеу. Мұнайды есепке алу бойынша арнайы бағдарламалық өнімдермен жұмыс істеу. Мұнайды қабылдау, сақтау және жөнелту объектілерінде регламенттік жұмыстардың орындалуын ұйымдастыру және бақылау. Мұнайды қабылдау-тапсыру технологиясын сақтау. Мұнайды қабылдау, сақтау және тиіп-жөнелтудің технологиялық процестерінің қажетті параметрлерін өлшеуді жүргізу әдістемелерін қолдану. Мұнайды есепке алу торабының жай-күйіне тексеру жүргізу. Қызметкерлерді мұнай мөлшерін өлшеу құралдарын (ММӨҚ) пайдалану және оларға қызмет көрсету кезінде қауіпсіз еңбектің практикалық әдістеріне үйрету.	сауаттылық Көшбасшылық
6	2145-2-005 Инженер-химик (мұнай және газ)	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Сынау және сынама алу әдістері бойынша стандарттар. Зертхана қызметінің мәселелері бойынша заңнамалық және құқықтық актілер, әдістемелік материалдар. Зертхананың жабдықтары, оның жұмыс принциптері және пайдалану ережелері. Оларды қайта өңдеу өнімдерінің мұнай, газ сапасын өлшеу, бақылау әдістері. Мұнайдың, газдың және оларды қайта өңдеу өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері. Мұнай, газ және оларды қайта өңдеу өнімдерінің сапасын айқындау тәртібі. Құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі нормативтік	Бөлімшенің қызметіне тікелей басшылықты жүзеге асыру. Нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес өнімнің бекітілген номенклатурасы бойынша сынақтар өткізуді ұйымдастыру. Сынақ нәтижелері бойынша құжаттаманың ресімделуін бақылау (есептер, сапа паспорттары, анықтамалар). Ұлы заттар мен прекурсорларды қабылдау, есепке алу, сақтау, пайдалану және кәдеге жарату жөніндегі жұмыстардың қауіпсіз орындалуын ұйымдастыруды қамтамасыз ету. Сапаның сәйкестігін	Жүйелік ойлау; Стресске төзімділік; Аналитикалық ойлау; Қабылданған шешімдер үшін жауапкершілік; Ішінара және толық белгісіздік жағдайында шешім қабылдау

					құжаттар мен басшылық материалдар. Шикізатқа, материалдарға және дайын өнімге қойылатын техникалық талаптар. Экологиялық стандарттар мен нормативтер, өнімді мемлекеттік аттестаттау мен сертификаттаудың қолданыстағы жүйесі. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі стандарттар, техникалық шарттар және өзге де материалдар. Мұнай, газ және оларды қайта өңдеу өнімдерінің сапасын бақылау саласындағы озық отандық және шетелдік тәжірибе. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. Өнім сапасын бақылау әдістері. Нормативтік талаптар және сапа стандарттары. Зертханалық сынақ процестері. Зертхана жұмысын ұйымдастыру. Сынақ нәтижелерін талдау. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау ережелері. Зертханалық жабдыққа техникалық қызмет көрсету. Құжаттама және есеп беру. Қызметкерлерді оқыту және дамыту әдістері.	зертханалық бақылауды қамтамасыз ету үшін химиялық және физика-химиялық сынақтар мен өлшеулер жүргізуді ұйымдастыру. Қолданыстағы өндірістік стандарттар мен техникалық шарттарға, экологиялық стандарттар мен нормативтерге сәйкестігін айқындау мақсатында өндіріске түсетін шикізаттың, материалдардың, жартылай фабрикаттардың, сондай-ақ дайын өнімнің сапасына зертханалық бақылау жүргізуді ұйымдастыру. Өнімнің ақаулы болу себептерін зерттеуді және олардың алдын алу және жою бойынша ұсыныстар әзірлеуді ұйымдастыру. Өнім сапасын бақылаудың жетілдірілген әдістерін әзірлеу және енгізу. Зертханалық топтың жұмысын үйлестіру және басқару. Зертхана персоналын оқыту мен біліктілігін арттыруды ұйымдастыру — қызметкерлердің кәсіби дағдыларын дамыту, тренингтер мен біліктілікті арттыру курстарын өткізу. Зертханалық сынақтардың белгіленген мерзімде орындалуын қамтамасыз ету.	мүмкіндігі; Ұйымдастырушылық қасиеттер.
6	2147-4-006 Резервуар инженері	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Заңнаманы, оның ішінде ҚР Экологиялық кодексін, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» ҚР Кодексін, «Азаматтық қорғау туралы» ҚР Заңын, «Магистральдық құбыр туралы» ҚР Заңын білу. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Өндірістік тапсырмаларды жасау және өндірісті жедел басқару мәселелеріне қатысты жоғары тұрған органдардың нормативтік құқықтық актілері, басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары. Еңбек	Шеберлердің, бригадалардың жұмысын басқару. Бағынысты қызметкерлерді іріктеу және ұтымды орналастыруды жүзеге асыру. Авариялар мен өндірістік жарақаттанудың алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және олардың орындалуын ұйымдастыру. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану. Қауіпсіз және салауатты еңбек жағдайларын жасауды қамтамасыз ету. Қызметкерлерге арналған нұсқаулықтарды өткізу жоспарын жасау. Еңбек жағдайлары бойынша жұмыс	Тәуелсіздік, жауапкершілік, аналитикалық ойлау, қарым-қатынас, ұйымшылдық, стресске төзімділік. Бөлімшенің немесе ұйымның қызметі. Бөлімшелер деңгейінде

					жағдайлары бойынша жұмыс орындарын аттестаттау ережесі. Экономика негіздері. Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. Тауарлық өнімдер мен реагенттердің физика-химиялық қасиеттері. Мұнайды дайындау және айдау технологиясы. Құбырлардың технологиялық схемасы. Резервуар паркінің жабдықтары және оны пайдалану ережелері. Резервуар паркінің технологиялық жұмыс режимі. Сорғы жабдықтары. Шикі және дайын мұнайдың стандарттары мен техникалық шарттары. Өнімді қабылдау, сақтау және жеткізу бойынша есепке алу және бақылау. Өнеркәсіптік объектінің бекітілген аумағын ұстауға қойылатын талаптар. Тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың мақсаты, құрылымы, әрекет ету принциптері және пайдалану тәртібі. Мұнай ұстағыштардың құрылымы, жұмыс принципі және пайдалану ережелері. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары. Өнеркәсіптік объектінің бекітілген аумағын ұстауға қойылатын талаптар.	орындарын аттестаттау бағдарламаларын әзірлеу. Бақылауды жүзеге асыру технологиялық процесті дұрыс жүргізу. Резервуарлардың, сорғылардың, коммуникациялардың техникалық пайдалану талаптарына сәйкестігіне талдау жүргізу. Мұнай шығынын азайту, реагенттерді, электр энергиясын, материалдарды үнемді жұмсау жөніндегі іс-шараларды іске асыруды жүргізу. Мұнайды қабылдау және жеткізу бойынша есеп-есеп құжаттамасын әзірлеу. Қажетті құжаттаманы рәсімдеу. Резервуарлардың/резервуар паркінің өндірістік қызметінің нәтижелеріне талдау жүргізу. Резервуар саябағында іс-шаралар жоспарын әзірлеу. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жөніндегі нұсқаулықты әзірлеуді және қайта қарауды жүзеге асыру. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын қызмет көрсету құжаттамасын рәсімдеу. Жергілікті нормативтік актілерді әзірлеуді, өзектендіруді жүзеге асыру. Объектідегі аварияларды жою жоспарын әзірлеуді жүзеге асыру.	шешім қабылдау және жауапкершілік, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс жасау.
6	2147-4-015 Мұнай қыздыру	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан	Қыздыру процесінде мұнайдың кіріс және шығыс бақылауын жүзеге асыру. Мұнай балансы туралы есептеулер	Аналитикалық ойлау Компьютерлік

	пештерінің инженер-технологы				Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Кәсіби қызмет саласындағы ұйымның нормативтік-техникалық, әдістемелік және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары. Мұнайды қыздыру технологиясының ұйымдастырылуы, процесі және ерекшеліктері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Қазақстан Республикасының мұнай-газ кешені объектілерін жобалау, салу, пайдалану және жөндеу жөніндегі заңнамалық және нормативтік құқықтық актілері. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. Мұнай қыздыру технологиясын жетілдіру бойынша ұйымның озық тәжірибесі. Ұйымның даму перспективалары, технологиялық процестерді жобалау кезінде еңбекті ұйымдастырудың негізгі талаптары. Мұнайды қыздыру пештерін техникалық пайдаланудың технологиялық режимдері мен ережелері, қыздыру пештерін пайдалану жөніндегі нұсқаулық. Қолданыстағы стандарттар, техникалық шарттар, технологиялық карталар және мұнай қыздыру процесінің технологиялық регламенті. Аварияларды жою (оқшаулау) жоспары. Зерттеулер мен әзірлемелердің экономикалық тиімділігін анықтау әдістері. Экономика негіздері. Мұнай қыздырудың технологиялық процестері. Өндіріс тиімділігін арттыру әдістері мен құралдары. Патенттік зерттеулер жүргізу	жүргізу. Мұнай шығынын азайту жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және енгізу. Мұнай қыздыру объектілері жұмысының тиімділігін арттыру жолын айқындау. Мұнай қыздырудың ағымдағы процестерін талдау және жетілдіру. Мұнай қыздыру объектілерінің технологиялық жабдықтары жұмысының тиімділігін арттыру жөніндегі жоспарларды әзірлеу және енгізу. Қызметкерлерді қауіпсіз жұмыс әдістері мен әдістеріне үйрету. Мұнай қыздыру технологиясын жетілдіру бойынша озық тәжірибені әзірлеу және енгізу. Мұнай қыздыру технологиясын жетілдіру бойынша озық тәжірибені енгізуді ұйымдастыру. Қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету. Мұнай құбыры жұмысының оңтайлы температуралық режимін жасау үшін технологиялық жабдықтың параметрлерін бағалау, мұнай қыздыру пештері жұмысының технологиялық картасының сақталуын бақылау. Технологиялық пештер бойынша профилактикалық жұмыстар жүргізу. Апаттар мен жабдықтардың істен шығу себептерін тергеу. Жабдықтың істен шығу себептерін талдау. Мұнайды, газ шаруашылығын қыздыру пункттерінің қауіпсіз пайдаланылуын және жарамды техникалық жай-күйін қамтамасыз ету. Техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу, авариялық жаттығулар кестесін әзірлеу; объектілерді күрделі жөндеу, құрылыс жұмыстарын жүргізуге дайындау кезінде ақаулы ведомостарды, техникалық шарттарды дайындауға қатысу. Мұнай, газ шаруашылығын қыздыру пункттерін	сауаттылық Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
--	------------------------------	--	--	--	--	--	---

					тәртібі мен әдістері; өнертабыс негіздері.	диагностикалау және өзге де тексерулер бойынша жұмыстардың жүргізілуіне бақылауды жүзеге асыру. Өндіріс технологиясын жетілдіру бойынша іс-шаралар өткізу. Мұнайды дайындау және қыздыру технологиясын жетілдіру бойынша келіп түскен рационализаторлық ұсыныстарды талдау. Материалдар шығынын қысқартуға, еңбек сыйымдылығын төмендетуге, еңбек өнімділігін арттыруға бағытталған өндіріс тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу және енгізу.	
6	2147-4 Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдауға, сақтауға және жеткізуге арналған машиналар мен жабдықтарды пайдалану жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Заңнама, оның ішінде: Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Өндірістік тапсырмаларды жасау және өндірісті басқару мәселелеріне қатысты нормативтік құқықтық актілер, жоғары тұрған органдардың басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары. Шикізат парктері жабдықтарының конструкциялары, жұмыс принципі және техникалық сипаттамалары, оларды пайдалану ережелері. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдауға, сақтауға және жеткізуге арналған жабдықтар мен машиналарға қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі техникалық стандарттар. Ішкі еңбек	Шеберлер мен бригадалардың жұмысын ұйымдастыруды бақылау. Бағынышты қызметкерлерді іріктеу және ұтымды орналастыру. Авариялар мен өндірістік жарақаттардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды жоспарлау және олардың орындалуын бақылау. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану. Қауіпсіз және салауатты еңбек жағдайларын жасау. Қызметкерлерге арналған нұсқаулықтарды өткізу жоспарын жасау. Еңбек жағдайлары бойынша жұмыс орындарын аттестаттау бағдарламаларын әзірлеу. Жабдықтың дұрыс пайдаланылуын бақылауды жүзеге асыру. Сорғы агрегаттарына, сыйымдылық жабдықтары мен коммуникацияларға техникалық қызмет көрсету және ағымдағы, күрделі жөндеу кестелерін әзірлеу. Объект жабдықтарының техникалық жай-күйін диагностикалық тексеру бағдарламаларын әзірлеу. Диагностикалық тексеру деректерін талдау. Жабдықты монтаждау, баптау	Тез шешім қабылдай білу Дәлдік Аналитикалық ойлау техникалық сауаттылық Атқарушылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Тәуелсіздік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті

					тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Алаңның өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты қаулылар, өкімдер, бұйрықтар, әдістемелік, нормативтік және басқа да басшылық материалдар. Тауар өніміне қойылатын техникалық талаптар, оны тасымалдау және сақтау технологиясы. Өнеркәсіптік жабдықтың техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері. Стандарттау және сертификаттау жөніндегі нормативтік құжаттар. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі нұсқаулықтар мен басқа да басшылық материалдар. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын ақаулардың түрлері. Резервуарлық парк жабдықтарының техникалық жай-күйінің сәйкестігін бақылау ережелері мен құралдары.	және жөндеу бойынша ағымдағы және жоспарлы техникалық құжаттаманы әзірлеу. Құрылыс объектілерін жөндеуге және техникалық шарттарға ақаулы ведомостар жасау. Бақылаудағы жабдықтардың сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыруға бағытталған ағымдағы және перспективалық жоспарларды әзірлеу. Жөндеу және пайдалану үшін қажетті материалдарға, жабдықтарға, техникалық құралдарға өтінімдер жасау. Өндірістік-технологиялық құжаттаманы әзірлеу. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жөніндегі нұсқаулықты әзірлеуді және қайта қарауды жүргізу. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын қызмет көрсету құжаттамасын ресімдеу. Жергілікті нормативтік актілерді әзірлеуді, өзектендіруді жүргізу. Объектідегі аварияларды жою жоспарларын әзірлеу.	
6	2147-4-001 Магистральдық құбыр диспетчері	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	ҚР Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» ҚР Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» ҚР Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» ҚР Заңы. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-әкімшілік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Өндірістік тапсырмаларды жасау және өндірісті жедел басқару мәселелеріне қатысты жоғары тұрған органдардың нормативтік құқықтық актілері, басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары. Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимі. Өнімдерді объектілер	Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимін анықтау. Технологиялық объектілер учаскелерінің максималды техникалық мүмкін өткізу қабілеті мен өнімділігін есептеу. Дербес компьютермен және оның перифериялық құрылғыларымен, ұйымдастыру техникасымен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру. Жабдықтың жұмыс режимін тікелей басқаруды жүзеге асыратын жедел персонал арасында міндеттерді бөлуді ұйымдастыру және басымдықтарды айқындау. Жедел журналдың жүргізілуін бақылау (жұмыс режимдері,	Жауапкершілік Стресске төзімділік Аналитикалық ойлау Зейін Мәселелерді шешуге кәсіби көзқарас Ұйымдастырушылық қабілеті Өз бетінше жұмыс істей білу Күрделі

				бойынша тасымалдаудың технологиялық регламенттері. Жабдықты пайдалану режимін сипаттайтын бақылау шамалары. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік байланыстар. Өндірісті, еңбекті және басқаруды ұйымдастыру. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. Диспетчерлеу бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдер. Нормативтік-анықтамалық ақпарат. Қызмет бағыты бойынша статистикалық деректер. Ұйымның профилі, құрылымы және өндірістік қуаты. Ұйымның құбырлары мен құрылыстарын орналастырудың технологиялық схемасы. Өндірістік жоспарлау және өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша әдістемелік материалдар. Ұйымда өндірістік жоспарлау мен диспетчерлеуді ұйымдастыру. Айдау станцияларын техникалық пайдалану қағидалары құбырдың желілік бөлігінің жұмыс режимдеріне технологиялық шектеулер. Жабдықтың жұмыс параметрлерінің нақты мәндері нормативтерден ауытқыған кездегі іс-қимыл тәртібі. Құбыр апаттарын анықтау әдістері. Ұйым бөлімшелерінің мамандануы және олардың арасындағы өндірістік байланыстар. Өндірісті диспетчерлік басқарудың озық отандық және шетелдік тәжірибесі. Жоспарлы-алдын алу	жүргізілген ауысулар, құбыр учаскесінің жұмысындағы іске қосу және тоқтату, жұмыстан бас тарту және жұмыс режимдерін қалпына келтіру жөніндегі іс-қимылдар, наряд нөмірі мен жұмыс мазмұнын көрсете отырып, жұмысқа рұқсат беру және наряд бойынша жұмыстарды аяқтау уақыты туралы жазбалар жасау). Ақпараттық жүйелер мен диспетчерлік шешімдерді қабылдауды қолдау құралдарын пайдалана отырып, жедел-диспетчерлік ақпараттың және есепке алу-статикалық ақпараттың түсуінің дұрыстығы мен уақтылығын өңдеуді, бақылауды жүзеге асыру. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін талдау. Технологиялық объектілер учаскелерінің ең жоғары техникалық мүмкін өткізу қабілеті мен өнімділігі бойынша деректердің мониторингін жүргізу. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерінің есептеулерін талдау. Арнайы диспетчерлік бағдарламалық өнімдерді пайдаланыңыз. Көмірсутек шикізатының ағындарын диспетчерлік басқаруды жүзеге асыру. Технологиялық объектілерде жөндеу жұмыстарын жүргізу кезеңінде диспетчерлік қамтамасыз етуді жүзеге асыру. Нормаланған көрсеткіштер мен режимдік карталардың орындалуын талдау. Ұйымдастыру-техникалық іс-шаралардың нәтижелерін және тиімділігін бағалау. Құбырлардың жай-күйінің, жұмыс режимдерінің және техникалық-экономикалық көрсеткіштерге әсер ететін басқа да факторлардың кемшіліктерін анықтау. Пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа	мәселелерді анықтау және шешімдерді әзірлеу және бағалау және іске асыру үшін тиісті ақпаратты қарау
--	--	--	--	---	--	---

					жұмыстарын жүргізу кестесін әзірлеу кезінде ұсыныстарды дайындауға арналған өндірістік объектілер мен жабдықтардың техникалық жай-күйі туралы деректер. Диспетчерлік басқару процесінде қолданылатын карталар мен схемалардың негізгі түрлері, түрлері және мақсаты. Технологиялық объектілерде от жұмыстарын және басқа да қауіптілігі жоғары жұмыстарды жүргізу тәртібі. Технологиялық объектілерде аварияға қарсы жаттығулар өткізу тәртібі. Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы нормативтік құжаттар мен қағидалардың талаптары. Технологиялық объектілерде жөндеу жұмыстарын жүргізу әдістері мен техникалық құралдары. Апатты жою жоспарына сәйкес іс-қимылдар реттілігі. Болған авариялар, жабдықтың істен шығуы және жазатайым оқиғалар туралы хабарлау схемасы. Жабдықтың техникалық жай-күйінің сәйкестігін бақылау ережелері мен құралдары. Қызметкерлерді штаттан тыс жағдайлар туралы ақпараттандыру әдістері. Бас диспетчермен негізгі және авариялық байланысты ұйымдастыру схемалары. Магистральдық мұнай құбырларындағы авариялардың, рұқсатсыз кесулердің және ағып кетулердің орнын анықтау әдістері мен құралдары. Жедел құжаттаманың құрамы мен тәртібі.	сәйкес құбыр учаскесін ауыстырып косуды, іске косуды және тоқтатуды жүргізу. Техникалық пайдалану талаптарын бұза отырып орындалатын өндірістік операцияларды анықтау. Айдау станцияларын пайдалану жөніндегі нормативтік және техникалық құжаттаманың уақтылы жаңартылуын бақылау. Технологиялық жабдықтың жұмыс режимі бойынша жиынтық талдамалық және статистикалық деректерді қалыптастыру. Диспетчерлік басқаруда қолданылатын әртүрлі мақсаттағы схемалар мен карталардың дерекқорларын сүйемелдеу. Бағдарламалық-есептеу кешендерін, диспетчерлік бақылау және басқару жүйелерін және диспетчерлік шешімдер қабылдауды қолдаудың басқа құралдарын пайдалану және дамыту. Технологиялық жабдықтың жұмыс режимдерін есептеу бойынша қолданбалы міндеттерді әзірлеу, енгізу және сүйемелдеу. Авария орындарын оқшаулау жөніндегі жұмыстарға жедел басшылық жасау және басқару. Авариялық жағдайдағы және аварияларды оқшаулау кезіндегі өндірістік процестерге араласудың салдарын бағалау. Технологиялық объектілерде авариялық жұмыстардың жүргізілуін бақылау. Төтенше жағдай орын алған жерді анықтау. Қалпына келтіру жұмыстарының мониторингін жүзеге асыру. Жөндеу жұмыстары және қалыпты жұмыс режимін қалпына келтіру бойынша құрылымдық бөлімшелердің әрекетін үйлестіру. Түзету іс-шараларының жоспарын әзірлеу және оларды өткізу мерзімдерін
--	--	--	--	--	---	--

						анықтау. Штаттан тыс жағдайлардың алдын алу үшін шұғыл шаралар қабылдау.	
6	2147-4-008 Мұнайды есепке алу жөніндегі инженер 2147-4-005- Мұнайды дайындау және тасымалдау жөніндегі инженер 2147-4-007- Тауар-көлік операциялар ы жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Мұнайды есепке алу жөніндегі нормативтік техникалық құжаттама. Есепке алудың реттілігі мен техникасы. Экономикалық талдау негіздері және мұнайды есепке алу көрсеткіштерін есептеу. Көлік және мұнай жеткізу объектілерінің технологиялық схемалары. Жедел есепке алуды жүргізу үшін қажетті құжаттардың нысандары. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Кәсіби қызмет саласындағы ұйымның нормативтік-техникалық, әдістемелік және ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары. Мұнайға қойылатын техникалық талаптар және оның физика-химиялық қасиеттері. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі жөніндегі заңнамалық, нормативтік актілер, ережелер, нұсқаулықтар, басшылық материалдар. Техникалық талаптар және мұнайдың жедел есебін ұйымдастыру. Ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттарды ресімдеу жөніндегі талаптар. Көлік және	Мұнай көрсеткіштерінің құжаттық есебін жүргізу. Мұнайдың жоспарлы және нақты көрсеткіштерін талдау. Мұнайды маршруттық тапсырмаларға сәйкес қабылдау. Мұнай өндіру бірлестіктерінің өндірістік бөлімдерімен жедел келіссөздер жүргізу. Мұнайды есепке алу мен теңгерімнің автоматтандырылған жүйесінде қабылдау-тапсыру пункттері қызметкерлерінің қабылдау-тапсыру құжаттарын ресімдеуінің дұрыстығын бақылау. Қызмет бағыты бойынша ақпаратты жинауды, өңдеуді және жүйелеуді жүзеге асыру. Белгіленген мерзімде барлық қажетті есептік құжаттаманы жасай отырып, мұнайдың заттай қалдықтарын түгендеуді/алуды жүргізу. Мұнай түсімі бойынша деректерді жинау. Баланста көрсету үшін нәтижелерді талдаңыз және өңдеу. Мұнай балансынан мәліметтер дайындау. Белгіленген құжаттаманы жүргізу. Мұнайды қабылдау және тапсыру бойынша ағымдағы және жедел тапсырмаларды әзірлеу. Мұнайды есепке алу бойынша арнайы бағдарламалық өнімдермен жұмыс істеу. Жұмыс өндірісін қауіпсіз жүргізу қағидаттарын сақтау. Жаңа және озық жабдықты, тәжірибені енгізуге жәрдемдесу. Мұнайды есепке алу бойынша техникалық құжаттаманы әзірлеу. Ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттардың (ережелер, нұсқаулықтар, бұйрықтар, өкімдер және т.б.) жобаларын дайындау. Мұнайды есепке	Стресске төзімділік Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті

					мұнай есебі саласындағы Өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша нормативтік-құқықтық актілер, әдістемелік материалдар.	алу мәселелері бойынша нормативтік құжаттарды, техникалық және технологиялық регламенттерді, ережелерді, стандарттар мен нұсқаулықтарды талдау.	
6	2147-4-010 Теңіз құю айлақтары мен төгу эстакадасын пайдалану жөніндегі инженер 2147-4-009 Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Заңнама, оның ішінде: Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Өндірістік қызметке қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. ұйымдар. Өндірістік тапсырмаларды жасау және өндірісті басқару мәселелеріне қатысты нормативтік құқықтық актілер, жоғары тұрған органдардың басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары. Төгу-құю эстакадалары мен теңіз құю айлақтары жабдықтарының конструкциялары, жұмыс принципі және техникалық сипаттамалары, оларды пайдалану қағидалары. Теңіз құю айлақтары мен төгу-құю эстакадаларына қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі технологиялық процестер. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Алаңның өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты қаулылар, өкімдер, бұйрықтар, әдістемелік, нормативтік және басқа да басшылық материалдар. Тауар өніміне қойылатын техникалық талаптар, оны тасымалдау және сақтау технологиясы.	Объектіге техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді жүзеге асыру. Технологиялық регламентке сәйкес теңіз құю айлақтары мен төгу-құю эстакадаларына қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарын жүргізу. Қауіптілігі жоғары күрделі жұмыстарды орындауды ұйымдастыру. Бағынысты қызметкерлердің жұмысын ұйымдастыру. Нысанның жөнделген жабдықтарын қабылдау. Күзгі-қысқы және су тасқыны кезеңдеріне төгу-құю эстакадалары мен теңіз құю айлақтарының объектілерін дайындау. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану. Нысанда апатқа қарсы жаттығулар өткізу. Төгу-құю эстакадалары мен теңіз құю айлақтарының жабдықтарына техникалық қызмет көрсету және ағымдағы, күрделі жөндеу кестелерін әзірлеу. Объект жабдықтарының техникалық жай-күйін диагностикалық тексеру бағдарламаларын әзірлеу. Диагностикалық тексеру деректерін талдау. Объектіде орнатылған жабдықтардың есебін жүргізу. Құрылыс объектілерін жөндеуге және техникалық шарттарға ақаулы ведомостар жасау. Бақылаудағы объектілердің сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыруға бағытталған ағымдағы және перспективалық жоспарларды әзірлеу. Жөндеу және пайдалану үшін қажетті материалдарға,	Дәлдік. Аналитикалық ойлау. Техникалық сауаттылық. Атқарушылық. Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік. Тәуелсіздік. Тез шешім қабылдай білу. Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік. Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту мүмкіндігі.

					Төгу-құю эстакадалары мен теңіз құю айлақтарының технологиялық схемалары. Резервуар паркін технологиялық қондырғылармен, өндіріс цехтарымен, теміржол эстакадасымен және айлақпен байланыстыратын құбырлардың технологиялық схемасы. Құю және ағызу учаскесінің технологиялық жұмыс режимі. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде жауапкершілік аймағына кіретін қауіпсіздік аспаптарының жұмыс істеу принципі. Мұнай мен мұнай өнімдерін құю және төгу процесін есепке алу және бақылау жүйесі. Тауар өніміне арналған стандарттар, техникалық шарттар.	жабдықтарға, техникалық құралдарға өтінімдер жасау. Мұнайды (мұнай өнімдерін) ауыстырып тиеу бойынша регламенттік жұмыстар жүргізу. Құбырлардың, эстакаданың ағызу және құю тораптарының, терминалдар мен танкерлердің сыртқы жай-күйін көзбен бағалау. Өндірістік тапсырмаларды орындау бойынша есеп жасау. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және төгу кезінде автоматтандырылған есепке алу құралдарын пайдалану. Автоматтандырылған жүйенің көмегімен мұнай мен мұнай өнімдерінің мөлшерін анықтау.	
6	2141-9-004 Техникалық диагностика жөніндегі инженер 2147-4-011 - Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Мұнай-газ объектісі құбырларының технологиялық схемалары. Құбырлардың диагностикаланатын учаскесінің жобалау, атқару, пайдалану құжаттамасы. Құбырлардың құбырышылдық дефектоскопиясы бойынша бақылаудың технологиялық карталарына нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары. Пайдаланушы деңгейінде дербес компьютерде жұмыс істеу ережелері, қызмет бағыты бойынша пайдаланылатын бағдарламалық қамтамасыз ету. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Құбырышылдық инспекциялық аспаптардың мақсаты, құрылысы, жұмыс істеу принципі және пайдалану ережесі. Құбырышылдық инспекциялық аспаптардың түрлері. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Газ және газбен жабдықтау туралы»	Оқу жұмыс сызбалары және технологиялық нұсқаулар (технологиялық карталар). Газ саласы құбырларының жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасын талдау. Маркер құрылғыларын орнату схемаларын жасау. Құбырлардың құбырышылдық дефектоскопиясын жүргізу үшін бақылаудың технологиялық карталарын жасау. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану. Құбырларды дефектоскопиялау аспаптары мен жабдықтарының жұмысқа қабілеттілігін анықтау. Құбыр ішіндегі тексеру құралын орнату. Аспаптар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсетуді жүргізу. Өндірістік міндеттерді бағынысты персоналға бөлу. Бағынысты персоналды бұзбайтын бақылау және дәнекерлеу өндірісінің мамандарын аттестаттау рәсімдерін ұйымдастыру. Учаскелерде	Аналитикалық ойлау Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті

				Қазақстан Республикасының Заңы, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Жабдықты паспорттау тәртібі. Материалдық-техникалық ресурстарды есептен шығару тәртібі. Жетілдірілген жөндеу технологиялары, прогрессивті әдістер мен еңбек әдістері. Қауіпті өндірістік объектілерде жұмыстарды ұйымдастыру және персоналды жөндеу жұмыстарын орындауға жіберу тәртібі. Құбырлардың құбырышілік дефектоскопиясын жүргізу саласындағы нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары. Бақылау объектілерінің орналасуы. Түтікішілік инспекциялық снарядтарда қолданылатын диагностикалық әдістердің физикалық негіздері және оларды қолдану саласы. Құбырышілік дефектоскопия жүргізуге арналған жабдықтың құрамы мен мақсаты. Құбыр қуысында құбырышілік инспекциялық снарядтардың өтуін бақылау құралдарының құрамы, мақсаты және жұмыс тәртібі. Құбырлардың құрылымдық ерекшеліктері. Құбырлардың құбырышілік дефектоскопиясын жүргізу кезінде қолданылатын бұзбайтын бақылау әдістерінің физикалық негіздері. Мұнай-газ саласы құбырлары ақауларының түрлері. Бағдарламалық жасақтаманың ақаулардың сипаты мен мөлшерін түсіндіру принципі. Құбырлардың құбырышілік дефектоскопиясының нәтижелері бойынша құжаттаманы жүргізу түрлері, мақсаты, тәртібі. Іс жүргізу негіздері. Стандарттау және сертификаттау жөніндегі нормативтік	диагностикалық жұмыстарды орындаудың желілік кестелерін әзірлеу. Қосалқы бөлшектерге, материалдар мен құралдарға қажеттіліктерді қалыптастыру. Жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарын қолдану. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқама жүргізу. Диагностикалық жабдықтың құбыр қуысында қозғалысын бақылауға арналған құрылғыларды қолдану. Құбырлардың құбырышілік дефектоскопиясы үшін құбырышілік инспекциялық аспаптарды қолдану. Құбырлардың құбырышілік дефектоскопиясын жүргізгеннен кейін диагностикалық жабдықтың жұмысқа қабілеттілігін анықтау. Құбырлардың құбырышілік дефектоскопиясын жүргізгеннен кейін аспаптардан деректерді алу және олардың көлемі мен сапасын анықтау. Нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптарына сәйкес құбырышілік дефектоскопия нәтижелері бойынша ұсынымдар қалыптастыру. Мұнай-газ саласының құбырларының паспорттық деректері мен алдыңғы техникалық диагностикалау деректеріне талдау жүргізу. Түтікішілік дефектоскопия нәтижелері бойынша құжаттаманы ресімдеу. Ұйымда қолданылатын талаптарға сәйкес құбырышілік дефектоскопия нәтижелері бойынша есепті құжаттаманы ресімдеу. Іс қағаздарын жүргізу.	
--	--	--	--	--	--	--

					құжаттар.		
6	2147-4 Диагностика инженері 2141-9-004 - Техникалық диагностика инженері	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, Кодекс. «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Газ және газбен жабдықтау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Апаттарды жою жоспары. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Магистральдық құбырларды пайдалану, ақаулы учаскелерді жөндеу және МҚ диагностикасы, станция ішіндегі технологиялық құбырлар бойынша нормативтік және техникалық құжаттама. Жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. Жабдықтың нормативтік және шекті параметрлері. МҚЖБ, МАС, ЖПУ, мұнай құбырының технологиялық жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі талаптар. Магистральдық мұнай құбырларын пайдаланудың технологиялық регламенті. Магистральдық құбырларды өндіру кезінде және пайдалану барысында металлургиялық, технологиялық, пайдалану шығу тегі ақауларының туындауы. Магистральдық құбырлардың дәнекерленген қосылыстарының сапасын бұзбайтын бақылау әдістері (ультрадыбыстық бақылау, радиографиялық бақылау, сандық детекторларды қолдана отырып, рентген	АЖЖ әзірлеуге және түзетуге қатысу. Магистральдық мұнай құбырларындағы авариялар мен зақымдарды жоюды ұйымдастыру және оған қатысу. Объектілердің жабдықтары мен құрылыстарын ағымдағы және күрделі жөндеуге және диагностикалауға техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру. Техникалық қызмет көрсетуді, ағымдағы және күрделі жөндеуді, МҚЖБ жабдықтары мен құрылыстарын диагностикалауды және МАС, ЖПУ технологиялық жабдықтарын жүргізуді ұйымдастыруды және бақылауды қамтамасыз ету. МҚ бекітілген учаскесінің ішкі қуысын тазалауды ұйымдастыруды және бақылауды қамтамасыз ету. МҚ күзет аймағының жай-күйін және МҚ күзет аймағының жай-күйін қамтамасыз етуді бақылауды қамтамасыз ету. МҚ сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды, су тасқыны кезеңінде және күзгі-қысқы кезеңде мұнай құбырлары объектілерін жұмысқа дайындау жөніндегі іс-шараларды әзірлеуді қамтамасыз ету. Құбыр ақауларын аспаптық өлшеуге және көзбен шолып тексеруге қатысу. Жұмыс орындарында жөндеу және жөндеу конструкцияларын анықтау. Қызметкерлердің еңбек заңнамасы талаптарын, стандарттар мен басқа да нормативтік құжаттардың ережелері мен нормаларын және ҚР заңдарын, өнеркәсіптік, өрт қауіпсіздігі, гигиена және өнеркәсіптік санитария және қоршаған орта, жол қозғалысы	Жұмысты жоспарлау және ұйымдастыру Қызметкерлермен жұмыс істей білу Шешімдерді уақтылы қабылдау және іске асыру Тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету Талдау және болжау

					және гаммаграфиялық бақылау әдістері).	қауіпсіздігін сақтауын ұйымдастыруды және бақылауды қамтамасыз ету. Техникалық құжаттаманы әзірлеу. Диагностикалық тексеру нәтижелері бойынша берілген қорытынды есептерді өңдеу. ТДҚ өткізу кестелерінің орындалуын бақылау. Тиісті ережелерде көзделген диагностика бойынша техникалық құжаттаманың дұрыс жүргізілуін қамтамасыз ету. Құбырышілік диагностика нәтижесінде анықталған бірінші кезектегі жөндеу ақауларын жою кестесін жасау. Құбыр денесінің ақауларын жою туралы есеп беру. Құбыр және оқшаулау ақауларын жөндеу актілерінің, қосымша дефектоскопиялық бақылау қорытындыларының, сенімділік тобының дефектоскопистерінің ультрадыбыстық бақылауының дұрыстығы мен уақтылы ресімделуін бақылауды қамтамасыз ету. Тауарлық-материалдық құндылықтарды жеткізуге жылдық өтінімдерді әзірлеу (ақауларды жөндеуге немесе желілік бөліктің құбырларын және технологиялық құбырларды ауыстыруға материалдар мен жабдықтарға қажеттілік). Ақаулы ведомостарды, негіздемелерді жасау.	
6	2147-4 Теміржол эстакадасын пайдалану жөніндегі инженер (мұнай және мұнай өнімдері)	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық және нормативтік құқықтық актілері, темір жол құю эстакадасында және темір жол кірме жолдарында, технологиялық құбырларда және құю айлақтарының жабдықтарында жұмыстар жүргізуге қатысты нормативтік және әдістемелік материалдар. Темір жол құю эстакадасында және темір жол кірме жолдарында, технологиялық құбырларда және құю айлақтарының жабдықтарында	Темір жол құю эстакадасында және темір жол кірме жолдарында, технологиялық құбырларда және құю айлақтарының жабдықтарында ағымдағы жұмыстарды жүргізу кезінде сызбалар мен жоспарлар жасау. Темір жол құю эстакадасын, технологиялық құбырларды және құю айлақтарының жабдықтарын, апталық және айлық өндірістік жұмыс жоспарларын жөндеуге ақаулы ведомостар жасау.	Жұмысты жоспарлау және ұйымдастыру Міндеттердің орындалуын қамтамасыз ететін шешімдерді уақтылы қабылдау және іске асыру

				жұмыстар жүргізудің технологиялық процесі. Авариялар мен зақымдануларды жою ережесі. Құю эстакадасы мен мұнай құю айлақтарының күзгі-қысқы кезеңіне объектілерді дайындау тәртібі. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Есепке алу және есептілік нысандары және пайдалану саласында есепке алуды жүргізу және есептілікті жасау тәртібі. Материалдық-техникалық ресурстарды, жеке және ұжымдық қорғау құралдарын тұтыну нормалары. Құрылымы мен әдістері. Кірме темір жолдарға, технологиялық құбырларға, төгу эстакадасына және құю айлақтарының жабдықтарына жөндеу жүргізу тәртібі. Кірме темір жолдарға, технологиялық құбырларға, төгу эстакадасына және құю айлақтарының жабдықтарына қызмет көрсетуді жүргізу тәртібі. Кірме теміржол жолдары, технологиялық құбырлар, төгу эстакадасы және есептілікті қалыптастыратын құю айлақтарының жабдықтары саласындағы озық технологиялар. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт, экологиялық қауіпсіздік талаптары. Авариялар мен зақымдануларды жою ережесі. Еңбекті ұйымдастыру негіздері. Апатқа қарсы жаттығуларды жүргізу әдістемесі. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. Еңбек заңнамасының негіздері. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау қағидалары, ішкі еңбек тәртібінің қағидалары. Төгу эстакадасы мен мұнай құю айлақтарының жабдықтарын	Бақылаудағы объектілер жұмысының сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыруға бағытталған ағымдағы және перспективалық жоспарларды әзірлеу. Төгу эстакадасында және мұнай құю айлақтарында аварияларды жою жоспарларын әзірлеуге қатысу. Төгу эстакадасы мен мұнай құю айлақтарының күзгі-қысқы кезеңінде сенімділікті және жұмысқа дайындықты қамтамасыз ету және оларды орындау жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шараларды әзірлеу. Пайдалану бойынша есептілікті қалыптастыру. Материалдық-техникалық ресурстарды пайдалану бойынша есептер жасау. Учаскеге бекітілген МАС жабдықтарын пайдалану саласындағы есептілікті талдау. Кірме темір жолдарға, технологиялық құбырларға, төгу эстакадасына және құю айлақтарының жабдықтарына техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу бойынша жұмыстардың орындалуын және орындалған жұмыстарды қабылдауды техникалық бақылауды жүзеге асыру. Төгу-құю эстакадалары мен кірме жолдардың үздіксіз жұмысын, дұрыс пайдаланылуын, жөнделуін және жаңғыртылуын қамтамасыз ету. Қызметкерлердің еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, электр қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау саласындағы қағидалар мен нұсқаулықтарды сақтауын қамтамасыз ету. Су төгетін эстакада мен мұнай құю айлақтары бойынша ПАҚ жүргізу. Қызметкерлердің ауысым алдындағы тексеруден өтуін қамтамасыз ету.	мүмкіндігі Қауіптілігі жоғары жұмыстарға басшылық жасау
--	--	--	--	---	--	--

					пайдалану және жөндеу жөніндегі талаптар. Өлшеу құралдарын тексеру кезеңділігі. Өлшеу құралдарының техникалық сипаттамалары.	Жұмыс орындарын, қорғаныс құралдары мен құралдарын дұрыс ұстауды қамтамасыз ету. Төгу-күю эстакадалары мен кірме жолдардың, техникалық қызмет көрсету және жөндеу кестелерінің жұмысын жоспарлау. Жабдықтарды, өлшеу құралдарын жөндеу мен қызмет көрсетуді ұйымдастыру. Төгу эстакадасы мен мұнай күю айлақтарының жабдықтарына техникалық қызмет көрсетуді және ағымдағы жөндеуді жүргізу. Жоспарлы - алдын алу жөндеулерін, сондай-ақ кестеде көзделген басқа да жұмыстарды орындау. Өлшеу құралдарын есепке алу, сақтау, пайдалану, бөлшектеу және ауыстыру, беру және тексеру және тексеру жұмыстарын орындау. Өлшеу құралдарын тексерудің жыл сайынғы кестесін жасаңыз және орындау. Өндірістік объектіні өлшеу құралдарын жарамды күйде ұстау.	
6	2147-4-002 Мұнай(газ) айдау станциясының инженері 2147-4-011-Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Мұнайды дайындау мен тасымалдауды ұйымдастыру және технологиясы. МАС жабдықтарын пайдалану жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. Магистральдық құбырларды пайдалану қағидалары. Нормативтік құқықтық актілер және МАС бойынша анықтамалық материалдар. Қауіпті өндірістік объектілерде жұмыстарды ұйымдастыру	Пайдаланылатын МАС жабдығының техникалық жай-күйін бағалау. Персонал орындаған жұмыстардың сапасын бағалау. Зауыттық деректер бойынша жабдыққа паспорттар (немесе формулярлар), актілер, ақаулы ведомостар және жабдық бойынша қорытындылар жасау. Арнайы бағдарламалық өнімдермен жұмыс жасаңыз. МАС жабдықтарын тексеру. Жабдықтың жұмыс режимін оңтайландыру бойынша ұсыныстар қалыптастыру. Жабдықтың жұмыс режимдерін талдау. МАС жабдығының істен шығу себептерін және технологиялық процестің бұзылуын талдау. МАС объектілерін пайдалану	Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және

				және персоналды жөндеу жұмыстарын орындауға жіберу тәртібі. Дайын өнімге қойылатын техникалық талаптар, мұнай мен газдың физикалық-химиялық қасиеттері. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. Еңбек заңнамасының негіздері. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау қағидалары, ішкі еңбек тәртібінің қағидалары. Пайдаланылатын жабдықтың техникалық ерекшеліктері. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде жауапкершілік аймағына кіретін қауіпсіздік аспаптарының жұмыс істеу принципі. МАС жабдығы жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. Жабдықты пайдалану жөніндегі нұсқаулық. МАС технологиялық схемасы. Есептілікті қалыптастырудың құрылымы мен әдістері. Іс қағаздарын жүргізу және процестерді құжаттау. Жабдықтарды, қондырғылар мен жүйелерді жөндеу, техникалық қызмет көрсетуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. Жауапкершілік аймағына кіретін МАС жабдықтары мен құрылыстарын қорғау және бұғаттау қондырғысының карталары, магистральдық құбыр жабдықтары мен құрылыстарын қорғау және бұғаттау қондырғысының карталары. Жабдықтар мен қондырғыларды куәландыру және диагностикалық тексеру жүргізу қағидалары. Жауапкершілік аймағына кіретін МАС объектілерін көктемгі су тасқыны кезеңіне, көктемгі-жазғы өрт қауіпті, найзағай және күзгі-қысқы кезеңдерге дайындау тәртібі. Жыл ішінде МАС өндірісінде туындайтын табиғи және	процесін қамтамасыз ету бойынша ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттарды қалыптастыру. Жұмыс жоспарларын, кестелерді, бағдарламаларды, ақаулы ведомостарды, жөндеу жұмыстарын, жабдықтарды, қондырғылар мен МАС жүйелерін диагностикалық тексеруді әзірлеу. Техникалық қызмет көрсетуді, куәландыруды, диагностикалық тексеруді жүргізуді бақылауды, МАС жабдықтарын, қондырғыларын мен жүйелерін баптауды және жөндеуді жүзеге асыру. Жабдықты жөндеуге (жөндеуден), диагностикалық тексеруге, сынауға тапсыру (қабылдау) үшін құжаттама қалыптастыру. Жабдықтар мен қондырғыларды куәландыруға және диагностикалық тексеруге техникалық тапсырма жасау. МАС объектілерін көктемгі су тасқыны кезеңіне, көктемгі-жазғы өрт қауіпті, найзағай және күзгі-қысқы кезеңдерге дайындау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеуді қамтамасыз ету. Объектілерді дайындау кезінде МАС қосалқы қызметтері үшін жұмыстардың басымдықтарын айқындау. МАС жабдықтарын пайдалану саласында озық тәжірибені қолдану. Өз құзыреті шегінде заманауи энергия үнемдеу технологияларын қолдану. Өндірістік қуаттарды тиімді пайдалануды ескере отырып, жабдықты жүктеудің күнтізбелік кестесін есептеңіз. Өндірістік резервтерді анықтау және оларды пайдалану бойынша ұсыныстар әзірлеу. Пайдаланылатын Жабдықтың сенімділігін арттыру бойынша ұсыныстар қалыптастыру. Тозудың	команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
--	--	--	--	--	---	---

					технологиялық қауіптер. МАС жабдықтарын пайдалануға қойылатын талаптарды белгілейтін салалық стандарттар, техникалық регламенттер, нұсқаулықтар (нұсқаулықтар). МАС жабдықтарының жұмысындағы энергия үнемдеу технологиялары. Техникалық есептеулер жүргізу және МАС жабдықтарын пайдалану тиімділігін анықтау әдістері. Жобаларды басқару. МАС-тағы инженерлік процестер. Техникалық есептеулер жүргізу және МАС жабдықтарын пайдалану тиімділігін анықтау әдістері. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі басшылық құжаттар.	жоғарылау себептері, жабдықтың істен шығуы туралы мәліметтер негізінде МАС жабдығының тиімділігін талдау және бағалау. Апаттардың, инциденттердің, МАС жабдықтарының істен шығуының алдын алуға бағытталған іс-шараларды айқындау. МАС бойынша айлық өндірістік бағдарламаларды және ауысымдық-тәуліктік тапсырмаларды әзірлеу. Жаңа техниканы, рационализаторлық ұсыныстарды енгізудің тәуекелдерін бағалау. Қолданыстағы техникалық пайдалану ережелеріне, қауіпсіздік ережелері мен нормаларына және нұсқаулықтарға сәйкес станция ішіндегі Технологиялық құбырларды сенімді, дұрыс және қауіпсіз пайдалануды ұйымдастыру.	
6	2149-3-004 Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуіне қарсы күрес жөніндегі инженер 2149-3-002 Авариялық-құтқару жұмыстары жөніндегі инженер 2149-3-006 Теңіздегі құтқару	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Мұнай өнімдерін тасымалдау және сақтау, барлау және өндіру, өңдеу және сақтаудың технологиялық процесі. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Теңіз ортасын мұнай және мұнай өнімдерімен ластанудан қорғау мәселелері бойынша қаулылар, бұйрықтар, өкімдер, әдістемелік, нормативтік құжаттар. Мұнайдың төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау кезінде пайдаланылатын арнайы жүйелер мен жабдықтардың, құрылғылардың техникалық сипаттамалары. Кемелерден ластануды болдырмау жөніндегі	Мұнайдың авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау үшін бөлімшелердің құрамы мен жарактандырылуын айқындау. Авариялық-құтқару бригадалары үшін авария орнына шықпас бұрын нұсқама жүргізу. Мұнай мен мұнай өнімдері төгілген жағдайда жұмыскерлердің өмірі мен денсаулығын қорғау жөніндегі шараларды айқындау. Төгілуді жою әдістерін анықтаңыз. Мүмкіндіктер, күштер мен құралдардың өзара әрекеттесуін бағалау. Басқаруды, байланысты және ескертуді ұйымдастыру. Аварияларды жою және мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілуін жою жөніндегі операцияны жүргізу мерзімдерін айқындау және есептеу. Төгілу деңгейінің масштабын және төгілудің таралу қаупін бағалау. Мұнайдың төгілуін жою бойынша	Жауапкершілік. Стресске төзімділік. Аналитикалық ойлау. Зейін. Мәселелерді шешуге кәсіби көзқарас. Ұйымдастырушылық қабілеттер. Өз бетінше жұмыс істей білу. Тиімділік. Ағымдағы және болашақ мәселелерді шешу және шешім қабылдау үшін жаңа

	жөніндегі инженер 2149-3-009 Суасты-техникалық жұмыстар жөніндегі инженер			халықаралық конвенцияның (МАРПОЛ) ережелері, теңіз ортасының ластануын болдырмау жөніндегі халықаралық теңіз ұйымының (ИМО) қарарлары және т.б. Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері. Еңбек заңнамасының негіздері. Лицензиялық қызметке қойылатын талаптар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай және мұнай өнімдерінің төгілуі бойынша аварияларды жою технологиясы. Су ортасын қорғау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру әдістері. Мұнайдың авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау кезіндегі еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары. Мұнай және мұнай өнімдерінің төгілу аймағының географиялық, навигациялық-гидрографиялық, гидрометеорологиялық және басқа да ерекшеліктері. Мұнай мен мұнай өнімдерінің, қолданылатын диспергенттер мен сорбенттер құралдарының физикалық-химиялық қасиеттері. Есептілікті ұсыну нысандары мен тәртібі. Жұмыс профилі бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдер. Экологиялық және экономикалық зиянды есептеу әдістері. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне және кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеуге қойылатын талаптар. Теңіз көлігі қызметкерлерінің тәртібі туралы	жүргізілген шаралар мен операциялар туралы есеп жасау. Әрекет ету операциялары кезінде жасалған барлық шығындар туралы есептер жасау. Пайдаланылған реакция материалдары туралы есептер жасау (мысалы, отын түрі, оның мөлшері, пайдалану мақсаты). Мұнайдың төгілуінен болатын экологиялық және экономикалық залалды бағалауды жүргізу. Теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды жүргізу тәжірибесін жинақтау теңізде мұнай мен мұнай өнімдерінің төгілуін жою мәселесі бойынша нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеу. Бөлімшелердің техникалық жарактандырылуын перспективалық дамыту бойынша өндірістік жоспарлар мен ұсыныстар әзірлеу. Қауіпті өндірістік объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздік декларациясын әзірлеу. Жыл сайынғы жаттығулар мен жаттығулардың кестесін жасау. Технологиялық жабдықтың ақауларын анықтау. Мұнайдың төгілуін жоюда жұмыс істейтін барлық персоналға нұсқама жүргізуді қамтамасыз ету. Арнайы жабдықты немесе химиялық құралдарды пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасын оқыту бойынша іс-шараларды ұйымдастыру. Жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарын қолдану.	ақпараттың маңыздылығын түсіну
--	--	--	--	--	---	---------------------------------------

					жарғы. Теңіз кемелерін техникалық пайдалану ережелері. Экологиялық стандарттар мен нормативтер жүйесі. Теңізде, ішкі су айдындарында және Қазақстан Республикасының сақтандыру аймағында мұнайдың төгілуін жоюға әзірлікті және іс-қимылды қамтамасыз етудің ұлттық жоспары. Мұнайдың төгілуі бойынша аварияларды жою кезінде қолданылатын технологиялық жабдықты пайдалану қағидалары. Мұнайдың авариялық төгілуін жою саласындағы отандық және шетелдік озық тәжірибе. Мұнайдың төгілуі бойынша аварияларды жою кезінде қолданылатын технологиялық жабдықты жұмылдыру және өрістету тәртібі.		
6	2147-3 Газ жабдықтарын пайдалану және қызмет көрсету жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Газ жабдығының техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, типтік ақаулары мен ақаулары, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы. Участкеге бекітілген жабдыққа техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. Участкеге бекітілген жабдық ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері. Участкенің технологиялық схемасы. Өрт, газ қауіпті және басқа да жоғары қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі қағидалар. Телемеханика негіздері. Газ жабдығын пайдалану ережесі (оның ішінде дайындаушы зауыттардан). Газ жабдығымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік нормалары. Газ жабдығын тексеру тәртібі. Магистральдық газ құбырларын пайдалану кезіндегі техникалық пайдалану және қауіпсіздік	Жабдыққа, құбырларға, қондырғыларға, жүйелерге, құрылыстарға техникалық қызмет көрсету, жөндеу және диагностикалық тексеру кезектілігін анықтау бойынша жұмыстарды ұйымдастыруды жүзеге асыру. Бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарының қызмет бағыты бойынша тиісінше пайдаланылуын бақылау. Газ жабдығын монтаждау (бөлшектеу) процесін ұйымдастыру. Өрт, газ қауіпті және басқа да жоғары қауіпті жұмыстарды жүргізу бойынша жұмыстарды ұйымдастыруды жүзеге асыру. Пайдалану міндеттерін орындаудың басымдылығын анықтау. Өндіруші зауыттар белгілеген газ жабдығының тұрақты және тиімді жұмыс режимін қамтамасыз етуді, пайдалану, техникалық қызмет көрсету ережелерін сақтауды ұйымдастыруды жүзеге асыру. Жабдықтардың, қондырғылардың, құрылыстардың жұмыс көрсеткіштерін	Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік

					ережелері, өндірістік қуаттар, пайдалану сипаттамалары. Газ жабдығының нұсқаулары мен конструкциясы, технологиялық схемалар мен жүйелер, қысыммен жұмыс істейтін ыдыстардың құрылымы мен қауіпсіз жұмысы, метанолмен жұмыс істеу жөніндегі нұсқаулық.	талдау және жалпылау, олардың жұмыс режимін оңтайландыру мүмкіндіктерін іздеу	
4	8187-1-011 Технологиялық қондырғылардың операторы	4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Жедел және техникалық құжаттаманың мақсаты, ресімдеу, қолдану тәртібі. Мұнай, мұнай өнімдері мен газды өндеудің технологиялық схемалары, оның ішінде шикізат пен соңғы өнім ағындарының сипаттамасы және олардың өнімділікке әсері. Технологиялық процестер, схемалар және қызмет көрсетілетін қондырғылардың картасы. Қондырғының (учаскенің) технологиялық регламенті. Қызмет көрсетілетін жабдықтың, БӨАЖА, дабыл беру және қызмет көрсетілетін қондырғыны бұғаттау құрылғысы мен жұмыс принципі. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай, мұнай өнімдерін, газды, тақтатаас пен көмірді қайта өндеу қондырғыларындағы технологиялық жабдықтардың жұмыс принциптері мен құрылғылары. Автоматтандырылған басқару жүйелерін қолдана отырып, технологиялық процесті басқару негіздері (АБЖ ТП). Бақылау-өлшеу аспаптарының көмегімен технологиялық параметрлерді (қысым, температура, шығын, деңгей) және өнім сапасын бақылау әдістері. Жабдықтың жұмысын және технологиялық процестің параметрлерін бақылау үшін Бақылау-өлшеу аспаптары мен құрылғыларын (БӨА) пайдалану қағидалары.	5-разряд. Мұнай, мұнай өнімдерін, газды, тақтатаас пен көмірді өндеу жөніндегі II санаттағы қондырғыларда жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес, оның ішінде таратылған басқару жүйесі (қашықтан) арқылы технологиялық процесті жүргізуді және бақылауды жүзеге асыру. Жоғары біліктіліктің басшылығымен, оның ішінде бөлінген басқару жүйесі арқылы (қашықтықтан) жүзеге асыру: технологиялық процесс және бақылау жұмыспен жекелеген блоктарын қондырғыларында I санаттағы қызметінен ауыстырып қосу, жұмыс істеп тұрған жабдықтың резервтік, реттеуге берілген реагенттерді, отынды, буды, суды, электр энергиясын, қызмет көрсететін учаскедегі, шикізатты ұсақтау және ұнтақтау процесін жүргізу жану оттықтағы кептіру пештер (пеш-диірмен), ауысымына сілтілер, дренаждау және су аппараттарының, тиеу-түсіру коксті вагондардан сүрлем-жинағыштарды, тазалау кокс у ленталы конвейерлердің, классификаторлардың, қоректендіргіштердің, темір жолдарда; камералық және туннельдік пештердің қыздыру жүйесін іске қосу/тоқтату, олардың гидравликалық режимін реттеу, таспалы конвейерлерге қызмет көрсету, экрандау, сондай-ақ қондырғыны	Стресске төзімділік Командада жұмыс істей білу Атқарушылық Тәуелсіздік Зейін Жауапкершілік

				Технологиялық қондырғыларды пайдалану кезінде еңбек қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау негіздері. Технологиялық процестерді талдау әдістері мен әдістері, сондай-ақ жабдықтың жұмыс параметрлерінің ауытқуын талдау. Есептеу аспаптарының көрсеткіштері негізінде шикізат, энергия және отын шығынын есептеу қағидалары мен әдістемелері. Технологиялық процесс параметрлерінің ауытқуларына, олардың пайда болу себептеріне және оларды жою әдістеріне жедел әрекет ету. 6-разряд үшін: жедел және техникалық құжаттаманың мақсаты, ресімдеу, қолдану тәртібі. Мұнай, мұнай өнімдері мен газды өндеудің технологиялық схемалары, оның ішінде шикізат пен соңғы өнім ағындарының сипаттамасы және олардың өнімділікке әсері. I санаттағы қондырғыларда, оның ішінде автоматтандырудың жоғары дәрежесі және күрделі басқару схемасы бар қондырғыларда технологиялық жабдықтардың жұмысының тереңдетілген принциптері. Заманауи автоматты реттеу және басқару жүйелерін қолдана отырып, технологиялық процестің барлық параметрлерін бақылау әдістері мен құралдары. Қалыпты параметрлерден ауытқу кезінде, оның ішінде төтенше жағдайларда (қысымның, температураның төмендеуі, газдың ағуы және т.б.) технологиялық процестерді авариялық басқару қағидаттары. Технологиялық жабдықтың ақауларын диагностикалау әдістері және автоматты және қолмен бақылау әдістерін қолдана отырып, апаттардың себептерін талдау. Оның дұрыс жұмысына әсер ететін көптеген	тұтастай тоқтату/іске қосу. Бақылау-өлшеу аспаптарының көрсеткіштері мен талдау нәтижелері бойынша, сондай-ақ шикізаттың, өнімнің, реагенттердің, катализаторлардың, отын-энергетикалық ресурстардың шығынын ескере отырып, технологиялық режимнің сақталуын, шикізат пен өндірілетін өнімдердің сапасын бақылауды жүзеге асыру. Берілген режимнен, оның ішінде таратылған басқару жүйесі арқылы (қашықтан) процестің ауытқуларының алдын алу және жою. Кезекшілікті қабылдау және тапсыру журналдарын толтыру. Қашықтықтан басқару жүйелерін де, тікелей орнында да (мысалы, температура, қысым, шикізат, энергия шығыны) қолдана отырып, II санаттағы қондырғылардағы технологиялық процестердің параметрлерін бақылау және реттеу. Қондырғының қауіпсіздігі мен тиімділігін қамтамасыз ететін технологиялық жабдықтар мен жүйелердің жай-күйін бақылауды жүзеге асыру. Бақылау-өлшеу аспаптары мен құрылғыларының жарамдылығы мен жай-күйін бақылау, қалыпты параметрлерден ауытқуларды тіркеу. Шикізаттың, өнімдердің, отын-энергетикалық ресурстардың шығынын талдау және есепке алуды жүргізу (оның ішінде автоматтандырылған есепке алу жүйесін пайдалана отырып). 6-разряд үшін: жұмыс нұсқаулықтарына сәйкес мұнай, мұнай өнімдерін, газды, тақтатас пен көмірді қайта өндеу жөніндегі I санаттағы қондырғыларда технологиялық процесті жүргізуді және бақылауды жүзеге асыру. Авариялық
--	--	--	--	--	---

					факторларды ескере отырып, технологиялық процестің тұрақтылығын қамтамасыз ету әдістері. Қауіпсіздік режимі мен технологиялық нормаларды сақтау мақсатында ауысымдардағы персоналды басқару және оператордың және технологиялық учаскенің басқа қызметкерлерінің жұмысын үйлестіру принциптері. Энергия тиімділігі, жабдық жұмысының тұрақтылығы және өнім сапасы жөніндегі талаптарды қоса алғанда, мұнай, мұнай өнімдері мен газды қайта өңдеуге арналған технологиялық стандарттар мен нормативтер. Қондырғыларда шикізат, энергия, реагенттер және өнім шығынын есепке алу бойынша техникалық құжаттаманы жүргізу әдістері, сондай-ақ инциденттер, ауытқулар және оларды жою жөніндегі шаралар бойынша есептілік жасау. Авариялық жағдайлар туындаған кездегі нұсқаулар мен рәсімдер, аварияларды жою және тәуекелдерді азайту әдістері. Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, мұнай мен мұнай өнімдерін қауіпсіз өңдеуді қамтамасыз етуге арналған экологиялық талаптар мен нормалар.	жағдай мен инциденттер туындаған кезде технологиялық процестің туындайтын ауытқуларын жоюға басшылық жасауды және бақылауды қамтамасыз ету. Технологиялық нұсқаулықтардың талаптарына сәйкес ауысым бойынша блок персоналына басшылықты жүзеге асыру және бағынысты персоналды жұмыс орындарына орналастыру. Жұмыстың өнімділігі мен қауіпсіздігіне әсер ететін барлық факторларды ескере отырып, I санаттағы қондырғыларда технологиялық процестің және жабдықтың жұмысының барлық параметрлеріне кешенді мониторинг жүргізу. Технологиялық процестің параметрлеріндегі өзгерістерге жедел жауап бере отырып, жұмыс процесінде ауытқуларды талдау және ақаулықтарды жою. Міндеттерді бөлуді, оқытуды және технологиялық нормалар мен стандарттардың орындалуын бақылауды қоса алғанда, сайттағы персоналдың жұмысын бақылауды жүзеге асыру. Төтенше жағдайлар туындаған кезде персоналдың іс-әрекеттеріне басшылық жасау: ақаулардың себептерін талдау және технологиялық режимдерді уақтылы түзету. Жабдықтың жұмысы, технологиялық процестің параметрлері, апаттық жағдайлар және қабылданған шаралар туралы есептер мен құжаттаманы толтыру.	
3-бөлім. Дайындық салааралық процестер							
6	3160-9 Жабындарды қорғау жүйесінің	6			Компанияның өндірістік-шаруашылық және қаржылық-экономикалық қызметін реттейтін заңнамалық және нормативтік актілер. ISO 9001, ISO 14001, ISO 5000,	Ақауларды анықтау үшін бетті және жабынды визуалды тексеруден өткізу. Жабынның қалыңдығын, адгезиясын, бетінің кедір-бұдырын және басқа	Тәуелсіздік, жауапкершілік, аналитикалық ойлау, қарым-

	инспекторы				ISO 45001 менеджмент жүйелеріне, ҚР СТ 1928-2015 сәйкес базалық деңгейде мемлекеттік тілге және ISO 19001 менеджмент жүйелерінің аудиті бойынша халықаралық стандарттардың талаптары. Металл құрылымдарын коррозиядан қорғау әдістерінің теориясы мен практикасы (катодты және протекторлық қорғаныс). ЭХҚ жабдықтарының түрлерін (катодты қорғау станциялары, анодты жерге тұйықтағыштар, қорғағыштар), олардың жұмыс істеу принциптерін, бақылау және диагностика әдістерін, қорғаныс жабындары жүйелерінің жұмыс істеу принциптерін (лак-бояу, металл, полимер және т.б.) білу. Жабындарды қолданар алдында бетті дайындаудың негізгі әдістері (механикалық, химиялық). Бетті дайындау сапасын бақылау әдістерін білу (тазалау дәрежесі, кедір-бұдырлық). Электрохимиялық қорғаныс негіздерін білу (катодты және протекторлық). Әр түрлі бояу материалдарының жіктелуі мен қасиеттері (праймерлер, эмальдар, лактар). Металл және металл емес бейорганикалық жабындардың сипаттамаларын білу. Лак-бояу материалдарын жағудың әртүрлі әдістерін білу (щеткамен, роликпен, бүрку -ауа арқылы, ауасыз, электростатикалық). Бетті дайындау және жабу сапасын визуалды және өлшеуіш бақылау әдістері. Бұзбайтын бақылау аспаптарын білу және қолдану (қалыңдық өлшегіштер, адгезиметрлер, дефектоскоптар). Жабынның тұтастығын бақылау әдістері (ұшқын әдісі). МЕМСТ, ҚНЖЕ, салалық стандарттарды, техникалық регламенттерді және қорғаныс жабындарына қойылатын талаптарды	параметрлерді бақылау үшін өлшеу құралдарымен жұмыс жасау. Жобалық, технологиялық және нормативтік құжаттаманы оқи және түсіндіре білу. Тексеру актілерін, бақылау хаттамаларын, орындалған жұмыстар және анықталған ақаулар туралы есептерді жасау. Бұзбайтын бақылау аспаптарын (қалыңдық өлшегіштер, адгезиметрлер, дефектоскоптар, ұшқын дефектоскоптар) пайдалану. Сапаны бақылау нәтижелері негізінде негізделген шешімдер қабылдау.	қатынас, ұйымшылдық, стресске төзімділік. Бөлімшенің немесе ұйымның қызметі. Бөлімшелер деңгейінде шешім қабылдау және жауапкершілік, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс жасау.
--	------------	--	--	--	--	---	---

					және оларды бақылау әдістерін реттейтін басқа да нормативтік құжаттарды білу.		
6	2149-3-002 Авариялық құтқару жұмыстары жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Жылусугазбен жабдықтау және кәріз жүйелеріне қатысты құжаттаманы, стандарттарды және техникалық рәсімдерді басқару. Еңбек заңнамасының, өнеркәсіптік еңбек және денсаулық сақтау ережелерінің негіздері. Мұнай-газ кәсіпшілігі объектілерінде техникалық ақаулардың, авариялардың, асқынулардың туындау жағдайлары, олардың алдын алу және жою тәсілдері. Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, жылумен газбен жабдықтауға және кәрізге қатысты әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. Пән шегіндегі инженерлік-техникалық талаптар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары.	Құтқару бөлімшелерінің жұмысын ұйымдастыру және қатысушылардың іс-қимылын үйлестіру, авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуде қауіпті аймаққа барлау жүргізу (қирауды, газдың, радиацияның болуын бағалау және т.б.), адамдарды арнайы жабдықты қолдана отырып, қауіпті аймақтардан эвакуациялау. Зардап шеккендерді үйінділерден және зақымдалған техникадан босату, техногендік қатерлерді жою — газды, электр энергиясын ажырату, конструкцияларды тұрақтандыру. Уақытша медициналық көмек пункттері мен баспана ұйымдастыру. Қоршаған ортаны бақылау құралдарын (газ анализаторлары, дозиметрлер және т.б.) қолдана білу, топта жұмыс істеу және басқа қызметтермен (ТЖМ, полиция, дәрігерлер және т.б.) тиімді қарым-қатынас жасау. Есепті құжаттаманы жүргізе білу және ТЖ жою қорытындылары бойынша актілер жасай білу. Аналитикалық және профилактикалық дағдылар. Объектіде ТЖ туындау тәуекелдеріне талдау және бағалау жүргізе білу. Авариялардың алдын алу және олардың салдарын азайту жөніндегі шараларды әзірлеу. Қызметкерлер мен халыққа арналған нұсқамалар мен оқыту іс-шараларын өткізу.	Тәуелсіздік, жауапкершілік, аналитикалық ойлау, қарым-қатынас, ұйымшылдық, стресске төзімділік. Бөлімшенің немесе ұйымның қызметі. Шешім қабылдау және бөлімшелер деңгейіндегі жауапкершілік, қорытындыларды дәлелдеу және ақпаратпен сауатты жұмыс жасау.
6	2149-3-009 Су асты-техникалық жұмыстар жөніндегі	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Мұнай мен газды тасымалдаудың технологиялық процесі. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан	Выполнять план организационно-технических мероприятий по обеспечению надежности работы магистральных трубопроводов на закрепленных участках (координация и	Ответственность. Пунктуальность. Самостоятельно

	инженер			Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Теңіз ортасын мұнай және мұнай өнімдерімен ластанудан, теңіз геофизикалық, геотехникалық және сейсмологиялық жұмыстардан, теңіз іздестірулерінен және су асты-техникалық жұмыстардан қорғау мәселелері бойынша қаулылар, бұйрықтар, өкімдер, әдістемелік, нормативтік құжаттар, техникалық стандарттар. Мұнайдың төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау кезінде пайдаланылатын арнайы жүйелер мен жабдықтардың, құрылғылардың техникалық сипаттамалары. Кемелерден ластануды болдырмау жөніндегі халықаралық конвенцияның (МАРПОЛ) ережелері, теңіз ортасының ластануын болдырмау жөніндегі халықаралық теңіз ұйымының (ИМО) қарарлары және т.б. Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері. Еңбек заңнамасының негіздері. Лицензиялық қызметке қойылатын талаптар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай және мұнай өнімдерінің төгілуі бойынша аварияларды жою технологиясы. Су ортасын қорғау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру әдістері. Мұнайдың авариялық төгілуін жою жөніндегі жұмыстарды орындау кезіндегі еңбекті қорғау қағидалары мен нормалары. Авариялар мен инциденттердің салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары. Мұнай мен мұнай өнімдерінің	надзор за всеми работами, выполняемыми другими службами и организациями в охранной зоне, проведение мероприятий технического обслуживания и ремонта согласно графику, с целью недопущения и предотвращения аварий). Организовывать и проводить своевременное и качественное обследование подводных переходов трубопроводов, водоводов и водозаборных сооружений, предупреждение аварий (отказов). Обеспечивать содержание в постоянной готовности к подводно-техническим работам все технические средства участка. Обеспечить своевременное проведение инструктажей и проверку знаний персоналом правил технической эксплуатации трубопроводов, правил промышленной безопасности, правил по охране труда. Обеспечить соблюдение норм и правил безопасности при эксплуатации и ремонте трубопроводов, правил эксплуатации плавсредств, водолазной техники, правил безопасности труда на водолазных работах. Организовать планирование, учет и составление отчетности о производственной деятельности участка; составление заявки на необходимые для производственной деятельности участка и ремонтных работ материалы, запчасти, инструмента и т.п. Обеспечивать выполнение участком плановых заданий, эффективное использование производственных мощностей, экономное расходование материалов. Вести контроль за организацией подготовки и производства огневых	сть и ответственность. Стрессоустойчивость. Умение быстро принимать решения. Дисциплинированность.
--	---------	--	--	---	--	---

					төгілу ауданының географиялық, навигациялық-гидрографиялық, гидрометеорологиялық және басқа да ерекшеліктері, оны жою жөніндегі операцияны ұйымдастыру және жүргізу кезінде ескеріледі. Мұнай мен мұнай өнімдерінің, қолданылатын диспергенттер мен сорбенттер құралдарының физикалық-химиялық қасиеттері. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне және кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеуге қойылатын талаптар. Теңіз көлігі қызметкерлерінің тәртібі туралы жарғы. Теңіз кемелерін техникалық пайдалану қағидалары, экологиялық стандарттар мен нормативтер жүйесі.	работ. Организовывать проведение работ по установке банных заграждений, локализации и сбора нефтепродуктов в случае возможных отказов (аварий) трубопроводов или при проведении противоаварийных тренировок. Вести контроль за безопасной эксплуатацией объектов водолазной техники и барокамеры. Обеспечивать технически правильную эксплуатацию флота, водолазного оборудования, механизмов и других основных средств. Контролировать организацию и соблюдение технологии работ на объектах подводно-технических работ.	
4-5	3160-9 Құбырларды қорғау жөніндегі инспектор 3160-9-001- Инспектор (жалпы бейін)	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне және кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Пайдаланылатын материалдар, олардың қасиеттері, бұзбайтын бақылау, жобалық нормативтер және өндіріс процестері туралы мәліметтер. Қауіпсіз жұмыс процестері мен процедуралары; өлімге әкелетін жазатайым оқиғалардың алдын алу бастамалары. Оқиғаларды тергеу процесі. Жабдықтың тұтастығы туралы мәліметтер базасын басқару жүйелері.	Құжаттаманы, жабдық паспорттарын және басқа ақпараттың жабдықтың сәйкестігін және құжаттаманың жай-күйін өндірістік қағидалар талаптарына және техникалық құжаттаманы бағалауға тексеруді жүзеге асыру. Жабдықты жөндеу сапасына мерзімді тексерулер жүргізу. Жұмыс құжаттамасының пакеттері бойынша ескертулерді қарауды және енгізуді жүзеге асыру. Топ қызметінің жаңа техникалық шешімдерін немесе жұмыс процестерін енгізу. Жабдықтың құжаттамасына баға беру және ауытқулар мен кемшіліктерді жою үшін техникалық талаптарды сақтау. Техникалық талаптардың бұзылуын анықтау мақсатында объектілерді бақылауды жүзеге асыру. Түзету әрекеттеріне қатысты ұсыныстар әзірлеу және инспекциялық тексерулер	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Көшбасшылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу, аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Кәсіби

					Компьютерленген техникалық қызмет көрсетуді басқару жүйелері. Инженерлік-техникалық және жобалық құжаттаманы оқу және түсіну. Стационарлық жабдықты пайдалануға, тексеруге және жөндеуге байланысты API/ASME/насе ережелері мен стандарттары; тәуекел факторын ескере отырып инспекциялау принциптері. Бұзбайтын бақылауды (ББ) орындау әдісі мен құралы. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі.	жүргізудің болашақ жоспарларын дайындау. Зауыттық модификациялар мен жөндеу жұмыстарын олардың сапалы орындалуы мен нормативтік-құқықтық талаптардың сақталуын қадағалау. ҚР қағидаларында, сондай-ақ кәсіпорынның ішкі рәсімдерінде көзделген қазандықтарды, ыдыстарды, резервуарлар мен құбырларды сынаудың, техникалық куәландырудың және тексерудің бұзбайтын әдістерін және профилактикалық тексерулердің уақтылы және сапалы жүргізілуіне бақылауды жүзеге асыру. Тиісті талаптарда көзделген қауіпті техникалық құрылғылар мен құбырларға техникалық құжаттаманың (пайдалану, жөндеу) дұрыс ресімделуіне және жүргізілуіне бақылауды жүзеге асыру. Аварияларды тергеуге және оларды жою және жабдықтар мен құбырларды пайдалану кезінде алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге қатысу, осы іс-шаралардың орындалуын бақылау. Қорғаныс жабындары жүйелеріне қабылдау-тапсыру сынақтарын жүргізу.	біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту мүмкіндігі. Зейін. Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік, өз жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби міндеттерді тиімді орындау қабілеті Мәселелерді шеше білу
4-5	8100-0-055 Бонндық тосқауылдарды орнату шебері	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі, "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңы, "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңы. Кәсіпорынның өндірістік қызметіне және кәсіби қызметіне қатысты нормативтік-техникалық, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Өндірістік тапсырмаларды әзірлеу тәртібі. Жұмыстарды жүргізуге құжаттарды	Учаскеде мұнай төгілуін оқшаулау мен жоюды жүргізуге арналған арнайы рұқсаттардың қажеттілігі мен құрамын бағалау. Бекітілген жабдыққа жедел құжаттаманы, формулярларды (паспорттарды), сондай-ақ басқа да қажетті құжаттаманы жүргізу. Бонндық кедергілерді дайындау. Бонның техникалық жағдайын анықтау. Боннды қолдануға дайындығын қамтамасыз ету. Өздігінен үрленетін бонн модельдерін тиісті түрде шығару, қажалуды болдырмау үшін. Сүйемелдеу кемелеріне (жүзу құралдарына)	Ұқыптылық. Тәуелсіздік және жауапкершілік. Тез шешім қабылдай білу. Дәлдік. Техникалық сауаттылық. Ұқыптылық. Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу, тапсырмаларды

					ресімдеу тәртібі. Арнайы киім, арнайы аяқ киім және басқа да жеке қорғаныс құралдарын беру нормалары. Қажетті құжаттардың құрамы және жұмыс түрлеріне рұқсат алу тәртібі. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары. Жұмыс уақытын есепке алу тәртібі. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Бонустық тосқауылдарды орналастыру схемалары. Мұнай құрастыру жабдықтарын қолдану түрлері мен әдістері. Қалқымалы құралдармен жұмыс жүргізу ерекшеліктері. Гидрометеорология негіздері. Су бетінен мұнай жинау әдістері. Бон түрлері және қолдану әдістері. Өнімді жинау және айдау үшін қолданылатын технологиялық жабдықтың ақаулық түрлері. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері. Мұнай жинау және айдау техникасын пайдалану қағидалары. Су объектілерінің бетінен мұнай жинаудың негізгі әдістері мен әдістері. Мұнай жинауға арналған заманауи сорбенттер мен басқа материалдардың қасиеттері. Құралдарды, құрылғыларды пайдалану жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері.	команданы түсіну және беру. Төгілу жерге боннды орналастыру. Ұзын бонндарды сүйреу. Боннға зәкір қою. Метеорологиялық қызметтің қысқаша мазмұнын оқу. Боннға әсер етуі мүмкін күштерді бағалау. Жүзу құралдарын қолдану. Апаттар мен инциденттер кезінде пайдаланылатын жабдықтар мен құрылғыларға, оның ішінде штангаларға, кабельдерге, жылжымалы сорғыларға техникалық қызмет көрсетуді және ағымдағы жөндеуді орындау жұмысқа қабілеттілігін тексеру. Өнімнің ағып кетуін сыртқы белгілері бойынша анықтау. Қорғаныс және көмекші құрылғылардың және олардың элементтерінің техникалық жағдайын бағалау. Төгілген мұнайды жинау бойынша озық технологияларды пайдалану. Қызметкерлердің жұмысын ұйымдастыру. Персонал үшін еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі бойынша жоспардан тыс және нысаналы нұсқама жүргізу. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану. Байланыс құралдарын қолдану. Қызметкерлерді жұмыс орындарына орналастыру және тапсырмаларды бөлу.	орындаудағы дәлдік, кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті; стресске төзімділік
4-5	7200-0-030 Технологиялық жабдықты жөндеу шебері 7200-0-027-	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Жөнделетін технологиялық жабдыққа арналған нормативтік-техникалық құжаттама. Қондырғының технологиялық регламенті, қондырғыдағы жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі өндірістік	Жоспарлы-алдын алу жөндеу кестесін және жабдыққа техникалық қызмет көрсету кестесін әзірлеу. Техникалық қызмет көрсету карталарын жасау. Жабдыққа диагностикалық тексеру жүргізу жоспарларының жобаларын	Ұқыптылық Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада

	Жабдықты жөндеу шебері			нұсқаулықтардың талаптары. Өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, еңбекті қорғау жөніндегі заңнамалық, нормативтік құқықтық актілердің, нұсқаулықтардың, қағидалардың талаптары. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау ережелері. Жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері. Жабдықтың техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу әдістері. Жабдықты сақтау ережелері. Құбырларды пайдалану ережелері. Техникалық сипаттамалары, дизайн ерекшеліктері, типтік ақаулар мен ақаулар, мақсаты, жұмыс режимдері және жабдықты пайдалану ережелері. Технологиялық жабдықтарды жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы. Жауапкершілік аймағына кіретін жабдықтарды, құрылыстарды және магистральдық құбыр құрылыстарын қорғау және бұғаттау қондырғысының карталары. Участкеге бекітілген жабдыққа техникалық қызмет көрсетуді, жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы. Участкеге бекітілген технологиялық жабдықтың ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері. Қызмет көрсету объектісінің технологиялық схемасы. От, газ қауіпті және басқа да жоғары қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік-техникалық құжаттама. Телемеханика негіздері. Қызмет бағыты бойынша технологиялық және тестілік бағдарламаларды түзету әдістері. Жаңа техника мен технологияны енгізудің,	дайындау. Қосалқы бөлшектерге, материалдарға, құралдарға өтінімдер жасау, сондай-ақ олардың дұрыс жұмсалуды бақылау. пайдалану шарттарының ерекшеліктерін ескере отырып, мұнай айдау станциясының (МАС) жабдықтарын пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды (зауыттық негізінде) табу. Ақаулар туралы есеп жасау. Жабдықты жөндеуден кейін жұмыс істеуге, құрылғылар мен тораптарды техникалық тексеруге теңшеу. Жабдық элементтерінің сенімділік параметрлерін бақылау. Ақауларды уақтылы анықтау мақсатында тестілік тексерулер жүргізу. Жабдықтарды өнеркәсіптік пайдалануға сынау және қабылдау. Техникалық қызмет көрсету, Жабдықтарды, қондырғылар мен жүйелерді жөндеу. Технологиялық жабдықтың ақауларын анықтау. Сызбаларды, сызбаларды оқу. Жауапкершілік аймағына кіретін жабдықтарды, құбырларды, қондырғыларды, жүйелерді, құрылыстарды диагностикалық тексеруді жүргізу. Бақылау-өлшеу аспаптары мен жөндеу құралдарын пайдалану. Участкеге бекітілген жабдықты жөндеу жұмыстарының сапасын бағалау. Техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді ұйымдастыру процестерін автоматтандыруға байланысты жобаларды анықтау. Ұсыныстарды дайындау кезінде технологиялық жабдықты диагностикалық тексеру нәтижелерін қолдану. Жаңа техника мен жабдықты енгізудің тиімділігін бағалау. Технологиялық объектілерде жаңа	жұмыс істей білу Дәлдік Компьютерлік сауаттылық
--	------------------------	--	--	---	---	--

					еңбекті ұйымдастырудың, рационализаторлық ұсыныстар мен өнертабыстардың тиімділігін бағалау әдістері. Экономика негіздері. Жаңа жабдықты орнату технологиясы. Жөнделетін Технологиялық жабдыққа арналған нормативтік-техникалық құжаттама. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету мен жөндеудің отандық және шетелдік озық тәжірибесі. Жабдыққа қойылатын техникалық талаптар. Учаскеге бекітілген пайдаланылатын жабдықтың жұмысын есепке алу әдістері. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы. Жөндеу жұмыстарын бақылау тәртібі. Қызмет көрсетілетін негізгі және қосалқы жабдықтардың паспорттарын ұстау.	жабдықтарды монтаждауды қамтамасыз ету. Жаңа жабдықты сынау, тестілеу. Әр түрлі профильдегі команданың жұмысын үйлестіру. Технологиялық жабдықтың дұрыс жұмыс істеуін бақылау. Учаскеге бекітілген пайдаланылатын жабдықтың жұмысының есебін жүргізу. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстарының, жабдықты пайдалануды жақсарту және пайдалану тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шаралардың перспективалық және ағымдағы жоспарларын әзірлеу. Жүк көтергіш машиналардың жарамдылығын тексеру. Жөндеу жұмыстарының толықтығы мен сапасын бақылау. Монтаждау және бөлшектеу жұмыстарының сапасын бағалау.	
4-5	3118-4-003 Газ шаруашылығы, қыздыру пештері мен қазандықтардың шебері 3118-4-009 Мұнай қыздыру қазандықтарының механигі	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Мұнай қыздыру пештерінің құрылымы мен жұмыс принципі. Қазандық жабдықтары мен механизмдерінің пайдалану деректері. Жұмыстарды жүргізу кезінде еңбекті қорғау талаптары. Аспаптардың көрсеткіштеріне байланысты қазандықтың жұмыс режимін жүргізу ережесі. Жұмыстарды жүргізу үшін пайдаланылатын жеке қорғаныс құралдарын қолдану түрлері мен ережелері. Жұмыстарды орындау кезінде қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. Жабдықты пайдалану кезіндегі ақаулардың түрлері, олардың пайда болу себептері және алдын алу және жою әдістері. Жабдықты тексеруді ұйымдастыру әдістері мен технологиясы. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жабдықтарды	Нормативтік-техникалық құжаттаманы түсіну, сызбаларды, сызбаларды оқу. Жабдықтың жай-күйін және жабдықты, арматураны, құбырларды, сақтандыру құрылғыларын, қоршауларды, жерге тұйықтауды пайдалану ережелерінің сақталуын тексеру. Отын және мұнай беру желілеріндегі арматураның, катушкалардың, құбыр торларының, аспалар мен тіректердің, құрылыс конструкцияларының, Іргетастардың және т.б. жағдайын бағалау. Жабдықты жоспарлы-алдын алу тексерулерін жүргізу. Жабдықтың дұрыс жұмыс істеуін бақылауды жүзеге асыру. Ақаулардың себептерін уақтылы анықтау және оларды жою үшін шаралар қабылдау. Жабдықтарды, ғимараттар мен құрылыстарды жоспарлы жөндеу үшін материалдар мен қосалқы бөлшектердің қажеттілігін есептеу.	Ұқыптылық Техникалық сауаттылық Атқарушылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Әдеттегі күнделікті міндеттерді шешудегі Тәуелсіздік Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби

				пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтар, ақаулар тізімдемелері және ерекшеліктер. Техникалық сипаттамалары және өндіріс технологиясына қойылатын талаптар. Материалдық-техникалық ресурстарды тұтыну нормалары. Объектінің өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар. Жабдықты жоспарлы-алдын алу жөндеу жүйесі. Объектінің жабдығы және оны техникалық пайдалану ережесі; негізгі технологиялық және қосалқы жабдықтың берілген жұмыс қабілеттілігі. Жұмыстарды орындау үшін құралдың, мүкәммалдың және айлабұйымдардың түрлері, мақсаты, құрылысы және қолдану ережесі. Нормативтік-техникалық құжаттама, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау нормалары. Заманауи қызмет көрсету жүйелерін ұйымдастыру. Техникалық сипаттамалар, дизайн ерекшеліктері, типтік ақаулар мен ақаулар, техникалық құрылғылардың мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы, жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау ережелері, жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері. Жабдыққа қойылатын техникалық талаптар. Қондырғылардың технологиялық регламенті, авариялық жағдайларды оқшаулау жоспарлары, қондырғыдағы технологиялық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі өндірістік нұсқаулықтардың талаптары.	Мұнай қыздыру пештері мен қазандықтардың қосалқы бөлшектері мен материалдарының есебін жүргізу. Мұнай қыздыру пештері мен қазандықтардың жабдықтары мен жауапты құбырларының паспорттарын толтыру. Жабдық бөлшектерінің тез тозу себептерін анықтау, жабдықтың қызмет ету мерзімін арттыратын шараларды әзірлеу және жүзеге асыру. Жүргізілген монтаждау және жөндеу жұмыстарының сапасын анықтау. Жүргізілген жөндеулер, куәландырулар және сынақтар туралы жазбаларды жүргізу. Технологиялық жабдықтың бөлшектерінің, тетіктер тораптарының және корпустарының ақауларын, тозуын, техникалық ақауларын анықтау және жою. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін бағалау үшін бақылау-өлшеу аспаптарын пайдалану. Қондырғылардың технологиялық жабдықтарын жөндеу кестесін жасау. Жабдыққа жарнама актілерін жасау үшін ақпарат беру. Әдістемелік және нормативтік материалдарды, техникалық құжаттаманы әзірлеу. Техникалық шарттардың, стандарттардың және техникалық сипаттамалардың жобаларын әзірлеу. Жұмыс орындарындағы қауіптерді анықтау және тәуекелдерді бағалау. Жабдықты іске қосу және жабдықты пайдаланудан шығару дағдыларына ие болу.	біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
--	--	--	--	--	--	---

4-5	3118-4 Газ шаруашылығының, қыздыру пештері мен қазандықтардың аға шебері 3118-4-009 Мұнай қыздыру қазандықтарының механигі	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазандық жабдықтары мен механизмдерінің пайдалану деректері. Мұнай қыздыру пештерінің құрылымы мен жұмыс принципі. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай қыздыру пештерінің құрылымы мен жұмыс принципі. Қазандық жабдықтары мен механизмдерінің пайдалану деректері. Жұмыстарды жүргізу кезінде еңбекті қорғау талаптары. Аспаптардың көрсеткіштеріне байланысты қазандықтың жұмыс режимін жүргізу ережесі. Жұмыстарды жүргізу үшін пайдаланылатын жеке қорғаныс құралдарын қолдану түрлері мен ережелері. Жұмыстарды орындау кезінде қауіпті және зиянды өндірістік факторлар. Жабдықты пайдалану кезіндегі ақаулардың түрлері, олардың пайда болу себептері және әдістері. Ескерту және жою. Жабдықты тексеруді ұйымдастыру әдістері мен технологиясы. Жабдықты жоспарлы-алдын алу жөндеу жүйесі. Объектінің жабдығы және оны техникалық пайдалану ережесі; негізгі технологиялық және қосалқы жабдықтың берілген жұмыс қабілеттілігі. Жұмыстарды орындау үшін құралдың, мүкәмалдың және айлабұйымдардың түрлері, мақсаты, құрылысы және қолдану ережесі. Нормативтік-техникалық құжаттама, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау нормалары. Заманауи қызмет көрсету жүйелерін ұйымдастыру. Жабдықтарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтар, ақаулар	Жабдықты жоспарлы-алдын алу тексерулерін ұйымдастыру. Жабдықтың дұрыс жұмыс істеуін бақылау. Ақаулардың себептерін уақтылы анықтау және оларды жою үшін шаралар қабылдау. Газ жабдығына, қыздыру пештері мен қазандықтарға техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды ұйымдастыру. Нормативтік-техникалық құжаттаманы түсіну, сызбаларды, сызбаларды оқу. Жабдықтың жай-күйіне және жабдықты, арматураны, құбырларды, сақтандыру құрылғыларын, қоршауларды, жерге тұйықтауды пайдалану ережелерінің сақталуына бақылауды жүзеге асыру. Ведомстволық бағынысты жабдықтарды куәландыруға дайындау жөніндегі жұмысты ұйымдастыру. Жабдықтарды жоспарлы-алдын алу тексерулері бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және басшылық ету. Жабдықтың дұрыс жұмыс істеуін бақылауды жүзеге асыру. Ақаулардың себебін уақтылы анықтау бойынша жұмыстарды ұйымдастыру және оларды жою жөнінде шаралар қабылдау. Жүргізілген монтаждау және жөндеу жұмыстарының сапасын бақылауды жүзеге асыру. Анықталған және жойылған ақауларға, тозуға, бөлшектердің, механизмдер тораптарының және технологиялық жабдықтар корпустарының техникалық ақауларына талдау жүргізу. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін бағалау үшін бақылау-өлшеу аспаптарын пайдалану. Қондырғылардың технологиялық жабдықтарын жөндеу кестесін жасау. Жабдыққа жарнама актілерін жасау үшін	Ұқыптылық Техникалық сауаттылық Атқарушылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Әдеттегі күнделікті міндеттерді шешудегі Тәуелсіздік Жағдайды көре және бағалай білу және оны сындарлы түрде шешу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
-----	--	-----	---------------------	--------------------------------	--	---	--

					тізімдемелері және ерекшеліктер. Техникалық сипаттамалары және өндіріс технологиясына қойылатын талаптар. Материалдық-техникалық ресурстарды тұтыну нормалары. Объектінің өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар. Техникалық сипаттамалар, дизайн ерекшеліктері, типтік ақаулар мен ақаулар, техникалық құрылғылардың мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері. Жөндеу жұмыстарын ұйымдастыру және технологиясы, жабдықты жөндеуге тапсыру және жөндеуден кейін қабылдау ережелері, жабдықты монтаждау, реттеу және баптау әдістері. Жабдыққа қойылатын техникалық талаптар. Қондырғылардың технологиялық регламенті, авариялық жағдайларды оқшаулау жоспарлары, қондырғыдағы технологиялық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі өндірістік нұсқаулықтардың талаптары.	ақпарат беру. Газ жабдықтарын, қыздыру пештері мен қазандықтарды жөндеу үшін материалдар мен қосалқы бөлшектердің қажеттіліктерін есептеу бойынша жұмыстарды ұйымдастыру. Жабдықтарды, ғимараттар мен құрылыстарды жоспарлы жөндеу үшін материалдар мен қосалқы бөлшектердің қажеттіліктерін талдауды жүзеге асыру. Мұнай қыздыру пештері мен қазандықтардың қосалқы бөлшектері мен материалдарының есебін ұйымдастыруды және бақылауды жүзеге асыру. Мұнай қыздыру пештері мен қазандықтардың жабдықтары мен жауапты құбырларының паспортын толтыруды бақылауды жүзеге асыру. Жабдық бөлшектерінің тез тозу себептерін талдауды жүзеге асыру, жабдықтың қызмет ету мерзімін арттыратын іс-шараларды әзірлеу және жүзеге асыру. Жабдықтарды, арматураларды, құбырларды технологиялық пайдалану қағидаларының жол берілген бұзушылықтарына бақылау және талдау жүргізу. Жұмыс орындарындағы тәуекелдерді бағалау.	
4-5	3118-4-006 Төгу-күю эстакадалары мен кірме жолдарды пайдалану жөніндегі шебер 3118-4-004 - Мұнай күю жөніндегі шебер	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Заңнама, оның ішінде: Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі, «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Ұйымның өндірістік қызметіне қатысты ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар мен әдістемелік материалдар. Өндірістік	Учаскенің бағынысты қызметкерлерін іріктеуді және ұтымды орналастыруды жүзеге асыру, олардың жұмысын үйлестіру. Авариялар мен өндірістік жарақаттанудың алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және олардың орындалуын ұйымдастыру. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану. Қызметкерлерге нұсқау беру. Жұмысшылардың қауіпсіз еңбек әдістерін, технологиялық регламент	Дәлдік Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Ұқыптылық Атқарушылық топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу тапсырмаларды

				тапсырмаларды жасау және өндірісті жедел басқару мәселелеріне қатысты жоғары тұрған органдардың нормативтік құқықтық актілері, басқа да басшылық, әдістемелік және нормативтік материалдары. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Алаңның өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты қаулылар, өкімдер, бұйрықтар, әдістемелік, нормативтік және басқа да басшылық материалдар. Тауар өніміне қойылатын техникалық талаптар, оны тасымалдау және сақтау технологиясы. Алаңның жабдықтары және оны пайдалану ережелері. Төгу-күю эстакадасы бар темір жолдарды пайдалану қағидалары. Резервуар паркін технологиялық қондырғылармен, өндіріс цехтарымен, теміржол эстакадасымен байланыстыратын құбырлардың технологиялық схемасы. Мұнай мен мұнай өнімдерін құю және төгу процесін есепке алу және бақылау жүйесі. Құю және ағызу учаскесінің технологиялық жұмыс режимі. Сорғы жабдықтарының техникалық сипаттамалары. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарының жұмыс істеу принципі. Тауар өніміне арналған стандарттар, техникалық шарттар. Пайдаланушының деңгейінде дербес компьютерде жұмыс істеу ережесі, пайдаланылатын бағдарламалық қамтамасыз ету	туралы білімдерін және кәсіп пен жұмыс түрлері бойынша нұсқаулықтарды игеруін бақылау. Қауіптілігі жоғары жұмыстарды орындауды ұйымдастыру төгу-күю эстакадасының технологиялық жабдығының (тиек арматурасының, сыйымдылықтардың, сорғы шаруашылығының) техникалық жай-күйіне және темір жол кірме жолдарының жай-күйіне көзбен шолып бағалау жүргізу. Резервуарлардың техникалық жай-күйі бойынша регламенттік жұмыстар жүргізу, сондай-ақ резервуарлардың сыйымдылығын өлшеу және градуирлеу хаттамаларын жасау. Белгіленген жабдықты жоспарлы-алдын ала жөндеу кестесін, айлабұйымдар мен жүк көтергіш механизмдерді, диэлектрлік қорғау құралдарын және учаскенің темір жол кірме жолдарын куәландыру мерзімдерін әзірлеу. Ақаулы ведомостарды жасау. Алаңның жөнделген жабдықтарын қабылдау. Алаңның жұмысы үшін қажетті материалдар мен құрылғыларға өтінімдер жасау. Төгу-күю эстакадасының жабдықтарын жөндеуге ақаулы ведомостар жасау. Авариялар мен жазатайым оқиғалардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. Автоматтандырылған жүйемен жабдықталған базада, отын (мұнай өнімдері) қоймасында мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау кезінде автоматтандырылған бақылау құралдарын пайдалану есепке алу аспаптары мен автоматтандырылған жүйелердің көмегімен мұнай мен мұнай өнімдерінің санын анықтау. Мұнай мен	орындаудағы дәлдік кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті техникалық сауаттылық
--	--	--	--	---	---	---

						мұнай өнімдерін есепке алу үшін Бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарын пайдалану. Төгу және құю учаскесін пайдалану жөніндегі нормативтік-техникалық және регламенттеуші құжаттаманы әзірлеу. Компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, кеңсе жабдықтарын пайдалану. Мұнай өнімдерін есепке алу бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдалану. Күнделікті баянаттар жасау. Техникалық құжаттаманы жүргізу.	
5	1322-0 Электрохими ялық қорғаныс және әуе желілері шебері (ЭХҚ және ӘЖ)	5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Компанияның өндірістік-шаруашылық және қаржылық-экономикалық қызметін реттейтін заңнамалық және нормативтік актілер. ISO 9001, ISO 14001, ISO 5000, ISO 45001 менеджмент жүйелеріне, ҚР СТ 1928-2015 сәйкес базалық деңгейде мемлекеттік тілге және ISO 19001 менеджмент жүйелерінің аудиті бойынша халықаралық стандарттардың талаптары. Катодты станциялардың, поляризацияланған дренаждардың, оқшаулағыш фланецтердің коррозияға қарсы қорғаныс құрылымдарының конструкциялары. Жерасты құбырларының әлеуетті жай-күйін, топырақ кедергісін өлшеу және топырақ сынамаларын алу әдістемесі. Катодты, электродренажды және протекторлық қорғау қондырғыларын, оқшаулағыш фланецтерді орналастыру. Тасымалды бақылау-өлшеу аспаптарымен жұмыс. Электротехниканың қарапайым негіздері. МАС-та орнатылған белгіленген байланыс түрлері және оларды пайдалану ережелері. Жоғары өрмелеу жұмыстарын және кернеулі жұмыстарды жүргізу кезіндегі қауіпсіздік жөніндегі жұмыстарды	Ағымдағы пайдалану тәртібімен жұмыстарды тексеру және жүргізу, жедел ауыстырып қосуларды жүргізу, жұмыс орнын дайындау, жұмыс істеушілерге рұқсат беру және қадағалау). Электр жабдықтарының зақымдану орындарын табу. Жерасты құбырларының электр қорғанысының құрылымдық элементтерін монтаждауды, пайдалануды және жөндеуді жүргізу. Құбыр жолында электрлік өлшеулер жүргізу. Портативті қорғаныс жерлендіргіштерін орнату және алу. Топырақтың меншікті кедергісін анықтау. Топырақ сынамаларын алу. Жартылай өткізгіш түзеткіштерде катодты қорғау станцияларын, поляризацияланған электр дренаждық және протекторлық қондырғыларды реттеу, параметрлерін тіркеу және пайдалануды жүргізу.	Ұқыптылық Техникалық сауаттылық Атқарушылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Әдеттегі күнделікті міндеттерді шешудегі тәуелсіздік Жағдайды көре және бағалай білу және оны сындарлы түрде шешу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен

					қабылдау. Электр қондырғыларында жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді, жұмыс істеп тұрған электр жабдықтарын қадағалау мен оларға қызмет көрсетуді ұйымдастыру тәртібі. Электр қондырғыларында жұмыс жүргізу кезіндегі қауіптілік туралы толық түсінікке ие болу, электр тогының әсерінен босатудың және электр тогының соғуынан зардап шеккен адамға алғашқы көмек көрсетудің қауіпсіз әдістерін білу. Оның жұмысына қатысты денсаулық пен қауіпсіздік тәуекелдерін білу. Қоршаған ортаға оның жұмысына қатысы бар елеулі экологиялық аспектілер және олармен байланысты нақты және әлеуетті әсерлер, сондай-ақ қалдықтарды өңдеу жөніндегі талаптар. Электр қондырғыларында қолданылатын қорғаныс құралдарын сынау және пайдалану қағидалары. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі, өндірістік санитария, өнеркәсіптік қауіпсіздік және жұмыс орнында пайдалану кезіндегі өндірістік нұсқаулықтар бойынша талаптар.		дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
4-5	3118-4-001 Авариялық-қалпына келтіру пунктінің шебері 1323-0-016 Учаске шебері (жөндеу-құрылыс жұмыстары)	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Жөндеу технологиясына сәйкес қолданылатын материалдарға қойылатын талаптар. Жабдыққа, механизмдерге, авариялық техникаға қызмет көрсету мен жөндеудің кезеңділігі мен түрлері. Жөндеу жұмыстарын жүргізуге арналған нормативтік және техникалық құжаттар. Материалдық-техникалық құралдарды тұтыну нормалары. Іс жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар. Еңбек заңнамасының негіздері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жөндеу жұмыстарын жүргізу	Апат орындарын және өнімнің сақталуын анықтау. Жұмыстардың біліктілігін, көлемі мен күрделілігін ескере отырып, бағынысты персоналды ұтымды орналастыруды және жүктеуді қамтамасыз ету. Құбырдың авариялық учаскесін жөндеуге қабылдау жөніндегі құжаттаманы ресімдеу. Уақытша кірме жолдарды, құбыр арқылы өткелдерді, технологиялық және трассалық өткелдерді жабдықтау. Қоршау және қорғау құрылғыларын, қауіпсіздік белгілерін орнату қажеттілігі мен орнын анықтау. Электр станцияларының, қысыммен кесуге арналған	Техникалық сауаттылық дәлдігі. Атқарушылық. Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс жасау. Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік, тәуелсіздік. Тез шешім қабылдай білу. Өз жұмысы үшін және

				жобаларын әзірлеу үшін бастапқы деректерді алу әдістері. Мұнай-газ саласы объектілерін диагностикалау әдістері. Жөндеу объектілерін диагностикалық тексеру нәтижелері. Жөнделетін және іргелес құбырлардың орналасуы, олардың барлық жерасты және жер үсті коммуникацияларымен қиылысуы. Жөнделетін учаскеге жобалау, атқару және пайдалану құжаттамасы. Диагностиканың әртүрлі әдістерімен анықталған жөндеу объектілеріндегі ақаулардың түрлері. Жөндеу жұмыстарын жүргізу жоспарлары-кестелері. Құбырлардағы дәнекерлеу және отқа қауіпті жұмыстардың технологиясы. Құбырлардағы монтаждау және бөлшектеу жұмыстарының технологиясы. Жұмыстарды жүргізуге арнайы рұқсаттар алу тәртібі мен ерекшеліктері. Есептік-есептік құжаттаманы жүргізу, есептілікті жасау қағидалары. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу жобасы. Жұмыс уақытын пайдалануды табельдік есепке алу тәртібі. Апаттарды жою жоспарлары.	жабдықтардың, компрессорлардың, көтергіш құрылыстардың, жүк қармайтын құрылғылардың, итарқалардың, артық қысыммен жұмыс істейтін жабдықтардың, технологиялық жабдықтардың, қысыммен кесу технологиясын қолдана отырып жұмыс жүргізуге арналған жабдықтардың техникалық жай-күйін бағалау. Нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес материалдық-техникалық құралдарды (жабдық, құбырлар, құбыр арматурасы, жанар-жағармай, дәнекерлеу материалдары, құралдар, жарақтар, аспаптар, өлшеу және бақылау құралдары, жеке қорғану құралдары) сақтауға арналған алаңдарды қамту. Авариялық техникаға техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыру. Авариялық техниканың жедел дайындығын қамтамасыз ету. Қолданылатын материалдарға төлқұжаттар мен сертификаттардың өзектілігін анықтау. Құбырларды патрульдеу және тексеру. Құбырлардағы ақауларды анықтау. Құбырларға техникалық қызмет көрсету және жөндеу бойынша іс-шаралар кешенін орындау. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын, оның ішінде газ кесу және дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын жүргізуге жұмыс орындарын дайындау. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу үшін қажетті бөлімше қызметкерлерінің саны мен біліктілік құрамын айқындау. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу үшін механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, арнайы техниканың	команданың жұмысы үшін жауапкершілік. Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту мүмкіндігі.
--	--	--	--	---	---	---

						саны мен құрамын айқындау. Дәнекерлеу және газ кесу жабдықтарының, жабдықтар мен құралдардың техникалық жағдайын анықтау. Құбырлардың авариялық қорының сақталуын және есепке алынуын, болуын және жұмсалуды қамтамасыз ету. Нарядтар-рұқсаттарды және өткізуге арналған басқа да арнайы рұқсаттарды ресімдеу. Байланыс құралдарының әртүрлі түрлерін пайдалану. Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарын ұйымдастыру және сүйемелдеу. Мұнай-газ саласы объектілерінде авариялық-қалпына келтіру жұмыстары бойынша есепке алуды жүргізу және есептілікті жасау. Жабдықтардың, машиналардың, механизмдердің, көтергіш құрылыстардың, жол-құрылыс техникасының жұмысын есепке алуды жүргізу.	
5	3118-4-008 Мұнай тапсыру пунктін қабылдау шебері 1329-1-017 - Участке шебері (басқа салаларда) 2147-4-013 - Мұнай қабылдау пунктін инженері	5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Мұнайды қабылдау және тапсыру жөніндегі учаскенің өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты қаулылар, өкімдер, бұйрықтар, әдістемелік, нормативтік және басқа да басшылық материалдар. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. Еңбек заңнамасының негіздері. Іс жүргізу негіздері. Қызмет бағыты бойынша арнайы және анықтамалық әдебиеттерде қолданылатын терминология. Есепке алу-есептік құжаттаманы жүргізу қағидалары. Магистральдық мұнай құбырларын техникалық пайдалану қағидалары. Мұнай сапасын анықтаудың техникалық шарттары мен стандарттары. Мұнайды есепке алудың стандарттары мен	Оның қызметіне қатысты қолданыстағы нормативтік құжаттарды қолдану. Жұмыста пайдалану құжаттамасын қолдану. Жұмыста анықтамалық және арнайы әдебиеттерді қолдану. Уақытты есепке алу кестесін жасау. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу бойынша жұмысшылармен нұсқама жүргізу. Есептілікті қалыптастыру. Белгіленген есептілікті ресімдеу. Күнделікті баянаттар жасау. Баланста көрсету үшін нәтижелерді талдаңыз және өңдеу. Мұнай балансынан мәліметтер дайындау. Мұнайды қабылдау-тапсыру актілерін жасау. Маршруттық телефонограммаларға сәйкес жеткізілімдердің әр партиясына нормативтік шығындарды есептеу.	Ұқыптылық Стресске төзімділік Жауапкершілік Зейін Өз бетінше жұмыс істей білу Ұйымдастыру Қарым-қатынас Нәтижеге назар аудару

					техникалық шарттары. Тұтынушыларға мұнай жеткізу шарттары. Автоматтандырылған ММӨҚ көмегімен тауарлық мұнай мөлшерін анықтау туралы кәсіпорын стандарты. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. Бақылау-өлшеу аспаптары, автоматика және жабдықты қорғау жүйелерінің жұмыс принциптері. Қызмет бағыты бойынша пайдаланатын ұйыммен тұтынушылармен өзара іс-қимыл жасау тәртібі. Мұнай саны мен сапа көрсеткіштерін өлшеу жүйелері. Тасымалдау кезінде мұнай шығынының көздері. Магистральдық мұнай құбырларындағы мұнайды есепке алу жөніндегі нұсқаулық. Мұнай мен резервуарларды есепке алу торабының жұмыс параметрлерінің технологиялық карталары. Мұнай және оны қайта өңдеу өнімдерінің номенклатурасы. Мұнайдың жіктелуі. Мұнай сақтау технологиясы. Резервуарлар мен құбырлардағы мұнай мөлшерін есептеу әдістемесі.	Химиялық реагенттер мен материалдық-техникалық ресурстардың шығынын есепке алуды жүргізу. Параметрлерін анықтаңыз мұнай сапасы. Технологиялық процесті басқарудың автоматтандырылған жүйесінің, мұнай мөлшері мен сапасын өлшеу жүйесінің жұмысын бақылау. Жұмыстарды қауіпсіз орындау нормаларының, әдістері мен тәсілдерінің талаптарын сақтау. Қабылданатын және жөнелтілетін өнім сапасының мемлекетаралық және ұлттық стандарттардың (МЕМСТ, ҚР СТ) және техникалық шарттардың талаптарына сәйкестігін айқындау. Қабылдау-тапсыру операцияларын жүргізу. Мұнайдың нақты бар-жоғын тексеру арқылы оның сақталуын бақылау мақсатында заттай қалдықтарды алуды және/немесе түгендеуді жүргізу. Резервуарлық парктердің мұнай құбырларын, сорғы-күш жабдықтары мен МАС құрылыстарын пайдалану тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар әзірлеу. Резервуарлар мен құбырлардағы мұнай көлемін есептеу әдісімен анықтау. Өлшеу құралдарының көмегімен мұнай көлемін анықтау. Мұнайды есепке алу бойынша бағдарламалық қамтамасыз етумен жұмыс істеу. Тауарлық мұнайдың сапасын анықтау. Өлшеу құралдарының деректерін түсіндіру.	
2-4	7212-2 Авариялық-қалпына келтіру пунктінің электр газбен дәнекерлеуші	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Электрогазбен дәнекерленген дәнекерленген қосылыстардың негізгі түрлері, құрылымдық элементтері мен өлшемдері, күрделі және жауапты құрылымдар. Электрогазбен дәнекерленген күрделі және жауапты конструкциялардағы материалдардың	Құбырдың зақымдалған бөлігінің диаметрін, қабырғасының қалыңдығын және материалын анықтау. Ауа-райына байланысты дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарының орындарын дайындау. Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарының материалдары мен құралдарын	Жауапкершілік. Стресске төзімділік. Жақсы есту қабілеті. Көру жады. Қойылған

	сі			негізгі топтары мен маркалары. Дәнекерлеудің барлық кеңістіктік позицияларында күрделі және жауапты құрылымдарды электрогазбен дәнекерлеуге арналған дәнекерлеу материалдары. Дәнекерлеу ақауларын жою әдістері. Күрделі және жауапты конструкцияларды бақылау және сынау әдістері. Бқтимал апаттарды жою жоспары. Өртүрлі электр дәнекерлеу және газ кесу аппаратурасының, автоматтар мен жартылай автоматтардың құрылғысы. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Айнымалы және тұрақты токты доғалық дәнекерлеуге арналған қызмет көрсетілетін электрмен дәнекерлеу машиналары мен аппараттарының, газбен дәнекерлеу және газбен кесу аппаратурасының, газ генераторларының, электрмен дәнекерлеу автоматтары мен жартылай автоматтардың, оттегі және ацетилен баллондарының, редукциялаушы аспаптардың және дәнекерлеу қыздырғыштарының құрылысы мен жұмыс істеу принципі. Қолданылатын оттықтарды, редукторларды, баллондарды пайдалану тәртібі. Қолғаптың әдістері мен негізгі әдістері. Дәнекерлеу үшін тігісті кесу формалары. Қорғаныс газымен дәнекерлеу кезінде қорғауды қамтамасыз ету тәртібі. Дәнекерленген қосылыстардың түрлері және тігістердің түрлері. Дәнекерлеуге арналған бұйымдардың жиектерін дайындау тәртібі. Сызбалардағы кесу түрлері және дәнекерлеу белгілері. Дәнекерлеу кезінде қолданылатын электродтардың,	дайындау. Конструкция элементтерін (бұйымдарды, тораптарды, бөлшектерді) дәнекерлеуге дайындау, дәнекерленген жіктерді тазалау және дәнекерлеуден кейін беттік ақауларды жою үшін қолмен және механикаландырылған құралды пайдалану. Аспаптар, электродтардың маркасы мен түрі бойынша дәнекерлеу режимін таңдау. Қол оттегімен кесуді орындау және бензинмен әрі керосинмен кесетін аппараттармен жеңіл болат және ауыр сынықтарды кесу. Көміртекті болаттан жасалған қарапайым бөлшектерді, тораптар мен конструкцияларды қолмен доғалық, плазмалық, газды, автоматты және жартылай автоматты дәнекерлеуді орындау. Металлмен дәнекерлеудің төменгі және тік күйінде, сондай-ақ көміртекті болаттан жасалған қарапайым және күрделілігі орташа бөлшектерді қолмен таңбалау бойынша, тасымалданатын стационарлық және плазмалық кескіш машиналарда оттекті және плазмалық түзу және қисық сызықты кесуді жүргізу. Барлық кеңістіктік позицияларда бөлшектерді, бұйымдарды, конструкцияларды ұстауды орындау. Дәнекерлеуге арналған бұйымдарды, тораптар мен қосылыстарды дайындау. Дәнекерлеу мен кесуден кейін тігістерді тазалау. Қорғаныс газдарында дәнекерлеу процесінде дәнекерлеудің артқы жағын қорғауды қамтамасыз ету. Қарапайым бөлшектерді еріту. Қарапайым бөлшектердегі, түйіндердегі, құймалардағы раковиналар мен жарықтарды жою. Өңдеу кезінде құрылымдар мен бөлшектерді қыздыру.	міндетке зейін қоя білу. Атқарушылық.
--	----	--	--	---	---	--

					дәнекерлеу металының және корытпалардың, газдар мен сұйықтықтардың негізгі қасиеттері. Баллондардағы газдың рұқсат етілген қалдық қысымы. Дәнекерлеу кезінде қолданылатын ағындардың мақсаты мен маркалары. Газ жалынының сипаттамасы. Сынықтардың өлшемдеріне қойылатын талаптар. Буындарды бақылау әдістері, соның ішінде рентгенографиялық әдіс. Дәнекерлеудегі ақаулардың түрлері және олардың алдын алу және жою әдістері. Дәнекерлеу бойынша конструкторлық және өндірістік-технологиялық құжаттаманың талаптары. Дәнекерлеу құрылымы. Бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты мен қолдану шарттары. Дәнекерленген бұйымдардағы ішкі кернеулер мен деформациялардың пайда болу себептері және олардың алдын алу шаралары. Дәнекерленген бұйымдардың ақауларын түзету әдістері.	Қарапайым сызбаларды оқу. Газ баллондарын жұмысқа дайындау. Портативті газ генераторларына қызмет көрсету. Дәнекерлеу буындарын барлық тәсілдермен, соның ішінде рентгенографиялық әдіспен бақылау. Дәнекерленген бұйымдарды арнайы сынау әдістерін және олардың әрқайсысының мақсатын жүзеге асыру. Бөлшектердің ақауы. Дәнекерленген бұйымдардағы ішкі кернеулер мен деформациялардың себептерін анықтау. Ақауларды электр газбен дәнекерлеу арқылы түзету.	
4-5	1325-1-014 Сүңгуір жұмыстарының шебері	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Тәуекелдерді бағалау әдістемесі және тәуекелдерді азайту жөніндегі іс-шаралар. Сүңгуірге түсу алдындағы тәуекелдерді бағалау нәтижелері бойынша құжаттаманы ресімдеу қағидалары. Сүңгуірлік түсудің барлық кезеңдерінде сүңгуір станциясының құжаттамасын жүргізу тәртібі. Сүңгуірлік жұмыстар мен түсулерді жүргізу кезіндегі қауіптер тізбесі және оларды төмендету жөніндегі шаралар. Сүңгуірдің түсуінің барлық кезеңдерінде сүңгуірге нұсқау беру тәртібі. Объектіде сүңгуірлік жұмыстарды орындау кезінде пайдаланылатын сүңгуірлік жабдықтар мен сүңгуірлік түсулерді қамтамасыз ету құралдарының негізгі техникалық сипаттамалары. Сүңгуірлік жұмыстарды жүргізу кезінде	Түсуші және сақтандырушы сүңгуірлердің сүңгуірлік жарақтарына және сүңгуірлік түсулерді қамтамасыз ету құралдарына жұмыс тексеруін жүргізуді бақылау. Сақтандырушы сүңгуірдің түсуге дайындық дәрежесін белгілеу. Сүңгуірді көтеру кезінде декомпрессияны басқару. Сүңгуірдің су астында болу уақытын белгілеңіз және оның сақталуын қамтамасыз ету. Сүңгуірдің түсуін және декомпрессия режимін (емдік рекомпрессия) қамтамасыз ету үшін ауа қорын есептеуді жүргізу. Декомпрессия режимін есептеу. Жасанды тыныс алу қоспаларының сүңгуірдің түсу жағдайларына жарамдылығын анықтау. Гидрометеорологиялық жағдайды және	Жауапкершілік. Стресске төзімділік. Жақсы визуалды жады. Қойылған міндетке зейін қоя білу.

				еңбекті қорғау талаптары. Сүңгуірдің барлық қатысушыларының міндеттері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Сүңгуірлік жұмыстарды жүргізу кезінде еңбекті қорғау талаптары. Декомпрессия және емдік рекомпрессия кестелерін қолдану ережелері. Сүңгуірлік түсулерді жүргізу кезінде штаттан тыс немесе авариялық жағдайлар туындаған кездегі іс-қимыл тәртібі. Авариялық сүңгуірге алғашқы көмек көрсету тәртібі мен әдістері. Магистральдық мұнай құбыры құрылыстарының схемалары мен құрылғылары. Сызбаларды оқудың жалпы ережелері. Тексеру және іздеу бойынша сүңгуірлік жұмыстарды орындау кезінде пайдаланылатын жабдықтың мақсаты, құрылысы және пайдалану ережесі. Су астында жұмыс істеу кезінде қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптары мен аспаптарының мақсаты, құрылысы және пайдалану ережесі. Көтергіш жабдықты пайдалану кезінде қолданылатын белгі дабылы. Жүктерді көтеру және ауыстыру кезіндегі қауіпсіздік талаптары. Механикаландырылған такелаждық құралды пайдалану кезіндегі Ілмек ережесі. Сүңгуірлер пайдаланатын су астындағы механикаландырылған құралдың мақсаты, құрылысы және пайдалану ережелері. Су астындағы механикаландырылған құралды қолдана отырып, беттерді тазарту және тегістеу бойынша сүңгуірлік жұмыстарды жүргізу кезіндегі қауіпсіздік технологиясы, ұйымдастырылуы және ережелері. Су	қоршаған ортаның жай-күйін талдау үшін қолданылатын аспаптарды пайдалану. Сүңгуірге түсу орнында гидрологиялық және гидрометеорологиялық мониторинг жүргізуді ұйымдастыру. Сүңгуірге түсу кезінде мүмкін болатын тәуекелдерді анықтау және оларды өтеу үшін қауіпсіздік шараларын белгілеу. Сүңгуірде кәсіптік ауру пайда болған жағдайда емдік рекомпрессия жүргізу жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру. Сүңгуірлік жабдықтар мен сүңгуірлік түсу кезінде қамтамасыз ету құралдарының қалыпты жұмысы бұзылған жағдайда шешім қабылдау. Техникалық құралдарды пайдалана отырып, құбыржолдар мен кәбілдердің су асты траншеяларына салынған құбыржолдарды, су айдындарын, орамдарды, құбыржол құрылыстарын тексеру кестесіне сәйкес құбырдың суасты және ауа өткелдерін зерттеп-қарауды және іздестіруді орындау. Каналдардың, шлюздердің, бөгеттер мен бөгеттердің тас беткейлеріне, айлақ қабырғаларының тірек бөліктеріне, пирстерге және кемелерді арқандап байлауға арналған басқа да құрылыстарға, жүзбелі белгілерге, жолдың ахуалына және навигациялық жабдықтардың құралдарына тексеру жүргізу. Топырақтың сипаттамасын анықтай отырып, тереңдік планшеттерін жасау; траншеяларға салынған құбырлардың иілуін өлшеу; туннельдердің, шұңқырлардың және төсектердің орналасу орындарын белгілеу. Трасса детекторларының көмегімен құбырлар мен кабельдерді
--	--	--	--	---	--

				астындағы құрылымдарды монтаждау және бөлшектеу бойынша жұмыстарды жүргізу кезіндегі технологиялық карталардың талаптары. Су астында монтаждау жұмыстарын жүргізу әдістері мен әдістері. Су астындағы механикаландырылған құралды қолдана отырып, су астында слесарлық және ағаш ұстасы жұмыстарын жүргізу тәсілдері. Сүңгуірлік такелаж жұмыстарын орындау кезінде қолданылатын механикаландырылған құралдың түрлері, мақсаты және пайдалану қағидалары. Су астындағы топырақты игеру бойынша сүңгуірлік жұмыстарды орындау кезіндегі қауіпсіздік шаралары. Топырақты игеру бойынша сүңгуірлік жұмыстарды өндіруде қолданылатын жабдықтың мақсаты, құрылысы және пайдалану ережесі. Дюкерлер мен су асты кабельдік өткелдерді төсеу үшін траншеяларды әзірлеу технологиясы. Су астындағы тас төсектерді орналастыру технологиясы. Дәнекерлеу мен кесуді пайдалана отырып, су астындағы объектілерді герметизациялау жөніндегі жұмыстарды жүргізу кезіндегі технологиялық карталардың талаптары. Су астындағы құрылымдарды монтаждау және бөлшектеу бойынша жұмыстарды жүргізу кезіндегі технологиялық карталардың талаптары. Дәнекерлеу және кесу арқылы сүңгуір жұмыстарын жүргізу кезінде қолданылатын жабдықтың мақсаты, құрылымы және пайдалану ережелері. Құбырларды салу және жөндеу кезінде қолданылатын дәнекерлеу технологиялары. Дәнекерлеу мен кесуді пайдалана отырып, су астындағы объектілерді герметизациялау жөніндегі	іздеуді, трасса детекторларының көмегімен немесе көлденеңінен алу әдісімен құбырлардың тереңдігін анықтауды жүргізу. Заттарды іздеу және табу бойынша сүңгуірлік жұмыстарды орындау кезінде қолданылатын жабдықты пайдалану. Зерттеу нәтижелерін рәсімдеу. Су астындағы механикаландырылған құралды қолдана отырып, су астындағы құрылымдарды монтаждау және бөлшектеу. Су астындағы заттарды тігу, ретке келтіру. Құбыржол құрылыстарының су асты бөлігін жөндеу жұмыстарын орындау. Қалыптардың барлық түрлерін су астына орнату және сындыру, тесіктерге арматура орнату, байламдар мен тартпаларды орнату. Құбырлар мен құрылыстардың су асты бөліктерінің зақымдануының контурлық және көлемдік үлгілерін алуды және дайындауды жүргізу. Су астында қарапайым монтаждау, слесарь, ағаш ұстасы және такелаж жұмыстарын орындау. Жүктерді суасты құбырларына орнатуды, муфталарды, жартылай муфталар мен қорғаныс торларын монтаждауды және бөлшектеуді жүргізу. Құбыржол құрылыстарының немесе су асты объектілерінің негіздерінің астына топырақ төгуге, су асты тас-қиыршық тас және құм төсектерін өрескел теңестіруге байланысты жұмыстарды орындау. Бетон қоспасын су астына қапшықтарда, қауырсындарда немесе жәшіктерде (кюбельдерде), дюкерлерде, суасты құбырлары мен кабельдерде төсеуді жүргізу.	
--	--	--	--	--	--	--

					жұмыстарды жүргізу кезіндегі технологиялық карталардың талаптары. Құбырларды салу және жөндеу кезінде дәнекерлеу мен кесуді пайдалана отырып, сүңгуірлік жұмыстарды жүргізу тәртібін регламенттейтін нормативтік құқықтық және жергілікті нормативтік актілердің талаптары. Дәнекерлеу және кесу арқылы су асты жұмыстарын орындау кезінде еңбекті қорғау талаптары. Су астындағы құрылымдарды монтаждау және бөлшектеу бойынша жұмыстарды жүргізу кезіндегі технологиялық карталардың талаптары. Дәнекерлеу және кесу арқылы сүңгуір жұмыстарын жүргізу кезінде қолданылатын жабдықтың мақсаты, құрылымы және пайдалану ережелері.		
2-4	8112-2-004 Мұнайды қыздыру пештерінің операторы 8187-1-011- Технологиялық қондырғылардың операторы	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Пештің техникалық сипаттамалары. Мұнай қыздырудың технологиялық режимдері. Пештің жай-күйін көзбен шолып бақылауды жүзеге асыру тәртібі. Сорғы және компрессорлық қондырғыларды пайдалану жөніндегі нұсқаулық. Зиянды заттардың шекті рұқсат етілген концентрациясы, жарылыс қаупі бар заттардың шекті рұқсат етілген концентрациясы және олардың адамға әсер ету сипаты. Қыздыру пештерінің ақаулары. Мұнай қыздырғыштарының пештерінде болуы мүмкін аварияларды жою қағидалары. Қысыммен жұмыс істейтін ыдыстарды пайдалану ережелері. Көбік генератор станциясының, өрт су сорғы станциясының, өртке қарсы сумен жабдықтау жүйесінің жабдыктарына қызмет көрсету қағидалары. Отқа және газға қауіпті жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жөніндегі нұсқаулық. Биіктікте қауіпсіз жұмыс жүргізу жөніндегі нұсқаулық. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі	Мұнай қыздыру пештерін тексеру. Мұнай қыздыру пештерінің техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу. Тексеру нәтижелері бойынша одан әрі іс-қимылдарды анықтау. Сыртқы тексеру кезінде сорғы және компрессорлық агрегаттардың, қыздырғыш пештердің, жылу алмастырғыштардың, металл конструкцияларының қорғаныш жерге тұйықталуының, суды алдын ала ағызу қондырғыларының және автоматика құралдарының ақауларын анықтау. Отын және мұнай беру желілеріндегі арматураның техникалық жағдайын, катушкаларды, құбыр торларын, аспалар мен тіректерді, құрылыс конструкцияларын, іргетастарды және т.б. бағалау. Өрт сөндіру жүйесін пайдалану дағдыларын меңгеру. Тексеру актілерін жасау. Мұнай қыздыру пештерінің қауіпсіз жұмысын қамтамасыз етуді бақылау. Сорғы және компрессорлық агрегаттардың,	Жауапкершілік Стресске төзімділік Жақсы есту қабілеті Көру жады Қойылған міндетке зейін қоя білу Атқарушылық Мәселелерді шеше білу (типтік мәселелер)

					және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Сорғы және компрессорлық агрегаттардың, қыздырғыш пештердің, жылу алмастырғыштардың, автоматика құралдарының, металл конструкцияларын жерге тұйықтаудың, суды алдын ала ағызу қондырғыларының мақсаты, жіктелуі, құрылысы, жұмыс принциптері. Нормативтік-технологиялық параметрлер, технологиялық қорғаныс қондырғыларының карталары, бұғаттау және дабыл беру, технологиялық жабдықтың технологиялық жұмыс режимдерінің карталары. Пештерді пайдалану жөніндегі нұсқаулық. Технологиялық карталар және мұнайды қыздыру процесінің технологиялық регламенті. Типтік жөндеу жұмыстарының тізбесі мен көлемі.	қыздырғыш пештердің, жылу алмастырғыштардың, бақылау-өлшеу аспаптарының, суды көзбен және құлақпен алдын ала ағызу қондырғыларының жұмыс істеу қабілетін анықтау. Құбырларды қысыммен сынау. Технологиялық процестің параметрлерін реттеу. Пеш-қыздырғыштарды іске қосу тәсілдерін меңгеру. Пеш-қыздырғыштар жұмысының технологиялық режиміне шығару тәсілдерін меңгеру. Пеш-қыздырғыштардың жұмысын тоқтату процесін басқару. Технологиялық жабдықты жөндеуден алу. Технологиялық жабдықтарды сынау дағдыларын меңгеру.	
2-4	7239-2 Технологиялық жабдықтарды жөндеу жөніндегі слесарь	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Жөнделетін жабдықтың жекелеген аппараттары мен тораптарының құрылысы, мақсаты және жұмыс істеу принципі. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмыс шарттары. Слесарлық жұмыстардың негізгі әдістері. Дәнекерлеу мен пісірудің жалпы ережелері. Құрылғылар мен құралдарды қолданудың мақсаты мен ережелері. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды жөндеуді ұйымдастыру. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін бағалау үшін қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптары. Жабдықтың техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу әдістері. Техникалық сипаттамалар, дизайн ерекшеліктері, типтік ақаулар мен ақаулар, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері және техникалық құрылғылар. Өнеркәсіптік және өрт	Жабдықтың техникалық жай-күйін жөндеу және қызмет көрсету, Технологиялық жабдықты бөлшектеу, жөндеу және монтаждау бойынша жұмыстарды орындау. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін айқындау кестелерін, жөндеу жұмыстарының кестелерін, жаңғырту және техникалық қайта жарақтандыру бағдарламаларын орындауды жүзеге асыру. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды уақтылы және сапалы жөндеуді жүзеге асыру. Технологиялық жабдықтың жұмыс параметрлерін дайындаушы зауыттың паспорттық деректерімен, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелерінің талаптарымен талдай білу. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйіне диагностика жүргізу (сыртқы	Жауапкершілік Типтік практикалық міндеттерді шешу Зейін Атқарушылық

					қауіпсіздігі, еңбекті қорғау жөніндегі заңнамалық, нормативтік құқықтық актілердің, нұсқаулықтардың, қағидалардың талаптары. Техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, типтік ақаулары мен ақаулары, мақсаты, жұмыс режимдері және жабдықтар мен техникалық құрылғыларды пайдалану ережелері. Жабдықтың техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу әдістері.	және ішкі тексеру, виброакустикалық диагностика). Технологиялық жабдықты сынау бойынша жұмыс жүргізу. Жоспарлы-алдын алу жөндеу кестелерін, жөндеу жұмыстарының желілік кестелерін, жаңғырту және техникалық қайта жарақтандыру бағдарламаларын орындауды жүзеге асыру. Технологиялық қондырғыда Жабдықтың техникалық жай-күйін бақылау кестесін жасау. Технологиялық жабдықты сыртқы және ішкі тексеруді жүргізу. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды монтаждауды жүргізу. Технологиялық жабдықтың жай-күйін бағалай білу.	
4-бөлім. Өндірістік салааралық процестерден кейін							
2-4	8124-9-017 Жерасты құбырларын коррозиядан қорғау жөніндегі монтер	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Автоматты катодты қорғау станцияларының және автоматты электр дренаждық қондырғылардың конструкциялары мен қағидаттық схемалары; жерасты коммуникацияларының үлкен қанықтылығы бар кезбе токтардың таралу аймақтарында және кезбе токтардың көздерінде электрмен өлшеу әдістемесі; түйіршіктердің коррозиялық белсенділігін анықтау әдістері; окшаулағыш жабындардың түрлері және оларға қойылатын техникалық талаптар; электрмен өлшейтін тіркеуші және жартылай өткізгіш аспаптар мен электр қондырғыларының құрылысы; жоғары омды вольтметрлермен, жер өлшегіштермен, топырақ омметрлерімен, амбебап коррозиялық-өлшеу аспаптарымен, қышқылды және сілтілі аккумуляторлармен жұмыс істеу қағидалары; жұмыс істеп тұрған құбырға	Жартылай өткізгіш және электрондық схемаларда автоматты катодты қорғау станцияларын және автоматты күшейтілген электр дренаждарын монтаждауды, баптауды, пайдалануды және жөндеуді орындау; бастапқы және қайталама тізбектер бойынша күрделі коммутация схемалары бар электр қорғау қондырғыларын және күрделі тосқауыл электр сүзгілерін монтаждау және баптау; катодты поляризация әдістерімен және электрондық аспаптардың көмегімен құбырлардың окшаулағыш жабынын тексеру; зақымдану орындарын және коррозиялық құбырды ашпай-ақ оны бұзу; қорғаныс потенциалының омдық және поляризациялық компоненттерін анықтау бойынша электрлік өлшеулер; қосымша қорғау құралдарының шығыс электрлік параметрлерін және оларды орнату орындарын анықтау.	Стресске төзімділік Командада жұмыс істей білу Атқарушылық Тәуелсіздік Зейін Жауапкершілік

					катодты қорытындыларды дәнекерлеу бойынша термитті-дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу қағидалары; электротехника негіздері.		
4-5	3118-9-001 Есепке алу жөніндегі техник (жанар-жағармай материалдары және басқалар)	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Жұмыс тақырыбы бойынша нормативтік құқықтық актілер мен анықтамалық материалдар. Жөндеу жұмыстарын жүргізудің негізгі әдістері. Өлшеу, бақылау және эксперимент жүргізу кезектілігі мен техникасы. Өзірленетін техникалық құжаттаманың қолданыстағы стандарттары мен техникалық шарттары, оны жасау тәртібі және ресімдеу ережелері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. Өлшеулер мен есептіліктің дәлдігіне қойылатын талаптарды қоса алғанда, мұнай өнімдерін есепке алу мен қабылдауды реттейтін нормативтік құқықтық актілер мен регламенттер. Автоматтандырылған жүйелер мен жабдықтарды пайдалануды қоса алғанда, оларды тасымалдау және қабылдау кезінде мұнай өнімдерін есепке алуды жүргізудің негізгі әдістері. Актілер мен есепті нысандарды ресімдеуді қоса алғанда, келіп түсетін мұнай өнімдерін есепке алу жөніндегі құжаттамамен жұмысты ұйымдастыру рәсімдері мен қағидаттары. Келіп түсетін мұнай өнімдерінің көлемін дұрыс есепке алуды және бақылауды қамтамасыз ету үшін техникалық есептеулер жүргізу қағидалары мен әдістері. Зертханалық зерттеу әдістерін қоса алғанда, келіп түсетін мұнай өнімдерінің сапасын есепке алу және бақылау тәртібі, сондай-ақ олардың одан әрі пайдалануға әсері. Келіп түсетін мұнай өнімдерінің көлемі мен	Ақпаратты өңдеу, қажетті техникалық есептеулерді жүргізу, қарапайым жобалар мен қарапайым схемаларды әзірлеу, олардың техникалық тапсырмаларға, қолданыстағы стандарттар мен нормативтік құжаттарға сәйкестігін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды жүзеге асыру. Зертханалық жағдайларда және объектілерде жабдықтар мен жүйелерді баптауды, баптауды, реттеуді және тәжірибелік тексеруді жүзеге асыру, оның жарамды жай-күйін бақылайды. Эксперименттер мен сынақтарды жүргізу, аспаптарды қосу, қажетті сипаттамалар мен параметрлерді тіркеу және алынған нәтижелерді өңдеу. Бағдарламаларды, нұсқаулықтарды және басқа да техникалық құжаттамаларды әзірлеу, макеттер жасау, сондай-ақ жүргізіліп жатқан зерттеулер мен әзірлемелер бойынша сынақтар мен эксперименттік жұмыстар жүргізу. Бастапқы материалдарды, статистикалық есептілік деректерін, ғылыми-техникалық ақпаратты жинауды, өңдеуді және жинақтауды жүзеге асыру. Мұнай өнімдерін қабылдаудан бастап сақтауға және жөнелтуге дейін олардың қозғалысының барлық кезеңдері бойынша есепке алуды жүргізе отырып, олардың қозғалысын бақылауды жүзеге асыру. Сәйкессіздіктерді анықтай отырып, мұнай өнімдерін қабылдау туралы деректерді нақты көрсеткіштермен және құжаттармен	Стресске төзімділік Атқарушылық Тәуелсіздік Зейін Жауапкершілік

					сапасын есепке алу және бақылау үшін бақылау-өлшеу аспаптарымен жұмыс істеу қағидаттары.	салыстырып тексеру. Мұнай базасына келіп түскен мұнай өнімдерінің саны мен сапасын, оның ішінде тығыздық, температура және басқа да сипаттамалар туралы деректерді есепке алуды жүргізу. Шығынның немесе жоғалудың алдын ала отырып, нормативтер мен стандарттарға сәйкес мұнай өнімдерін сақтау талаптарының сақталуын тексеру. Мұнай өнімдерін қабылдау және сақтау бойынша бастапқы есепке алу құжаттамасын толтыру, есептілік жасау. Рұқсат етілмеген шығындар мен бұзушылықтарды анықтай отырып, сақтау және жөнелту процесінде мұнай өнімдерінің шығындарын талдау және бақылау. Деректердің нақты жай-күйіне сәйкестігін қамтамасыз ете отырып, мұнай өнімдерін қабылдау және есепке алу жөніндегі құжат айналымына аудит жүргізу. Заманауи ақпараттық технологияларды (мысалы, автоматты есепке алу және мониторинг жүйелері) пайдалана отырып, мұнай өнімдерінің қозғалысын есепке алу мен бақылауды оңтайландыру әдістерін енгізу. Қоймалар мен резервуарларда мұнай өнімдеріне түгендеу жүргізу, сәйкессіздіктерді анықтау және оларды жою. Мұнай өнімдерінің қалдықтары мен оларды сатып алу қажеттілігі туралы деректерді талдау, қорларды жоспарлауды жақсарту үшін болжамдар мен ұсыныстар жасау.	
4-5	3118-9 Желілік-пайдалану қызметінің технигі	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Төтенше жағдайлар кезінде жауапты тұлғаларды хабардар ету тәртібі. Магистральдық газ құбырларының желілік бөлігінің объектілеріндегі аварияларды жою жоспары. Авариялық жағдайлар, өрттер, жазатайым оқиғалар	Аварияларды жою жоспарына сәйкес желілік-пайдалану қызметінің бастығы мен ЛӨУ басшыларын хабардар етсін. Авариялық жағдайлардың, өрттер мен жазатайым оқиғалардың туындауы туралы шұғыл хабарлау тәртібін	Тәуелсіздік, жауапкершілік, ұйымшылдық, тәртіптілік, зейінділік, талапшылдық,

				туындаған кездегі іс-қимыл регламенті. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі талаптары. Авариялық-құтқару қызметтерімен және мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл негіздері. Төтенше жағдайлардың себептерін талдау және жою әдістері. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі. Атқарушылық құжаттаманы жүргізуге қойылатын нормативтік талаптар. Техникалық паспорттарды, нұсқаулықтарды, куәландыру актілерін және басқа құжаттарды ресімдеу қағидалары. Жабдықтың техникалық жағдайын диагностикалау мен бақылаудың негізгі әдістері. Операциялық деректерді есепке алуға және талдауға арналған бағдарламалық құралдар. Техникалық құжаттаманы мұрағаттау және сақтау тәртібі. Жабдыққа техникалық қызмет көрсету және жөндеу регламенттері. Авариялық жағдайлар кезінде хабарлау және жауапты қызметтермен өзара іс-қимыл жасау тәртібі. Аварияларды жою жоспары (АЖЖ) және штаттан тыс жағдайларға ден қою регламенттері. Желілік инфрақұрылым объектілерінде авариялық-құтқару жұмыстарын ұйымдастыру негіздері. Еңбекті қорғау мен өнеркәсіптік қауіпсіздікті қоса алғанда, авариялардың салдарын жою кезіндегі қауіпсіздік талаптары. Төтенше жағдайлардың салдарын бағалау және азайту әдістері. Оқиғаларды құжаттау және олардың болашақта алдын алу себептерін талдау. Еңбекті қорғау, өнеркәсіптік, өрт және экологиялық	қолдану. Регламенттелген рәсімдерге сәйкес аварияларды оқшаулау жөніндегі іс-қимылдарды үйлестіру. Апаттардың салдарын жою кезінде авариялық-құтқару және шұғыл қызметтермен өзара іс-қимыл жасау. Жедел шешім қабылдау үшін төтенше жағдайлардың мән-жайларын талдау. Аварияларды жою кезінде қауіпсіздік шараларының сақталуын бақылау. Жабдықтың техникалық жай-күйі бойынша деректерді жинауды, өңдеуді және талдауды жүзеге асыру. Атқарушылық құжаттаманы нормативтік талаптарға сәйкес жүргізу (технологиялық схемалар, техникалық паспорттар, есепке алу журналдары және т.б.). Жабдықтың жай-күйі, оны пайдалану, техникалық қызмет көрсету және жөндеу туралы есептерді ресімдеу. Құжаттаманың белгіленген стандарттар мен регламенттерге сәйкестігін тексеру. Құжаттаманы жүргізу және сақтау үшін бағдарламалық құралдарды пайдалану. Ықтимал ауытқуларды анықтау және түзету шараларын әзірлеу үшін техникалық ақпаратты талдау. Жауапты тұлғаларды хабардар ету және авариялық жағдайларды жоюға қатысу. Қызметкерлердің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтауын бақылауды жүзеге асыру. Жеке қорғаныс құралдары мен авариялық құралдардың жарамдылығы мен уақтылы куәландырылуын тексеру. Жұмыс орындарының, жабдықтар мен құрылыстардың жай-күйін қауіпсіздік талаптарына сәйкестігін бағалау. Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша нұсқаулықтар,	бастамашылдық , стресске төзімділік, командада жұмыс істей білу, тәлімгерлік.
--	--	--	--	--	---	--

					қауіпсіздік жөніндегі заңнамалық және нормативтік актілер. Қауіпсіздік саласында өндірістік бақылау және ішкі аудит жүргізу тәртібі. Тәуекелдерді бағалау және өндірістік жарақаттанудың алдын алу әдістері. Қауіпсіздік тұрғысынан жабдықтар мен инженерлік жүйелерді пайдалануға қойылатын талаптар. Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жөніндегі нұсқаулықтар және бұзушылықтарды анықтау кезіндегі іс-қимыл алгоритмдері. Өндірістегі жазатайым оқиғаларды тексеру және есепке алу тәртібі.	оқыту және білім тексерулерін өткізуді ұйымдастыру. Жазатайым оқиғалар мен қауіпсіздік талаптарын бұзушылықтарды тергеуге қатысу. Анықталған бұзушылықтарды жою бойынша түзету іс-шараларын әзірлеу және енгізу.	
4-5	3118-3-002 Мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі техник	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Пайдалану құжаттамасын жүргізу қағидалары. Есеп құжаттамасын жүргізу ережелері. Іс жүргізу негіздері. Кәсіби қызмет бойынша нормативтік құқықтық актілер мен анықтамалық материалдар. Арнайы және анықтамалық әдебиеттерде қолданылатын терминология. Экономика негіздері, еңбекті ұйымдастыру және басқару. Әзірленетін техникалық құжаттамаға салалық қолданыстағы стандарттар мен техникалық шарттар, оны жасау тәртібі және ресімдеу қағидалары. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілері, мұнай мен газды өндіруге, қайта өңдеуге және тасымалдауға, ұңғымаларды бұрғылауға және жөндеуге қатысты әдістемелік материалдар, нұсқаулықтар. Халықаралық және қазақстандық нормаларды қоса алғанда, құбыр жүйелері бойынша нормативтік және әдістемелік материалдар. Еңбек заңнамасының	Жабдықтың жұмысы туралы деректерді өзектендіруді жүргізу. Мұнай құбырларының техникалық жай-күйін және мұнай құбырларының технологиялық жабдықтарын және оларға ілеспе құжаттаманы тексеру нәтижелерін есепке алуды, ресімдеуді және сақтауды қамтамасыз ету. Материалдық-техникалық ресурстарға, жеке және ұжымдық қорғау құралдарына өтінім жасау. Материалдық-техникалық ресурстарға қажеттілікті есептеу. Участке персоналын нормативтік-техникалық құжаттамамен (НТҚ), директивалық материалдармен, қызмет бағыты бойынша бұйрықтармен және өкімдермен қамтамасыз ету. Жұмыста анықтамалық және арнайы әдебиеттерді қолдану. Жұмыс уақытының тепе-теңдігін есептеу. Дербес компьютерді және оның перифериялық құрылғыларын, ұйымдастыру техникасын пайдалану. Қызмет бағыты бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдалану. Жүргізілетін	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу Техникалық сауаттылық Ұқыптылық Атқарушылық Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті

				негіздері. Есепке алу және есептілік нысандары және пайдалану саласында есепке алуды жүргізу және есептілікті жасау тәртібі. Материалдық-техникалық ресурстарды, жеке және ұжымдық қорғау құралдарын тұтыну нормалары. Есептілікті қалыптастырудың құрылымы мен әдістері. Технологиялық жабдықтардың, мұнай құбырларының жұмысы мен жөндеу принциптері. Есептілікті жасау тәртібі. Участкеге бекітілген жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. Участкеге бекітілген жабдықтың мақсаты, құрылымы және жұмыс принципі. Негізгі бақылау-өлшеу аспаптарының, оның ішінде жауапкершілік аймағына кіретін қауіпсіздік аспаптарының жұмыс істеу принципі. Участкеге бекітілген жабдықтар мен құбыржолдар ақауларының түрлері және оларды жою тәсілдері. От, газ қауіпті және басқа да жоғары қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік-техникалық құжаттама (НТҚ). Мұнай құбырларын техникалық пайдалану ережелері.	жұмыстардың сипаттамаларын, қажетті ерекшеліктерді, диаграммаларды, кестелерді, графиктерді және басқа да техникалық құжаттамаларды жасау. Мұнай құбырларының техникалық жай-күйін және мұнай құбырларының технологиялық жабдықтарын және оларға ілесіп құжаттаманы тексеру нәтижелерін есепке алуды, ресімдеуді және сақтауды қамтамасыз ету. Жаңа техника мен прогрессивті технологияны, рационализаторлық ұсыныстар мен өнертабыстарды енгізудің экономикалық тиімділігін негіздеуге қатысу. Пайдалану бойынша есептілікті қалыптастыру. Материалдық-техникалық ресурстарды пайдалану бойынша есептер жасау. Участкеге бекітілген МАС жабдықтарын пайдалану саласындағы есептілікті талдау. Бастапқы материалдарды, статистикалық есептілік деректерін, ғылыми-техникалық ақпаратты жинау, өңдеу және жинақтау бойынша жұмысты орындау. Перспективалық әзірлемелерді, пайдалануды ұйымдастыру, іске қосу-реттеу жұмыстарын жүргізу жөніндегі нұсқаулықтарды әзірлеуге қатысу. Жоспарлы және есепті құжаттаманы ресімдеу бойынша жұмысты орындау, орындалатын жұмысты қарау және талқылау кезінде қабылданған шешімдерге сәйкес техникалық құжаттамаға қажетті өзгерістер мен түзетулер енгізу. Құжаттаманы дайындау және мұнай құбырларын техникалық тексеруге, мұнай құбырларының желілік бөлігіндегі ақауларды жоюға арналған жобаларды сараптауға қажетті іс-шараларды
--	--	--	--	---	---

						жүргізу.	
2-4	8131-9-149 Химиялық талдау зертханашыс ы	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	5 санат үшін: жалпы және аналитикалық химия негіздері. Қолданылатын Реактивтердің мақсаты мен қасиеттері. Зертханалық қондырғыларды құрастыру ережелері. Титрленген ерітінділерді дайындау әдістері. Бақылау-өлшеу аспаптарын және әртүрлі үлгідегі таразыларды пайдалану ережесі. Техникалық шарттар сынақтарды/өлшемдерді орындау әдістеріне арналған мемлекеттік/мемлекетаралық стандарттар; орындалған жұмыстарға техникалық құжаттаманы жүргізу қағидалары. Аккредиттелген сынақ зертханаларына қойылатын талаптар. Сынақтар/өлшеулер жүргізу әдістемесі, жалпы және аналитикалық химия негіздері. Зертханалық жабдыққа, аппаратураға және бақылау-өлшеу аспаптарына қызмет көрсету қағидалары. Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау туралы нормативтік актілердің талаптары, жұмыстарды қауіпсіз орындау нормаларын, әдістері мен тәсілдерін сақтайды. Титрлерді орнату және тексеру әдістері, оларға қолданылатын реактивтер мен реагенттердің қасиеттері. Қызмет көрсетілетін учаске бойынша сынақтарды/өлшемдерді орындау әдістеріне және тауарлық өнімдерге арналған мемлекеттік/мемлекетаралық стандарттар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары. Химиялық талдаудың стандартты әдістері (титриметрия, гравиметрия, спектрофотометрия,	5-разряд үшін: мұнай өнімдерін және басқа сұйық заттарды айдауды жүргізу. Ерітінділерді дайындау және талдау үшін сынамалар дайындау. Аналитикалық таразыларды қолдана отырып, талданатын материалдардағы ылғалдың пайызын анықтау. Талданатын материалдардағы заттың пайызын әртүрлі әдістермен анықтау. Мұнай мен мұнай өнімдеріндегі күкірт пен хлорид тұздарының құрамын анықтау. Зертханалық жабдықты орнату. Зертханалық қондырғының жұмысын бақылау және оның көрсеткіштерін жазу. Сынақтардың стандартты әдістеріне сәйкес ерітінділердің, реактивтердің, мұнай мен мұнай өнімдерінің, дайын өнімнің, қосалқы материалдардың, қалдықтардың құрамын сынау және өлшеу жүргізу. Ерітінділердің титрлерін орнату және тексеру. Сынақтар мен өлшеулердің нәтижелерін ресімдеу және есептеу. Зертханалық қондырғыларды қолданыстағы схемалар бойынша жинау. Аса күрделі сынақтар/өлшеулер жүргізу. Атомдық сіңіру әдісімен сынақтар/өлшеулер жүргізу. Күрделі төрелік сынақтар/өлшеулер жүргізу. Стандартты емес талдау/сынақ/өлшеу нәтижелерін метрологиялық бағалау. Тестілеуге ұсынылған әдістерді тексеру. Құрғақ технологиялық және сұйытылған газға аса күрделі зертханалық сынақтар жүргізу. Мұнай, газ және мұнай-химия өнімдері үшін стандартты химиялық талдау әдістерін қолдану. Сүзу, жарықтандыру және басқа алдын-ала	Жауапкершілік Стресске төзімділік Командада жұмыс істей білу Атқарушылық Тәуелсіздік Зейін

				хроматография). Аналитикалық аспаптардың жұмыс принциптері (спектрофотометрлер, хроматографтар, титраторлар, аналитикалық таразылар). MEMCT, ISO, ASTM, API және мұнай, газ және мұнай-химия өнімдерінің құрамы мен сипаттамаларын реттейтін басқа стандарттар. Мұнай және мұнай-химия өнімдерінің сапасына әсер ететін параметрлер (тығыздық, тұтқырлық, күкірт мөлшері және басқалар). Сынамаларды дұрыс іріктеу және оларды талдау үшін дайындау әдістері (сүзу, жарықтандыру). Сынамаларды сақтау және тасымалдау ережелері. Деректердің дәлдігі мен дұрыстығын қамтамасыз ету әдістері (аспаптарды калибрлеу, нәтижелерді валидациялау). Хаттамалар мен есептерді ресімдеу принциптері. Талдау нәтижелерін түсіндіру, ауытқуларды анықтау және себептерді талдау. Химиялық заттармен және реактивтермен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік стандарттары. Экологиялық стандарттар және қалдықтарды жою әдістері. 6-разряд үшін қолданылатын реагенттердің орташа күрделілігі мен қасиеттерін сынау/өлшеу әдістемесі. Қолданылатын аспаптар мен аппараттардың жұмыс істеу принципі, оларды пайдалану тәртібі. Жүргізілген талдаулар нәтижелерін математикалық өңдеу тәртібі; талдау жүргізу әдістемесін әзірлеу негіздері және таңдау принципі. Қолданылатын аспаптар мен аппаратураларды калибрлеуді жүргізу әдістері. Ақпаратты автоматтандырылған өңдеу әдістері. Орындалатын жұмыс көлеміндегі жалпы химия, физика	операцияларды қолдана отырып, күрделі талдауларға сынақ дайындау. Тығыздық, тұтқырлық, күкірт, хош иісті көмірсутектер, шайырлы заттар және басқа сипаттамалар сияқты параметрлерге талдау жасау. Титриметрия, спектрофотометрия, хроматография сияқты стандартты химиялық талдау әдістерін қолдана отырып сынақтар жүргізу. Талдау нәтижелерін түсіндіріңіз, нормативтік мәндерден ауытқуларды анықтаңыз және ауытқулардың себептерін талдау. Құжаттамаға қойылатын талаптарды сақтай отырып, талдау нәтижелері туралы есептер шығару. 6-разряд үшін химиялық талдаудың күрделі әдістерін, соның ішінде газ және сұйық хроматографияны, спектрометрияны, электродтық әдістерді қолдану. Зертханалық жабдықты, соның ішінде газ және сұйық хроматографтарды, спектрофотометрлерді және басқа аналитикалық құралдарды калибрлеу және реттеу. Зертханааралық сынақтар жүргізу және алынған нәтижелерді басқа зертханалардың нәтижелерімен салыстыруды қамтамасыз ету. Мұнай-химия өнімдеріндегі улы және зиянды заттардың құрамына талдауды қоса алғанда, төрелік және кешенді химиялық талдаулар жүргізу. Алынған нәтижелер негізінде мұнай-химия өнімдерінің сапасын жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлеу. Сапа және қауіпсіздік стандарттарының талаптарын, сондай-ақ экологиялық және өндірістік нормалардың талаптарын ескере отырып, есептерді ресімдеу және ұсыну.	
--	--	--	--	--	--	--

					негіздері. Топырақ сынамаларын алу ережелері мен тәсілдері. Сарқынды және жер асты суларының сынамаларын алу ережелері мен тәсілдері. Зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету ережелері. Шекті рұқсат етілген концентрациялардың түрлері (ШРК).Күрделі аналитикалық әдістер (газ және сұйық хроматография, спектрометрия, рентген-флуоресцентті талдау, электрод әдістері). Мұнай мен газды өңдеу процестері (крекинг, дистилляция, гидротазарту және басқа операциялар). Өнімнің құрамы мен сапасына әсер ететін мұнай мен газды өңдеудің технологиялық схемаларын түсіну. Күрделі деректерді талдау әдістері (көп компонентті талдау, деректерді статистикалық өңдеу). Зертханалық жабдықты калибрлеу, баптау және қызмет көрсету (хроматографтар, спектрофотометрлер және басқа да аспаптар). Зертханалық жағдайда сапаны басқару принциптері. Сапаны бақылау және ішкі аудит рәсімдерін құру және енгізу. Нақты қажеттіліктер үшін химиялық талдаудың жаңа әдістерін әзірлеу және енгізу. Мұнай-химия өнімдерінің жаңа түрлерін талдау үшін қолданыстағы әдістерді бейімдеу. Зертханалық зерттеулердегі экологиялық қауіпсіздік. Химиялық заттармен және қалдықтармен жұмыс істеу кезінде еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау қағидалары.		
2-4	8112-2-002 Мұнай айдау станциясының операторы	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Мұнай айдау станциясының жабдықтары мен құрылыстарын айналып өту маршруттары. Пайдалану жөніндегі технологиялық регламент, мұнай айдау	Мұнай айдау станциясы жабдығының жұмыс параметрлерінің нақты мәндерінің бекітілген нормативтік-технологиялық параметрлерге,	Жауапкершілік Стресске төзімділік Жақсы есту

	5-7 разряд 8112-2-001- Газ тарату станциясыны ң операторы			станциясының негізгі және қосалқы жабдықтары қондырғыларының технологиялық карталары. Мұнай айдау станциясының негізгі және қосалқы жабдықтарының жұмысындағы ақаулардың түрлері. МАС жабдықтары мен құбырларының сипаттамасы мен мақсаты. Мұнай айдау станциясының негізгі және қосалқы жабдықтарының технологиялық режимдері параметрлерінің жобалық және рұқсат етілген мәндері. Жедел құжаттаманың құрамы мен тәртібі. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары, қауіпті және зиянды өндірістік және табиғи факторлардың әсерінен ұжымдық және жеке қорғану құралдары және басқалар. Қызмет көрсету аймағындағы МАС объектілерінің құрылысы және жұмыс принципі. Қауіпті өндірістік объектіде авариялық жағдайлар туындаған кездегі іс-қимылдар реттілігі. Аудандық диспетчерлік пункттің басқарушы диспетчерімен негізгі және авариялық байланысты ұйымдастыру схемалары. Арнайы қызметтермен, персоналмен өзара іс-қимыл тәртібі. Объектіде алғашқы өрт сөндіру құралдарын және өрт туралы хабарлау құралдарын орналастыру орындары. Жеке және ұжымдық қорғау құралдарын қолдану тәртібі. Қауіпті өндірістік объектідегі авариялардың салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары. Жабдықтарды, автоматика мен телемеханиканы Жөндеуге ақаулы ведомостарды жасау тәртібі. Электр қозғалтқыштары мен	технологиялық қорғаныс, бұғаттау және дабыл қондырғыларының картасына, магистральдық құбыр жұмысының технологиялық режимдерінің картасына сәйкестігін бағалау. Мұнай айдау станциясының негізгі және қосалқы жабдықтары мен құрылыстарының жұмысындағы ақауларды айналып өту кестесі мен схемасына сәйкес және оператордың автоматтандырылған жұмыс орны бойынша көзбен шолып анықтау. Оператордың автоматтандырылған жұмыс орны бойынша мұнай айдау станциясының жабдықтары мен аспаптарының техникалық жай-күйін анықтау. Қолданылуы жұмыс өндірісімен байланысты материалдарды, құралдарды, аспаптарды және басқа құрылғыларды пайдалану. Жедел құжаттаманы толтыру. Авариялар, істен шығулар мен оқыс оқиғалар туындаған кезде мұнай айдау станциясын тоқтатуды жүргізу. Авариялар мен инциденттер аймағында персоналдың қауіпсіз жүру және эвакуациялау бағытын анықтау. Жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарын қолдану. Аварияларды оқшаулау және жою жөніндегі жұмыстарды жүргізу нұсқаулықтарының (мұнайдың авариялық төгілуін жою жоспары және қауіпті өндірістік объектідегі авариялардың салдарын оқшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары) талаптарын орындау. Негізгі және қосалқы жабдықтардың; қашықтан басқару пультінің автоматика жүйелерінің жұмысындағы ақауларды анықтау және оларды жөндеуге шығару.	қабілеті Көру жады Қойылған міндетке зейін қоя білу Атқарушылық Типтік мәселелерді шеше білу
--	---	--	--	--	--	---

				тарату құрылғыларына қызмет көрсету кезінде электр қауіпсіздігі бойынша 4 және 5 топтарға рұқсат болуы тиіс. Мұнай айдау станциясының жабдықтары мен аспаптарын жөндеу және баптау жұмыстарына дайындау тәртібі. Жабдықты жөндеуге шығару, жөндеуден енгізу бойынша технологиялық операцияларды орындау тәртібі. Мұнай айдау станциясының жабдықтары жұмысының нормативтік-технологиялық параметрлері. Наряд-рұқсаттар және өкімдер бойынша орындалатын жұмыстарға рұқсат беру тәртібі. Мұнай айдау станциясын техникалық пайдалану ережелері. Магистральдық мұнай құбырының технологиялық учаскесін басқару тәртібі. Жабдықтың жұмыс параметрлерінің нақты мәндері нормативтерден ауытқыған кездегі іс-қимыл тәртібі. Бекітілген нормативтік-технологиялық параметрлер, технологиялық қорғау, бұғаттау және сигнал беру қондырғыларының карталары, магистральдық мұнай құбыры жұмысының технологиялық режимдерінің карталары. Жауапкершілік аймағына кіретін негізгі және қосалқы жабдықтарды техникалық пайдалану ережелері. Аспаптардың көрсеткіштерін тіркеу тәртібі. Мұнай мен мұнай өнімдерінің қасиеттері. Магистральдық мұнай құбырының жұмыс режимдері. Мұнай айдау станциясының жабдықтары мен жүйелерінің негізгі технологиялық сипаттамалары. Жедел құжаттаманың тізбесі, техникалық терминология, жедел құжаттаманы жүргізу және толтыру тәртібі. Айдаудың технологиялық процесі; айдау станцияларының мұнай өнімінің	Орындалған жөндеу жұмыстарын қабылдау және жабдықтар мен аспаптардың іске қосуға дайындығын тексеру. Мұнай айдау станциясында жөндеу және баптау жұмыстарын орындау фактілерін белгілеу. Жабдықтар мен аспаптардың іске қосуға дайындығын тексеру. Мұнай айдау станциясы жабдығының жұмыс параметрлерінің жөндеуден және реттеуден кейін бекітілген нормативтік-технологиялық параметрлерге сәйкестігін бағалау. Наряд-рұқсаттар, өкімдер бойынша орындалатын жұмыстардың есебін жүргізу. Жабдықты жөндеуге шығару, жөндеуден шығару бойынша белгіленген құжаттаманы ресімдеу. Аспаптардың, ММӨҚ көрсеткіштерін түсіру және тіркеу. Электр қозғалтқыштарының жүктемесін, сорғылардағы және құбырдағы жұмыс қысымын, сорғы агрегаттарының дірілін, бақылау-өлшеу аспаптары бойынша сорғылар мен электр қозғалтқыштарының мойынтіректерінің температурасын бақылауды жүргізу. Автоматиканың микропроцессорлық жүйесін, диспетчерлік бақылау және басқару жүйесін пайдалана отырып, мұнай айдау станциясының жабдықтары, аспаптары мен жүйелерінің жұмыс параметрлерін бақылау. Магистральдық құбырлардағы автоматтандырылған мұнай айдау станцияларында жұмыс істеу кезінде сағатына 3000 метр текше метрге дейін мұнайды, мұнай өнімдерін айдау бойынша технологиялық процесі қашықтан басқару пультінен басқару. 7 разряд. Бақылау-өлшеу аспаптары	
--	--	--	--	---	---	--

					технологиялық схемасы және электрмен жабдықтау схемасы. Автоматика жүйелерінің, реттеуші құрылғылардың және құлыптаудың схемалық схемалары. Негізгі және қосалқы жабдықтарды техникалық пайдалану тәртібі. Дабыл шарттары жүйесі. Айдау станциясының жұмысын есепке алу тәртібі. Айдаудың технологиялық процесі; мұнай айдау станцияларының технологиялық схемасы және электрмен жабдықтау схемасы. Автоматика жүйелерінің, реттеуші құрылғылардың және құлыптаудың схемалық схемалары. Негізгі және қосалқы жабдықты техникалық пайдалану тәртібі, сигнал беру шарттарының жүйесі; еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өртке қарсы қауіпсіздік тәртібі; айдау станциясының жұмысын есепке алу тәртібі; жабдықты, автоматика мен телемеханиканы жөндеуге ақаулы ведомостарды жасау тәртібі.	бойынша электр қозғалтқыштарының жүктемесін, сорғылардағы және құбырдағы жұмыс қысымын, сорғы агрегаттарының дірілін, сорғылар мен электр қозғалтқыштардың мойынтіректерінің температурасын бақылау. Сорғыларға, салқындату және желдету жүйелеріне, бекіту арматурасына қызмет көрсету. Сорғыларды іске қосуға, жүргізуге және тоқтатуға дайындау. Автоматтандырылған қазандықтарға, су сорғы және кәріз станцияларына, теле жарақтандырылған қосалқы станцияларға, периметрлік сигнализацияға қызмет көрсету. Техникалық құжаттаманы жүргізу. Қажетті мәліметтерді диспетчерге беру. Мұнай есебін жүргізу. Айдалатын және сақталатын сұйықтықтың есебін жүргізу. Резервуарлардан мұнай сынамаларын алу. Резервуарлар мен ыдыстарда қолмен өлшеу жүргізу.	
4-5	3118-4-011 Мұнай мен газды дайындау және тасымалдау жөніндегі техник 3118-4-012 - Мұнай-газ құбырларын пайдалану жөніндегі техник	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Көмірсутектерді есепке алу әдістері. Мұнай мен газды дайындау мен тасымалдауды ұйымдастыру және технологиясы. Мұнай мен газды дайындау жөніндегі қондырғыларды техникалық пайдаланудың технологиялық режимдері мен қағидалары. Дайын өнімге қойылатын техникалық талаптар. Технологиялық жабдықты пайдалану ережелері. Арнайы және анықтамалық әдебиеттерде, жұмыс бағдарламалары мен нұсқаулықтарда қолданылатын терминология. Мұнай сынамаларын алу технологиясы. Іс жүргізу негіздері. Пайдаланушы деңгейінде дербес компьютерде жұмыс істеу ережелері, пайдаланылатын бағдарламалық	Өнімді қабылдау және тапсыру бойынша ілеспе құжаттарды жүргізу. Пайдалану құжаттамасымен жұмыс істеу. Жұмыста анықтамалық және арнайы әдебиеттерді қолдану. Нормативтік-техникалық құжаттаманы пайдалану. Дайын өнімді айдау, қабылдау және тапсыру жөніндегі операцияларға құжаттаманы тексеру. Техникалық талаптар мен шарттарды ескере отырып, мұнай мен су фазаларының бөлінуін, тауарлық технологиялық резервуарлардан, әкелінетін автоцистерналардан сынама алудың уақтылығын тексеру. Өлшеу, сынама алу құралдарын қолдану. Мамандандырылған бағдарламалық жасақтамамен жұмыс жасау. Бақылау-	Ұқыптылық Техникалық сауаттылық Атқарушылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы Атқарушылық және дәлдік Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби

				қамтамасыз ету. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Қазақстан Республикасының заңнамалық және өзге де нормативтік құқықтық актілері, әдістемелік материалдар, мұнай мен газ өндіруге, бұрғылауға қатысты нұсқаулықтар. Мұнай мен газды жинау, дайындау және тасымалдау әдістері. Мұнай мен газдың физика-химиялық қасиеттері. Коллектордағы және технологиялық қондырғылардағы сұйықтықтар мен газдың қасиеттері мен мінез-құлқы, сондай-ақ мұнай мен газдың негізгі компоненттерінің қасиеттері. Бақылау-өлшеу аспаптары, автоматика және жабдықты қорғау жүйелерінің жұмыс принциптері. Экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздері. Технологиялық жабдықты, бақылау-өлшеу аппаратурасын, аспапты техникалық пайдалану және оған қызмет көрсету қағидалары. Өнімді тасымалдау кезіндегі техникалық ақаулардың, авариялар мен асқынулардың себептері мен жағдайлары, олардың алдын алу және жою тәсілдері. Энергия тұтынудың үнемді режимдерін іске асыруға қатысты нормативтік және әдістемелік материалдар. Мұнай тасымалдау объектілерінде есепке алу мен есептілікті жүргізуге жататын нормативтік және әдістемелік материалдар.	өлшеу аспаптарымен жұмыс істеу. Резервуарлық парктердің мұнай талдауларын, мұнай эмульсияларын іріктеуді қамтамасыз ету. Техникалық талаптар мен шарттарды ескере отырып, мұнай мен су фазаларының бөлінуін, технологиялық резервуарлардан, әкелінетін автоцистерналардан сынама алудың уақтылығын тексеру. Мұнай мен газды дайындау және тасымалдау бойынша перспективалық, ағымдағы және жедел тапсырмаларды, мұнай мен газды дайындау мен тасымалдаудың технологиялық объектілері жұмысының тиімділігін арттыру жолдарын әзірлеуге қатысу. Ұйымды күзгі-қысқы кезеңге дайындау жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге қатысу. Мұнай мен газды дайындау және тасымалдау технологиясының бұзылуын анықтау. Апаттар мен жабдықтардың істен шығу себептерін тергеу. Қажетті материалдарды, статистикалық есептілік деректерін жинауды, өндеуді және жинақтауды жүзеге асыру. Жабдықты күрделі жөндеуге беру үшін қажетті материалдар мен жабдықтардың паспорттарын жинау. Цехтың технологиялық жабдықтарын қауіпсіз және техникалық дұрыс пайдалануды қамтамасыз етуге және мұнай мен газды дайындау және тасымалдау технологиясының сақталуын бақылауға қатысу. Материалдарды дайындау және шығындарды азайту және тапсырылатын мұнайдың сапасын арттыру бойынша көмекші есептеулер жүргізу. Мұнай мен газды дайындауға және айдауға химиялық реагенттер, материалдар, отын, электр энергиясы шығысының	біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
--	--	--	--	--	--	---

						есептілігін жүргізу.	
2-4	8124-9-017 Жерасты құбырларын коррозиядан қорғау жөніндегі монтер	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Автоматты катодты қорғау станцияларының және автоматты электр дренаждық қондырғылардың конструкциялары мен қағидаттық схемалары; жерасты коммуникацияларының үлкен қанықтылығы бар кезбе токтардың таралу аймақтарында және кезбе токтардың көздерінде электрмен өлшеу әдістемесі; түйіршіктердің коррозиялық белсенділігін анықтау әдістері; окшаулағыш жабындардың түрлері және оларға қойылатын техникалық талаптар; электрмен өлшейтін тіркеуші және жартылай өткізгіш аспаптар мен электр қондырғыларының құрылысы; жоғары омды вольтметрлермен, жер өлшегіштермен, топырақ омметрлерімен, әмбебап коррозиялық-өлшеу аспаптарымен, қышқылды және сілтілі аккумуляторлармен жұмыс істеу қағидалары; жұмыс істеп тұрған құбырға катодты қорытындыларды дәнекерлеу бойынша термитті-дәнекерлеу жұмыстарын жүргізу қағидалары; электротехника негіздері.	Жерасты құбырларының электр қорғанысының құрылымдық элементтерін ұсақ монтаждауды, пайдалануды және жөндеуді жүргізу; құбыр трассасында электр өлшемдерін жүргізу; топырақтың меншікті кедергісін анықтау, топырақ сынамаларын алу.топырақтың коррозиялық белсенділігінің дәрежесін анықтау; құбырлардағы және кезбе токтардың көздеріндегі электр өлшемдерінің деректерін өңдеу, "рельс - жер", "құбыр - жер" потенциалдарының графиктерін құру, коррозиялық қауіптілік дәрежесін анықтау; құбырдың окшаулағыш жабындарын визуалды және аспаптық әдістермен тексеруді жүзеге асыру; құбырдың жекелеген учаскелері үшін қосымша қорғау қажеттігін айқындау; құбырларды жөндеу кезінде окшаулауды ауыстыруды бақылауды жүзеге асыру; тоттануға қарсы қорғау кезінде қолданылатын күрделілігі орташа өлшеу аспаптарын баптауды және жөндеуді жүзеге асыру; жұмыс істеп тұрған құбырға катодты қорытындыларды термитті дәнекерлеу жөніндегі жұмыстарға қатысу	Атқарушылық Стресске төзімділік Тәуелсіздік Зейін. Жауапкершілік. Командада жұмыс істей білу
2-4	8187-4-001 Магистральдық мұнай құбырлары мен су құбырларын тексеру жөніндегі борт оператор	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Трассада құбырлар мен құрылыстардың орналасуының технологиялық сызбасы. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің және көмірсутек газдарының физикалық және химиялық қасиеттері. Құбыр өтетін аймақтағы байланыс жүйелері. Ұшулар орындалатын әуе кемелерінің техникалық деректері. Құжаттаманы ресімдеу, ауысымды қабылдау-тапсыру тәртібі.	Тікұшақтардың, ұшақтардың бортынан трассаның және құбыржол көлігі объектілерінің жай-күйін бақылауды орындау. Аэровизуалды бақылау арқылы мұнай мен газдың ағып кетуін анықтау. Трасса учаскелерінің ситуациялық эскиздерін жүргізу. Ескерту құралдарын қолдану. Атқарушылық және есептік	Жауапкершілік. Стресске төзімділік. Жаксы есту қабілеті. Көру жады. Қойылған міндетке зейін қоя білу.

	8187-4-002-Магистральдық құбырларды тексеру жөніндегі борт оператор				Мұнай мен газдың ағып кетуінің Көру белгілері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Бақылау аппаратурасының ақауларын анықтау және жою тәсілдері. Трассаны бақылау аппаратурасын пайдалану ережесі. Апаттық ескерту схемасы. Адамдар мен жүктерді тасымалдау ережелері. Зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері. Мұнай, мұнай өнімдері мен газдардың авариялық шығуларын, құбырлардың күзет аймағы режимінің бұзылуын, коммуникацияның бұзылуын анықтау туралы хабарлау регламенті.	құжаттаманы ресімдеу. трассаға бақылау жүргізу үшін қажетті аппаратураны дайындау және жұмыс режиміне баптауды жүзеге асыру. Өлшеу және бақылау құралдарын қолдану. Аппаратура параметрлерін тіркеу. Тіркеу аппаратурасының жұмыс қабілеттілігін анықтау. Авариялық жұмыстарды, құбыр жолдарындағы аварияларды оқшаулау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру және сүйемелдеу. Өрт және жарылыс қаупі бар қоспаның таралу аймақтарын анықтау. Авариялық жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру. Авариялық жағдайларды оқшаулауды қамтамасыз ететін шаралар қабылдау. Авариялық бригадаларды, техника мен механизмдерді жеткізу жоспарларын әзірлеу. Зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету, оларды жақын маңдағы медициналық пункттерге жеткізуді ұйымдастыру.	Атқарушылық.
2-4	7239-2-059 Бонндық тосқауылдар орнату және мұнай жинау жөніндегі слесарь 7126-9-015-Авариялық-қалпына келтіру жұмыстарының слесарі	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Бонндарды монтаждауға және бөлшектеуге арналған құралдарды, құрылғыларды пайдалану жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар. Бонндық тосқауылдарды орналастыру схемалары. Қалқымалы құралдармен жұмыс жүргізу ерекшеліктері. Су бетінен мұнай жинау әдістері. Банктердің түрлері және оларды пайдалану әдістері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Төгілу өнімдерінің физика-химиялық қасиеттері. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу,	Бонндарды орнату және бөлшектеу ережелеріне сәйкес бонндық қоршауларды орналастыру схемаларын қолдану. Жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарын, алғашқы өрт сөндіру құралдарын қолдану. Бонндық тосқауылдарды монтаждау және бөлшектеу кезінде байланыс құралдарын қолдану. Бонндық тосқауылдарды монтаждау және бөлшектеу кезінде жүзу құралдарын пайдалану. Мұз қабатының қалыңдығын өлшеу. Метеорологиялық қызметтің қысқаша мазмұнын оқу. Су объектілерінің бетіндегі мұнайды оқшаулау. Өрт және жарылыс қаупі бар мұнай, мұнай өнімдерінің таралу	Жауапкершілік. Атқарушылық. Зейін

					оқшаулау және жою жоспарлары. Зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері. Орындалатын жұмыстардың барысы туралы хабарлау регламенті. Су объектілерінің бетінен мұнай жинаудың негізгі тәсілдері мен әдістері. Өнімді жинау және айдау үшін қолданылатын технологиялық жабдықтың ақаулық түрлері. Мұнай жинау және айдау техникасын пайдалану қағидалары. Мұнай құрастыру жабдықтары мен мүкәммалын қолдану түрлері мен әдістері.	аймақтарын анықтау. Өнімдердің ағып кетуін сыртқы белгілері бойынша анықтау. Мұнай және мұнай өнімдері төгілген жерде авариялық жұмыстарды орындау. Химиялық талдаулар жүргізу үшін өнімнің сынамаларын алу. Авариялар мен инциденттер кезінде пайдаланылатын жабдықтар мен құрылғылардың, оның ішінде штангалардың, кабельдердің, жылжымалы сорғылардың жұмысқа қабілеттілігін тексеру. Қорғаныс және көмекші құрылғылардың және олардың элементтерінің техникалық жағдайын бағалау.	
3	8188-2 Ұшқышсыз ұшу аппараттарының (ҰҰА) операторы	3	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Трассада құбырлар мен құрылыстардың орналасуының технологиялық сызбасы. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің және көмірсутек газдарының физикалық және химиялық қасиеттері. Құбыр өтетін аймақтағы байланыс жүйелері. Пайдаланылатын ҰҰА техникалық деректері. Құжаттаманы ресімдеу, ауысымды қабылдау-тапсыру тәртібі. Мұнай мен газдың ағып кетуінің Көру белгілері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Ұшқышсыз ұшу аппараттарының ақауларын анықтау және жою әдістері. Ұшқышсыз ұшу аппараттарын пайдалану ережелері. Апаттық ескерту схемасы. Мұнай, мұнай өнімдері мен газдардың авариялық шығуларын, құбырлардың күзет аймағы режимінің бұзылуын, коммуникациялардың зақымдануын анықтау туралы хабарлау регламенті.	Аппараттың техникалық сипаттамаларына сәйкес ҰҰА әрекет ету радиусында магистральдық құбырларға тексеруді жүргізу. Ұшу кезінде алынған деректерді талдау үшін жинауды, бастапқы өңдеуді және беруді жүзеге асыру. Трассаның және құбыржол көлігі объектілерінің жай-күйін қашықтықтан бақылауды орындау. Аэровизуалды байқау арқылы мұнай мен газдың ағып кетуін анықтау және АҚЖ-ға жауапты адамды уақтылы хабардар ету. Трасса учаскелерінің ситуациялық эскиздерін жүргізу. Атқарушылық және есептік құжаттаманы ресімдеу. Трассаны бақылау үшін қажетті ұшқышсыз ұшу аппараттарын дайындау және баптау. Өндірістік қажеттіліктерге негізделген ұшу кестелерін әзірлеу. Ұшу маршруттарын әзірлеу және оларды ұшқышсыз ұшу аппараттарының бағдарламалық кодына аудару. Ұшу барысын бақылау. Ұшу процесінде ақауларды, ақауларды және істен шығуларды бақылау. Өрт және	Жауапкершілік. Төзімділік пен еңбекқорлық Жақсы көру жады. Қойылған міндетке зейін қоя білу. Стресске төзімділік. Атқарушылық

						жарылыс қаупі бар қоспаның таралу аймақтарын анықтау. Авариялық жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру. Авариялық жағдайларды оқшаулауды қамтамасыз ететін шаралар қабылдау.	
2-4	8131-9-171 Тауар операторы	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	3-ші, 4-ші разрядтар үшін (2-разрядты білуге қосымша): тауарлық өнімді қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың мақсаты, құрылымы, әрекет ету принциптері және пайдалану тәртібі. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын орналастыру схемалары. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын айналып өту маршруттары. Технологиялық жабдықтың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын ақаулардың түрлері. Резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың пайдалануға жарамдылығын бағалау критерийлері. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын тазалау, булау, үрлеу, жуу тәртібі. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін	Тауарлық өнімді жеткізудің (өткізудің) шағын, орташа және үлкен көлемдері бар резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың техникалық жай-күйіне тексеру жүргізу. Құрылыстарды (стационарлық резервуарларды, сыйымдылықтарды, эстакадаларды, көтергіштерді, айлақтарды, құю пункттерін, магистральдық мұнай өнімдері құбырларын, ауыстырып тиеу мұнай базаларын, құбырларды) өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдауға, орналастыруға, сақтауға, айдауға және босатуға дайындау. Шағын (3-разряд), орта (4-разряд) және үлкен (5-разряд) тауар өнімін жеткізу (өткізу) көлемі бар өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдауды, орналастыруды, сақтауды, айдауды және босатуды жүзеге асыру. Мұнай тұзақтарына қызмет етіңіз. Шағын (3-разряд), орта (4-разряд) және үлкен (5-разряд) тауар өнімін жеткізу (өткізу) көлемі бар өнеркәсіптік объектілерде тауар өнімдерін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату кезінде қосалқы технологиялық процестерді енгізу. Компаундтау арқылы тауарлық өнімді дайындау процесін жүзеге асыру. Тауарлық өнімнің сапасын бақылауды және технологиялық параметрлерді қолдауды жүзеге асыру.	Жауапкершілік Стресске төзімділік Жақсы есту қабілеті Көру жады Қойылған міндетке зейін қоя білу Атқарушылық Мәселелерді шеше білу (типтік мәселелер)

					қолданылатын тазартуға, булауға, үрлеуге, жууға арналған ерітінділер мен құралдардың құрамы. Технологиялық жабдықтың, резервуарлардың, сыйымдылықтардың, цистерналардың тауарлық өнімін қабылдау, орналастыру, сақтау, айдау және босату үшін қолданылатын қолмен, механикаландырылған құралды, тазалау, булау, үрлеу, жуу құрылғылары мен құрылғыларын пайдалану қағидалары мен нұсқаулықтары. Алау жүйелерінің схемасы, құрылымы және технологиялық регламенті. Алау жүйелерін пайдалану ережелері. Авариялар, инциденттер және өрттер кезінде пайдаланылатын жабдықтардың орналасу схемасы және оларды қолдану тәртібі. Авариялық жағдайлардың түрлері мен себептері, олардың алдын алу және жою тәсілдері. Өнеркәсіптік объектідегі авариялардың, инциденттердің және олардың зардаптарының алдын алу, оқшаулау және жою жоспарлары. Өнеркәсіптік объектінің бекітілген аумағын ұстауға қойылатын талаптар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптары.		
2-4	7126-2-002 Желілік құбыршы 7126-2-001- Құбыршы	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	5-разряд: Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, жылумен газбен жабдықтауға және кәрізге қатысты әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. Пән шегіндегі инженерлік-техникалық талаптар. Отқа төзімді материалдарды өңдеуге арналған механизмдердің құрылысы мен пайдалану ережелері. Өнеркәсіптік пештер мен қазандықтардағы оларды пайдалану кезіндегі шекті температурасы. Майлау	5-разряд: қалыпты және пішінді отқа төзімді кірпіштен регенераторлардың қабырғаларын төсеу. Регенераторлар мен кокс камераларының қабаттасуын төсеу. Регенераторлар мен ауа жылытқыштардың саптамаларын төсеу. Арнайы мақсаттағы балқыту агрегаттарының қоймаларын, өтпелі арналарын және өзге де бөліктерін қалау. Есіктер мен көтергіштерді төсеу. Ауа және газ құбырларын отқа төзімді	Ұқыптылық Техникалық сауаттылық Атқарушылық Команда мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік

				және толтыру құрамы; өнеркәсіптік пештердің, энергетикалық қазандық агрегаттардың құрылымдық элементтерін қалау сапасына қойылатын талаптар; айналмалы пештердің футерлеу аймақтарының құрылысы. Қаптау материалдарының түрлері, сорттары, нөмірлері, маркалары мен стильдері; отқа төзімді материалдардың сапасына қойылатын талаптар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. 6-разряд: өнеркәсіптік пештер мен қазандықтардың құрылымдық элементтерін берілген осьтер мен белгілер бойынша бөлу тәсілдері. Көміртекті блоктарды төсеу және қалыңдығы 1 мм дейінгі тігістермен отқа төзімді кірпіштің барлық түрлерін орындау тәсілдері 7-разряд: ыстыққа төзімді бетонмен қаптау тәсілдері; орындалатын отқа төзімді жұмыстардың сапасына қойылатын талаптар. 5-разряд: әр түрлі аймақтардағы футерлеу жұмысының шарттары; футерлеуге жататын учаскелердің мөлшерін айқындау қағидалары мен тәсілдері. Футеровкаға арналған кірпіш мөлшерін анықтау әдістері. Футеровка материалдарының әртүрлі сорттарын, маркалары мен стильдерін сұрыптау және таңдау әдістері. Футеровканы қалау, ерітінділерді дайындау және қалауды бекіту, тігістерді құю және тазалау тәсілдері; құлып кірпішті қалау тәсілдері. Футеровканың сапасын тексеру әдістері. 6-разряд: Болат конструкциялармен қаптаманы бунақтау әдістері. 7-разряд: Отқа төзімді материалдардың физикалық-техникалық қасиеттері.	кірпішпен қаптау. Пешке төзімді блоктардан өнеркәсіптік пештер конструкцияларының құрастырмалы элементтерін монтаждау. Қазандықтарға күрделі шойын гарнитурасын орнату. Көміртекті блоктар арасындағы тігістер мен саңылауларды көміртекті массамен бітеу. Көміртекті массаның тегістеу қабатын салу. Домна қабығының түбіне ыстыққа төзімді ерітінді немесе көміртекті паста құю. Мұнай қыздырудың құбырлы пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу бойынша жұмыстарды орындау. 6-разряд: 1 мм-ге дейін қалыңдығы бар пештердің қабырғаларының, тіректерінің, қоймаларының және аркаларының барлық түрлеріне отқа төзімді кірпіш төсеу. Кокс пештерінің бастарын салу, регистрлер мен оттықтарды орнату. Кокс батареясын төсеу аяқталғаннан кейін саптаманың жоғарғы қатарын салу. 7-разряд: газ-май қыздырғыштарын ыстыққа төзімді ерітіндідегі пішінді кірпішпен қатайту. Қазандық қоймасының бетін ыстыққа төзімді бетонмен тегістеу. Мұнай қыздырудың құбырлы пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу жұмыстарын қамтамасыз ету. 5-разряд: отқа төзімді құрамдармен ішкі беттерді (реакторлардан басқа) торкреттеу. Фасонды отқа төзімді бұйымдарды жазықтықта қолмен сындарлы тоқуды орындау. Механикаландырылған отқа төзімді кірпіштер мен көміртекті блоктарды өңдеу. Отқа төзімді бұйымдарды оттықтар мен лаздарға төсеу. Көлденең және тік температуралық тігістерді ұйымдастыру.
--	--	--	--	--	---

						Бетон қоспаларын от жағу орындарында, экрандардың (қазандықтардың) құбырларын бекіту белдіктерінде, түйісу орындарында төсеу. Тығыздағыш жабынды және басылған массаны жағу. Пеш агрегаттарын, торлы тоңазытқыштарды, циклонды жылу алмастырғыштарды, конвейерлік кальцинаторларды, декарбонизаторларды, кептіру барабандарын, шаң камераларын, мұржаларды, оттықтарды төсеу. Жөндеуді ыстық және суық жағдайда орындау. Қаптауға жататын учаскелердің өлшемдерін және төсеу кірпішінің қажетті саны мен ассортиментін анықтау. Отқа төзімді материалдарды өңдеу. Байланыстырушы ерітінділерді дайындау. Төсеу тігістерін толтыру және тазалау. Кірпіштің сапасын тексеру және жаңа төсемнің ескі төсеммен жұптасуын бақылау. 6-разряд: қазандықты сызбалар бойынша төсеу үшін белгілеу. Отқа төзімді кірпіш пен пішінделген бұйымдарды қолмен бұйра тоқуды орындау. Реакторлардың отқа төзімді құрамдарымен торкреттеу. 7-разряд: бу қазандықтарының конвективті білігінің артқы қабырғаларын төсеу. Қазандықтарды күшейту.	
2-4	8112-9-002 Газ-мұнай өнімдері құбырларын оқшаулауға арналған машинаның машинисі	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Машиналардың (механизмдердің) құрылысы, оларды пайдалану, техникалық қызмет көрсету және профилактикалық жөндеу жөніндегі қағидалар мен нұсқаулықтар. Автожолда машиналармен жұмыс істеу кезіндегі жол жүрісі ережелері. Автожолда газ-мұнай өнімдері құбырларының құбырларын оқшаулауға арналған машинаны мемлекеттік тіркеу	Жұмыс орнына көшу кезінде машинаны дайындау, бекіту, машинаны тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу. Автокөлікті автомобиль жолдарымен басқару (жүргізу). Штаттан тыс жағдайлар туындаған кезде машинаның қозғалысын бақылау. Машинаның жүйелері мен жұмыс жабдықтарын технологиялық баптау бойынша	Зейін Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Өз жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби міндеттерді

				ережесі. Платформаларда, трейлерлерде машинаны тиеу және тасымалдау ережелері. Ішкі еңбек тәртібінің, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария, өрт қауіпсіздігі талаптарының тәртібі. Машинаның техникалық параметрлері. Машинаның жұмыс жағдайын сипаттайтын бақылау параметрлерінің мәндері. Тиісті машиналардың көмегімен жұмыс жасау әдістері. Орындалатын жұмыстардың, материалдар мен құрылыс элементтерінің сапасына қойылатын техникалық талаптар. Жанар-жағармай материалдары мен электр энергиясын тұтыну нормалары. Машинаның жұмыс аймағында жүктерді жинау тәртібі. Машинаның жұмысын авариялық тоқтату тәсілдері. Газ-мұнай өнімдері құбырларының құбырларын окшаулауға арналған машиналардың ауыстырылатын аспалы жабдықтарын монтаждау, бөлшектеу, орнын ауыстыру, жұмысқа дайындау және орнату қағидалары мен тәртібі. Механика негіздері. Машиналарды монтаждау жұмыстарына қажетті құралдарды, материалдар мен техникалық бөлшектерді пайдалану тізбесі мен ережесі. Машиналарды монтаждау/бөлшектеу жұмыстарына қажетті нормативтер мен талаптар. Жұмыс бейіні бойынша мамандармен өзара іс-қимыл тәртібі. Ұйымның ішкі ережелері. Қолданылатын материалдар мен компоненттердің қасиеттері.	жұмыстарды орындау. Машинаның жүйелері мен жұмыс жабдықтарын реттеу. Машинаны сынақтан өткізу. Машинаның жұмысындағы бұзушылықтардың себептерін анықтау. Машинаның жұмысындағы бұзушылықтарды жою. Машинаның жұмысындағы бұзушылықтардың алдын алу. Машинаны қабылдау. Машинаның жалпы техникалық жай-күйін көзбен шолып тексеруді жүзеге асыру. Машинаның жуу-жинау жұмыстарын орындау. Машинаның агрегаттары мен механизмдерінің жұмысына жалпы тексеру жүргізу. Жүріс бөлігінің жай-күйін, машинаның тораптары мен механизмдерін бекітуді тексеруді жүзеге асыру. Басқару механизмдері мен жүйелерінің күйін тексеру үшін жұмыста құралдарды, арнайы жабдықтар мен құралдарды қолдану. Машинаның дабылы мен құлыптарының дұрыстығын тексеру. Машинаға техникалық қызмет көрсетуді орындау. Ауыстырылатын қондырмаларды монтаждау/бөлшектеу. Құбырларды окшаулауды орындау. Газ және мұнай құбырларының құбырларын окшаулау процесінде машинаны басқару. Газ-мұнай өнімдері құбырларын окшаулау машинасының жеке тораптарын басқару. Машиналарды қолдана отырып механикаландырылған жұмыстарды орындау кезінде штаттан тыс жағдайлар туындаған кезде жұмыс процесін тоқтату. Құбырларды окшаулау процесінің температуралық режимдерін сақтау. Окшаулау жұмыстарын орындау кезінде окшаулағыштармен өзара әрекеттесу. Окшаулау командаларына	тиімді орындау қабілеті Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті Мәселелерді шеше білу (типтік мәселелер)
--	--	--	--	---	--	---

						сәйкес оқшаулау жұмыстарын жүргізу. Оқшаулау процесін және машинаны басқаруды бір уақытта қадағалау. Оқшаулау жұмыстары бойынша жобалық құжаттаманы оқу.	
2-4	8131-9-193 Төгуші- құюшы	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	5-разряд: жұмыстарды орындау үшін қажетті көлемде база, отын қоймасы, эстакада жұмысының технологиялық процесі. Цистерналар мен коммуникацияларды қыздыруға арналған жабдықтың құрылысы және жұмыс принципі. Сыйымдылықтар мен вагон - цистерналардың параметрлері, оларды эстакаданың (теміржол, автомобиль) төгу-құю көтергіштеріне орналастыру. Ыдыстың сапасына және оны жабуға қойылатын техникалық талаптар. Өнімді ыдысқа құю нормалары. Бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Құю машинасы мен құрылғыларын жуу және тазалау тәртібі. Ағызу торабының сорғыларына, сыйымдылықтарына және коммуникацияларына техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу жүргізудің технологиялық картасы. Өнімдерді сақтаудың тауарлық - шикізаттық (резервуарлық) паркінің құрылысы. Теміржол цистерналары мен төгу-құю эстакадасының құрылысы. Сорғылардың мақсаты мен құрылысы. 5-разряд: мұнай мен мұнай өнімдерінің негізгі физика-химиялық қасиеттері. Зиянды және улы өнімдермен жұмыс істеу ережелері. Сұйық өнімдердің қасиеттері, қабылдау, беру және ағызу ережелері. Мұнай мен мұнай өнімдерін төгу (құю)	5-Разряд: ыдыстарды (сыйымдылықтарды, вагон-цистерналарды) мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдауға (құюға) дайындау. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және құю кезінде қолданылатын құралдар мен жабдықтардың жай-күйін кезбен бағалау. Вагон-цистерналар мен автоцистерналарды төгу-құю көтергіштерінің астына қою. Цистерналар мен коммуникацияларды қыздыру. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және құю кезінде жеке қорғаныс құралдарын қолдану. Вагондарды беру бойынша жұмыстарды үйлестіруді жүргізу (дайындығы туралы хабарлама: ағызу-құю эстакадаларында вагон-цистерналарды қабылдау, өнімдерді ағызуды немесе құюды жүргізу, бос және құйылған вагон-цистерналарды өлшеу). Адаптерлерді орнату және алу (толтырғыш манипулятор бос болған жағдайда). Төгу-құю жабдықтары мен технологиялық өнім құбырларын тексеру және ағымдағы жөндеу жұмыстарына қатысу. 5-разряд: мұнай мен мұнай өнімдерін төгу (құю) бойынша жұмыстарды орындау тәсілдерін айқындау. Ағызу-құю көтергіштерін вагон-цистерналар мен автоцистерналарға қосу (ажырату). Түзету шараларын қолдана отырып, ағызу кезінде резервуар құбырларының барлық қосылыстарының қысымын,	Жауапкершілік. Зейін. Жаксы жады. Атқарушылық

					кезіндегі жұмыстарды орындау тәртібі. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдау жөніндегі нормативтік құжаттар. Мұнай және мұнай өнімдерімен есепке алу операциялары кезіндегі өлшеу тәртібі мен әдістері. Өнімдерді темір жол цистерналарына, резервуарларға, бактарға, контейнерлерге, бөшкелерге және этикеткаларды өлшеп, өлшеп, жапсыра отырып, өзге де ыдыстарға құю-құю жөніндегі операциялар. Толтырылған ыдысты тығындау (ілу), орау, орау, резервуарларды, бактарды, цистерналарды, контейнерлерді, бөшкелерді пломбалау тәртібі.	мұнай деңгейін, мұнай өнімдерін және герметикалығын тексеру. Вагон-цистерналарды, автоцистерналарды және төгу жеңдерін мұнай мен мұнай өнімдерінің қалдықтарынан тазалау. Төгілетін және құйылатын өнімдер бойынша есепті құжаттама жасау. Құю шлангтарын вагон-цистерналардың люктеріне құюды жүргізу. Су төгетін коллектордың толтырылуын бақылау. Құю көтергіштері мен төменгі ағызу құрылғыларына цистерналардың берілуін, люктің мойнында бекіту жабдығының және төменгі клапанның болуын бақылау. Өнімдерді төгу және құю бойынша жұмыстардың қауіпсіз жүргізілуін бақылау (өнімдерді төгу немесе құю құрылғыларын дұрыс қосу, тежегіш аяқ киімдерді орнату, вагон-цистерналарға жерге қосу, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі талаптарды сақтау және т.б.). Өнімді құю аяқталғаннан кейін су төгетін құрылғының қақпақтарын қатайту.	
2-4	7124-1-004 Отқа төзімді	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	5-разряд: Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, жылумен газбен жабдықтауға және кәрізге қатысты әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. Пән шегіндегі инженерлік-техникалық талаптар. Отқа төзімді материалдарды өңдеуге арналған механизмдердің құрылысы мен пайдалану ережелері. Өнеркәсіптік пештер мен қазандықтардағы шекті температура оларды пайдалану кезінде. Майлау және толтыру құрамы; өнеркәсіптік пештердің, энергетикалық қазандық агрегаттардың құрылымдық элементтерін қалау сапасына қойылатын талаптар; айналмалы	5-разряд: қалыпты және пішінді отқа төзімді кірпіштен регенераторлардың қабырғаларын төсеу. Регенераторлар мен кокс камераларының қабаттасуын төсеу. Регенераторлар мен ауа жылытқыштардың саптамаларын төсеу. Арнайы мақсаттағы балқыту агрегаттарының қоймаларын, өтпелі арналарын және өзге де бөліктерін қалау. Есіктер мен көтергіштерді төсеу. Ауа және газ құбырларын отқа төзімді кірпішпен қаптау. Пешке төзімді блоктардан өнеркәсіптік пештер конструкцияларының құрастырмалы элементтерін монтаждау. Қазандықтарға	Ұқыптылық Техникалық сауаттылық Атқарушылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік

				пештердің футерлеу аймақтарының құрылысы. Қаптау материалдарының түрлері, сорттары, нөмірлері, маркалары мен стильдері; отқа төзімді материалдардың сапасына қойылатын талаптар. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. 6-разряд: өнеркәсіптік пештер мен қазандықтардың құрылымдық элементтерін берілген осьтер мен белгілер бойынша бөлу тәсілдері. Көміртекті блоктарды төсеу және қалыңдығы 1 мм дейінгі тігістермен отқа төзімді кірпіштің барлық түрлерін орындау тәсілдері 7-разряд: ыстыққа төзімді бетонмен қаптау тәсілдері; орындалатын отқа төзімді жұмыстардың сапасына қойылатын талаптар. 5-разряд: әр түрлі аймақтардағы футерлеу жұмысының шарттары; футерлеуге жататын учаскелердің мөлшерін айқындау қағидалары мен тәсілдері. Футеровкаға арналған кірпіш мөлшерін анықтау әдістері. Футеровка материалдарының әртүрлі сорттарын, маркалары мен стильдерін сұрыптау және таңдау әдістері. Футеровканы қалау, ерітінділерді дайындау және қалауды бекіту, тігістерді құю және тазалау тәсілдері; құлып кірпішті қалау тәсілдері. Футеровканың сапасын тексеру әдістері. 6-разряд: Болат конструкциялармен қаптаманы бунақтау әдістері. 7-разряд: Отқа төзімді материалдардың физикалық-техникалық қасиеттері.	күрделі шойын гарнитурасын орнату. Көміртекті блоктар арасындағы тігістер мен саңылауларды көміртекті массамен бітеу. Көміртекті массаның тегістеу қабатын салу. Домна қабығының түбіне ыстыққа төзімді ерітінді немесе көміртекті паста құю. Мұнай қыздырудың құбырлы пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу бойынша жұмыстарды орындау. 6-разряд: 1 мм-ге дейін қалыңдығы бар пештердің қабырғаларының, тіректерінің, қоймаларының және аркаларының барлық түрлеріне отқа төзімді кірпіш төсеу. Кокс пештерінің бастарын салу, регистрлер мен оттықтарды орнату. Кокс батареясын төсеу аяқталғаннан кейін саптаманың жоғарғы қатарын салу. 7-разряд: газ-май қыздырғыштарын ыстыққа төзімді ерітіндідегі пішінді кірпішпен қатайту. Қазандық қоймасының бетін ыстыққа төзімді бетонмен тегістеу. Мұнай қыздырудың құбырлы пештерінің бетін отқа төзімді құрамдармен жөндеу жұмыстарын қамтамасыз ету. 5-разряд: отқа төзімді құрамдармен ішкі беттерді (реакторлардан басқа) торкреттеу. Фасонды отқа төзімді бұйымдарды жазықтықта қолмен сындарлы токуды орындау. Механикаландырылған отқа төзімді кірпіштер мен көміртекті блоктарды өңдеу. Отқа төзімді бұйымдарды оттықтар мен лаздарға төсеу. Көлденең және тік температуралық тігістерді ұйымдастыру. Бетон қоспаларын от жағу орындарында, экрандардың (қазандықтардың) құбырларын бекіту белдіктерінде, түйісу орындарында төсеу. Тығыздағыш
--	--	--	--	---	---

						жабынды және басылған массаны жағу. Пеш агрегаттарын, торлы тоңазытқыштарды, циклонды жылу алмастырғыштарды, конвейерлік кальцинаторларды, декарбонизаторларды, кептіру барабандарын, шаң камераларын, мұржаларды, оттықтарды төсеу. Жөндеуді ыстық және суық жағдайда орындау. Қаптауға жататын учаскелердің өлшемдерін және төсеу кірпішінің қажетті саны мен ассортиментін анықтау. Отқа төзімді материалдарды өңдеу. Байланыстырушы ерітінділерді дайындау. Төсеу тігістерін толтыру және тазалау. Кірпіштің сапасын тексеру және жаңа төсемнің ескі төсеммен жұптасуын бақылау. 6-разряд: қазандықты сызбалар бойынша төсеу үшін белгілеу. Отқа төзімді кірпіш пен пішінделген бұйымдарды қолмен бұйра тоқуды орындау. Реакторлардың отқа төзімді құрамдарымен торкреттеу. 7-разряд: бу қазандықтарының конвективті білігінің артқы қабырғаларын төсеу. Қазандықтарды күшейту.	
2-4	7126-2-002 Желілік құбыршы 7126-2-001- Құбыршы	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	2-разряд: магистральдық құбырларды және оның құрылыстарын техникалық пайдалану қағидалары және олардың мақсаты. Магистральдық бекіту арматурасын және байланыс және дабыл құралдарын пайдалану тәртібі. Бөлу жолағы мен күзет аймағын бақылау ережелері. Жер жұмыстарын орындау тәртібі. Көтергіш-такелаждық құрылғылардың құрылғысы. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі	2-разряд: құбыржолдардың траншеяларын ашу, дәнекерлеу, үрлеу және сынау кезінде, бекіту арматурасын, су жинағыштарды және құбыржолдағы басқа да құрылғылар мен құрылыстарды жөндеу кезінде жұмыстарды орындау. Газдалған құдықтар мен шұңқырларда жұмыс істейтіндерді «Сақтандыру». Ескі оқшаулауды құбырларды тоттан және ақаулы жабындардан тазарту арқылы алып тастау. Су ағызу. Траншеялар мен шұңқырларды толтыру. Аумақтар мен үй-жайларды тазалау және ретке келтіру.	Жауапкершілік Тәртіп Зейінді шоғырландыру және басқару

				талаптары. 2-разряд: бекітілген учаскенің технологиялық схемасы. Мұнай және мұнай өнімдері құбырлары объектілерін жоспарлы қарап-тексеруді орындаудың құрамы, тәртібі және кезеңділігі күзет аймақтарына нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары. Телефон аппаратын байланыс желісіне қосу тәсілдері және байланыс құралдарын пайдалану тәртібі. Тиеу-түсіру жұмыстарын орындау тәртібі. 3-разряд: магистральдық құбырларды техникалық пайдалану тәртібі мен қағидалары. Бөлу жолағы мен күзет аймағын бақылау ережелері. Магистральдық құбырдың бекітілген учаскесінің технологиялық сызбасы. Өз учаскесіндегі крандар мен ысырмаларды жобалау және қызмет көрсету. Телемеханиканың бақылау пункттерін және электрлік химиялық қорғау объектілерін қадағалауды жүзеге асыру. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. 4-разряд: бір жіпті немесе көп жіпті құбыр трассасының бекітілген учаскесі және ондағы құрылыстардың орналасуы. Телемеханиканың бақылау пункттері мен электрохимиялық қорғау объектілерінің құрылысы. Топырақ пен топырақтың құрылымы мен құрамы, топырақты эрозиядан қорғау, жылжымалы топырақты бекіту, трасса бойындағы судың ағуын болдырмау, құбырдың күзет аймағында жыралар мен ойықтардың өсуі. Аумақтарды санитарлық ұстауға қойылатын талаптар. 3-разряд: күзет аймақтарына нормативтік-техникалық	Авариялар, қалпына келтіру жұмыстары орындарын қоршау. Құбыр жолын тексеру. 3-разряд: құбыр жолының бір тізбекті учаскесін көзбен шолып тексеруді орындау. Құбырдың бір жіпті учаскесін топырақ коррозиясынан және кезбе токтардан, су жинағыштардан, құдықтардан, бекіту арматурасынан, байланыс желілерінен және ондағы өзге де құрылыстардан электр қорғау құрылғыларынсыз аралап, қызмет көрсетуді орындау. Газ, мұнай және мұнай өнімдерінің ағуы, зақымдануы, бөлу жолағында және күзет аймағында әртүрлі бұзушылықтар анықталған кезде дереу аудандық басқармаларға немесе айдау станциясына хабарлау қажет. Желілік тексерушінің журналында және құбырды коррозиядан электрден қорғау журналында жазбалар жүргізу. 4-разряд Жағалаудағы бекіністердің, қоршаулардың, көп қабатты құбыр учаскелерінің іргетастарының негіздерінің жай-күйін деформациялардың, орын ауыстырулардың, салбыраулардың, учаскелердің жалаңаштарының болуына тексеру мен бағалауды орындау. Топырақ коррозиясынан және кезбе токтардан электрлік қорғау құрылғылары бар құбырдың бір жіпті учаскесін, құбырдың көп жіпті учаскесін, өзендер арқылы күрделі ауа өткелдері бар құбыр учаскелерін, су жинағыштарды, құдықтарды, бекіту арматурасын, байланыс желілерін, сигнализацияны және оларда бар өзге де құрылыстарды аралап, оларға қызмет көрсету. 3-разряд: Белгілерді, жазуларды, плакаттарды,
--	--	--	--	---	---

				құжаттаманың талаптары. Байланыс және дабыл құралдарын пайдалану тәртібі. Қаріптер нысанына және құбырлар трассасының белгілеу белгілерінің, Сырт ұйымдардың коммуникацияларымен қиылыстардың, табиғи және жасанды кедергілердің, реперлік белгілердің, ескерту жазбаларының, плакаттардың, тақтайшалардың, бұғаттау және сигнал беру құрылғыларының түс ажыратымдылығына қойылатын талаптар. Құбырлар трассасының белгілерінің, сырт ұйымдардың коммуникацияларымен қиылыстардың, табиғи және жасанды кедергілердің, қоршаулардың, ескерту белгілерінің, плакаттардың, жазулардың белгілерінің Орнатылатын орындар. Сырлау және жазу, оның ішінде трафареттерді пайдалану ережелері. Тазалауға арналған ерітінділердің құрамы және бояу кезінде қолданылатын құралдарды, щеткаларды жуу және тазалау тәсілдері. Слесарлық істің негіздері. 4-разряд: жағалау бекіністерін, өру торларын, тас эскиздерін, одерновкаларды және т.б. жасау тәсілдері. Ағаш-бұта өсімдіктерінен құбыр жолын тазарту әдістері. Уақытша құрылыстарды, стеллаждарды орнату тәсілдері. Өзендер мен құдықтардың көп қабатты өткелдерінде ауысу схемасы. Слесарь ісі. 3-разряд: Бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы мен мақсаты. Өз учаскесіндегі крандар мен ысырмаларды жобалау және қызмет көрсету. Магистральдық құбырлар мен оның құрылыстарының мақсаты. Мұнайдың, мұнай өнімдерінің және газдың физикалық және химиялық қасиеттері. Бекіту арматурасын ашу және жабу және оның герметикалығын тексеру	тақтайшаларды, блоктау және сигнал беру құрылғыларын орнату. Құбырлардың сызықтық бөлігінде құрылымдық элементтердің лак-бояу жұмыстарын орындау. Ағаш-бұта өсімдіктерінен, Сырт заттардан тазарту үшін желілік бекіту арматурасының учаскелерін анықтау, шөп шабуды орындау. Жұмыстарды орындағаннан кейін аумақ пен үй-жайларды ретке келтіру. Шурфтарды қазу, бұталарды кесу және шөп шабу, жағалау бекіністерін, одерновкаларды, өру торларын, тас эскиздерін түзету. Бекітілген көлікке қызмет көрсетуді және оның сақталуына жауапкершілікті жүзеге асыру. 4-разряд: Сырт заттарды алып тастау, құбырдың күзет аймағында өскіндерді, бұталар мен ағаштарды кесу бойынша жұмыстарды орындау. Кран аландарының қоршауларын, құбырышilik құрылғыларды іске қосу және қабылдау аландарын, үрлеу және сору шамдарының тірек тұғырларын, құдықтарды, километрлік бағаналардың айналасындағы соқыр жерлерді, іргетастарды, бекіту тіректерін жөндеуді орындау. Су өткізу құрылыстарын жөндеуді орындау. Құбырлардың апаттық қорының сөрелерін қалпына келтіру жұмыстарын орындау. 3-разряд: Ұңғымаларды тексеру. Құбырлардың магистральдық бөлігінің әуе өткелдерін тексеру. Құбыр және сақтандырғыш арматураны тексеру. 4-разряд: құбыр мен трассаның жай-күйінің нормалары мен ережелерінен, жабдықтың жұмысынан ауытқуларды анықтау. Құбырлардың, материалдар мен құралдардың авариялық қорының жай-
--	--	--	--	--	---

					кезіндегі операциялардың реттілігі. Құбыр арматурасының түрлері, мақсаты, құрылымы, пайдалану ережелері, техникалық, құрылымдық ерекшеліктері мен сипаттамалары. Құбыр учаскелерінің конструктивтік және технологиялық сипаттамалары. Магистральдық құбыр объектілерін жоспарлы тексерулердің құрамы, тәртібі және кезеңділігі. 4-разряд: құбыр арматурасының, құбырдың желілік бөлігінің жабдықтарының түрлері, мақсаты, құрылымы, пайдалану, техникалық қызмет көрсету және жөндеу қағидалары, техникалық, конструктивтік ерекшеліктері мен сипаттамалары. Күзет аймақтарына нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары. Құбыр арматурасының ағып кету белгілері. Күзет аймағында ағып кету, ақаулар, бұзушылықтар, эрозиялар, зақымданулар анықталған жағдайда әрекет ету тәртібі. Разрядтар 3,4: магистральдық мұнай құбырында орнатылған аспаптардың сипаттамалары. Құжаттаманы ресімдеу, ауысымды қабылдау-тапсыру тәртібі. Байланыс құралдарын пайдалану ережелері. Өндірістік сигнализацияның жұмыс принципі.	күйін бағалау Сырт ұйымдардың құбырдың көпқабатты учаскесінің күзет аймағында жұмыс жүргізуін бағалау. Мұнай мен мұнай өнімдерінің ағып кету орындарын сыртқы белгілері бойынша анықтау. Аспаптардың көрсеткіштерін есепке алу. Разрядтар 3,4: Аспаптардың көрсеткіштерін түсіру. Тиісті журналдарда жазбалар жүргізу, деректерді беру, ауысымды қабылдау-тапсыру бойынша жұмыстарды орындау. Өз құзыреті шегінде есептеу құралдарын пайдалану. Байланыс және дабыл құралдарын пайдалану.	
2-4	7124-1-004 Отқа төзімді	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	3-разряд: Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері, жылумен газбен жабдықтауға және кәрізге қатысты әдістемелік және нормативтік-техникалық материалдар. Пән шегіндегі инженерлік-техникалық талаптар. Каолин талшығына негізделген негізгі отқа төзімді материалдардың, ерітінділер мен бұйымдардың түрлері мен мақсаты. Отқа төзімді заттардың сапасына олардың пішіні мен мөлшері бойынша қойылатын	3-разряд: кәдімгі саздан, оқшаулағыш кірпіштен және талшықты плиталардан жасалған массивтер мен төсемдерді төсеу. Қуыстарды шөгінділермен төсеп, көму. Кірпішті ұнтақ материалдармен, асбест картонымен және сыммен оқшаулау. Экрандық құбырлардың (қазандықтардың) қабық арқылы өтетін жерлерін асбест сыммен немесе минералды жүн плиталарымен оқшаулау. Отқа төзімді ерітінділерді	Ұқыптылық Техникалық сауаттылық Атқарушылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік

				негізгі талаптар. Құрал-саймандар мен құрылғылардың жұмысына дайындық ережелері. Отқа төзімді заттарды тасымалдау және сақтау әдістері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. 4-разряд: фасонды отқа төзімді және жылу оқшаулағыш бұйымдардың, көміртекті және ыстыққа төзімді блоктардың, талшықты плиталар мен ыстыққа төзімді бетондардың түрлері мен маркалары, оларды қабылдау және сақтау тәртібі. Жылу оқшаулағыш бетондардың түрлері мен маркалары. Отқа төзімді материалдардың сапасына қойылатын талаптар. Қаптауға жататын учаскелердің мөлшерін айқындау қағидалары мен тәсілдері. Төсеу үшін кірпіш мөлшерін анықтау әдістері 3-разряд: отқа төзімді ерітінділерді (арнайы ерітінділерден басқа) және ыстыққа төзімді бетондарды дайындау тәсілдері. Отқа төзімді кірпіштен қалауды бөлшектеу әдістері. Фасонды отқа төзімді бұйымдарды сұрыптау тәсілдері (арнайы маркалардан басқа). Футеровканы сындыру және құлату бойынша жұмыстарды жүргізу тәсілдері мен әдістері. Отқа төзімді жұмыстарды орындау үшін құралдар мен құрылғыларды дайындау және пайдалану ережелері. 4-разряд: өнеркәсіптік пештердің элементтерін қалау сапасына қойылатын негізгі талаптар. Отқа төзімді қосылыстармен торкреттеу әдістері. Пеш агрегаттарының, торлы тоңазытқыштардың, циклонды жылу	(арнайы ерітінділерден басқа) және ыстыққа төзімді бетондарды қолмен дайындау. Отқа төзімді материалдарды дайындау (ұсақтау, жару, айдау және конструктивті түрде тесу және кесу). Фасонды отқа төзімді бұйымдарды (арнайы маркалардан басқа) қатарға қою арқылы сұрыптау және таңбалау. Отқа төзімді кірпіштен және фасонды бұйымдардан (арнайы маркалардан басқа) қалауды бөлшектеу. Қаптаманы сындыру. Қаптау кірпішін сұрыптау және белгілеу. 4-разряд: қарапайым кірпіштен және талшықты плиталардан, сондай-ақ отқа төзімді кірпіштен-массивтерден, төсеніштерден, едендерден және саптамалардан түзу сызықты қабырғаларды төсеу. Шахта пештерін, шойынды балқытуға арналған ваграноктарды қалау және жөндеу. Газ және ауа құбырларын төсеу кезінде отқа төзімді кірпішті оқшаулау. Отқа төзімді бетонмен және оқшаулағыш массалармен тартылатын подтарды, пісіру парақтарын, есіктерді және бос орындарды толтыру. Қазандықтарды оқшаулау және бетон қоспаларын қазандық блоктарына салу. Сыртқы беттердің торкрет қоспаларын отқа төзімді қосылыстармен жағу. Пеш агрегаттарын, торлары бар тоңазытқыштарды, циклонды жылу алмастырғыштарды, конвейерлік кальцинаторларды, декарбонизаторларды, кептіру барабандарын, шаң камераларын, түтін мұржаларын, жоғары білікті отқа төзімді жетекшілік ететін оттықтарды төсеу. Төсеудегі тігістерді толтыру және тазалау. Құралдарды, құрылғыларды
--	--	--	--	--	---

					алмастырғыштардың, конвейерлік кальцинаторлардың, декарбонизаторлардың, кептіру барабандарының, шаң камераларының, түтін мұржаларының, оттықтардың футерлеу аймақтарының құрылысы. Ерітінділерді дайындау және кірпішті бекіту, футеровка қалауындағы тігістерді құю және тазалау, құлып кірпішін төсеу қағидалары. Қалау сапасын тексеру әдістері. Төсеу жұмыстарында қолданылатын механизмдер.	дайындау және төсеу жұмыстарына қатысу. 3-разряд: қажетті құралдар мен құрылғыларды дайындау, жабдықтау. Төсеу жұмыстарына қатысу. 4-разряд: вагонеткаларды дайындау, керамикалық бұйымдарды күйдіру кезінде отқа төзімді ерітіндімен майлау. Шыны қайнату және күйдіру пештері мен өзге де пеш қондырғыларына қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу. Көміртекті блоктар мен көміртекті массаны дайындау. Ұяшықтарды, саптамаларды және ауа жылытқыштарын тазалау. Арнайы ерітінділерді, бетондарды (қышқылға төзімді, ыстыққа төзімді) және оқшаулағыш массаларды берілген композициялар бойынша қолмен дайындау. Кірпіш пен көміртекті блоктардың конструктивті және жарасымды тесіктерін қолмен орындау. Арнайы маркалы отқа төзімді фасондық бұйымдарды сұрыптау, фасондық бұйымдарды сыртқы түрі бойынша қабылдамау. Арнайы маркалы отқа төзімді бұйымдардан жасалған отқа төзімді кірпішті бөлшектеу. Қазандықтардың қарапайым гарнитурасын орнату. Қаптау кірпішінің саны мен маркаларын анықтау. Қаптаманың аралықтары мен бекітпелерін орнату, кірпіштің сапасын тексеру. Жаңа төсемнің ескімен жұптасуын бақылау.	
2-4	8131-9-173 Мұнай құятын ыдыстарды тексеруші 8131-9-193-Төгуші-	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	3-разряд: мұнай мен мұнай өнімдерінің физикалық және химиялық қасиеттері. Вагон-цистерналар мен мұнай кемелерінің құрылысы. Мұнай мен мұнай өнімдерін құю және төгу ережелері. Мұнай және мұнай өнімдерінің сапасына және оларды тасымалдауға қойылатын техникалық	3-разряд: 1. Теміржол цистерналарын, сыйымдылықтар мен мұнай кемелерін мұнай мен мұнай өнімдерін тиеуге және құюға дайындау және жарамдылығын анықтау. Мұнай мен мұнай өнімдерінің қалдықтарын сыртқы белгілері бойынша анықтау. Ыдыстарда өлшеу және сынама	Жауапкершілік Типтік практикалық міндеттерді шешу Зейін Атқарушылық

	күюшы				талаптар. Қауіпті жүктермен жұмыс істеу кезінде арнайы қорғауды қолдану ережелері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. 4-разряд: темір жол цистерналарының, бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы мен мақсаты. Арматура мен коммуникация схемасы. Жүктердің негізгі бағыттары. Құйылатын мұнай мен мұнай өнімдеріне арналған мемлекеттік стандарттар. 3-4-разряд. Ауыстырылатын жүктердің таңбалануы мен түрлері, жанар-жағармай материалдарының шығыс нормалары. Әр түрлі мақсаттағы сұйық жүктерді сақтау ережелері. Ыдыстарды өңдеу кезінде ақауды анықтау және оны жою әдістері.	алу. Темір жол цистерналарын, сыйымдылықтар мен мұнай кемелерін тексеру. 4-разряд: Булау пункттерінде теміржол цистерналарын қарау және қабылдауды жүзеге асыру. Стандарттарға сәйкес мұнай өнімдерін құюға арналған ыдыстарды дайындау сапасын тексеру. 3-4-разряд. Құюға жарамсыз цистерналар мен мұнай ыдыстарына актілер жасау және оларды есепке алу. Құюға арналған ыдыстарды дайындау сапасына жарнамалық құжаттарды ресімдеу.	
2-4	8131-9-193 Төгуші- күюшы	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	3-разряд: мұнай мен мұнай өнімдерінің физикалық және химиялық қасиеттері. Вагон-цистерналар мен мұнай кемелерінің құрылысы. Мұнай мен мұнай өнімдерін құю және төгу ережелері. Мұнай және мұнай өнімдерінің сапасына және оларды тасымалдауға қойылатын техникалық талаптар. Қауіпті жүктермен жұмыс істеу кезінде арнайы қорғауды қолдану ережелері. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. 4-разряд: темір жол цистерналарының, бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы мен мақсаты. Арматура мен коммуникация схемасы. Жүктердің негізгі бағыттары. Құйылатын мұнай мен мұнай өнімдеріне арналған мемлекеттік стандарттар. 3-4-разряд. Ауыстырылатын жүктердің таңбалануы мен түрлері, жанар-жағармай материалдарының шығыс нормалары. Әр	3-разряд. Теміржол цистерналарын, сыйымдылықтар мен мұнай кемелерін мұнай мен мұнай өнімдерін тиеуге және құюға дайындау және жарамдылығын анықтау. Мұнай мен мұнай өнімдерінің қалдықтарын сыртқы белгілері бойынша анықтау. Ыдыстарда өлшеу және сынама алу. Теміржол цистерналарын, сыйымдылықтар мен мұнай ыдыстарын тексеру. 4-разряд: Булау пункттерінде теміржол цистерналарын қарау және қабылдауды жүзеге асыру. Стандарттарға сәйкес мұнай өнімдерін құюға арналған ыдыстарды дайындау сапасын тексеру. 3-4-разряд. Құюға жарамсыз цистерналар мен мұнай ыдыстарына актілер жасау және оларды есепке алу. Құюға арналған ыдыстарды дайындау сапасына жарнамалық құжаттарды ресімдеу. Дайындық процесін жүзеге асыру. 2-разряд: ыдыстарды (сыйымдылықтарды, вагон-	Жауапкершілік Типтік практикалық міндеттерді шешу Зейін Атқарушылық

				түрлі мақсаттағы сұйық жүктерді сақтау ережелері. Ыдыстарды өңдеу кезінде ақауды анықтау және оны жою әдістері. 2-разряд: жұмыстарды орындау үшін қажетті көлемде база, отын қоймасы, эстакада жұмысының технологиялық процесі. Цистерналар мен коммуникацияларды қыздыруға арналған жабдықтың құрылысы және жұмыс принципі. Сыйымдылықтар мен вагон-цистерналардың параметрлері, оларды эстакаданың (теміржол, автомобиль) төгу-қю көтергіштеріне орналастыру. Ыдыстың сапасына және оны жабуға қойылатын техникалық талаптар. Өнімді ыдысқа қю нормалары. Бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика. Ішкі еңбек тәртібінің тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария жөніндегі қағидалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. 2-разряд: мұнай мен мұнай өнімдерінің негізгі физика-химиялық қасиеттері. Сұйық өнімдердің қасиеттері, қабылдау, беру және ағызу ережелері. Мұнай мен мұнай өнімдерін төгу (қю) кезіндегі жұмыстарды орындау тәртібі. Мұнай және мұнай өнімдерін қабылдау жөніндегі нормативтік құжаттар. Мұнай және мұнай өнімдерімен есепке алу операциялары кезіндегі өлшеу тәртібі мен әдістері.	цистерналарды) мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдауға (қюға) дайындау. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және қю кезінде қолданылатын құралдар мен жабдықтардың жай-күйін көзбен бағалау. Вагон-цистерналар мен автоцистерналарды төгу-қю көтергіштерінің астына қою. Цистерналар мен коммуникацияларды қыздыру. Мұнай мен мұнай өнімдерін қабылдау және қю кезінде жеке қорғаныс құралдарын қолдану. Ағызу және қю бойынша технологиялық операцияларды орындау. 2-разряд: мұнай мен мұнай өнімдерін төгу (қю) бойынша жұмыстарды орындау тәсілдерін айқындау. Ағызу-қю көтергіштерін вагон-цистерналар мен автоцистерналарға қосу (ажырату). Түзету шараларын қолдана отырып, ағызу кезінде резервуар құбырларының барлық қосылыстарының қысымын, мұнай деңгейін, мұнай өнімдерін және герметикалығын тексеру. Вагон-цистерналарды, автоцистерналарды және төгу жеңдерін мұнай мен мұнай өнімдерінің қалдықтарынан тазалау. Төгілетін және құйылатын өнімдер бойынша есепті құжаттама жасау. Қышқылдарды, сілтілерді, сүтті, патоканы, еріткіштерді, сулы ерітінділерді әртүрлі контейнерлерге алыңыз. Сұйықтықтарды резервуарларға, бактарға, цистерналарға, контейнерлерге, бөшкелерге және өзге де ыдыстарға өлшеп, жапсырмаларды жапсырып, сүзіп ағызу керек. Өнімдерді қю ыдысына қолмен қю. Толтырылған ыдысты тығындауды, орауды, алып жүруді, ыдысты байлауды	
--	--	--	--	--	--	--

						және тұздауды орындау. Құю машиналары мен құрылғыларын шаю және тазалау. Ағызу торабының сорғыларын, ыдыстарын және коммуникацияларын ағымдағы жөндеу және майлау.	
2-4	8124-9-017 Жерасты құбырларын қорғау жөніндегі монтер	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	катод станцияларының, поляризацияланған дренаждардың, оқшаулағыш фланецтердің коррозияға қарсы қорғанысы құрылыстарының конструкциялары; жерасты құбырларының әлеуетті жай-күйін, топырақ кедергісін және топырақ сынамаларын іріктеуді өлшеу әдістемесі; катодты, электродренажды және протекторлық қорғау, оқшаулағыш фланецтер қондырғыларын орналастыру; тасымалды бақылау-өлшеу аспаптарымен жұмыс; электротехниканың элементар негіздері.	Жерасты құбырларының электр қорғанысының құрылымдық элементтерін ұсақ монтаждауды, пайдалануды және жөндеуді жүргізу; Құбыр трассасында электр өлшемдерін жүргізу; топырақтың меншікті кедергісін анықтау. Топырақ сынамаларын алу.	Жауапкершілік Типтік практикалық міндеттерді шешу Зейін Атқарушылық

**«Газды тасымалдау және сақтау»
салалық біліктілік шеңберіне
1.1-қосымша**

9. СБШ біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы

БШ деңгейі	ҰҚЖ қызметі	БШ деңгейі	Кезеңдері	Ұжымдық еңбек бөлінісіндегі рөлі (оның ішінде жауапкершілік саласы)	Білім	Дағдылар (Машықтар)	Жеке құзыреттер
1	2		4	5	6	7	8
1-бөлім. Сабақтас және өтпелі басқару процестері							
7-8	1210-0-002 Бас директор 1210-0 Бас директордың орынбасары (түрлері бойынша)	7-8	Бастау және жоспарлау	Жоспарлау және басшылық	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін регламенттейтін, экономиканы дамытудың басым бағыттарын және тұтастай алғанда Қазақстан Республикасының тиісті экономикалық қызмет түрін айқындайтын нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Ұйымның техникалық, экономикалық және әлеуметтік дамуының перспективалары, стратегиясы, басымдықтары. Ұйымның қызметіне қатысты басқа органдардың әдістемелік және басқа материалдары. Ұйым құрылымының профилі, мамандануы және ерекшеліктері.	Жүйелі стратегиялық ойлай білу және жетекшілік ету. Жоспарлау және талдау. Техникалық және технологиялық дағдыларға ие болу. Басқарушылық әлеуетке ие болу. Логикалық әдістерді қолдана отырып, өзара тиімді шешімдер қабылдау. Қызметкерлерді ынталандыру. Дайындық пен шешім қабылдауды ұйымдастыру. Қаржыны тиімді басқару. Іскерлік байланыстар орнату және келіссөздер жүргізу. Команданы басқару. Ресурстарды ұтымды бөлу.	Көшбасшының қасиеттері. Ұйымдастырушылық және өз еңбегінің жоғары мәдениеті. Нәтижеге мақсаттану. Күтпеген жағдайларда өзін-өзі ұстау мүмкіндігі. Жігерлілік, бастамашылдық, шешімділік.

					Ұйымның өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметінің бизнес-жоспарларын жасау және келісу тәртібі. Ұйымның техникалық және экономикалық даму перспективалары. Ұйымды басқару мен басқарудың заманауи әдістері. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау нормалары. Қазіргі менеджменттің негіздерін білу және оларды іс жүзінде қолдана білу.		
7	1321-0 Басқарушы директор	7	Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай тасымалдау саласындағы үкіметаралық келісімдер. Компанияның даму стратегиясы. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері.	Бөлімшенің жұмысына басшылықты жүзеге асыру. Қызметтің неғұрлым тиімді әдістері мен технологияларын енгізуге шаралар қабылдау. Ұйым басшылығының қарауына құзыретіне кіретін мәселелер бойынша ұсыныстар мен шешімдер жобаларын енгізу. Жұмысты жоспарлау және үйлестіру, жұмыс стратегиясы мен тактикасын әзірлеу, ағымдағы және перспективалық жұмыс жоспарларының жобаларын дайындауды қамтамасыз ету және лайықты міндеттердің орындалуын қамтамасыз ету. Ұйымның мұнай-газ өндіруші ұйымдармен және басқа да қызмет тұтынушылармен жедел өзара іс-қимылын үйлестіру. Тасымалдау үшін мұнай өндіру мен тапсырудың болжамды көрсеткіштері негізінде ұйымның	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық Коммуникативті қабілеттер Өз шешімдеріне сенімділік Нәтиже үшін жауапкершілік Талапшылдық

						магистральдық құбырлар жүйесін дамыту және кеңейту жөнінде ұсыныстар дайындауға қатысу. Жаңа қызметтер мен қызмет бағыттарын әзірлеуге қатысу. Ұзақ мерзімді стратегиялық жоспарлауды жүзеге асыру. Магистральдық құбыр жүйелері және тасымалдаудың оңтайлы бағыттары бойынша мұнайды тасымалдау болжамдарын талдау. Ұйымның басқа ұйымдармен жедел өзара іс-қимылын ұйымдастыру.	
7	1321-0 Басқарушы директор (газды жерасты сақтау)	7	Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Компанияның даму стратегиясы. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері. Табиғи газды жер астында сақтауға және жер қойнауын пайдалану, ЖҚГ құру және пайдалану саласындағы мәселелерді реттейтін Қазақстан Республикасының ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттары мен әдістемелік материалдары.	ЖҚГ техникалық пайдалану және қызмет көрсету, Жабдықтарды жөндеу және жаңғырту, жетекшілік ететін қызметті өндірістік жоспарлау және жедел басқару, ЖҚГ техникалық диагностикасы және пайдалану, өндіріске жаңа технологияларды, техника мен жабдықтарды, ЖҚГ-да жұмыс жүргізудің озық және прогрессивті әдістерін енгізу бөлігінде өндіріс мәселелері бойынша қызметті үйлестіруді жүзеге асыру. Жер қойнауын пайдалану жөніндегі нормативтік ережелер мен талаптардың жай-күйі мен сақталуын, газды жерасты сақтауға арналған құрылымдардың барынша толық және ұтымды пайдаланылуын бақылауды жүзеге асыру. ЖҚГ пайдалану келісімшарттарының	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық Коммуникативті қабілеттер Өз шешімдеріне сенімділік Нәтиже үшін жауапкершілік Талапшылдық

						талаптарына сәйкес жерасты газ қоймаларының қауіпсіздігі мен сенімділігін басқару бойынша ұйымдастырушылық шараларды әзірлеуді және іске асыруды қамтамасыз ету.	
7	1329-3 Техникалық директор	7	Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін регламенттейтін, экономиканы дамытудың басым бағыттарын және тұтастай алғанда Қазақстан Республикасының тиісті экономикалық қызмет түрін айқындайтын нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Компанияның даму стратегиясы. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері.	Бөлімшенің жұмысына басшылықты жүзеге асыру. Қызметтің неғұрлым тиімді әдістері мен технологияларын енгізуге шаралар қабылдау. Компанияның техникалық саясатын, құзыретіне кіретін мәселелер бойынша ұсыныстар мен шешімдер жобаларын қалыптастыру. Жұмысты жоспарлау және үйлестіру, жұмыс стратегиясы мен тактикасын әзірлеу, ағымдағы және перспективалық жұмыс жоспарларының жобаларын дайындауды қамтамасыз ету және лайықты міндеттердің орындалуын қамтамасыз ету. Тасымалдау үшін газ өндіру мен жеткізудің болжамды көрсеткіштері негізінде ұйымның магистральдық құбырлар жүйесін дамыту және кеңейту жөнінде ұсыныстар дайындауға қатысу. Жаңа қызметтер мен қызмет бағыттарын әзірлеуге қатысу. Компанияның клиенттерімен және серіктестерімен келіссөздер мен кездесулер ұйымдастыру, өткізу. Жүктелген міндеттер	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық Коммуникативті қабілеттер Өз шешімдеріне сенімділік Нәтиже үшін жауапкершілік Талапшылдық
7	1321-0 Филиал директоры	7	Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Негізгі өндіріс			
7	1321-0 Департамент директоры	7	Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Негізгі өндіріс			

						шеңберінде бөлімшелердің өзара іс-қимылын ұйымдастыру. Магистральдық құбыр жүйелері мен тасымалдаудың оңтайлы бағыттары бойынша тасымалдау болжамдарын талдау.	
5-7	1329-3-003 Бас инженер (филиалдар)	5-7	Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуын талдау және реттеу	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай тасымалдау саласындағы үкіметаралық келісімдер. Компанияның даму стратегиясы. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, Өндіріс және басқару негіздері. Мамандандырылған бағдарламалық өнімдер. Ұйымның профилі, құрылымы және өндірістік қуаты. Апаттар мен штаттан тыс жағдайларды жою жоспары. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін басқару әдістері. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін есептеу әдістері.	Ұйымның орталықтандырылған жедел-диспетчерлік басқаруын қамтамасыз ету. Қабылдау-беру пункттері арқылы газ беруді бақылау. Арнайы бағдарламалық өнімдерді пайдалану. Технологиялық объектілердің жұмысын үйлестіру жөнінде қажетті шаралар қабылдау. Технологиялық объектілер учаскелерінің техникалық мүмкін болатын өткізу қабілеті мен өнімділігін есептеу. Технологиялық ауысулар өндірісін бақылау. Берілген газ беру режимін бақылау. Жедел диспетчерлік есептілікті оқу. Техникалық құжаттаманы толтыру, өндірістік процестің бұзылу себептерін тіркеу. Авариялық немесе штаттан тыс жағдай туралы алынған деректер бойынша авариялық жағдайдың туындау орындарын анықтау. Технологиялық объектілердің жұмыс режимі, авариялық-қалпына келтіру жұмыстарының орындалу барысы, сондай-ақ төтенше жағдайлар мен жазатайым оқиғалар туралы	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу Командада жұмыс істей білу Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық Коммуникативті қабілеттер Өз шешімдеріне сенімділік Нәтиже үшін жауапкершілік Талапшылдық

						ақпаратты бағалау. Авария туындаған кезде үздіксіз газбен жабдықтауды қамтамасыз ету бойынша басқа ұйымдардың диспетчерлік қызметтерімен шешімдер қабылдау. Көрсетілетін қызметтердің сапасы бойынша оқиғаларды анықтау. Газды тасымалдау кезіндегі стандартты емес жағдайлардың мәселелерін талдау және шешу. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін жедел басқару. Өндірістік бағдарламаларға сәйкес газды ұйымдастыру және тасымалдау жұмысын қамтамасыз ету. Жеткізудің технологиялық жағдайларын қамтамасыз ету. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін талдау. Технологиялық объектілердің жұмыс режимінің өзгеруін анықтау. Өндірушілер мен жеткізушілерден құбырлар жүйесіне газдың түсу көлемін, оның транзиті мен таралуын есептеу. Газ тұтыну шарттарының, өткізу нарығының және тасымалдаудың техникалық мүмкіндіктерінің өзгеруін талдау.	
7	1329-3 Басқарушы директор (газ	7	Ұйымдаст ыру және бақылау Процестер	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-	Сеніп тапсырылған бөлімшелердің жұмысына басшылықты жүзеге асыру. Қызметтің неғұрлым тиімді	Дербестік және жауапкершілік Тез шешім қабылдай білу

	тасымалдау)*		дің орындалуын талдау және реттеу		құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Компанияның даму стратегиясы. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, Өндіріс және басқару негіздері. Мамандандырылған бағдарламалық өнімдер. Ұйымның профилі, құрылымы және өндірістік қуаты. Апаттар мен штаттан тыс жағдайларды жою жоспары. Ұйымның техникалық даму перспективалары.	әдістері мен технологияларын енгізуге шаралар қабылдау. Құзыретіне кіретін мәселелер бойынша ұсыныстар мен шешімдер жобаларын қалыптастыру. Жұмысты жоспарлау және үйлестіру, жұмыс стратегиясы мен тактикасын әзірлеу, ағымдағы және перспективалық жұмыс жоспарларының жобаларын дайындауды қамтамасыз ету және лайықты міндеттердің орындалуын қамтамасыз ету. Өндіру мен тұтынудың болжамды көрсеткіштері негізінде газ тасымалдауды дамыту бойынша ұсыныстар дайындауға қатысу. Газ тасымалдау мәселелері бойынша серіктестермен келіссөздер жүргізу. Жаңа қызметтер мен қызмет бағыттарын әзірлеуге қатысу. Жүктелген міндеттер шеңберінде бөлімшелердің өзара іс-қимылын ұйымдастыру. Компанияның стратегиясын орындау шеңберінде ұзақ мерзімді жоспарлауды жүзеге асыру.	Аналитикалық ойлау Оқу және өзін-өзі оқыту қабілеті Көшбасшылық Коммуникативті қабілеттер Өз шешімдеріне сенімділік Нәтиже үшін жауапкершілік Талапшылдық
7	1329-3 Газ шаруашылығы директоры	7	Ұйымдастыру және бақылау Процестердің орындалуы	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық	Ұйымның стратегиялары мен мақсаттары негізінде газ шаруашылығының қызметі мен міндеттерін жоспарлау және қалыптастыру. Газ шаруашылығы ішіндегі	Тәуелсіздік Жауапкершілік Аналитикалық ойлау Байланысқа бейімділік

			н талдау және реттеу		құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Компанияның даму стратегиясы. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, Өндіріс және басқару негіздері. Отқа және газға қауіпті жұмыстарды жүргізу кезіндегі нормативтік құжаттар, әдістер мен қауіпсіздік шаралары. Өндірістік қуаттар және жабдықтың жұмыс режимдері. Жабдықтар мен желілердің, тұтынушыларды қосу тораптарының аумақтық орналасуы.	бөлімшелердің жұмысын үйлестіру, бағыныштылар арасында міндеттер мен жауапкершіліктерді бөлу, олардың қызметінің нәтижелерін бағалау. Мәселелерді шешуде арнайы білім мен ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану. Газ шаруашылығында іс жүргізуді тиісті ұйымдастыруды және жүргізуді қамтамасыз ету. Тұтынушылармен, жеткізушілермен, мердігерлермен, жергілікті атқарушы, қадағалау және құқық қорғау органдарымен өзара іс-қимыл кезінде ұйымның мүдделерін білдіру. Газ шаруашылығының жауапкершілігі шеңберінде азаматтарды қабылдауды жүргізу. Отқа және газға қауіпті жұмыстардың тізбелері мен жоспарларын бекітуге, олардың орындалуын бақылауға. Газ жабдықтарында және газ тарату желілерінде авариялық жағдайларда жұмыстарды ұйымдастыруды жүргізу. Газ тарату жүйесін пайдалану бойынша жоспарлы-алдын алу жұмыстарының орындалуын бақылауды жүзеге асыру. Газды қабылдауды, газды өткізу жоспарын қалыптастыруды, газ	Айғақтама Ұйымдастыруш ылық Стресске төзімділік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
--	--	--	----------------------------	--	---	---	--

						шаруашылығына қызмет көрсету аймағының шекараларында газ балансын есепке алуды және жүргізуді бақылауды жүзеге асыру. Газды тұтыну мониторингін жүзеге асыру. Тұтынушылардың дебиторлық берешегін болдырмау және/немесе төмендету бойынша іс-шаралар жүргізу. Газ тұтынатын есепке алынбаған объектілерді анықтау жөнінде шаралар қабылдау.	
6	1322-0 Магистральдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске бастығы	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Участкенің өндірістік-шаруашылық қызметіне қатысты ұйымдастыру-өкімдік құжаттар, нормативтік және әдістемелік материалдар. Ұйым мен участкенің техникалық даму перспективалары. Участкенің өніміне қойылатын техникалық талаптар, оны өндіру технологиясы. Техникалық-экономикалық және ағымдағы өндірістік жоспарлаудың тәртібі мен әдістері. Ұқсас өнімді өндіру саласындағы отандық және шетелдік озық тәжірибе. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, Өндіріс және	Магистральдық құбыр персоналының іс-әрекеттерін ұйымдастыру және басқару. Ағымдағы, жоспарлы-алдын алу жөндеулерінің, реконструкцияларының орындалуын бақылауды жүзеге асыру. Пайдалануға қайта қабылдауға қатысу, сондай-ақ күрделі жөндеулер мен реконструкциялардан кейін енгізілетін жабдықтар/объектілер. Өндірістік қызметтің нәтижелерін талдау, бюджет шығынын бақылау. Жылдық бюджеттерді жасауға қатысу. Қызмет бойынша белгіленген нысанда есептілік жасау және жүргізу және оларды басшылыққа ұсыну. Тексеру/аудит қорытындылары бойынша ескертулер мен нұсқамаларды жоюға	Көшбасшылық қасиеттер Жүйелік және аналитикалық ойлау Стресске төзімділік Жауапкершілік Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді өз бетінше шешу

					басқару негіздері.	бағытталған іс-қимылдар жасау. Еңбектің прогрессивті әдістері мен әдістерін енгізуді, жұмыс орындарын ұйымдастыру мен ұтымды етуді ұйымдастыру. Жаңа технологияларды/жабдықтарды енгізу үдерістеріне қатысу. Қызметкерлердің біліктілігі мен кәсіби шеберлігін арттыру бойынша жұмыстарды ұйымдастыру.	
6	1329-1-039 Қызмет (желілік- пайдалану) бастығы	6	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Аумақты су басудан және су басудан инженерлік қорғау. Қауіпті өндірістік объектілерде техникалық құрылғыларды дайындау, монтаждау, жөндеу және реконструкциялау кезінде техника мен технологияларды, жабдықтар мен материалдарды қолдану тәртібі. Ресурс үнемдеу жөніндегі нормативтік құжаттар. Апатқа дейінгі жағдайларды бағалау әдістері, ақаулар мен ақауларды жою әдістері мен құралдары. Қауіпті өндірістік объектілерде жұмыс жүргізу қағидалары. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару	Техникалық жай-күйі, диагностикалық тексеру нәтижелері бойынша, оның ішінде күзгі-қысқы кезеңде және көктемгі су тасқыны кезеңінде жұмысқа дайындық кезінде ақпаратты талдау. Бөлімше қызметінің бағыты бойынша жұмыстарды жүргізу тәртібін айқындау. Күзгі-қысқы кезеңде МГ ТЖ және құрылыстарды жұмысқа дайындау бойынша жұмыс жоспарларын жасау. Көктемгі су тасқыны кезінде МГЖБ және құрылыстарды жұмысқа дайындау бойынша жұмыс жоспарларын жасау. Жұмыстардың біліктілігін, көлемі мен күрделілігін ескере отырып, бағынысты персоналды ұтымды жүктеуді және орналастыруды қамтамасыз ету. Бөлімшенің жауапкершілік аймағында МГЖБ объектілерінің	Көшбасшылық қасиеттер Жүйелік және аналитикалық ойлау Стресске төзімділік Жауапкершілік Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді өз бетінше шешу

					негіздері.	техникалық жай-күйін бақылауды жүзеге асыру. МТҚ апаттық қорының нормаларын әзірлеу. Газ құбырларының тұтастығы мен қалыпты жұмысына қауіп төндіретін апатқа дейінгі жағдайларды, ақаулар мен ақауларды бағалау, олардың дамуын болжау, шешім қабылдау. МГЖБ объектілерін пайдаланудың ағымдағы жағдайларын талдау және бағалау.	
6	1323-0 Магистрал ьдық құбырды пайдалану жөніндегі топтың басшысы	6	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Кен орнындағы өнім ағындарының схемасы. Мұнай мен газды тасымалдау технологиясы. Автоматика және телемеханика негіздері. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері.	Апаттық жаттығулар жасау. Бағынысты персоналға және жұмысқа жаңадан қабылданғандарға нұсқама жүргізу. Бекітілген нысандар бойынша есептер дайындау. Көлік жүйесі объектілерін сенімді және қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз ету жөніндегі жұмыста қажетті жедел, есептік, вахталық және басқа да құжаттамаларды жүргізу. Неғұрлым озық технологияларды немесе техникалық құралдарды қолдану және енгізу бойынша көлік жүйесі объектілерін пайдалану әдістерін жетілдіру.	Көшбасшылық қасиеттер Жүйелік және аналитикалық ойлау Стресске төзімділік Жауапкершілік Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді өз бетінше шешу
2-бөлім. Салалық процестер (салалық шекараларды анықтайды)							
6	2141-9-004 Техникалы қ диагностик	6	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-	Оқу жұмыс сызбалары және технологиялық нұсқаулар (технологиялық карталар). Газ саласы құбырларының жобалау,	Көшбасшылық қасиеттер Жүйелік және аналитикалық

	а инженері *				құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай-газ объектісі құбырларының технологиялық схемалары. Құбырлардың диагностикаланатын учаскесінің жобалау, атқару, пайдалану құжаттамасы. Бақылау объектілерінің орналасуы. Түтікішілік инспекциялық снарядтарда қолданылатын диагностикалық әдістердің физикалық негіздері және оларды қолдану саласы. Құбырышілік дефектоскопия жүргізуге арналған жабдықтың құрамы мен мақсаты. Құбыр қуысында құбырышілік инспекциялық снарядтардың өтуін бақылау құралдарының құрамы, мақсаты және жұмыс тәртібі. Құбырлардың құрылымдық ерекшеліктері.	атқару және пайдалану құжаттамасын талдау. Маркер құрылғыларын орнату схемаларын жасау. Құбырлардың құбырышілік дефектоскопиясын жүргізу үшін бақылаудың технологиялық карталарын жасау. Құбыр ішіндегі тексеру құралын орнату. Аспаптар мен жабдықтарға техникалық қызмет көрсетуді жүргізу.	ойлау Стресске төзімділік Жауапкершілік Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді өз бетінше шешу
6	2147-4-009 Магистральдық құбырларды пайдалану жөніндегі инженер *	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Магистральдық құбыр жабдықтарын, технологиялық құбырларды жөндеу мен пайдаланудың техникалық ерекшеліктері. Магистральдық құбырды, технологиялық	Өндірістік міндеттерді орындауды ұйымдастыру және қамтамасыз ету. Қызметтік құжаттамамен жұмыс істеу. Қызмет бейіні бойынша ақпаратты жинау, жүйелеу және талдау. Қызмет бағыты бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдалану. Сызбалар мен схемаларды оқу. Магистральдық құбырдың, технологиялық құбырлардың жабдықтарында жұмыстарды орындау кезінде	Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Тәуелсіздік Тез шешім

					құбырларды инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету, сондай-ақ типтік ақаулар мен ақауларды жою әдістері. Жабдықты пайдалану жөніндегі регламенттер мен нұсқаулықтар. Мұнай мен газдың, мұнай-газ қоспаларының физикалық-химиялық қасиеттері.	тәуекелге бағалау жүргізу. Персонал орындаған жұмыстардың сапасына бағалау жүргізу.	қабылдай білу Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
6	2432-0-001 Желілік бөлік инженері	6	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Магистральдық құбырдың желілік бөлігінің технологиялық сызбасы. Магистральдық құбырларды инженерлік-техникалық қамтамасыз ету және техникалық қызмет көрсету. Мұнай мен газдың, мұнай-газ қоспаларының физикалық-химиялық қасиеттері, топырақ пен жер қыртысы сипаттамалары. Магистральдық құбыр жабдықтарының техникалық сипаттамалары. Магистральдық құбырларды пайдаланудың технологиялық регламенті.	МҚЖБ-да күзгі-қысқы, су тасқыны кезеңдерінде МҚ жұмысының сенімділігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. МҚ-ға үшінші тарап ұйымдарын қосудың техникалық шарттарын әзірлеу. МҚ қиылысына және МҚ-мен бір техникалық дәлізде коммуникациялардан өтуге техникалық шарттар әзірлеу. МҚ ақауларын, МҚ оқшаулау ақауларын және бекіту арматурасын жөндеу бойынша жұмыстарды жүргізу жобаларын әзірлеу және ресімдеу. МҚ-да инциденттер мен бас тартуларды тергеу актілерін жасау. Тиісті қағидаларда көзделген ТАҚП (АҚП) жабдықтары мен қондырғыларына техникалық құжаттаманың дұрыс жүргізілуін қамтамасыз ету. Техникалық қызмет көрсету мен жөндеудің, МҚЖБ жабдықтары мен құрылыстарының (құлыптау реттегіш арматураны, ТДҚ қабылдау және іске қосу	Міндеттердің орындалуын ұйымдастыру және қамтамасыз ету Қабылданған шешімдердің салдарын талдау және болжау Күрделі құжаттармен жұмыс Ақпаратты жүйелеу

						камераларын, су асты өткелдерін қоса алғанда) жоспар-кестелерінің уақтылы орындалуын әзірлеу және бақылау. Дәнекерлеу-монтаждау жұмыстарын орындау үшін жабдықтар мен материалдарға жылдық өтінімдер жасау.	
6	1322-0 Газ компрессорлық станция қызметінің бастығы	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. ГАА, ТХА, газ сепарациялық, жылу алмасу және КС сыйымдылық жабдықтарын, қосалқы мақсаттағы жүйелерді, оның ішінде сумен жабдықтау, электрмен жабдықтау, желдету, маймен жабдықтау жүйелерін орнату схемалары. Магистральдық газ құбырлары объектілерінде қолданылатын табиғи газдың, ауыр көмірсутекті газдардың, газ конденсатының, қауіпті және зиянды заттардың (метанол, одорант) қасиеттері. Пайдаланылатын бақылау-өлшеу аспаптарын, оның ішінде қауіпсіздік аспаптарын пайдалану қағидалары мен негізгі сипаттамалары. Магистральдық газ құбырлары арқылы газ тасымалдау технологиясы. КС технологиялық схемасы. КС жабдықтарын пайдалану кезіндегі	Пайдалану, техникалық, жөндеу құжаттамасын талдау. КС жабдықтарын пайдалану саласындағы жобалау және техникалық құжаттаманың белгіленген талаптарға сәйкестігіне тексеру жүргізу. Тауарлық-материалдық құндылықтардың, химиялық реагенттердің өндірістік қорларын нормалау. Мамандандырылған бағдарламалық жасақтаманы қолдану. Газ тасымалдау жабдықтарын пайдалану саласындағы есептілікті қалыптастыру. КС технологиялық жабдығының қалдық ресурсын бағалауды жүргізу. КС жабдықтарын пайдалану және істен шығу деректерін талдау. Газ сапасының стандарт талаптарына сәйкес келмеу себептерін жою бойынша іс-шараларды қалыптастыру. Аварияларды жою жөніндегі жұмыстарды талдау және оларды жетілдіру және	Көшбасшылық қасиеттер Сыни жағдайда өз бетінше шешім қабылдау қабілеті Жауапкершілік сезімі Тәртіп Эмоционалды тұрақтылық Зейін Ұқыптылық Жақсы көру және есту

					авариялық жағдайлардың түрлері, олардың пайда болу себептері және алдын алу және жою тәсілдері. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері.	түзету жөнінде шаралар қабылдау. КС жабдығының қалыпты жұмысынан ауытқуларды анықтау. Пайдалану міндеттерін оларды орындаудың басымдығы тұрғысынан саралау. КС объектілерінде авариялар мен инциденттердің салдарын окшаулау және жою жөніндегі іс-шаралар жоспары бойынша бағынысты қызметкерлермен аварияға қарсы жаттығулар жүргізу.	
6	2147-4 Ауысым инженері (мұнай, газ саласы)	6	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Пайдалану жабдығының, негізгі және қосалқы жабдықтың құрылымы, жұмыс принципі және техникалық сипаттамалары. Жабдықтың техникалық жай-күйін диагностикалау және бақылау әдістері, аралау және тексеру жүргізу қағидалары. Ақаулардың негізгі себептері, оларды анықтау әдістері. Жабдықтың жұмыс параметрлері және нормадан рұқсат етілген ауытқулар. Пайдалану жабдығы жұмысының технологиялық режимдері және оларды сақтауға қойылатын	Бөлімшелердің жұмысын жедел бақылауды, реттеуді және үйлестіруді жүргізу үшін өндірістік объектілерден келіп түсетін ақпаратты жинауды және талдауды жүзеге асыру. Пайдалану параметрлерінің берілген режимнен ауытқу себептерін талдау және оларды жою бойынша шаралар қабылдау. Қосалқы бөлімшелер мен қызметтердің келісілген іс-қимылдарын ұйымдастыра отырып, өндірістік үдеріс барысының бұзылуының алдын алу және жою жөнінде шаралар қабылдау. Газ компрессорлық жабдықтың белгіленген технологиялық жұмыс режимінің сақталуын бақылау. Ауысымдық өндірістік тапсырмалардың орындалуын қамтамасыз ету,	Тәуелсіздік Жауапкершілік Аналитикалық ойлау Байланысқа бейімділік Айғақтама Ұйымдастырушылық Стресске төзімділік

					талаптар. Жабдықтар мен магистральдық мұнай, газ құбырлары жұмысының технологиялық процесі. Мұнай -, газ тасымалдау жүйесі объектілерінде жедел ауыстырып қосуларды орындау тәртібі. Коммутациядан кейінгі пайдалану параметрлерін бақылау және талдау әдістері. Пайдалану параметрлерінің ауытқуының ықтимал себептері және оларды жою әдістері. Мұнай және газ өндіру технологиясы, мұнай мен газдың физика-химиялық қасиеттері. Төтенше жағдайларға ден қою тәртібі (алгоритмі).	жабдықтың жұмыс параметрлерін және оның жай-күйін бақылау. Қызметкерлердің еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтай отырып, үздіксіз технологиялық процесті қамтамасыз ету. Белгіленген технология, техникалық пайдалану және өрт қауіпсіздігі ережелері бұзылған кезде жабдықтың жұмысын тоқтату, жұмысшылардың денсаулығы, өмірі, халықтың өмірі және жабдықтың зақымдану қаупіне әкеледі.	
6	2141-9 Компрессорлық станцияны пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Техникалық диагностика негіздері, теориялық механика негіздері, термодинамика негіздері, электротехника негіздері, материалтану негіздері, табиғи газдың, тұрақсыз сұйық көмірсутектердің, газ және сұйық орталардың, химиялық реагенттердің физикалық-химиялық қасиеттері, оларды кәдеге жарату тәртібі мен ережелері. КС жабдығының мақсаты, құрылымы және жұмыс істеу	Жалпы және арнайы мақсаттағы технологиялық схемаларды, сызбаларды және техникалық құжаттаманы оқу. Жабдықты диагностика және өнеркәсіптік қауіпсіздік сараптамасының нәтижелерін қолдану. КС жабдықтарының ТҚЖ ДО жоспарлар-кестелерін жасау. Жұмыстарды орындаудың желілік кестелерін әзірлеу. КС жабдығының ТқжЖ үшін қажетті жабдыққа, аспаптарға, қосалқы бөлшектерге қажеттілікті бағалау. Жөндеу қызметкерлерінің жұмысын жоспарлау. КС жабдығында жұмыстарды орындау кезінде қауіптерді бағалау және тәуекелдерді анықтау.	Көшбасшылық қасиеттер Сыни жағдайда өз бетінше шешім қабылдау қабілеті Жауапкершілік сезімі Тәртіп Эмоционалды тұрақтылық Зейін Ұқыптылық Жақсы көру және есту

					принциптері. КС жабдығына техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді орындау түрлері, әдістері мен технологиясы.	Жабдықтың жұмысындағы, оның ішінде сынақтар жүргізу кезінде және жөндеу жұмыстарын орындағаннан кейін ақауларды анықтау. Бақылау-өлшеу аспаптары мен құралдарын пайдалану. КС жабдығының техникалық параметрлерін талдау	
6	2141-9-003 Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жабдыққа паспорттарды, технологиялық жабдықты пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтарды жасау тәртібі. Технологиялық жабдықтың техникалық сипаттамалары, құрылымдық ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс режимдері және пайдалану ережелері. Технологиялық жабдықты басқару жөніндегі бағдарламалық қамтамасыз ету. Техникалық диагностика негіздері, теориялық механика негіздері, термодинамика негіздері, электротехника негіздері.	Машиналар мен процестерді басқару. Технологиялық жабдықты пайдалану бойынша нормативтік-техникалық құжаттаманы әзірлеу. Технологиялық жабдықтың істен шығу статистикасын есепке алуды жүргізу. Жабдықтың сенімділігін арттыру бойынша іс-шараларды әзірлеу. Жабдықты техникалық пайдалану ережелерін бұзушылықтардың есебін жүргізу және талдау жүргізу. Технологиялық жабдықты пайдалану бойынша арнайы бағдарламалық қамтамасыз етулермен жұмыс істеу.	Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Аналитикалық ойлау Компьютерлік сауаттылық Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Стресске төзімділік Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті

5-7	1329-3 Қызмет (газ тарату станциясы) бастығы	5-7	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Газ тасымалдау жоспары. ГТС жабдығының мақсаты, құрылысы және жұмыс принциптері. ГТС жабдығының сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыру әдістері. ГТС жабдықтарының жұмысындағы анықталған ауытқулар мен кемшіліктерді жою әдістері. ГТС жабдықтарындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері.	Технологиялық жабдықтың, ГТС ғимаратының және газ құбырлары-бұрмалардың техникалық жай-күйін бағалау. Бағынысты қызметкерлердің жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру. ГТС операторларының ауысымдық (кезекшілік) кестесін жасау. ГТЭС-ті күзгі-қысқы және көктемгі пайдалану кезеңдеріне дайындау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. Пайдалану процесінде ескертулерді жою. ГТС жабдықтарын пайдалануды сүйемелдеу бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдалану. Жөндеуден кейін объектілерді, жабдықтарды пайдалануға рұқсат берудің белгіленген тәртібінің сақталуын қамтамасыз ету. Жаңа және реконструкцияланған объектілерді, жабдықтарды пайдалануға қабылдау.	Жауапкершілік Аналитикалық ойлау Зейін Мәселелерді шешуге кәсіби көзқарас Ұйымдастыруш ылық қабілеттер Өз бетінше жұмыс істей білу Стресске төзімділік Тиімділік Ағымдағы әрі болашақ мәселелерді шешу үшін жаңа ақпараттың мағынасын түсіну және шешім қабылдау
6	2141-9 Газ тарату станциясы ның инженері	6	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. ГТС	Технологиялық жабдықтың, ГТС ғимаратының және газ құбырлары-бұрмалардың техникалық жай-күйін бағалау. ГТЭС-ті күзгі-қысқы және көктемгі пайдалану кезеңдеріне дайындау жөніндегі іс-шараларды әзірлеу. Пайдалану процесінде ескертулерді жою. ГТС жабдықтарын пайдалануды	Жауапкершілік Аналитикалық ойлау Зейін Мәселелерді шешуге кәсіби көзқарас Ұйымдастыруш ылық қабілеттер

					жабдығының мақсаты, құрылысы және жұмыс принциптері. ГТС жабдығының сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыру әдістері. ГТС жабдықтарының жұмысындағы анықталған ауытқулар мен кемшіліктерді жою әдістері. ГТС жабдықтарындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері. ГТС жабдығының нақты техникалық жай-күйін анықтау әдістері.	сүйемелдеу бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдалану. Жөндеуден кейін объектілерді, жабдықтарды пайдалануға рұқсат берудің белгіленген тәртібінің сақталуын қамтамасыз ету. Жаңа және реконструкцияланған объектілерді, жабдықтарды пайдалануға қабылдау.	Өз бетінше жұмыс істей білу Стресске төзімділік Жеделділік Ағымдағы әрі болашақ мәселелерді шешу және шешім қабылдау үшін жаңа ақпараттың маңыздылығын түсіну
5-7	1329-3 Газ қызметінің (учаскесінің) бастығы	5-7	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жөндеу, бөлшектеу және монтаждау технологиясы мен әдістері, жөнделген жабдықтың дәлдігін тексеру және сынау. Газ объектілері жабдықтарының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принциптері, ақауларының түрлері. Өндірістік қуаттар және жабдықтың жұмыс режимдері. Жабдықтар мен желілердің, тұтынушыларды қосу тораптарының аумақтық орналасуы. Экономика, еңбекті ұйымдастыру,	Бөлімшенің қызметін жоғары тұрған басшылықтың өкімдеріне, ұйымның мақсаттары мен стратегиясына сәйкес жоспарлау. Бағынысты қызметкерлердің жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру. Газ тарату жүйелерінің объектілерін пайдалану жөніндегі жұмыстарды жүргізу кестелерін бекіту. Регламенттік жұмыстардың орындалуын бақылауды жүзеге асыру, орындалған жұмыстардың сапасына мерзімді тексерулер жүргізу. Газ жабдықтарында және газ тарату желілерінде авариялық жағдайларда жұмыстарды ұйымдастыруды жүргізу. Өндірістік-шаруашылық қызметті оңтайландыру бойынша	Тәуелсіздік Жауапкершілік Аналитикалық ойлау Байланысқа бейімділік Айғақтама Ұйымдастырушылық Стресске төзімділік Кәсіби біліктілікпен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті

					өндіріс және басқару негіздері.	ұсыныстар әзірлеу. Арнайы білім мен ақпараттық-коммуникативтік технологияларды қолдану арқылы мәселелерді шешуді оңтайландыру. Газ жабдығының тұрақты және тиімді жұмыс режимін, пайдалану ережелерін сақтауды қамтамасыз ету. Газ жабдығының тиімділігін арттыру (оңтайландыру), жұмыс параметрлерін түзету бойынша шешімдер қабылдау. Жаңа техника мен технологияларды енгізу тәсілдері бойынша шешімдер қабылдау. Техникалық құжаттаманың әзірленуіне және бекітілуіне бақылауды жүзеге асыру. Бағдарламаларды әзірлеу және жұмысшыларды жұмыс жүргізудің қауіпсіз әдістеріне оқыту.	
5-7	1329-3 Қызмет бастығы (жерасты газ қоймасы)*	5-7	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жерасты газ қоймаларын құру, пайдалану және мониторингілеу принциптері мен технологиялары, газ қысымын ЖКГ-ға айдау, сақтау, іріктеу және реттеу процестері. Жерасты резервуарларындағы	ЖҚГ жұмысын оңтайландыру мақсатында технологиялық режим мен регламентті жоспарлау, бақылау және сақтау, техникалық және геофизикалық деректерді талдау, жұмыстарды қауіпсіз жүргізудің прогрессивті қауіпсіз технологиялық процестері мен әдістерін әзірлеу және енгізу. Бағынысты қызметкерлердің жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру. Өндірістік қуаттарды, техникалық сипаттамаларды, ЖКГ конструктивтік	Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу, аналитикалық ойлау Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік

					газ ағындарының гидродинамикасы және термодинамикасы. ЖҚГ жабдығының жұмыс принциптері, ЖҚГ объектілерінің геологиясы мен геофизикасы. Ұңғымалар мен жерасты объектілерінің техникалық жай-күйін бақылау әдістері. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері.	ерекшеліктерін, жұмыс режимдерін және жабдықты техникалық пайдалану ережелерін бағалау. Жобалау-сметалық және өзге де техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу. Құрылысы аяқталған өндірістік мақсаттағы объектілерді пайдалануға қабылдауды жүзеге асыру. Өндірістік объектілерде қауіптілігі жоғары жұмыстарды жүргізу.	Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
5-7	1329-3 Қызмет бастығы (жедел-кәсіпшілік) *	5-7	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай және газ кен орындарын игеру және пайдалану технологиясы. Ұңғымалардың, сағалық алаңдардың, ұңғымаішілік және кәсіпшілік жабдықтардың жұмыс режимдері. Мұнай, газ, су жинау, дайындау, тасымалдау схемалары, ұңғымалардағы асқынулардың себептері және олардың алдын алу әдістері (тұз және парафин шөгінділері, сулану, құмның пайда болуы және т.б.). Гидравлика, термодинамика, сұйықтық және газ механикасы негіздері. Жабдықтардың құрылысы, пайдалану	ҚЖЕҚ, апатқа қарсы/ өртке қарсы жаттығулар бойынша нұсқаулық өткізу. Жабдықтардың, құралдардың, жеке қорғаныс құралдарының, еңбек жағдайларының техникалық жай-күйіне, олардың қауіпсіздік талаптарына сәйкестігіне тексеру жүргізу. Бригада қызметкерлерін технологиялық (өндірістік) процеске сәйкес орналастыруды жүргізу. ЖҚГ пайдаланудың технологиялық режимдерін сақтауды, ұңғымаларды гидродинамикалық және геофизикалық кәсіпшілік зерттеулер жүргізуге дайындауды қамтамасыз ету. Жабдықтар мен ұңғымаларға, ЖАЖ-ға техникалық қызмет көрсетуді және жөндеуді, жабдықтарды диагностикалауды уақтылы жүргізуді қамтамасыз	Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу, аналитикалық ойлау Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті

					және диагностика принциптері, ұңғымаларды ағымдағы және күрделі жөндеуді ұйымдастыру және жүргізу. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері.	ету. Жер қойнауын және қоршаған ортаны қорғау, еңбекті қорғау, фонтанға қарсы және өртке қарсы қауіпсіздік жөніндегі іс-шаралардың орындалуын қамтамасыз ету. Ұңғымалар мен технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін бақылау, ұңғымалардың сағалық жабдықтарының техникалық жағдайына мониторинг жүргізу. Өлшеу құралдарын есепке алу бойынша деректерді қалыптастыру. МҚЖТШ газ шығынын жоспарлау, өлшеу, есепке алу. КЖ және аяқталған құрылыстан кейін негізгі және қосалқы технологиялық жабдықтарды пайдалануға қабылдауды жүзеге асыру.	
6	2147-3-003 Жерасты газ қоймаларының жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Техникалық диагностика негіздері, теориялық механика негіздері, термодинамика негіздері, электротехника негіздері, материалтану негіздері, дәнекерлеу өндірісінің негіздері. Отқа және газға қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі	Жұмыстарды орындаудың желілік кестелерін әзірлеу. Отқа және газға қауіпті жұмыстарды жүргізуді жоспарлау және олардың орындалуын бақылау. ТКЖЖ ДО-ны ұйымдастыру және қауіпсіз өткізу жөніндегі іс-шаралардың орындалуын әзірлеу және бақылау. Пайдалану персоналының жұмысын жоспарлау. Газ объектілерінің жабдықтарында жұмыстарды орындау кезіндегі тәуекелдерді бағалау. Қызмет бағыты бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді	Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу, аналитикалық ойлау Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби

					нормативтік құжаттар. Газ объектілері жабдықтарының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принципі. Газ тасымалдау жабдықтарындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері.	пайдалану.	біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
6	2147-4 Басқарма бастығы (желілік-өндірістік)	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Магистральдық газ құбырлары арқылы газ тасымалдау технологиясы. Техникалық құжаттамаларды әзірлеу және ресімдеу бойынша басшылық құжаттардың, оның ішінде стандарттар мен техникалық шарттардың талаптары. Жұмыс жоспарларын жасау және құжаттаманы ресімдеу тәртібі. Ресурс үнемдеу жөніндегі нормативтік құжаттар. Бағынысты персонал бөлігінде басшылардың, мамандардың, қызметшілердің лауазымдарына және жұмысшылардың кәсіптеріне қойылатын біліктілік талаптары. Экономика, еңбекті ұйымдастыру, өндіріс және басқару негіздері.	Техникалық жай-күйі, диагностикалық тексеру нәтижелері бойынша, оның ішінде күзгі-қысқы кезеңде және көктемгі су тасқыны кезеңінде жұмысқа дайындық кезінде ақпаратты талдау. Бөлімше қызметінің бағыты бойынша жұмыстарды жүргізу тәртібін айқындау. Күзгі-қысқы кезеңде, көктемгі су тасқыны кезеңінде МГЖБ және құрылыстарды жұмысқа дайындау бойынша жұмыс жоспарларын жасау. Жұмыстардың біліктілігін, көлемі мен күрделілігін ескере отырып, бағынысты персоналды ұтымды жүктеуді және орналастыруды қамтамасыз ету. Объектілердің техникалық жай-күйін бақылауды жүзеге асыру. Бөлімшенің өндірістік қызметін ұйымдастыру бойынша ресурстарға қажеттілік туралы ақпаратты талдау. Қызмет бағыты бойынша бюджеттің атқарылуын талдау, ауытқу себептерін анықтау. Газ құбырларындағы авариялар кезінде шешімдер қабылдау,	Көшбасшылық қасиеттер Жүйелік және аналитикалық ойлау Стресске төзімділік, жауапкершілік Байланысқа бейімділік Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді өз бетінше шешу Еңбекті ұтымды ұйымдастыру Зейін мен ұқыптылық

						олардың дамуын болжау. Қызметкерлердің авариялар мен инциденттердің алдын алуға, аварияларды оқшаулауға дайындығын қамтамасыз ету.	
5-7	1329-3-017 Қызмет бастығы (өндірістік техникалық)	5-7	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Газды магистральдық газ құбырлары арқылы тасымалдаудың технологиялық процестері. КС және МГЖБ жабдықтарының сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыру әдістері. Есептілікті қалыптастырудың құрылымы мен әдістері. Жабдық ақауларының түрлері, оларды жою тәсілдері. ТҚЖЖ ДО ұйымдастыру әдістері және өткізу технологиясы. КС және МГЖБ жабдықтарының нақты техникалық жай-күйін бақылау және бағалау әдістері.	КС және МГЖБ жабдықтарын пайдалану және қызмет көрсету бойынша нормативтік деректермен жұмыс істеу. Өндірісте өнеркәсіптік қауіпсіздік пен еңбекті қорғауды қамтамасыз етудің негізгі принциптерін қолдану. Жабдықтың жұмыс режимдерін есептеу әдістерін қолдану. Авариялар мен инциденттердің алдын алу және жою жөніндегі шараларды әзірлеу. Қызмет бағыты бойынша есепті құжаттама жасау. Жөндеудің барлық түрлерін ұйымдастырудың перспективалық және ағымдағы жоспарларын жасау. ТҚЖЖ ДО жоспарлау кезінде оңтайлы шешімдерді таңдау. КС және МГЖБ жабдықтарына ТҚЖЖ ДО жүргізу қажеттілігін талдау. Нормативтік құжаттамаға, стандарттарға, нормаларға, ережелерге қажеттілікті анықтау. Қызмет бағыты бойынша нормативтік құжаттаманы әзірлеу. Қызмет бағыты бойынша нормативтік құжаттаманы өзектендіру. Нормативтік-	Көшбасшылық қасиеттер Жүйелік және аналитикалық ойлау Стресске төзімділік, жауапкершілік Байланысқа бейімділік Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді өз бетінше шешу Еңбекті ұтымды ұйымдастыру Зейін мен ұқыптылық

						техникалық құжаттама талаптарының сақталуын бақылау. Қызмет бағыты бойынша ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттарды дайындауды жүзеге асыру.	
6	1329-1 Қызмет бастығы (диспетчерлік)*	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай-газ өңдеу және мұнай-химия процестерінің технологиялық режимінің нормалары. Шикізатты, материалдарды, реагенттерді, отынды, энергияны жұмсау стандарттары мен техникалық шарттары, нормативтері. Өндірістік қуаттар, техникалық сипаттамалар, кәсіпорын жабдықтарының құрылымдық ерекшеліктері мен жұмыс режимдері, оны пайдалану ережелері. Өндірістік жоспарлаудың тәртібі мен әдістері, кәсіпорын бөлімшелерінің мамандануы және аумақтық орналасуы, олардың арасындағы өндірістік байланыстар.	Өз құзыреті шегінде өндірістік бағдарламаға сәйкес кәсіпорынның ритақты жұмысын, жұмыстардың орындалуын және өнімнің шығарылуын бақылау. Жабдықтың жұмыс режимін тікелей басқаруды жүзеге асыратын жедел персонал арасында міндеттерді бөлуді ұйымдастыру және басымдықтарды айқындау. Қабылдау-беру пункттері арқылы газ беруді бақылау. Арнайы бағдарламалық өнімдерді пайдалану. Технологиялық объектілер учаскелерінің техникалық мүмкін болатын өткізу қабілеті мен өнімділігін есептеу. Технологиялық ауысулар өндірісін бақылау. Берілген газ беру режимін бақылау. Жедел диспетчерлік есептілікті оқу. Технологиялық режимнің негізгі параметрлерінің сақталуына, шығарылатын өнімнің сапасына жедел бақылауды жүзеге асыру. Технологиялық жабдықтың неғұрлым ұтымды жұмыс режимдерін белгілеу бойынша	Көшбасшылық қасиеттер Жүйелік және аналитикалық ойлау Стресске төзімділік, жауапкершілік Байланысқа бейімділік Теориялық және практикалық білімді қолдана отырып, кәсіби мәселелерді өз бетінше шешу Еңбекті ұтымды ұйымдастыру Зейін мен ұқыптылық

						өндіріс резервтерін анықтау. Кәсіпорынның жекелеген бөлімшелерінің жұмысындағы бұзушылықтарды тіркей отырып, өндірістік операциялар жөніндегі инженер-диспетчердің вахталық журналын жүргізу.	
6	1329-1-001 Магистрал ьдық құбыр диспетчері	6	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимі. Өнімдерді объектілер бойынша тасымалдаудың технологиялық регламенттері. Диспетчерлеу бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдер. Қызмет бағыты бойынша статистикалық деректер. Ұйымның құбырлары мен құрылыстарын орналастырудың технологиялық схемасы. Өндірістік жоспарлау және өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша әдістемелік материалдар. Ұйымда өндірістік жоспарлау мен диспетчерлеуді ұйымдастыру. Құбырдың желілік бөлігінің жұмыс режимдеріне технологиялық шектеулер. Жабдықтың жұмыс параметрлерінің нақты мәндері нормативтерден ауытқыған кездегі іс-қимыл тәртібі. Құбыр апаттарын	Технологиялық объектілер жабдықтарының тиімді жұмыс режимін сақтау. Технологиялық объектілердің оңтайлы жұмыс режимін анықтау. Технологиялық объектілер учаскелерінің максималды техникалық мүмкін өткізу қабілеті мен өнімділігін есептеу. Жедел журналдың жүргізілуін бақылау (жұмыс режимдері, жүргізілген ауысулар, құбыр учаскесінің жұмысындағы іске қосу және тоқтату, жұмыстан бас тарту және жұмыс режимдерін қалпына келтіру жөніндегі іс-қимылдар, наряд нөмірі мен жұмыс мазмұнын көрсете отырып, жұмысқа рұқсат беру және наряд бойынша жұмыстарды аяқтау уақыты туралы жазбалар жасау). Ақпараттық жүйелер мен диспетчерлік шешімдерді қабылдауды қолдау құралдарын пайдалана отырып, жедел-диспетчерлік ақпараттың және есепке алу-статикалық ақпараттың түсуінің дұрыстығы мен уақтылығын өңдеуді,	Жауапкершілік Аналитикалық ойлау Зейін Мәселелерді шешуге кәсіби көзқарас Ұйымдастыруш ылық қабілеті Өз бетінше жұмыс істей білу Стресске төзімділік Күрделі мәселелерді анықтау және нұсқаларды өзірлеу, бағалау және шешімдерді іске асыру үшін тиісті ақпаратты қарау

				анықтау әдістері. Диспетчерлік басқару процесінде қолданылатын карталар мен схемалардың негізгі түрлері, түрлері және мақсаты. Технологиялық объектілерде от жұмыстарын және басқа да қауіптілігі жоғары жұмыстарды жүргізу тәртібі. Технологиялық объектілерде аварияға қарсы жаттығулар өткізу тәртібі. Болған авариялар, жабдықтың істен шығуы және жазатайым оқиғалар туралы хабарлау схемасы. Бас диспетчермен негізгі және авариялық байланысты ұйымдастыру схемалары. Магистральдық мұнай құбырларындағы авариялардың, рұқсатсыз кесулердің және ағып кетулердің орнын анықтау әдістері мен құралдары.	бақылауды жүзеге асыру. Технологиялық объектілердің жұмыс режимдерін талдау. Арнайы диспетчерлік бағдарламалық өнімдерді пайдалану. Көмірсутек шикізатының ағындарын диспетчерлік басқаруды жүзеге асыру. Технологиялық объектілерде жөндеу жұмыстарын жүргізу кезеңінде диспетчерлік қамтамасыз етуді жүзеге асыру. Пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес құбыр учаскесін ауыстырып қосуды, іске қосуды және тоқтатуды жүргізу. Технологиялық жабдықтың жұмыс режимі бойынша жиынтық талдамалық және статистикалық деректерді қалыптастыру. Апат орындарын оқшаулау бойынша жұмыстарды басқару және басқару. Технологиялық объектілерде авариялық жұмыстардың жүргізілуін бақылау. Төтенше жағдай орын алған жерді анықтау. Қалпына келтіру жұмыстарының мониторингін жүзеге асыру. Түзету іс-шараларының жоспарын әзірлеу және оларды өткізу мерзімдерін анықтау. Штаттан тыс жағдайлардың алдын алу үшін шұғыл шаралар қабылдау.	
--	--	--	--	--	---	--

6	2147-4 Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Техникалық диагностика негіздері, теориялық механика негіздері, термодинамика негіздері, электротехника негіздері, материалтану негіздері, дәнекерлеу өндірісінің негіздері. Отқа және газға қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар. Газ объектілері жабдықтарының мақсаты, құрылысы және жұмыс істеу принципі. Газ тасымалдау жабдықтарындағы ақаулардың түрлері және оларды жою тәсілдері.	Жұмыстарды орындаудың желілік кестелерін әзірлеу. Отқа және газға қауіпті жұмыстарды жүргізуді жоспарлау және олардың орындалуын бақылау. ТҚЖЖ ДО-ны ұйымдастыру және қауіпсіз өткізу жөніндегі іс-шаралардың орындалуын әзірлеу және бақылау. Пайдалану персоналының жұмысын жоспарлау. Газ объектілерінің жабдықтарында жұмыстарды орындау кезіндегі тәуекелдерді бағалау. Қызмет бағыты бойынша мамандандырылған бағдарламалық өнімдерді пайдалану.	Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу, аналитикалық ойлау Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
6	2141-2-002 Өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Газ тасымалдау жабдығы жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. Технологиялық процестерді автоматты басқару жүйесінің, телемеханиканың, газ	Технологиялық параметрлерді түзету бойынша шешімдер қабылдау. Газ айдау агрегаттарын (ГАА) іске қосу және тоқтату операцияларының дұрыстығын бағалау. Газ тасымалдау жабдығының пайдалану параметрлерінің нормативтік (рұқсат етілген) шамаларының өзгеру және ауытқу себептерін анықтау. Шектеулі уақыт режимінде шешім қабылдау. Жабдықтың жай-күйінің пайдалану	Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Аналитикалық ойлау Тәуелсіздік Стресске төзімділік Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін

					тасымалдау жабдықтарын автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара әрекеттесуі. Жабдықтың қауіпті жұмыс режимдерінің алдын алу бойынша үлгілік шаралар.	регламенттерінің талаптарына сәйкестігін анықтау. Сызбалар мен схемаларды оқу. Журналда газ режимінің көрсеткіштерін, агрегаттардың тоқтау және іске қосу уақытын белгілеу.	жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
6	2147-4 Газды есепке алу жөніндегі инженер	6	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Газды сақтау, тасымалдау және жеткізу объектілерінің технологиялық схемалары. Газды сақтау, тасымалдау және жеткізу жоспарлары. Соңғы газ тұтынушылар топтарының жіктелуі. Баланстарды және газды жеткізуді басқаруда қолданылатын арнайы бағдарламалық өнімдер. Газды жедел есепке алуға қойылатын техникалық талаптар, есепке алуды ұйымдастыру.	Газды жедел есепке алудың техникалық талаптарына сәйкес ақпаратты талдау және жүйелеу. Газ саласы ұйымының технологиялық объектілерінің белгіленген лимиттері мен жұмыс режимдері туралы ақпаратты талдау және жүйелеу. Газды сақтау, тасымалдау және жеткізу көлемдерін есептеуді жүргізу. Бастапқы ақпарат көздерімен жұмыс істеу, ақпаратты маңыздылық дәрежесі бойынша қорытындылау және саралау. Тұтынушыларға газды тасымалдау, жеткізу және іріктеу режимінің өзгеруі туралы ақпаратты қалыптастыру және талдау. Газды есепке алу аспаптарының көрсеткіштері және тұтынылған газдың көлемі туралы тұтынушылардан алынған мәліметтерді талдауды жүзеге асыру. Газ беруді шектеу (ажырату) туралы кестелер мен нұсқамалардың орындалуын бақылау. Баланстар мен газ жеткізілімдерін басқаруда қолданылатын мамандандырылған	Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Аналитикалық ойлау Тәуелсіздік Стресске төзімділік Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті

						бағдарламалық жасақтаманы пайдалану.	
6	2141-1-001 Өндірістегі инженер	6	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Газ тасымалдау жабдығы жұмысының нормативтік және шекті параметрлері. Технологиялық процестерді автоматты басқару жүйесінің, телемеханиканың, газ тасымалдау жабдықтарын автоматты басқару жүйелерінің құрылымы, өзара әрекеттесуі. Жабдықтың қауіпті жұмыс режимдерінің алдын алу бойынша үлгілік шаралар.	Технологиялық параметрлерді түзету бойынша шешімдер қабылдау. Газ айдау агрегаттарын (ГАА) іске қосу және тоқтату операцияларының дұрыстығын бағалау. Газ тасымалдау жабдығының пайдалану параметрлерінің нормативтік (рұқсат етілген) шамаларының өзгеру және ауытқу себептерін анықтау. Шектеулі уақыт режимінде шешім қабылдау. Жабдықтың жай-күйінің пайдалану регламенттерінің талаптарына сәйкестігін анықтау. Сызбалар мен сызбаларды оқу. Журналда газ режимінің көрсеткіштерін, агрегаттардың тоқтау және іске қосу уақытын белгілеу.	Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Аналитикалық ойлау Тәуелсіздік Стресске төзімділік Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
6	2114-1-010 Инженер-геолог *	6	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жұмыс ауданының (кен орнының, учаскенің) геологиясы туралы геологиялық зерделеу және қазіргі заманғы түсініктер, геологиялық ұйым қызметінің сипаты.	Зерттелетін ауданның геологиясы бойынша нақты материалды әртүрлі әдістермен жинау бойынша далалық жұмыстарды орындау. Геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу бойынша әдістемелік ережелердің, нұсқаулықтар мен талаптардың сақталуын қамтамасыз ету және бақылау, оларды жетілдіру жөнінде негізделген ұсыныстар дайындау. Кәсіптік технологиялық зерттеулер жүргізу кезінде геологиялық	Көшбасшылық қасиеттер Жүйелік және аналитикалық ойлау Стресске төзімділік, жауапкершілік

					Зерттелетін пайдалы қазбалардың түрлерін пайдаланатын салаларға шолу. Минералдық шикізат және геологиялық барлау жұмыстарының экономикасы. Геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу технологиясы және оларды жүргізу сапасына қойылатын талаптар. Зерттелетін пайдалы қазбалардың түрлері бойынша қорларды сынау және есептеу әдістемесі. Пайдалы қазбалар мен тау жыныстарын зерттеу әдістері, геологиялық материалдарды есепке алу және сақтау ережелері. Қолданылатын геологиялық жабдықтардың, аспаптардың, аппаратуралардың түрлері және оларды техникалық пайдалану және метрологиялық қамтамасыз ету қағидалары.	қадағалауды жүзеге асыру (геологиялық-технологиялық зерттеулер станциялары, химлабораториялар, ғылыми-зерттеу өндірістік жұмыстар цехтары және т.б.).	
6	2141-1 Инженер-технолог*	6	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Ұйымның өндірістік-шаруашылық қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық актілер. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай-газ өңдеу технологиясы, технологиялық процестердің физикалық, физика-химиялық және химиялық негіздері. Мұнай мен газды өңдеудің технологиялық схемалары. Шикізатқа, материалдарға, дайын өнімге қойылатын техникалық талаптар. Шикізатты, материалдарды, реагенттерді, отынды,	Мұнай-газ өңдеу өндірісін басқару жөніндегі техникалық құжаттаманы сақтау және жаңарту. Қондырғылардың технологиялық схемаларына және цех аралық коммуникацияларға өзгерістер енгізу. Мұнай-газ өңдеудің технологиялық режимінің бұзылуын, реагенттердің, энергия ресурстарының артық шығынын жоюға, шығарылатын өнімнің сапасын жақсартуға, өндірістің технологиялық объектілеріндегі шығындарды азайтуға және операциялық шығындарды азайтуға бағытталған іс-шаралардың орындалуын	Көшбасшылық қасиеттер Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Аналитикалық ойлау Тәуелсіздік Стресске төзімділік Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз

					энергияны жұмсау стандарттары мен техникалық шарттары, нормативтері. Өндірістік қуаттар, шығарылатын өнімнің номенклатурасы.	жоспарлау және бақылау. Жабдықтарды орналастыру, техникалық жабдықтау және жұмыс орындарын ұйымдастыру жоспарларын құру, сондай-ақ технологиялық қондырғы жабдықтарының өндірістік қуаты мен жүктемесін есептеу.	бетінше дамыту қабілеті
3-бөлім. Дайындық салааралық процестер							
5-7	1329-3-012 Қызмет шебері (электрмен жабдықтау, газ, бу беру және ауа баптау)	5-7	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. МГЖБ технологиялық жабдықтары, оның жұмыс принципі, пайдалану шарттары. Газ құбыры учаскесінің технологиялық схемасы. Аспаптарды, трасса іздегіштерді пайдалану ережесі. МГЖБ объектілерінде жұмыстарды жүргізуге рұқсат алу тәртібі. Ақаулы ведомостарды ресімдеу қағидалары, өтінім беру науқанын ұйымдастыру, қажеттілікті негіздеу және өтінімдер жасау тәртібі. Диагностика жүргізу үшін учаскелерді дайындау әдістері. Жұмыстарды жүргізу үшін газ құбырларының учаскелерін ажырату тәртібі. Авариялар мен инциденттер кезіндегі іс-қимылдар тәртібі, аварияларды оқшаулау жөніндегі іс-шаралар жоспары. Отқа және газға қауіпті жұмыстарды жүргізу жөніндегі нормативтік құжаттар. Тазарту	Диагностикалық тексерулер жүргізілген Жабдықтардың жұмыс көрсеткіштері негізінде МГЖБ техникалық жағдайын талдау. Ақауларды қауіптілік пен сыни дәрежеге қарай бағалау. Жөндеуге ақаулы ведомостарды дайындау. Жөндеуге арналған материалдық-техникалық құралдарды жинақтауға өтінімдер жасау. Материалдық-техникалық құралдардың кіріс бақылауы шеңберінде көзбен шолып тексеруді жүзеге асыру. Бақылаудағы объектілерде отқа, газға қауіпті жұмыстарды және аса қауіпті жұмыстарды жүргізу. Құбыр арматурасын ажыратуды және ауыстыруды, жекелеген газ құбырлары арасында газды қайта өткізуді жүргізу. Техникалық диагностика жүргізу үшін дайындық жұмыстарының құрамын анықтау.	Техникалық сауаттылық Ұқыптылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тәуелсіздік Стресске төзімділік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті

					құрылысының өтуін бақылау әдістері мен құралдары.		
4-5	1323-0 Магистрал ьдық құбырды пайдалану жөніндегі учаске шебері	4-5	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай мен газды тасымалдау технологиясының негіздері, құбырларға техникалық қызмет көрсету және жөндеу технологиясының негіздері.	Обеспечивать выполнение рабочего плана отдела, регламентных работ по графику, планово-предупредительного ремонта (ППР) и обслуживания линейной части ГКП, метаноопровода и ГРС. Вести оперативно-эксплуатационную документацию закрепленных участков газоконденсатоопроводов, газопроводов очищенного газа, ГРС и метаноопровода. Обслуживать запорную арматуру по линейной части ГКП, метаноопровода и ГРС.	Внимательность Ответственност ь Самостоятельно сть Умение работать в команде Решение типовых практических задач Рациональная организация труда
4-5	3118-4 Газ тарату станциясы ның шебері	4-5	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс/қызм ет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Бекітілген жабдықты пайдалану ережелері. Ірі габаритті және ауыр салмақты жүктерді тасымалдау ережелері. Персоналдың пайдаланушы ұйымның объектілеріне жұмыстар жүргізуге рұқсат алу тәртібі. Жабдықтар мен механизмдерді, күзет бекеттерін, байланыс құралдарын орналастыру схемасы. Электр	Қызметкерлерді жұмыс орындарына орналастыра отырып, өндірістік тапсырмаларды тапсыру. Кезекші персоналдың еңбек және демалыс режимін анықтау. Жер үсті құрылыстары мен жерасты коммуникацияларының жанында машиналармен, механизмдермен, көтергіш құрылыстармен, жол-құрылыс және арнайы техникамен жұмыс жүргізуге рұқсат-наряд ресімдеу.	Жауапкершілік Зейін Өз бетінше жұмыс істей білу Ұйымдастыру Байланысқа бейімділік Ұқыптылық Стресске төзімділік Нәтижеге мақсаттылық

					станцияларына, қысыммен кесуге арналған жабдыққа, компрессорларға жоспарлы-алдын ала жөндеу жүргізу тәртібі.		
4-5	3118-4-005 Газ жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету шебері	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Учаскені жабдықтау және оны техникалық пайдалану ережелері. Газ шаруашылығының өндірістік - шаруашылық қызметінің әдістері. Жабдықты жоспарлы-алдын алу жөндеу жүйесі.	Нормативтік-техникалық құжаттаманы түсіну, сызбаларды, схемаларды оқу. Техникалық тапсырмаларды, ақаулы ведомостарды, жабдықты қабылдауға және жөндеуге тапсыруға арналған құжаттарды ресімдеу. Газ жабдықтарын пайдалануға қабылдау. Газ жабдықтарын айналып өту және техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу бойынша жылдық кестелер жасау. Өлшеу құралдарын тексеру кестесін дайындау. Жөндеу жұмыстарын жүргізудің желілік кестелерін қалыптастыру. Қосалқы бөлшектерге, материалдарға, құрал-саймандарға өтінімдер жасау, сондай-ақ олардың дұрыс жұмсалуды бақылау. Газ қауіпті жұмыстарға наряд-рұқсат ресімдеу. Өндірістік тапсырманы бағынысты қызметкерлерге бөлу.	Техникалық сауаттылық ұқыптылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
4-5	7100-0-010 Станцияларға техникалық қызмет көрсету шебері	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. АГҚС, АГТКС,	АГҚС, АГТКС, КривоЖҚС жабдықтарының пайдалану параметрлері мен жұмысының бұзылуына талдау жүргізу. АГҚС, АГТКС, КривоЖҚС жабдықтарының ақауларын жою, апаттардың, қираудың алдын алу бойынша шаралар қабылдау.	Көшбасшылық (ұйымдастырушылық және басқарушылық) қасиеттер Аналитикалық және жүйелік ойлау

					КриоЖҚС жабдықтарының мақсаты, құрылысы және жұмыс принциптері. АГҚС, АГТКС, КриоЖҚС жабдықтарының негізгі түрлері мен техникалық сипаттамалары. АГҚС, АГТКС, КриоЖҚС жабдықтары ақауларының түрлері.	Технологиялық параметрлердің берілген мәндерден ауытқу себептерін жою бойынша шаралар қабылдау. АГҚС, АГТКС, КриоЖҚС пайдалану персоналының жұмыстарды орындауына жедел бақылау жүргізу.	Стресске төзімділік Ішінара және толық белгісіздік жағдайында шешім қабылдау мүмкіндігі Қабылданған шешімдер үшін жауапкершілік
5	1323-0 Мұнай, газ және конденсат өндіру шебері *	5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет көрсету	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Табиғи газды, газ конденсатын және қабат суын өндіру технологиясының негіздері, ұңғымаларды пайдалану әдістері (субұрқак, компрессор, газлифт және т.б.). Жабдықтың құрылымы мен жұмыс принципі, газ және газ конденсаты кен орындарын игеру негіздері, ұңғымалардағы асқынулардың алдын алу себептері мен әдістері, газды жинау, дайындау, тасымалдаудың технологиялық схемалары, гидравлика, термодинамика, сұйықтық және газ механикасы негіздері, кен орындарының геологиясы мен геофизикасы негіздері, метрология негіздері.	ЖҚГ жабдығының технологиялық режимдеріне және техникалық пайдалануына бақылау жүргізу. Жабдықтар мен ұңғымаларды пайдалану режимдерінің ақауларын анықтау және жою, жабдықтардың үздіксіз және қауіпсіз жұмысын, жабдықтардың жұмысын жоспарлау және ЖҚГ-да жөндеу жұмыстарын жүргізу тәртібі мен әдістерін қамтамасыз ету. ЖҚГ-да жөндеу жұмыстарын жүргізу технологиясының сақталуын, белгіленген есептілікті жасау тәртібін қамтамасыз ету. Техникалық және жобалық құжаттамамен жұмыс істеу.	Техникалық сауаттылық ұқыптылық Бағынышты қызметкерлерді тиімді басқару Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
4-5	3118-4-005 Газ	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс/қызмет	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет	Нормативтік-техникалық құжаттаманы түсіну, сызбаларды,	Техникалық сауаттылық

	жабдықтар ын жөндеу және қызмет көрсету шебері			ет көрсету	бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Учаскені жабдықтау және оны техникалық пайдалану ережелері, газ шаруашылығының өндірістік-шаруашылық қызметінің әдістері. Жабдықты жоспарлы-алдын алу жөндеу жүйесі.	сызбаларды оқу. Техникалық тапсырмаларды, ақаулы ведомостарды, жабдықты қабылдауға және жөндеуге тапсыруға арналған құжаттарды ресімдеу. Газ жабдықтарын пайдалануға қабылдау. Газ жабдықтарын айналып өту және техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу бойынша жылдық кестелер жасау. Өлшеу құралдарын тексеру кестесін дайындау. Жөндеу жұмыстарын жүргізудің желілік кестелерін қалыптастыру. Қосалқы бөлшектерге, материалдарға, құрал-саймандарға өтінімдер жасау, сондай-ақ олардың дұрыс жұмсалуды бақылау. Газ қауіпті жұмыстарға наряд-рұқсат ресімдеу. Өндірістік тапсырманы бағынысты қызметкерлерге бөлу.	ұқыптылық Бағынышты қызметкерлерді тиімді басқару Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту кабілеті
4-5	3118-4-012 Мұнай-газ құбырлары н пайдалану жөніндегі техник	4-5	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Технологиялық схемаларда, карталарда МГЖБ байланыс және электрохимиялық қорғау (ЭХҚ) объектілерін белгілеу. Сызу негіздері және схемаларды құру. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі стандарттар, техникалық	Магистральдық газ құбырлары бойынша есепке алу құжаттамасын ресімдеу. Нормативтік-техникалық құжаттаманы пайдалану. Магистральдық газ құбырының жабдықтарын, оның жұмысындағы ақауларды, авариялар мен инциденттерді есепке алуды жүргізу. Өтінімдерді қалыптастыру және материалдық-техникалық ресурстардың, жеке қорғаныс құралдарының (ЖҚК) шығынын	Техникалық және компьютерлік сауаттылық Ұқыптылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс істеу Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу

					шарттар, басшылық құжаттар. МГЖБ пайдалану және жұмыстарды қауіпсіз орындау жөніндегі нұсқаулықтарды ресімдеу ережесі.	есепке алу. Белгіленген есептілік шеңберінде ұсынылатын ақпаратты талдау. Электрондық дерекқорды толтыру. Нормативтік-техникалық құжаттаманы пайдалану. МТР, ЖҚҚ есептен шығару актілерін ресімдеу.	Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
4-5	3118-4 Компрессорлық станция қызметінің технигі	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Технологиялық сызбаларда, карталарда МГЖБ, байланыс және электрохимиялық қорғау объектілерін белгілеу. МТР, ЖҚҚ шығын нормалары.	МГЖБ схемаларын оқып, оларға өзгерістер енгізу. Есеп құжаттамасын рәсімдеу. Нормативтік-техникалық құжаттаманы пайдалану. Есептік құжаттаманы қалыптастыру. Белгіленген есептілік шеңберінде ұсынылатын ақпаратты талдау. МТР, ЖҚҚ есептен шығару актілерін ресімдеу.	Ұқыптылық Аналитикалық ойлау Техникалық сауаттылық Топ мүшесі ретінде тиімді жұмыс Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
4-5	3118-3-003 Газ объектілерінің жабдықтарын пайдалану	4-5	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт	Жалпы және арнайы мақсаттағы технологиялық сызбаларды, схемаларды және техникалық құжаттаманы оқу. Пайдалану құжаттамасымен жұмыс істеу. Қолда бар нормативтер негізінде материалдық-техникалық	Ұқыптылық Аналитикалық ойлау Техникалық сауаттылық Топ мүшесі ретінде тиімді

	жөніндегі техник				қауіпсіздігі талаптары. Сызу және сызу негіздері. Техникалық құжаттаманы әзірлеу және ресімдеу жөніндегі стандарттар, техникалық шарттар, басшылық құжаттар. Қызмет бағыты бойынша газ жабдықтарының жұмысына байланысты ақпараттық жүйелер.	ресурстарға, жеке және ұжымдық қорғау құралдарына қажеттілікті айқындау. Технологиялық сызбаларды, сызбаларды, жабдық паспорттарын ресімдеу. Ұйымдастырушылық және әкімшілік құжаттарды рәсімдеу.	жұмыс Тәуелсіздік Тез шешім қабылдай білу Өз жұмысы үшін жауапкершілік Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
2-4	8185-2-006 Технологиялық компрессорлардың машинисі бр.	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Компрессорлардың, олардың жетектерінің, құрылғыларының құрылымдық ерекшеліктері. Автоматика құралдарын, машиналар мен аппараттарды бақылау және қорғау аспаптарын пайдаланудың қағидаттық схемасы мен ережесі. Газлифт және сайклинг-процесс бойынша негізгі мәліметтер. Гидравлика, механика, электротехника, автоматика негіздері.	Компрессорлардың, олардың жетектерінің, аппараттардың, газ коммуникациялары тораптарының және цехтардың қосалқы жабдықтарының жұмысын қамтамасыз етуге қатысу. Өндірістік журналдарда жазбалар жүргізу. Газ айдау агрегаттарының жұмысындағы ақауларды анықтау және жою. Компрессорларды, олардың жетектерін, аппараттарын, газ коммуникацияларының тораптарын және цехтардың қосалқы жабдықтарын жөндеуге қатысу. Жөндеу формулярларын жүргізу.	Жауапкершілік Зейін Өз жұмысы үшін жауапкершілік сезімі Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
2-4	8131-9-166 Магистралдық газ құбырларының операторы	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік	Газ құбырында өлшеу құралдарын пайдалану. Магистральдық құбырлардың герметикалығын тексеруді жүзеге асыру. Бекіту құрылғыларын реттеуді орындау. Газ құбырлары	Жауапкершілік Зейін Өз жұмысы үшін жауапкершілік сезімі

	4р.				санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Газ құбыры мен коллекторлардың орналасуының технологиялық схемасы және оларды пайдалану ережелері. Газдардың қасиеттері. Газ құбырлары мен коллекторлардың жұмысындағы ақауларды анықтау және жою әдістері. Сорғылардың, конденсациялық құрылыстардың және бақылау-өлшеу аспаптарының құрылысы. Жұмыс кезінде табылған барлық кемшіліктер туралы басшыға хабарлау тәртібі.	мен коллекторлардың жұмысындағы ақауларды жою. Қызмет көрсетілетін жабдыққа ағымдағы жөндеу жұмыстарын жүргізу.	Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті
2-4	7126-9-018 Технологиялық жабдықты жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь 4-бр.*	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жөнделетін жабдықтың жекелеген аппараттары мен тораптарының құрылысы, мақсаты және жұмыс істеу принципі. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмыс шарттары. Слесарлық жұмыстардың негізгі әдістері, дәнекерлеу мен дәнекерлеудің жалпы ережелері. Құрылғылар мен құралдарды қолданудың мақсаты мен ережелері. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды жөндеуді ұйымдастыру дағдылары.	Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау. Технологиялық жабдықты бөлшектеу, жөндеу және монтаждау жұмыстарын жүргізу. Жабдықтың техникалық жай-күйін айқындау кестелерін, жөндеу жұмыстарының кестелерін, жаңғырту және техникалық қайта жарақтандыру бағдарламаларын орындауды жүзеге асыру.	Атқарушылық Стресске төзімділік Тәуелсіздік Зейін Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу
2-4	7126-9-015 Авариялық -қалпына	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-	Тиеу-түсіру жұмыстарын орындау. Тиеу-түсіру жұмыстарын жүргізу	Жауапкершілік Зейін Тәуелсіздік

	келтіру жұмыстарының слесарі 3-6р.				техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Тиеу-түсіру жұмыстарын орындау ережесі. Көтергіш такелаждық құрылғылардың құрылысы және қолдану тәсілдері. Жүктерді ілмектеу, көтеру, орнын ауыстыру ережелері мен тәсілдері. Ілмек-арқандарды, шынжырларды, арқандарды қолданудың мақсаты мен ережелері. Жүктерді көтеру және орнын ауыстыру кезінде қолданылатын жүк қармау құрылғыларының құрылымы мен жұмыс принципі. Ілмектерді біріктіру және байланыстыру ережелері мен тәсілдері, ілмектерді пайдалану мерзімдері және олардың жүк көтергіштігі. Көтергіш құрылыстардың, жол-құрылыс және арнайы техниканың құрылысы, мақсаты және құрастыру тәртібі. Жабдықтарды, пайдаланылатын құралдар мен құрылғыларды пайдалану жөніндегі ережелер, нұсқаулықтар.	орындарында қорғау және қоршау құрылғыларын орнату. Тасымалданатын жүктердің ауырлық центрін көзбен анықтау. Жүктерді, соның ішінде ауыр және габаритті жүктерді қауіпсіз ілмектеу және жылжыту тәсілдерін таңдау. Жүктерді, оның ішінде ауыр салмақты және габаритті емес жүктерді ілмектеу және бөлшектеу. Көтергіш құрылыстардың жабдықтарын, жол-құрылыс және арнайы техниканы құрастыруды орындау. Қолданар алдында итарқа мен жүк түсіретін құрылғылардың жарамдылығын тексеру. Қолдық слесарь құралымен жұмыс жасау.	Өз жұмысы үшін жауапкершілік сезімі Өз жұмысы үшін және команданың жұмысы үшін жауапкершілік сезімі Мәселелерді шеше білу
2-4	8185-2-006 Технологиялық компрессорлардың машинисі 4-5р.	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Компрессорлардың, олардың жетектерінің, құрылғыларының құрылымдық ерекшеліктері. Автоматика	Магистральдық газ құбырларының, мұнай-газ өндіру кәсіпшіліктерінің компрессорлық станцияларында (цехтарында) технологиялық байлаудың, қосылу тораптарының, маймен жабдықтаудың агрегаттық жүйелерінің, майды, суды, антифризді салқындатудың, май тазалау машиналарының, сүзгі престерінің, ауа	Жауапкершілік Зейін Өз жұмысы үшін жауапкершілік сезімі Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті

					құралдарын, машиналар мен аппараттарды бақылау және қорғау аспаптарын пайдаланудың қағидаттық схемасы мен ережесі. Газлифт және сайклинг-процесс бойынша негізгі мәліметтер. Гидравлика, механика, электротехника, автоматика негіздері.	компрессорларының негізгі элементтеріне, оның ішінде табиғи және мұнай газдарын сығымдауға арналған газ турбины, газмоторлы және электр жетекті компрессорлармен жабдықталған газды жерасты сақтау станцияларын, газ лифті мен сайклинг процесін пайдалана отырып қызмет көрсету. Жеке технологиялық компрессорларға, агрегаттық деңгейдегі басқару қалқандарына қызмет көрсету.	
2-4	7126-9-020 Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь 3-5р.	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Тұрмыстық газ плиталарын, үйішілік газ құбырларын және олардың арматураларын техникалық пайдалану және жөндеу құрылымы мен ережелері. Цилиндрлер мен олардың клапандарының түрлері мен құрылымы. Баллондарды жөндеу кезінде қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының, механизмдер мен құрылғылардың мақсаты мен пайдалану ережесі. Газ аспаптарын жөндеу түрлері. Газгольдер және газ тарату станцияларының газ құбырларының технологиялық схемалары.	Жетілдірілген және автоматты құрылғылармен жабдықталмаған тұрмыстық газ плиталарын ауыстыру, осы плиталарға және арматурасы бар үй ішіндегі газ құбырларына техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу бойынша слесарлық жұмыстарды орындау. Сұйытылған газға арналған баллондардың ішкі қуысын бұмен пісіруді, содан кейін инертті газбен үрлеуді жүзеге асыру. Газ аспаптарын пайдалану қағидалары бойынша баллондарды ауыстыру және абоненттерге профилактикалық жөндеу мен нұсқама жүргізу. Таңба қоюды жүзеге асыру. Жартылай автоматты газды су жылытқыштарды ауыстыру, барлық жүйелердің тұрмыстық	Дербестік және жауапкершілік Командада жұмыс істей білу

						газ плиталарына, газ баллонды төмендетілген газ қондырғыларына, газ каминдеріне, кір жуғыш машиналарға, тоңазытқыштарға және инфрақызыл оттықтарға қызмет көрсету, реттеу және ағымдағы жөндеу бойынша слесарлық жұмыстарды орындау. Газды тұрмыстық аспаптарға іске қосуды, газ құбырларына және газгольдер мен газ тарату станцияларының бекіту арматурасына қызмет көрсетуді және ағымдағы жөндеуді жүргізу. Газгольдерлерді, газ тарату станцияларының резервуарларын және сұйытылған газ топтық қондырғыларын ішкі тексеруге және гидравликалық сынауға дайындау. Газ реттеу пункттерінің жабдықтарының жұмысына тексеру жүргізу.	
2-4	8112-2-005-Мұнай және газ өндіру жөніндегі оператор *	2-4	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай және газ ұңғымаларының құрылысы. Ұңғымалардың жер үсті жабдықтарына, қолданылатын құрал-саймандарға, аспаптарға, бақылау-өлшеу аспаптарына қызмет көрсету мақсаты, ережесі. Мұнай,	Мұнай мен газды бұрғылау, өндіру және өңдеу саласында техникалық білімді өз жұмысында қолдану. Тиісті жабдықты басқару. Есепке алу және есептеме құжаттамасын жүргізу.	Атқарушылық Стресске төзімділік Тәуелсіздік Зейін Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу

					газ, газ конденсатын өндіру, жинау, тасымалдау, газды айдау және іріктеудің технологиялық процесі туралы негізгі мәліметтер. Қолданылатын реагенттердің негізгі химиялық қасиеттері.		
2-4	8112-8 Ұңғымалар ды зерттеу жөніндегі оператор *	2-4	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Игерілетін кен орнының сипаттамасы. Ұңғымаларды пайдалану тәсілдері және оларды зерттеу әдістері. Ұңғымалардың, шығырлардың, динамографтардың, қашықтықтан тіркеу аспаптарының сағалық жабдығының мақсаты, құрылысы және пайдалану ережесі. Өлшеу құралдарын қуат және жарықтандыру желісіне қосу ережелері.	Ұңғыманың тереңдігі, сұйықтық деңгейі мен суайрықтың тереңдігі лебедкаларының көмегімен өлшеу, ұңғымаларды шаблондау. Кенжардың тереңдігін, сұйықтық деңгейін есептеу. Мұнай мен газ дебитін өлшеуді, ұңғыманы динамометриялауды, ұңғымаларды тереңдік аспаптарымен зерттеуді, зерттеу аспаптары мен тереңдік шығырларын профилактикалық тексеруді жүргізу. Дайындық және қорытынды операцияларды жүргізу. Ұңғымаларды кенжарды ұрып шаблондау, пайдалану және айдау ұңғымаларындағы кенжар мен қабат қысымын өлшеу. Ұңғымадағы сұйықтық деңгейін эхолот пен толқын өлшегіштің көмегімен өлшеу, сұйықтық деңгейінің қалпына келуін (төмендеуін) қадағалау. Мұнайдың, газдың шығынын өлшеу және газ факторын анықтау. Қашықтағы аспаптармен (дебитомер, шығын өлшегіш, термометр, ылғал өлшегіш, манометр, газ талдағыш) зерттеу жүргізу.	Зейін Жауапкершілік Төзімділік Биіктіктен қорқпауы Жүру координациясы жақсы

						Зерттеу жұмыстарының нәтижелерін анықтау.	
2-4	8781-1 Технологиялық қондырғылардың операторы *	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жөнделетін жабдықтың жекелеген аппараттары мен тораптарының құрылысы, мақсаты және жұмыс істеу принципі. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмыс шарттары. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін бағалау үшін қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптары.	Жабдықтың техникалық жай-күйін жөндеу және қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау. Технологиялық жабдықты бөлшектеу, жөндеу және монтаждау жұмыстарын жүргізу. Технологиялық жабдықтардың жай-күйін айқындау кестелерін, жөндеу жұмыстарының кестелерін, жаңғырту және техникалық қайта жарактандыру бағдарламаларын орындауды жүзеге асыру.	Атқарушылық Стресске төзімділік Тәуелсіздік Зейін Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу
4-бөлім. Өндірістік салааралық процестерден кейін							
2-4	8112-2 Магистралық құбырлар операторы	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Мұнай мен газды тасымалдаудың технологиялық процестері, құбырларды пайдалану жөніндегі технологиялық регламент. Коммуникациялардың технологиялық схемалары, тасымалданатын өнімдер мен қолданылатын химиялық реагенттердің қасиеттері. Құрамында күкіртсутегі бар газды және тұрақсыз конденсатты жинау және тасымалдау ерекшеліктері.	Аварияларды жою жоспарына сәйкес төтенше жағдай кезінде құбырларды, бекіту арматурасын жөндеу және жоспарлы жұмыстарға режимдік іске қосуды және ажыратуды немесе бүкіл объектіні шұғыл ажыратуды жүзеге асыру. Жергілікті аспаптарға тексеру жүргізу және тиісті құбыр жүйесіндегі басқару аппаратурасының көрсеткіштерін алу. Жұмыс өтінімдері мен наряд-рұқсаттарды ресімдеу. Газ конденсат құбырларын пайдалануға арналған технологиялық регламенттердің	Зейін Жауапкершілік Тәуелсіздік Командада жұмыс істей білу Типтік практикалық міндеттерді шешу Еңбекті ұтымды ұйымдастыру

					Құбырлардың, ыдыстар мен аппараттардың техникалық сипаттамасы, қауіпсіз қызмет көрсету Қағидалары және қалыпты технологиялық жұмыс режимін қолдау тәртібі. Қолданылатын бекіту крандарының, крандарды авариялық жабу автоматтарының (КАЖА) және бақылау-өлшеу аспаптарының техникалық сипаттамалары мен құрылғылары.	талаптарына сәйкес құбырларды поршеньдеу және тежеу бойынша жұмыстарды орындау. Жедел құжаттамаға енгізу үшін ағымдағы қызмет көрсету, анықталған ақаулар, ағып кетулер және ауытқулар туралы ақпаратты пайдалану, жинау және дайындау бойынша жедел режимдік парақтарды дайындау. Құбырлар мен жабдықтарды жөндеуге және сынауға дайындық жұмыстарына қатысу. Газды жеткізу және тұтыну режимі бойынша тазартылған газ құбырларын жедел ауыстырып қосуды орындау. Құбырларды құбырішілік инспекциялау жөніндегі жұмысқа қатысу. Техникалық қызмет көрсету бойынша жөндеу жұмыстарына және от жұмыстарына қатысу (газ қауіпті жұмыстарды орындау).	
2-4	7126-2-002 Желілік құбыршы	2-4	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Байланыс және дабыл құралдарын пайдалану тәртібі. Бөлу жолағы мен күзет аймағын бақылау ережелері. Жер жұмыстарын орындау тәртібі. Көтергіш-такелаждық	Құбыржолдардың траншеяларын ашу, дәнекерлеу, үрлеу және сынау кезінде, бекіту арматурасын, су жинағыштарды және құбыржолдағы басқа да құрылғылар мен құрылыстарды жөндеу кезінде жұмыстарды орындау. Газдалған құдықтар мен шұңқырларда жұмыс істейтіндерді «Сақтандыру». Ескі окшаулауды құбырларды тоттан және ақаулы жабындардан	Жауапкершілік Зейін Атқарушылық

					құрылғылардың құрылғысы. Бекітілген учаскенің технологиялық схемасы. Мұнай, газ және мұнай өнімдері құбырлары объектілерін жоспарлы қарап-тексерулерді орындау құрамы, тәртібі және кезеңділігі. Күзет аймақтарына нормативтік-техникалық құжаттаманың талаптары.	тазарту арқылы алып тастау. Су ағызу. Траншеялар мен шұңқырларды толтыру. Аумақтар мен үй-жайларды тазалау және ретке келтіру. Авариялар, қалпына келтіру жұмыстары орындарын қоршау. Құбырдағы тораптарды монтаждау/бөлшектеу. Арматура мен пішінді бөлшектерді эскиздер бойынша орналастыру және орнату. Бекіту арматурасын, құбырлардың тораптары мен жекелеген учаскелерін престоу.	
2-4	8112-2-001 Газ тарату станциясының операторы 4-бр.	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Коммуникациялардың ГТС және БТП схемасы, аспаптар мен аппараттарды байлау. Қысыммен жұмыс істейтін аппараттардың жабдықтарын, реттеу, есепке алу және бақылау аспаптарының құрылысы мен пайдалану ережесі. Қысым реттегіштерін және газды есепке алу аспаптарын баптау тәсілдері. Одорантпен жұмыс істеу ережелері және газды иістендіру нормалары.	Тәуліктік газ өнімділігі 1,0 млн.м3 дейінгі автоматтандырылмаған газ тарату станцияларында (ГТС) немесе БТП-да газды реттеу, Өлшеу және есепке алу жабдықтарын, аспаптарын, газды тазарту және одоризациялау қондырғыларын және құбырлардың коммуникацияларын жарамды күйде ұстау. Шаң жинағыштарға арналған одорант пен майдың есебін жүргізу. Жабдықтарды, коммуникацияларды, ГТС және БТП үй-жайлары мен аумақтарын тазалауды жүргізу. ГТС жабдықтары мен коммуникацияларын және бақылау-тарату пункттерін (БТП) ағымдағы және орташа жөндеуге	Жауапкершілік Зейін Өз жұмысы үшін жауапкершілік сезімі Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті

						қатысу.	
2-4	7126-9-021 Жерасты газ құбырлары н пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь 3-5р.	2-4	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жоспарлы тексерулердің құрамы, тәртібі және кезеңділігі. Тасымалданатын өнімнің физикалық және химиялық қасиеттері. Күзет аймағында және ең аз арақашықтық аймағында ағып кету, ақаулар, бұзушылықтар, шайылу, құбыржолдар трассасында зақымданулар анықталған жағдайда іс-қимыл тәртібі.	Атқарушылық түсірілімдерді, газ құбырларын айналып өтудің технологиялық сызбалары мен маршруттық карталарын, жерасты газ құбырларының тану белгілері мен байланыстарын оқу. Газ құбырларының қызмет көрсетілетін учаскесін ресімдеу мен күтіп-ұстаудағы нормативтік талаптарға сәйкессіздіктерді анықтау. Жер асты құбырының жер бетіне шығуы мүмкін жерлердегі жер жамылғысының жай-күйін бағалау. Құбыр және сақтандыру арматурасының, крандарды басқару жүйелерінің командалық аспаптары клапандарының техникалық жай-күйін анықтау. Құдықтардың, кран және алау аландарының, авариялық қор аландарының жай-күйін бағалау. Жақын маңдағы ғимараттардың құдықтарында, бақылау құбырларында, жертөлелерінде газ-ауа ортасының сынамаларын алу. Газ құбырларын тексеру нәтижелерінің жазбаларын жүргізу. Сәйкестендіру белгілері мен қабырға белгілерін орнату.	Дербестік және жауапкершілік Зейін Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті Қолданыстағы опциялар жиынтығынан ең жақсы әдістерді таңдау мүмкіндігі
2-4	8131-9-153 Газ тарату станциясының машинисі	2-4	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау,	Қызмет көрсетілетін жабдықты іске қосуды және тоқтатуды және оның жұмысын бақылауды жүргізу. Агрегаттардың жұмысы мен материалдардың шығынын	Атқарушылық Стресске төзімділік Тәуелсіздік Зейін

	4-5 р.				қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Қызмет көрсетілетін жабдықтың құрылысы мен пайдалану ережесі. Газ тарату және газ толтыру станцияларының газ құбырлары, газ құбырларының коммуникациялары арқылы сұйытылған және сығылған газды тасымалдау технологиясы.	есепке алуды жүзеге асыру. Сұйытылған газды айдаудың технологиялық процесін жүргізу. Бақылау-өлшеу аспаптары мен сақтандыру құрылғыларына тексеру жүргізу. Газ тарату станциясының жабдықтарын резервке немесе жөндеуге ауыстыру және шығару.	Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу
2-4	8131-9-157 Баллон толтырғыш ы 4р.	2-4	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Толтыру пандусының жұмыс принципі. Бекіту-реттеу арматурасының, сақтандыру құрылғылары мен құбырлардың орналасу схемалары. Автомобиль газ толтыру компрессорлық станциясында сығылған табиғи газды өндіру технологиясы.	Коммуникациялар мен рампаның арматурасына қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау. Баллондарды сұйытылған және сығылған газбен толтыру бойынша автоматты аспаптардың жұмысын реттеу. Өздігінен жабылатын клапандардың күйін тексеріңіз. Құбыржолдардың жабдықтарын, оттегі және толтырғыш қондырғылардың арматурасын ағымдағы жөндеу бойынша жұмыстарды орындауды жүзеге асыру. Станциялар мен қондырғыларда баллондарды толтыру бойынша автоматты аспаптардың жұмысын реттеу. Құбыр арқылы оттегін беруді жүзеге асыру. Газ құю колонкалары мен автомобильдердің сақтандырғыш клапандарының жарамдылығын тексеруді жүзеге асыру. Газ құю колонкаларын ағымдағы жөндеу жұмыстарын орындау. Құбырлардың, шлангтардың, газ құю колонкасының бекіту және	Жауапкершілік Стресске төзімділік Атқарушылық Зейін

						сақтандыру арматурасының қосылуының герметикалығын тексеру.	
2-4	8131-9-164 Газгольдер станциясының операторы 4р.	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Станция жабдықтарының технологиялық схемасы. Жерасты газ коммуникацияларының схемасы. Газгольдерлердің құрылғысы мен жұмыс режимі, станция жабдығының жұмысын ауыстырудың барлық нұсқалары, газ беру режимі. Газгольдерлерді толтыру мен босатудың рұқсат етілген шектері. Газгольдерлерде сақталатын газдардың қасиеттері.	Газгольдерді газбен толтыруды жүзеге асыру. Қызмет көрсетілетін жабдықты майлауды жүзеге асыру. Көлемі 250 мың м3 дейінгі газгольдер станциясында газды өлшеу және есепке алуды жүзеге асыру. Газгольдерлерді, сорғыларды, газ коммуникацияларын, бұғаттау және дабыл жүйелерін, көтеру механизмдерін, құдықтар мен алаулардың жай-күйін тексеруді жүргізу. Газгольдер станциясына газ беру режимдерін сақтау. Бақылау-өлшеу аспаптарының көрсеткіштері бойынша газгольдерлердегі газдың температурасын, қысымын және көлемін, қақпа майындағы май деңгейін, шайбаларды, қақпалардағы, резервуарлардағы су деңгейі мен температурасын реттеу. Газдың ағып кетуін тексеру және жою. Газды қабылдау қысымы мен шығынын жедел есепке алуды жүргізу. Аспаптардың көрсеткіштерін жедел журналда тіркей отырып өңдеу және мәліметтерді орталық диспетчерлік бөлмеге беру.	Жауапкершілік Стресске төзімділік Атқарушылық Тәуелсіздік Зейін
2-4	9629-2-003 Пеш шаруашыл	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-	Газ тәріздес отынға айналдырылған барлық жүйелер пештерінің сызбалары мен	Жауапкершілік Стресске төзімділік

	ығының бақылаушысы 4р.				техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Өртүрлі жүйелердің пештерін орнату, қажетті техникалық құжаттаманы ресімдей отырып, жұмыстарды ресімдеу және тапсыру тәртібі. Пеш жұмыстарының түрлері және оларды жүргізу ережелері. Қыздыру аспаптарының қолданылатын конструкциялары және қатты отыннан газ тәріздес отынға ауыстырылатын пештерге, түтін мұржаларына және желдету каналдарына қойылатын талаптар. Қатты отыннан газ тәріздес отынға ауыстырылатын мұржалар мен пештердің техникалық жай-күйіне актіні ресімдеу тәртібі.	техникалық шарттары бойынша бақылау жүргізу. Пештер мен түтін мұржаларын реконструкциялау бойынша жұмыстардың жүргізілуін бақылау. Мұржалардағы, желдеткіш каналдардағы күрделі үйінділердің орнын анықтау және оларды жою. Газбен жылытылатын пештерден, су қыздыру және шаруашылық-тұрмыстық аспаптардан шығатын түтін мұржаларының оқшаулануы мен тығыздығын анықтау. Газ тәріздес отынмен пештерді қайта жабдықтау және пайдалануға қабылдау кезінде техникалық құжаттаманы ресімдеу.	Атқарушылық Тәуелсіздік Зейін
2-4	8187-1-007 Жанармай құю станцияларының операторы (4-5р)	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік-құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған станцияда мұнай өнімдері мен газды қабылдау жөніндегі нормативтік актілер. Автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған станцияда мұнай өнімдерін қабылдау бойынша жұмыстарды орындау тәртібі. Автоматтандырылған құю жүйесімен	Түзету шараларын қабылдау үшін станцияда автоматтандырылған жанармай құю жүйесінің көмегімен мұнай өнімдері мен газдың мөлшерін бақылауды жүзеге асыру. Автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған станцияда мұнай өнімдерін жеткізуге өтінімдерді ресімдеу. Автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған станцияда мұнай өнімдерін қабылдау бойынша тапсырмаларды орындау. Автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған	Дербестік және жауапкершілік Стресске төзімділік Командада жұмыс істей білу Зейінді шоғырландыру және басқару

					жабдықталған станцияда көлік құралдарын мұнай өнімдерімен құю жөніндегі есепке алу операциялары кезінде мұнай өнімдері мен газ параметрлерін өлшеу тәртібі мен әдістері. Станцияда автоматтандырылған жанармай құю жүйесінің құрылымы мен жұмыс принциптері. Мұнай өнімдерінің мақсаты мен сыртқы айырмашылықтары, шығарылатын мұнай өнімдерінің атаулары, маркалары мен сорттары. Мұнай өнімдерін сақтау және босату ережелері.	станцияда мұнай өнімдері мен газды қабылдау кезінде есептік құжаттаманы жүргізу. Автоматтандырылған бақылау құралдарының көмегімен автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған станциядағы мұнай өнімдерінің санын анықтау. Автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған станцияда мұнай өнімдері мен газды қабылдау кезінде қолданылатын жабдықтың жай-күйін бағалау.	
3-5	8100-0-033 Іске асыру және есепке алу жөніндегі бақылаушы	3-5	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Станция жабдықтарының технологиялық схемасы. Бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты мен қолдану ережесі.	Газ пайдаланатын жабдықтың газбен жабдықтау жүйесіне рұқсатсыз қосылуын тексеруді жүзеге асыру. Газды есепке алу аспаптарының көрсеткіштерін бақылауды және алуды жүзеге асыру. Тексеру нәтижелері туралы газ шаруашылығы абоненттерімен актілер жасау.	Жауапкершілік Стресске төзімділік Атқарушылық Тәуелсіздік Зейін
2-4	7126-2 Желілік құбыршы 2-3 р.	2-4	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Байланыс және дабыл құралдарын пайдалану тәртібі, бөлу жолағы мен күзет аймағын байқау	Құбыржолдардың траншеяларын ашу, дәнекерлеу, үрлеу және сынау кезінде, бекіту арматурасын, су жинағыштарды және құбыржолдағы басқа да құрылғылар мен құрылыстарды жөндеу кезінде жұмыстарды орындау. Газдалған құдықтар мен шұңқырларда жұмыс істейтіндерді «Сақтандыру». Ескі	Жауапкершілік Зейін Атқарушылық

					ережесі, жер жұмыстарын орындау тәртібі. Көтергіш-такелаждық құрылғылардың құрылғысы. Бекітілген учаскенің технологиялық схемасы. Мұнай, газ және мұнай өнімдері құбырлары объектілерін жоспарлы қарап-тексерулерді орындау құрамы, тәртібі және кезеңділігі.	оқшаулауды құбырларды тоттан және ақаулы жабындардан тазарту арқылы алып тастау. Суды ағызу. Траншеялар мен шұңқырларды толтыру. Аумақтар мен үй-жайларды тазалау және ретке келтіру. Авариялар, қалпына келтіру жұмыстары орындарын қоршау. Құбырдағы тораптарды монтаждау/бөлшектеу. Арматура мен пішінді бөлшектерді эскиздер бойынша орналастыру және орнату. Бекіту арматурасын, құбырлардың тораптары мен жекелеген учаскелерін престоу.	
2-4	7126-9-018 Технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі слесарь	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жөнделетін жабдықтың жекелеген аппараттары мен тораптарының құрылысы, мақсаты және жұмыс істеу принципі. Қызмет көрсетілетін жабдықтың жұмыс шарттары. Слесарлық жұмыстардың негізгі әдістері, дәнекерлеу мен дәнекерлеудің жалпы ережелері. Құрылғылар мен құралдарды қолданудың мақсаты мен ережелері. Технологиялық жабдықтар мен техникалық құрылғыларды жөндеуді ұйымдастыру	Жабдықтың техникалық жай-күйін жөндеу және қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау. Технологиялық жабдықты бөлшектеу, жөндеу және монтаждау жұмыстарын жүргізу. Технологиялық жабдықтың техникалық жай-күйін айқындау кестелерін, жөндеу жұмыстарының кестелерін, жаңғырту және техникалық қайта жарактандыру бағдарламаларын орындауды жүзеге асыру.	Орындаушылық Стресске төзімділік Тәуелсіздік Зейін Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу

					дағдылары.		
2-4	7126-9-021 Жерасты газ құбырлары н пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь 2 р	2-4	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Жоспарлы тексерулердің құрамы, тәртібі және кезеңділігі. Тасымалданатын өнімнің физикалық және химиялық қасиеттері. Күзет аймағында және ең аз арақашықтық аймағында ағып кету, ақаулар, бұзушылықтар, шайылу, құбыржолдар трассасында зақымданулар анықталған жағдайда іс-қимыл тәртібі.	Атқарушылық түсірілімдерді, газ құбырларын айналып өтудің технологиялық сызбалары мен маршруттық карталарын, жерасты газ құбырларының тану белгілері мен байланыстарын оқу. Газ құбырларының қызмет көрсетілетін учаскесін ресімдеу мен күтіп-ұстаудағы нормативтік талаптарға сәйкессіздіктерді анықтау. Жер асты құбырының жер бетіне шығуы мүмкін жерлердегі жер жамылғысының жай-күйін бағалау. Құбыр және сақтандыру арматурасының, крандарды басқару жүйелерінің командалық аспаптары клапандарының техникалық жай-күйін анықтау. Құдықтардың, кран және алау аландарының, авариялық қор аландарының жай-күйін бағалау. Жақын маңдағы ғимараттардың құдықтарында, бақылау құбырларында, жертөлелерінде газ-ауа ортасының сынамаларын алу. Газ құбырларын тексеру нәтижелерінің жазбаларын жүргізу. Сәйкестендіру белгілері мен қабырға белгілерін орнату.	Дербестік және жауапкершілік Зейін Кәсіби біліктілік пен дағдыларды өз бетінше дамыту қабілеті Қолданыстағы опциялар жиынтығынан ең жақсы әдістерді таңдау мүмкіндігі
2-4	7126-9-020 Газ жабдығын пайдалану және	2-4	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау,	Жетілдірілген және автоматты құрылғылармен жабдықталмаған тұрмыстық газ плиталарын ауыстыру, осы плиталарға және арматурасы бар үй ішіндегі газ	Атқарушылық Зейін Командада жұмыс істей білу

	жөндеу жөніндегі слесарь 2р.				қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Тұрмыстық газ плиталарын, үйшілік газ құбырларын және олардың арматураларын техникалық пайдалану және жөндеу құрылымы мен ережелері. Цилиндрлер мен олардың клапандарының түрлері мен құрылымы. Газ аспаптарын жөндеу түрлері. Газгольдер және газ тарату станцияларының газ құбырларының технологиялық схемалары.	құбырларына техникалық қызмет көрсету және ағымдағы жөндеу бойынша слесарлық жұмыстарды орындау. Сұйытылған газға арналған баллондардың ішкі қуысын бумен пісіруді, содан кейін инертті газбен үрлеуді жүзеге асырады. Газ аспаптарын пайдалану қағидалары бойынша баллондарды ауыстыруды және абоненттерге профилактикалық жөндеу және нұсқама жүргізуді жүргізу. Таңба қоюды жүзеге асыру. Жартылай автоматты газды су жылытқыштарды ауыстыру, барлық жүйелердің тұрмыстық газ плиталарына, газ баллонды төмендетілген газ қондырғыларына, газ каминдеріне, кір жуғыш машиналарға, тоңазытқыштарға және инфрақызыл оттықтарға қызмет көрсету, реттеу және ағымдағы жөндеу бойынша слесарлық жұмыстарды орындау. Газды тұрмыстық аспаптарға іске қосуды, газ құбырларына және газгольдер мен газ тарату станцияларының бекіту арматурасына қызмет көрсетуді және ағымдағы жөндеуді жүргізу. Газгольдерлерді, газ тарату станцияларының резервуарларын және сұйытылған газ топтық қондырғыларын ішкі тексеруге және гидравликалық сынауға	
--	------------------------------------	--	--	--	--	--	--

						дайындау. Газ реттеу пункттерінің жабдықтарының жұмысына тексеру жүргізу.	
2-4	8131-9-163 Желілік қараушы*	2-4	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Магистральдық құбырдың бекітілген учаскесінің технологиялық сызбасы. Телемеханиканың бақылау пункттері мен электрохимиялық қорғау объектілерінің құрылысы, топырақ пен топырақтың құрылымы мен құрамы, топырақты шайылып кетуден қорғау, жылжымалы топырақты бекіту, трасса бойындағы судың ағуын болдырмау, құбырдың күзет аймағындағы жыралар мен ойықтардың өсуі.	Құбыр трассасының учаскелерін көзбен шолып тексеру. Деформациялардың, орын ауыстырулардың, салбырап кетулердің, учаскелердің жалаңаштарының болуына жағалау бекіністерінің, қоршаулардың, көпқабатты құбыр учаскелері іргетастарының негіздерінің жай-күйін тексеру және бағалауды орындау.	Жауапкершілік Зейін Атқарушылық
2-4	8131-9-157 Баллондар толтырғыш ы 2-3р.	2-4	Процестер ді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Толтыру рампасының жұмыс принципі, бекіту-реттеу арматурасының, қауіпсіздік құрылғылары мен құбырлардың орналасу схемасы. Баллондарды толтыруға арналған рампаны, станцияларды және қондырғыларды салу.	Коммуникациялар мен рампаның арматурасына қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау. Баллондарды сұйытылған және сығылған газбен толтыру бойынша автоматты аспаптардың жұмысын реттеу. Өздігінен жабылатын клапандардың күйін тексеру. Құбыржолдардың жабдықтарын, оттегі және толтырғыш қондырғылардың арматурасын ағымдағы жөндеу бойынша жұмыстарды орындауды жүзеге асыру.	Жауапкершілік Стресске төзімділік Атқарушылық Зейін

						Станциялар мен қондырғыларда баллондарды толтыру бойынша автоматты аспаптардың жұмысын реттеу. Құбыр арқылы оттегін беруді жүзеге асыру. Газ құю колонкалары мен автомобильдердің сақтандырғыш клапандарының жарамдылығын тексеруді жүзеге асыру. Газ құю колонкаларын ағымдағы жөндеу жұмыстарын орындау. Құбырлардың, шлангтардың, газ құю колонкасының бекіту және сақтандыру арматурасының қосылуының герметикалығын тексеру.	
2-4	8131-9-164 Газгольдер станциясының операторы 2-3р.	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Станция жабдықтарының жұмысының технологиялық сызбасы, жерасты газ коммуникацияларының сызбасы, бақылау-өлшеу аспаптарының мақсаты мен қолдану ережесі. Майлаудың түрлері мен әдістері.	Газгольдерді газбен толтыруды жүзеге асыру. Қызмет көрсетілетін жабдықты майлауды жүзеге асыру. Біліктілігі анағұрлым жоғары оператордың басшылығымен көлемі 250 мың м3 дейінгі газгольдер станциясында газды өлшеуді және есепке алуды жүзеге асыру. Газгольдерлерді, сорғыларды, газ коммуникацияларын, бұғаттау және дабыл жүйелерін, көтеру механизмдерін, құдықтар мен алаулардың жай-күйін тексеруді жүргізу. Газдың ағып кетуін тексеру және жою. Газды қабылдау қысымы мен шығынын жедел есепке алуды жүргізу.	Жауапкершілік Стресске төзімділік Атқарушылық Тәуелсіздік Зейін
2-4	9629-2-003 Пеш	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет	Қатты, сұйық және газ тәріздес отынмен жылытылатын пештер	Жауапкершілік Дербестік және

	шаруашылығының бақылаушысы 2-4р.				бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Өрт түрлі жүйелердің пештерін орнату, қажетті техникалық құжаттаманы ресімдей отырып, жұмыстарды ресімдеу және тапсыру тәртібі. Пеш жұмыстарының түрлері және оларды жүргізу ережелері. Қыздыру аспаптарының қолданылатын конструкциялары және қатты отыннан газ тәріздес отынға ауыстырылатын пештерге, түтін мұржаларына және желдету каналдарына қойылатын талаптар. Қатты отыннан газ тәріздес отынға ауыстырылатын мұржалар мен пештердің техникалық жай-күйіне актіні ресімдеу тәртібі.	мен плиталардың мұржаларын тазарту жұмыстарын жүргізу. Төбенің жотасына қатысты түтін мұржаларының дұрыс орналасуын және жел тіреу аймағын анықтауды тексеру. Мұржалар мен бастың пайдалануға жарамдылығын анықтау. Ауытқулар мен ақауларды анықтаңыз және оларды түзету. Пеш отынының отқа төзімді кірпішпен төселуін бақылауды жүзеге асыру. Мұржалар мен арнайы пештерде күйе жағу. Өндірістік желдетуді отты тазалауды жүргізу. Бастардың биіктігінің сәйкестігін, тесігі бар шибер қондырғысын тексеру. Түтін мұржалары мен пештердің техникалық жай-күйі туралы актілер жасау. Мұржалардағы, желдеткіш каналдардағы күрделі үйінділердің орнын анықтау және оларды жою.	жауапкершілік Стресске төзімділік Атқарушылық
2-4	7126-9-020 Газ жабдықтарын пайдалану және жөндеу жөніндегі слесарь 2-3р.	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Материалтану негіздері. Газ жабдығының, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және	Жалпы және мамандандырылған мақсаттағы техникалық құжаттаманы оқу. Қолмен слесарь құралымен жұмыс жасау. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлар мен құбыр арматурасының қарапайым және орташа күрделі тораптары мен механизмдеріндегі ұсақ ақауларды анықтау және жою.	Атқарушылық Стресске төзімділік Тәуелсіздік Зейін Жауапкершілік Командада жұмыс істей білу

					күрделілігі орташа тораптары мен механизмдерінің құрылысы, мақсаты мен жұмыс принципі. Машиналар мен аппараттардың, сорғылардың, құбырлардың және құбыр арматурасының қарапайым және орташа күрделіліктегі тораптары мен механизмдерінің слесарлық жұмыстарының, тән ақауларының негізгі тәсілдері. Орындалатын жұмыстарға шикізат пен материалдарды тұтыну нормалары.	Оқшаулағыш материалдармен жұмыс жасау. Поршеньді, бұрандалы, редукторлы сорғыларда редукциялық клапандарды реттеу. Химиялық талдау үшін май сынамасын алу. Жабдықты тазарту үшін бу генераторлары мен компрессорларды қолдану. Белгілеу жұмыстарын және металды кесу жұмыстарын орындау. Ажырату құрылғыларын бөлшектеу, ауыстыру және майлау. Бұрандалы және дәнекерленген қосылыстардың тығыздығын тексеру. Сұйытылған газ баллондарының ішкі қуыстарын бумен пісіріп, содан кейін инертті газбен үрлеу.	
2-4	5220-9-003 Қызмет көрсету станциясындағы кассир	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Қолма-қол (қолма-қол ақшасыз) есеп айырысуды жүргізу ережесі. Бақылау-касса машиналары мен есептеу техникасының құрылысы, жұмыс принциптері және пайдалану ережелері. Қазақстан Республикасында банкноттар мен монеталардың түпнұсқалығы белгілерін айқындау қағидалары.	Клиенттермен қолма-қол және қолма-қол ақшасыз есеп айырысуды жүзеге асыру. Кассалық жабдықты жұмысқа дайындау (кассалық жабдықтың жарамдылығын тексеру, чек таспасын толтыру, чек нөмірін нөлге ауыстыру және тиісті күнге орнату, есептегіштің көрсеткіштерін жазу). Қазақстан Республикасының банкноттары мен монеталарының түпнұсқалығын көзбен қарап және техникалық құралдардың көмегімен айқындауды жүзеге асыру. Барлық чектің күшін	Жауапкершілік Стресске төзімділік Атқарушылық Тәуелсіздік Зейін Командада жұмыс істей білу

						жоймай және чекті қайтармай, чектегі бір немесе бірнеше позицияның күшін жоюды (түзетпе жасауды) ресімдеу. Банкке инкассаторларға беру үшін ақша қаражатын дайындау. Түскен төлемдер тізілімін қалыптастыру және түбіртектерді тізілімдермен салыстыру. Кассир-оператордың журналын жүргізу, банкке инкассаторларға беру үшін ауысымдық есепті, ақшалай қаражатты және ілеспе құжаттарды дайындау. Бақылау-касса машиналарының жұмысындағы ұсақ ақауларды жою.	
2-4	8187-1-007 Жанармай құю станцияларының операторы (2-3р)	2-4	Процестерді орындау	Негізгі өндіріс	Қазақстан Республикасының заңнамалық, нормативтік - құқықтық актілері. Қызмет бағыты бойынша нормативтік-техникалық құжаттар. Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік санитария жөніндегі нормалар, өрт қауіпсіздігі талаптары. Қызмет көрсетілетін жанармай құю жабдығының жұмыс принципі. Мұнай өнімдерінің мақсаты мен сыртқы айырмашылықтары. Шығарылатын мұнай өнімдерінің атаулары, маркалары мен сорттары. Бақылау-өлшеу аспаптарының атауы және қолдану шарттары.	Түзету шараларын қабылдау үшін станцияда автоматтандырылған жанармай құю жүйесінің көмегімен мұнай өнімдері мен газдың мөлшерін бақылауды жүзеге асыру. Автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған станцияда мұнай өнімдерін жеткізуге өтінімдерді ресімдеу. Автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған станцияда мұнай өнімдерін қабылдау бойынша тапсырмаларды орындау. Автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған станцияда мұнай өнімдері мен газды қабылдау кезінде есептік	Дербестік және жауапкершілік Стресске төзімділік Командада жұмыс істей білу Шоғырлану және зейінді басқару

						құжаттаманы жүргізу. Автоматтандырылған бақылау құралдарының көмегімен автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған станциядағы мұнай өнімдерінің санын анықтау. Автоматтандырылған құю жүйесімен жабдықталған станцияда мұнай өнімдері мен Газды қабылдау кезінде қолданылатын жабдықтың жай- күйін бағалау. Станцияда мұнай өнімдерін қабылдау кезінде байланыс құралдарын пайдалану.	
--	--	--	--	--	--	---	--

**«Мұнайды тасымалдау және сақтау»
салалық біліктілік шеңберіне
2-қосымша**

9. Кәсіби біліктіліктің функционалдық картасы (Excel форматында)

**«Газды тасымалдау және сақтау»
салалық біліктілік шеңберіне
2.1-қосымша**

9. Кәсіби біліктіліктің функционалдық картасы (Excel форматында)

«Мұнай мен газды тасымалдау және сақтау» бағыты бойынша ISCO-08, КР ҰҚЖ 01-2017 және КР ЭҚЖЖ ескере отырып, СБШ-дағы кәсіби біліктілік картасы

№	ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СТАНДАРТТЫ ЖІКТЕЛІМІ 2008 (бастапқы топтар)			Сәйкестік (1-шінара\т-толық)	ҰЛТТЫҚ ҚЫЗМЕТТЕР ЖІКТЕУІШІ ҚР 01-2017 (бастапқы топтар)			Сәйкестік (1-шінара\т-толық)	ҰЛТТЫҚ ҚЫЗМЕТТЕР ЖІКТЕУІШІ ҚР 01-2017 01-2017 (қызмет топтары)			ҰҚЖ негізгі топтары	деңгейі	ҰБШ деңгейі	СБШ деңгейі	ЭҚЖЖ секциясы (салалық бағыттар)	
	ҚХСЖ коды	Ағылшын тіліндегі атауы	Орыс тіліндегі атауы		ҰҚЖ коды	Орыс тіліндегі атауы	Мемлекеттік тіліндегі атауы		ҰҚЖ коды	Орыс тіліндегі атауы	Мемлекеттік тіліндегі атауы					ЭҚЖЖ бөлімі	
Топ (салалық бағыт)																	
Кәсіпорынның типтік процестерінің тізімі																	
1	1120	Managing directors and chief executives	Директора и руководители высшего звена		1210	Первые руководители учреждений, организаций и предприятий	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары		1210-0	Первые руководители учреждений, организаций и предприятий	Мекемелердің, ұйымдардың және кәсіпорындардың бірінші басшылары	1 Басшылар мен мемлекеттік қызметшілер		7-8	7-8		35.22 Газ тәріздес отынды құбырлар бойынша бөлу 35.22.0 Газ тәріздес отынды құбырлар бойынша бөлу 49.20 Жүк теміржол көлігінің қызметі 49.20.0 Жүк теміржол көлігінің қызметі 49.50 Құбыржол көлігінің қызметі 49.50.0 Құбыржол көлігінің қызметі 52.10 Қойма шаруашылығы 52.10.4 Мұнай сақтау 52.21 Құрлық көлігінің қосалқы қызметі 52.21.5 Магистральдық және өзге де құбырларды пайдалану, оның ішінде су құбырларын
2	1321	Manufacturing managers	Руководители подразделений (управляющие) в обрабатывающей промышленности		1321	Руководители (управляющие) специализированных производственных подразделений (обрабатывающих)	Мамандандырылған өндірістік (өңдеу) бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)		1321-0	Руководители (управляющие) специализированных производственных подразделений (обрабатывающих)	Мамандандырылған өндірістік (өңдеу) бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)						
3	1322	Mining managers	Руководители подразделений (управляющие) в добывающей промышленности		1322	Руководители (управляющие) специализированных геологических и добывающих подразделений	Мамандандырылған геологиялық және өндіруші бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)		1322-0	Руководители (управляющие) специализированных геологических и добывающих подразделений	Мамандандырылған геологиялық және өндіруші бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)						
4	1439	Services managers not elsewhere classified	Руководители иных сфер обслуживания, не входящие в другие группы		1323	Руководители (управляющие) специализированных добывающих, сторительных, снабженческих и транспортных подразделений, н.в.д.г.	Мамандандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтау және көлік бөлімшелерінің басқа да басшылары (басқарушылары) б.т.к		1323-0	Руководители (управляющие) специализированных строительных подразделений	Мамандандырылған құрылыс бөлімшелердің басшылары (басқарушылары)						
5		Supply, Distribution and Related Managers	Руководители служб по снабжению, распространению товаров и аналогичным видам деятельности		1325	Руководители (управляющие) специализированных транспортных подразделений	Мамандандырылған көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)		1325-1	Руководители (управляющие) специализированных транспортных подразделений (общий профиль)	Мамандандырылған көлік бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары) (жалпы бейін)						
6	1439	Services managers not elsewhere classified	Руководители иных сфер обслуживания, не входящие в другие группы		1329	Руководители (управляющие) специализированных производственных, добывающих, строительных, снабженческих и ранспортных подразделений, н.в.д.г.	Мамандандырылған өндірістік, өндіруші, құрылыс, жабдықтау және көлік бөлімшелерінің басқа да басшылары (басқарушылары) б.т.к		1329-1	Руководители (управляющие) специализированных производственных подразделений (технические и инженерные)	Мамандандырылған өндірістік бөлімшелердің (техникалық және инженерлік) басшылары (басқарушылары)	2 . Кәсіби мамандар		5-7	5-7		
								1329-3	Руководители (управляющие) специализированных электро-, энерго-, водо-, паро-, газоснабжающих подразделений	Мамандандырылған электрмен, энергиямен, сумен, бумен, газбен жабдықтау бөлімшелерінің басшылары (басқарушылары)							
7	2114	Geologists and geophysicists	Геологи и геофизики		2114	Геологи, геофизики и другие специалисты профессионалы в области естественных наук	Геологтар, геофизиктер және жаратылыстану ғылымдары саласындағы басқа да кәсіби мамандар		2114-1	Геологи	Геологтар						
8	2141	Industrial and production engineers	Инженеры в промышленности и на производстве	2141	Производственные инженеры, в т.ч. по продукции	Өндіріс инженерлері, оның ішінде өнім бойынша		2141-1	Инженеры-технологи (общий профиль)	Инженер-технологтар (жалпы бейін)							
								2141-2	Инженеры по организации производства	Өндірісті ұйымдастыру жөніндегі инженерлер							
								2141-4	Инженеры по контролю качества	Сапаны бақылау жөніндегі инженерлер							
								2141-9	Другие производственные инженеры, в т.ч. по продукции, н.в.д.г.	Басқа да өндірістік инженерлер, оның ішінде өнім бойынша, б.т.к							

9	2144	Mechanical engineers	Инженеры-механики		2144	Инженеры-механики	Инженер-механиктер		2144-1	Инженеры-механики (общий профиль)	Инженер-механиктер (жалпы бейін)			6	6	
									2144-2	Инженеры по промышленному оборудованию и инструментам	Өнеркәсіптік жабдыктар мен құрал-сайман инженерлері			6	6	
10	2145	Chemical engineer	Инженеры-химики		2145	Инженер-химик	Инженер-химиктер		2145-2	Инженеры химики (нефть и газ)	Химия инженерлері (мұнай және газ)			6	6	
11	2146	Mining engineers, metallurgists and related professionals	Горные инженеры, металлурги и специалисты профессионалы родственных занятий		2147	Инженеры нефтегазового дела	Мұнай-газ ісі инженерлері		2147-3	Инженеры по эксплуатации нефтегазовых скважин	Мұнай-газ ұңғымаларын пайдалану жөніндегі инженерлер			6	6	
									2147-4	Инженеры по хранению и транспортировке сырой нефти и природного газа	Шикі мұнай мен табиғи газды сақтау және тасымалдау инженерлері			6	6	
12	2149	Engineering professionals not elsewhere classified	Специалисты профессионалы в области техники, не входящие в другие группы		2149	Специалисты профессионалы в области техники, исключая инженеров электротехников, н.в.д.г	Инженер электротехниктерді қоспағанда, техника саласындағы кәсіби мамандар, б.т.к.		2149-3	Инженеры по промышленной безопасности, охране труда и технике безопасности	Өндірістік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі инженерлер			6	6	
									2149-8	Другие специалисты профессионалы в области техники, исключая инженеров электротехников, н.в.д.г.	Инженер электротехниктерді қоспағанда, техника саласындағы басқа да кәсіби мамандар, б.т.к.			6	6	
									2149-9	Другие специалисты-профессионалы в области техники, исключая инженеров-электротехников, н.в.д.г.	Инженер электротехниктерді қоспағанда, техника саласындағы басқа да кәсіби мамандар, б.т.к.			6	6	
13	2164	Urban designers	Градостроители и проектировщики транспортных узлов		2164	Проектировщики-градостроители и другие проектировщики	Жобалаушылар-қала құрылысшылары және басқа да жобалаушылар		2164-1	Проектировщики-градостроители	Жобалаушылар - қала құрылысшылары			6	6	
									2164-9	Другие проектировщики, н.в.д.г.	Басқа да жобалаушылар, б.т.к.			6	6	
14		Engineering professionals, excluding electrotechnology	Гражданские инженеры		2432	Инженерные специалисты, за исключением электротехники	Электротехниканы қоспағанда, инженерлік мамандар		2432-0	Инженер линейный	Желілік инженер					
15	3117	Mining and metallurgical technicians	Техники в добывающей промышленности и металлургии		3118	Техники нефтегазового дела	Мұнай-газ ісінің техниктері		3118-3	Техник по эксплуатации оборудования газовых объектов	Газ объектілерінің жабдыктарын пайдалану жөніндегі техник			4-5	4-5	
									3118-4	Техники по хранению и транспортировке сырой нефти и природного газа	Шикі мұнай мен табиғи газды сақтау және тасымалдау техниктері			4-5	4-5	
									3118-9	Другие техники нефтегазового дела, н.в.д.г.	Мұнай-газ ісінің басқа да техниктері, б.т.к.			4-5	4-5	
16	3160	Construction, quality control and occupational safety inspectors	Инспекторы строительных работ, по контролю качества и охране труда		3160	Инспекторы строительных работ, по контролю качества и охране труда	Құрылыс жұмыстары, сапаны бақылау және еңбекті қорғау жөніндегі инспекторлар		3160-9	Другие инспекторы строительных работ, по контролю качества и охране труда, н.в.д.г.	Құрылыс жұмыстарының, сапаны бақылаудың және еңбекті қорғаудың басқа да инспекторлары, б.т.к.			4-5	4-5	
17	3121	Mining supervisors	Бригадиры в добывающей промышленности		7100	Супервайзеры (бригадиры) над строителями-монтажниками, строителями отделочниками, малярами и рабочими родственных занятий, кроме электриков	Электриктерден басқа құрылысшы-монтажшылар, құрылысшылар, әрлеушілер, сылақшылар және соған ұқсас қызмет жұмысшылар бойынша супервайзерлер (бригадирлер)		7100-0	Мастер по техническому обслуживанию станций	Станцияға техникалық қызмет көрсету шебері			4-5	4-5	
					7200	Супервайзеры (бригадиры) над рабочими по металлообработке, обслуживанию оборудования и родственных занятий, кроме электриков	Электриктерден басқа, металл өңдеу, жабдыкқа қызмет көрсету және соған ұқсас қызметтер бойынша жұмысшыларға супервайзерлер (бригадирлер)		7200-0	Супервайзеры (бригадиры) над рабочими по металлообработке, обслуживанию оборудования и родственных занятий, кроме электриков	Электриктерден басқа, металл өңдеу, жабдыкқа қызмет көрсету және соған ұқсас қызметтер бойынша жұмысшыларға супервайзерлер (бригадирлер)			4-5	4-5	

					8100	Супервайзеры (бригадиры) над операторами производственного стационарного оборудования	Өндірістік стационарлық жабдық операторларына супервайзерлер (бригадирлер)		8100-0	Супервайзеры (бригадиры) над операторами производственного стационарного оборудования	Өндірістік стационарлық жабдық операторларына супервайзерлер (бригадирлер)			3-5	3-5	
18	5220	Cashiers and ticket sellers	Кассиры и продавцы билетов		5220	Кассиры и продавцы билетов	Кассирлер мен билет сатушылар		5220-9	Другие кассиры и продавцы билетов, н.в.д.г.	Баска кассирлер мен билеттер сатушылар, б.т.к.			2-4	2-4	
19	7124	Heat and acoustic insulation installers	Укладчики тепло- и акустической изоляции		7124	Изолировщики	Оқшаулағыштар		7124-1	Укладчики тепловой изоляции	Жылу оқшаулағышты төсеушілер			2-4	2-4	
20	7126	Plumbers and Pipefitters	Слесари-сантехники и слесаритрубопроводчики		7126	Сантехники и трубопроводчики	Сантехниктер және құбыршылар		7126-2	Трубопроводчики	Құбыршылар			2-4	2-4	
									7126-9	Другие сантехники и трубопроводчики, н.в.д.г.	Баска да сантехниктер және құбыршылар, б.т.к			2-4	2-4	
21	7212	Welders and flamecutters	Сварщики и газорезчики		7212	Сварщики и газорезчики	Дәнекерлеушілер және газбен кесушілер		7212-2	Электрогазосварщик аварийно-восстановительного пункта	Авариялық қалпына келтіру пунктiнiң электргаздәнекерлеушiсi			2-4	2-4	
22	7233	Agricultural and industrial machinery mechanics and repairers	Механики и ремонтники сельскохозяйственного и промышленного оборудования			Слесари и ремонтники, н.в.д.г.	Слесарлар және жөндеушілер, б.т.к		7239-2	Слесарь по установке бонных заграждений и сбору нефти	Бонндық тосқауылдар орнату және мұнай жинау жөніндегі слесарь			2-4	2-4	
23	8113	Well drillers and borers and related workers	Бурильщики скважин и колодцев и рабочие родственных занятий		8112	Операторы по добыче сырой нефти и природного газа	Шикi мұнай және табиғи газды өндiру жөнiндегi операторлар		8112-2	Оператор по добыче нефти и газа	Мұнай және газ өндiру жөнiндегi оператор			2-4	2-4	
									8112-8	Операторы по исследованию скважин	Ұңғымаларды зерттеу жөнiндегi операторлар			2-4	2-4	
									8112-9	Другие операторы по добыче сырой нефти и природного газа, н.в.д.г.	Шикi мұнай және табиғи газды өндiру жөнiндегi баска да операторлар, б.т.к			2-4	2-4	
24	8122	Metal finishing, plating, and coating machine operators	Операторы установок полирования, металлизации и нанесения защитного слоя на металл		8124	Операторы по обработке металлических изделий	Металл бұйымдарын өңдеу жөнiндегi операторлар		8124-9	Другие операторы по обработке металлических изделий, н.в.д.г.	Металл бұйымдарын өңдеушi баска да операторлар, б.т.к			2-4	2-4	
25	8131	Chemical products plant and machine operators	Операторы установок по переработке химического сырья		8131	Операторы по переработке химического сырья и производству химической продукции	Химиялық шикiзатты қайта өңдеу және химиялық өнiмдi өндiру жөнiндегi операторлар		8131-9	Другие операторы по переработке химического сырья и производству химической продукции, н.в.д.г.	Химиялық шикiзатты қайта өңдеу және химиялық өнiм өндiру жөнiндегi баска да операторлар, б.т.к.			2-4	2-4	
26	8189	Stationary plant and machine operators not elsewhere classified	Операторы промышленных установок и стационарного оборудования, не входящие в другие группы		8185	Операторы компрессорных, насосных, холодильных и аналогичных установок	Компрессорлық, сорғы, тоңазытқыш және ұқсас қондырғылар операторлары		8185-2	Машинист компрессорных установок	Компрессорлық қондырғылар машинисі			2-4	2-4	
27	8188	Operators of automatic lines, industrial robots and 3D printing	Операторы автоматических линий, промышленных роботов и 3D печати		8188	Операторы промышленных роботов	Өнеркәсіптік робот операторлары		8188-2	Оператор беспилотных летательных аппаратов (БПЛА)	Ұшқышсыз ұшу аппаратының операторы (ҰҰА)			2-4	2-4	
28	3134	Petroleum and natural gas refining plant operators	Операторы нефте- и газоочистных и перерабатывающих установок		8187	Операторы очистки и переработки нефти и газа	Мұнай мен газды тазарту және қайта өңдеу операторлары		8187-1	Операторы нефте-, газоочистных и перерабатывающих установок	Мұнай-, газ тазалау және қайта өңдеу қондырғыларының операторлары			2-4	2-4	
									8187-4	Бортоператоры по проверке трубопроводов	Құбырларды тексеретін бортоператорлар			2-4	2-4	
29	9629	Unskilled workers, n.v.d.g.	Неквалифицированные рабочие, н.в.д.г.		9629	Неквалифицированные рабочие, н.в.д.г.	Біліктілігі жоқ жұмысшылар, б.т.к.		9629-2	Контролеры счетчиков (учетчики показаний)	Есептегіш контроллері (көрсеткіш есептегіштері)			2-4	2-4	

12. «Мұнай мен газды тасымалдау және сақтау» бағыты бойынша салалық біліктілік шеңберінің кәсіптік стандарттарын Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығымен (бұдан әрі - БТБА), Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығымен (бұдан әрі - БА) үйлестіру⁸

12.1. Жалпы ережелер.

СБШ-ның осы бөлімі «Мұнай мен газды тасымалдау және сақтау» бағыты бойынша әзірленген кәсіби стандарттарды (бұдан әрі – КС) БТБА БА және ЛУБС ережелерімен үйлестіруді қамтамасыз етуге бағытталған. СБШ-ның осы бөлімі КС, БТБА, БА, ЛУБС-мен қатар пайдаланылады.

Үйлестіру тәртіпті біріктіру және сақтау үшін қажет:

- белгілі бір жұмыс түрлерінің күрделілігін, қызметкерлерге қойылатын біліктілік талаптарын белгілеу;
- тарифтік-біліктілік сипаттамаларына сәйкес біліктілік разрядтарын беру;
- қызметшілердің біліктілік санаттары мен туынды лауазымдарының ішінде белгілеу;
- жұмысшылар кәсіптерінің және қызметшілер лауазымдарының дұрыс атауларын айқындау⁹;

- СБШ-да көрсетілген экономикалық қызмет түрлері үшін жұмыскерлерді даярлау және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі бағдарламаларды жасау;

- ұйымдық-құқықтық нысандарына қарамастан, экономикалық қызметтің тиісті түрлерімен айналысатын ұйымдардың ҚС қолдануы.

КС кәсіби стандарттарын әзірлеу және қолдану кезінде БТБА және БА және ЛУБС-да жұмыскерлердің білім деңгейіне, біліктілігіне, практикалық тәжірибесіне қойылатын талаптар, сондай-ақ орындалатын жұмыстардың түрлері мен күрделілігіне қойылатын талаптар бөлігінде белгіленген шарттар ескеріледі. Бұл жұмысшы кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамаларының және қызметшілер лауазымдарының біліктілік сипаттамаларының сабақтастығын қамтамасыз етеді, еңбек қатынастарын тиімді реттеуге ықпал етеді.

БТБА және БА, ЛУБС-мен кәсіби стандарттарды үйлестіру принциптері.

1. Біліктілік деңгейлерінің сәйкестік принципі.

КС әзірлеу кезінде КС-да белгіленген біліктілік талаптарының деңгейлерінің БТБА, БА және ЛУБС-да айқындалған біліктілік деңгейлеріне сәйкестігі қамтамасыз етілуге тиіс.

2. Еңбек функцияларының мазмұнына сәйкестік принципі.

КС-да сипатталған еңбек функциялары (дағдылар, іскерліктер, білімдер) жұмысшы кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамаларының және қызметшілер лауазымдарының біліктілік сипаттамаларының сабақтастығы мен салыстырмалылығын қамтамасыз ету үшін БТБА, БА және ЛУБС-да көрсетілген

⁸ Оның ішінде мұнай - газ өндіру саласы ұйымдарының басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларымен (бұдан әрі - ЛУБС) (Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 24 мамырдағы № 217 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2016 жылғы 5 шілдеде № 13884 болып тіркелді.)

⁹ БТБА, БА, ЛУБС-да көрсетілген жұмысшылар кәсіптері мен басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілердің лауазымдары (қызмет атаулары) және жаңа кәсіптер атауларына жатпайды, мысалы, Жаңа кәсіптер атласынан.

жұмыстардың мазмұнын, міндеттерін және қажетті білім жиынтығын ескеруі тиіс.

3. Кәсіптердің (лауазымдардың) атауларын сақтау қағидаты.

КС-да көрсетілген жұмысшылар кәсіптері мен қызметшілер лауазымдарының атаулары БТБА, БА, ЛУБС және Қазақстан Республикасының ұлттық қызметтер жіктеуішінің (ҰҚЖ) ережелерін ескере отырып белгіленеді, бұған дейін ҰҚЖ-ға енгізілмеген жаңа кәсіптер үшін КС әзірленетін жағдайларды қоспағанда.

4. Еңбек күрделілігін есепке алу принципі (орындалатын жұмыстар).

КС айқындайтын орындалатын жұмыстардың күрделілігі БТБА-дан жұмысшылар кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамаларында белгіленген жұмыстардың күрделілік өлшемшарттарына және болған жағдайда БА және ЛУБС-дан қызметшілер лауазымдарының біліктілік сипаттамаларына сәйкес келуге тиіс.

5. Біліктілік талаптарының бірлігі қағидаты.

КС-да көрсетілген білімге, жұмыс тәжірибесіне, дағдылары мен біліміне қойылатын біліктілік талаптары сала қызметкерлеріне қойылатын талаптардың бірыңғай жүйесін қамтамасыз ету үшін БТБА және БА және ЛУБС-да баяндалған ұқсас талаптарды ескере отырып қалыптастырылады.

6. Жұмыстарды тарифтеуді қамтамасыз ету қағидаты.

КС-дағы еңбек функциялары мен білімдерін сипаттау БТБА-ға сәйкестік немесе әзірленген тарифтік-біліктілік сипаттамалары негізінде және қолданыстағы еңбек заңнамасын ескере отырып, жұмыстарды кейіннен тарифтеу мүмкіндігін қамтамасыз етуі тиіс.

7. Біліктілік сипаттамаларын өзектендіру принципі.

Өндірісті жаңғырту, жаңа технологияларды енгізу және өндіріс бейінін өзгерту кезінде КС БТБА, БА және ЛУБС өзекті ережелерімен байланысты қамтамасыз ете отырып, біліктілік сипаттамаларына қойылатын талаптарды жаңартуды ескере отырып, өзектендіруге жатады.

8. Құқықтық сәйкестік принципі.

Біліктілік талаптары мен жұмыс сипаттамаларына байланысты КС барлық ережелері Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің, «Кәсіптік біліктілік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының талаптарына және БТБА, БА және ЛУБС қолдануды реттейтін нормативтік құқықтық актілерге сәйкес келуге тиіс.

КС ережелерін қолдану тәртібі жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын, жұмысшылар кәсіптерінің тарифтік - біліктілік сипаттамаларын, басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығын, сондай-ақ ЛУБС әзірлеу, қайта қарау, бекіту және қолдану қағидаларының талаптарын ескереді.

СБШ осы бөлімінің мақсаттары үшін мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

- **лауазым** - қызметкерге жүктелген лауазымдық өкілеттіктер мен міндеттер шеңберін айқындайтын ұйымдағы құрылымдық бірлік;

- **лауазымдық нұсқаулық** - қызметкердің атқаратын лауазымы бойынша атқаратын өкілеттіктерінің, міндеттерінің, жұмыстарының шеңберін белгілейтін жазбаша құжат;

- **біліктілік санаты (разряды)** – орындалатын жұмыстардың күрделілігін

көрсететін қызметкердің біліктілік деңгейіне қойылатын талаптар;

- **біліктілік талаптары** - қызметкерге оның білім деңгейі мен түріне, кәсіптік даярлық бейініне, өзіне жүктелген еңбек функциялары мен міндеттерін орындау үшін жұмыс өтіліне сәйкестігін айқындау мақсатында қойылатын талаптар;

- **жұмыс разряды** - бұл орындалатын жұмыстың мазмұнын біліктілік сипаттамаларында сипатталған тиісті ұқсас жұмыстармен салыстыру (теңестіру) арқылы КС кәсіптерінің карточкаларында бар жұмысшылар кәсіптерінің біліктілік сипаттамалары негізінде белгіленетін жұмыстардың күрделілік деңгейі,

ал қажет болған жағдайларда және кәсіп карточкаларына қосымша әзірленуі мүмкін жұмыс үлгілерінің тізбелерімен;

- **еңбек күрделілігі** - жұмысты орындау үшін қажетті қызметкердің біліктілігіне қойылатын талаптарға сәйкес келетін орындалатын еңбек функцияларының объективті сипаттамасы; білікті еңбектің айрықша белгісі, оның мәні; жұмыста шығармашылық элементтердің, жоғары жауапкершіліктің және басшылықтың ішінара немесе толыққанды функцияларының болуымен анықталады.

Біліктілік санаттары, разрядтары еңбек күрделілігі деңгейінің және қызметкерлердің біліктілігінің көрсеткіштері болып табылады.

Кәсіптерді басшылардың, мамандардың және басқа да қызметшілердің (бұдан әрі - қызметшілер) лауазымдарына және КС шығарылымдарында көрсетілген жұмысшылардың кәсіптеріне жатқызу ҰҚЖ-ның қолданыстағы шығарылымының қағидаттарына сәйкес жүргізіледі (ҰҚЖ-ға әлі енгізілмеген жаңа кәсіптерді қоспағанда);

КС қызметкерлерге тарифтік және біліктілік талаптары мен сипаттамаларын белгілеу үшін негіз болып табылады және еңбек қатынастарын реттеуге, ұйымдық-құқықтық нысандарға қарамастан ұйымдарда персоналды басқарудың тиімді жүйесін қамтамасыз етуге байланысты мәселелерді шешу үшін қолданылады.

КС жұмыс түрлерінің күрделілігін анықтауға, қызметкерлерге қойылатын біліктілік талаптарын белгілеуге арналған және тарифтік-біліктілік сипаттамаларына сәйкес біліктілік разрядтарын беру шарттарын анықтайды. КС сондай-ақ жұмысшылар кәсіптері мен қызметшілер лауазымдарының дұрыс атауын белгілеу үшін пайдаланылады, лауазымдық (жұмысшы) нұсқаулықтарды, еңбек функцияларын әзірлеу, қызметкерлердің құқықтарын, міндеттері мен жауапкершілік шараларын анықтау, жұмыс берушінің басқару жүйесіндегі қызметкердің рөлі мен орнын анықтайтын құрылымдық бөлімшелер туралы ережелерді жасау үшін, кадрларды іріктеу және орналастыру, бақылауды жүзеге асыру кезінде негіз болады оларды ұтымды орналастыруға және мамандығы мен біліктілігіне сәйкес, сондай-ақ басшыларды аттестаттаудан өткізу кезінде тиімді пайдалануға, мамандар мен басқа да қызметкерлер.

Жұмысшы кәсіптері бойынша КС кәсіптерінің карточкаларының «Дағдылар» бөлімінде осы жұмыс кәсібіне және жұмысшы орындауы тиіс жұмыстардың осы санатына тән негізгі сипаттама берілген. Бөлім жұмысшылар кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамаларын белгілейді.

КС-да дағдылар мен машықтар сипатталған, олардан тұратын еңбек процесінде еңбек функциялары қалыптасады:

- технологиялық процесті тікелей жүргізуге дайындық операциялары,

жабдықты күту және жұмыс орнына қызмет көрсету операциялары;

- параметрлерді, кезеңдерді және қысқа техникалық сипаттамаларды сипаттай отырып, технологиялық процесті тікелей жүргізу бойынша жұмысшының іс-әрекеттері.

Қызметшілер лауазымдары үшін КС кәсіптері карточкаларының «Дағдылар» бөлімінде қызметшілердің оңтайлы мамандануын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін жұмыстардың технологиялық біртектілігі мен өзара байланыстылығын ескере отырып, осы лауазымды атқаратын қызметкерге толық немесе ішінара тапсырылатын негізгі еңбек функциялары (жұмыстары) қамтылады.

Жұмысшы кәсіптеріне арналған КС кәсіптері карточкаларының «Білім» бөлімінде «Дағдылар» бөлімінде келтірілген жұмыстарды сапалы орындау үшін қажетті жұмысшының біліміне қойылатын негізгі талаптар сипатталған, мысалы, еңбек объектілерінің қасиеттерін, еңбек құралдарының технологиялық және конструктивтік ерекшеліктерін, технологиялық процестің реттілігі мен кезеңдерін, техникалық және технологиялық құжаттаманы білу, сондай-ақ орындалатын жұмыстардың ерекшелігі мен күрделілігіне байланысты жұмысшының арнайы біліміне қойылатын талаптар. Жұмысшылардың кәсіптік даярлығына қойылатын нақты талаптар жұмыс берушінің біліктілік разрядтарын беруі кезінде айқындалады.

Қызметшілердің лауазымдары үшін КС кәсіптері карточкаларының «Білім» бөлімінде қызметкерге арнайы білімге, сондай-ақ заңнамалық және нормативтік құқықтық актілерді, ережелерді, нұсқаулықтарды және қызметкер еңбек функцияларын орындау кезінде қолдануға тиіс басқа материалдарды, әдістер мен құралдарды білуге қатысты қойылатын негізгі талаптар қамтылады.

Жұмысшы кәсіптеріне арналған КС кәсіптері карточкаларының «Жұмыс үлгілері» бөлімінде осы кәсіп пен жұмыстың осы санатына тән жұмыстардың тізімі келтірілуі мүмкін. «Дағдылар» бөлімінде орындалатын жұмыстардың сипаттамасы жеткілікті толық баяндалған жағдайларда біліктілік сипаттамасындағы «Жұмыс үлгілері» бөлімі келтірілмеуі мүмкін.

12.2 Қызметкерлердің лауазымдарына қатысты ерекшеліктер.

КС қызметкерлердің санаттары бойынша жіктелуін ескере отырып жасалады: басшылар, мамандар және басқа қызметкерлер. Қызметшілерді тиісті санаттарға жатқызу олар орындайтын жұмыстардың сипатына қарай жүргізіледі: ұйымдық-әкімшілік, аналитикалық-конструктивтік немесе ақпараттық-техникалық.

КС туынды лауазымдар үшін жеке біліктілік сипаттамаларын қамтымайды (мысалы, бірінші басшының орынбасарларын қоспағанда, аға, жетекші мамандар, бөлімшелер басшыларының орынбасарлары).

Осы қызметкерлердің біліктілігі мен функционалына қойылатын талаптар кәсіптік стандарттарда баяндалған базалық лауазымдардың сипаттамалары негізінде айқындалады.

Аға және жетекші мамандарды лауазымға тағайындау штаттық нормативтерге, ұйымның құрылымына және орындалатын еңбек функцияларының ерекшеліктеріне сүйене отырып, нақты жұмыс беруші деңгейінде жүргізіледі.

Құқық қолдану практикасы келесідей:

Аға мамандар атқаратын лауазымы бойынша көзделген міндеттерді

орындаумен қатар, өзіне бағынысты орындаушыларға басшылықты жүзеге асырады, ал орындаушылар тікелей бағыныста болмаған кезде оларға дербес жұмыс учаскесіне басшылық ету функциялары жүктеледі.

Жетекші мамандарға ұйымның немесе олардың құрылымдық бөлімшелерінің қызметі бағыттарының бірі бойынша жұмыстардың басшысы мен жауапты орындаушысының функциялары не нақты ұйымдық-техникалық жағдайларда еңбектің ұтымды бөлінуін ескере отырып, құрылымдық бөлімшелерде (бөлімдерде) құрылатын орындаушылар топтарын үйлестіру және әдістемелік басшылық ету жөніндегі міндеттер жүктеледі.

Аға және жетекші мамандарға қойылатын біліктілік талаптарын анықтау кезінде І санаттағы мамандарға қойылатын талаптармен салыстырғанда жұмыс өтілі ұлғайтылуы мүмкін.

Нақты орындалатын еңбек функцияларының, жүктелген міндеттердің және қызметкерлердің біліктілік деңгейінің лауазымдық сипаттамалар талаптарына сәйкестігін комиссия (біліктілік, аттестаттау) нақты жұмыс берушіде айқындайды.

Лауазымдардың біліктілік сипаттамаларында негізгі тізім келтірілген. Қызметкерлердің лауазымдық міндеттерінің нақты тізбесі жұмыс беруші әзірлейтін және бекітетін лауазымдық нұсқаулықтармен белгіленеді.

Бейінді кәсіптік білімі жоқ, бірақ тиісті кәсіптік қызметте бес және одан да көп жыл білімі, іскерлігі мен дағдылары, практикалық жұмыс тәжірибесі бар адамдар комиссияның ұсынымы бойынша оларға жүктелген лауазымдық міндеттерді сапалы және толық көлемде орындайтын, арнайы кәсіптік даярлығы мен жұмыс өтілі бар адамдар да тиісті лауазымдарға тағайындалуы мүмкін.

12.3. Жұмысшылардың кәсіптеріне қатысты ерекшеліктер.

Орындалатын жұмыстардың разрядын айқындау олардың күрделілігіне қарай КС-да келтірілген жұмыстардың мазмұнын сипаттауға сәйкес, ал олар болмаған кезде жұмысшылар кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамаларында жүргізіледі.

Жұмысшыларға біліктілік разрядтарын (сыныпты, санатты) беру КС сәйкес, ал олар болмаған кезде ұйымның біліктілік комиссиясының шешімі негізінде жұмысшылардың біліктілік деңгейіне тарифтік-біліктілік сипаттамаларының талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

КС құрамындағы жұмысшылардың кәсіптері қалыптасқан еңбек бөлінісіне, техниканың, технологияның қол жеткізілген деңгейіне және еңбек пен өндірісті ұйымдастыруға сүйене отырып, жұмыстың күрделілігі бойынша 1-ден 8 разрядқа дейін әзірленеді және топтастырылады. Жұмыстың негізгі бөлігі алғашқы алты разрядқа, ал жетінші және сегізінші разрядтарға күрделілігі жоғары жекелеген жұмыстар жатады.

Тиісті біліктілігі бар жұмысшының әдістемелік және практикалық білім деңгейіне қойылатын КС және (немесе) тарифтік-біліктілік сипаттамаларында жазылған талаптармен қатар, жұмысшы жұмыста қолдану үшін де білімге ие:

- өз жұмыс орнында еңбекті ұтымды ұйымдастыру;
- еңбекті ұйымдастырудың бригадалық нысаны кезінде әрбір жұмысшы өз бригадасының еңбегін ұйымдастыруды да біледі;
- орындалатын жұмыстың технологиялық процесі;
- өзі жұмыс істейтін немесе қызмет көрсететін жабдықты, айлабұйымдар мен

құралдарды техникалық пайдалану және оларға күтім жасау тәртібі, жұмыстарды жүргізу кезінде ағымдағы сипаттағы туындайтын ақауларды анықтау және жою;

- ол орындайтын жұмыстарға жанармай, энергия, шикізат және материалдар шығысының нормалары;

- орындалатын жұмыстардың сапасына, оның ішінде аралас операциялар немесе процестер бойынша қойылатын талаптар;

- неке түрлері, оны тудыратын себептер және оның алдын алу және жою тәсілдері;

- қауіпсіз және санитарлық-гигиеналық еңбек әдістері, өз жұмыс орнында, учаскесінде өрттің алдын алу мен сөндірудің негізгі құралдары мен тәсілдері;

- дабыл беру, жұмыс орнында еңбекті ұйымдастыру көзделген жерде иінді жұмыстарды жүргізу тәртібі;

- өндірістік (жұмыс) нұсқаулық (мамандық бойынша) және ішкі еңбек тәртібінің тәртібі;

- өндіріс тиімділігін арттыру жолдары-еңбек өнімділігін, шығарылатын өнім сапасын арттыру, учаскеде, бригадада, өз жұмыс орнында материалдық ресурстарды үнемдеу, өнімнің өзіндік құны мен еңбек сыйымдылығын төмендету, шаруашылық есептеуді, еңбекті ұйымдастырудың бригадалық нысандарын қолдану.

Машиналар мен механизмдерді басқарумен және оларға қызмет көрсетумен тікелей айналысатын жұмысшылар, машинистер, мотористер, жүргізушілер, тракторшылар, реттеушілер, кран жасаушылар, электромонтерлер, жөндеушілер, монтажшылар, машиналардағы құюшылар, аппаратшылар, каландрлаушылар және орындалатын жұмыс шарттары бойынша басқа да жұмысшылар жабдықтың жұмыс процесінде туындайтын ағымдағы сипаттағы ақауларды өз бетінше жою және оны жөндеуге қатысу үшін жеткілікті көлемде слесарлық істі меңгереді.

Жоғарыда аталған тармақшаларда көрсетілген талаптардан басқа машиналар мен механизмдерді басқарумен және оларға қызмет көрсетумен тікелей айналысатын жұмысшылар, машинистер, мотористер, жүргізушілер, трактористер, реттеушілер, кран жасаушылар, электромонтерлер, жөндеушілер, монтажшылар, машиналардағы құюшылар, аппаратшылар, каландрлаушылар және басқа да жұмысшылар орындалатын жұмыстың шарттары бойынша жабдықтың жұмыс процесінде туындайтын ағымдағы сипаттағы ақауларды өз бетінше жою және оны жөндеуге қатысу үшін жеткілікті көлемде слесарлық істі меңгереді.

Көліктегі қозғалыспен, жарылыс жұмыстарын жүргізумен, жарылғыш материалдар мен улы заттарды сақтаумен және қолданумен, көтергіш-көлік жабдығына, қазандық қондырғыларына, қысыммен жұмыс істейтін аппараттар мен ыдыстарға қызмет көрсетумен байланысты немесе оларды орындаудың ерекше талаптары көзделген өзге де жұмыстармен айналысатын жұмысшылар осы талаптарды біледі және сақтайды әрі қажет болған жағдайда тиісті құжаты (жарылғыштың бірыңғай кітапшасы, дәнекерлеуші дипломы, куәлігі) бар.

Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 52-бабы 4-тармағының 1) тармақшасына сәйкес тиісті кәсіптердің тарифтік-біліктілік сипаттамаларында баяндалған бақылау-қабылдау функцияларын орындайтын жұмысшылар берілген біліктілік деңгейіне сәйкестігі және бақыланатын өнімнің сапасына қойылатын талаптарды білуі бойынша аттестаттаудан өтеді.

Жұмыстарды тарифтеу КС негізінде, ал болмаған жағдайда тарифтік-біліктілік сипаттамаларына сәйкес жүргізіледі. Бұл ретте тарифтелетін жұмыс КС немесе тарифтік-біліктілік сипаттамаларында сипатталған тиісті жұмыстармен және КС немесе анықтамалықта немесе жұмыс мысалдарының қосымша тізбелерінде орналастырылған жұмыстардың үлгілік мысалдарымен салыстырылады.

Жұмысты бригада (буын) орындаған жағдайларда жұмыстарды тарифтеу әрбір операция бойынша немесе осы жұмыстың құрамына кіретін операциялардың сомасы бойынша оның орташа разряды бойынша саралап жүргізіледі.

Разрядты (сыныпты, санатты) жұмысшыға беру туралы мәселені ұйымның (кәсіпорынның) біліктілік комиссиясы оқытудан өткен жұмысшының өтініші және өндірістік бригада кеңесінің пікірін ескере отырып, тиісті бөлімше басшысының (шебердің, ауысым бастығының (учаске, цех), жұмыс өндірушінің (прорабтың), инженердің немесе тиісті бөлімшенің өзге де басшысының) ұсынысы негізінде қарайды.

Біліктілік емтихандарына теориялық білімдерін алдын ала тексерусіз және тиісті оқу бағдарламалары бойынша теориялық және өндірістік оқытудың толық курсынан сәтті өткен тұлғалар сынама тапсырусыз жіберіледі.

Ұйымның (кәсіпорынның) біліктілік комиссиясының төрағасы басшының орынбасары, бас инженер болып табылады. Біліктілік комиссиясының құрамын ұйымның (кәсіпорынның) басшысы тақ адам санынан айқындайды. Санат беру туралы мәселені қарауға біліктілік комиссиясы қажет болған жағдайда осы кәсіптің білікті жұмысшыларын немесе өзге де қызметтердің мамандарын тартады.

Жұмысшыға біліктілік разрядын беру цехта, учаскеде, ұйымның құрылыс-монтаждау, жөндеу-құрылыс бөлімшесінде бар орындалатын жұмыстардың күрделілігін ескере отырып жүргізіледі.

Біліктілік комиссиясының теориялық білімін тексеруді және жұмысшылардың сынама тапсыруын ұйымдастыру шебердің, жұмыс өндірушінің (прорабтың), ауысым бастығының немесе тиісті бөлімшенің өзге де басшысының міндеті болып табылады.

Тиісті разрядтың КС немесе тарифтік-біліктілік сипаттамасына сәйкес біліктілік разряды берілетін жұмысшы «Білім» бөліміндегі сұрақтарға ауызша жауап береді және сынама тапсырады, яғни белгіленетін разрядтың «Дағдылар» немесе «Жұмыс үлгілері» бөлімінде (бар болса) көрсетілген жекелеген жұмыстарды осы ұйымда бар ұйымдардың ішінен дербес орындайды. Сонымен қатар, жұмысшы білім деңгейіне қойылатын талаптардан туындайтын сұрақтарға жауап береді. Сынаманы тапсырған кезде жұмысшы жұмыстың қажетті сапасын қамтамасыз ету кезінде өндірудің, уақыттың, қызмет көрсетудің белгіленген нормаларын орындайды. Сынақ жұмыстары орындалмайтын учаскелерде жұмысшының практикалық дайындық деңгейін бағалауды (учаске, цех) басшысы береді. Егер жұмысшыға біліктілік разрядын беру үшін сынама ретінде бөлінген жұмыс оның басшылығымен өзге жұмысшылардың қатысуын талап етсе, онда бұл үшін қажетті бригаданы (буынды) сынама тапсыру уақытында шебер, прораб, ауысым бастығы немесе тиісті бөлімшенің өзге басшысы ұйымдастырады.

Бригадада тұратын жұмысшыға біліктілік разрядын беру біліктілігі

анағұрлым жоғары жұмысшының басшылығымен орындалатын жұмыстардың күрделілік дәрежесі бойынша емес, біліктілік сынамасын тапсырған кезде ол өз бетінше орындайтын жұмыстарды орындаудың күрделілігі бойынша жүргізіледі.

Кәсіп бойынша негізгі жұмыспен қатар бригаданы басқару бойынша функцияларды орындау жүктелген жұмысшыларға біліктілік разрядтарын беру жалпы негіздерде жүргізіледі. Жұмысшыны бригадир етіп тағайындау оның разрядын арттыруға негіз болып табылмайды.

Кәсіптің атауы жұмысшыға КС-қа қатаң сәйкестікте, ал ол болмаған кезде БТБА немесе ҰҚЖ-ға сәйкес нақты өндірісте нақты орындалатын жұмысты ескере отырып белгіленеді. Жұмысшы әртүрлі кәсіптердегі жұмыстарды орындайтын жағдайларда, жұмысшыға кәсіптің атауы ол орындайтын жұмыстың ең үлкен үлес салмағын ескере отырып, негізгі жұмыс бойынша белгіленеді.

Біліктілік комиссиясының қорытындысы (хаттамасы) негізінде ұйымның (кәсіпорынның) әкімшілігі жұмыс берушінің тиісті актісімен (бұйрықпен, өкіммен) ресімдей отырып, кәсіптің атауын және біліктілік разрядын КС сәйкес (ал ол болмаған кезде БТБА немесе ҰҚЖ сәйкес нақты өндірісте нақты орындалатын жұмысты ескере отырып) бекітеді. Жұмысшыға берілген разряд және негізгі жұмыс бойынша кәсіптің атауы оның қызметкердің еңбек қызметін растайтын құжаттарына енгізіледі. Бірлескен кәсіптер бойынша берілген разрядқа жұмысшыларға растайтын құжат беріледі.

Кәсіптік құрамы бойынша ұйымдардағы (кәсіпорындардағы) жұмысшыларды есепке алу, сондай-ақ жұмыс туралы барлық құжаттардағы жазбалар КС-да көрсетілген жұмысшылар кәсіптерінің атауларына (ал ол болмаған кезде БТБА немесе ҰҚЖ-ға сәйкес нақты өндірісте нақты орындалатын жұмысты ескере отырып) қатаң сәйкес жүргізіледі.

Жаңадан пайда болған кәсіптер бойынша жұмыстарды тарифтеу және жұмысшыларға біліктілік разрядтарын беру «Кәсіптік біліктіліктер туралы» ҚР Заңына және еңбек заңнамасына сәйкес жаңа кәсіптер үшін жаңа КС (қажет болған жағдайда) әзірленген сәтке дейін қолданыстағы КС-дағы ұқсас кәсіптер мен жұмыстардың атаулары мен сипаттамаларына қатысты жүргізіледі.

Жұмысшылардың кәсіптері санаттарға бөлінеді: білікті және біліктілігі жоқ. Біліктілерге еңбегі КС сәйкес кәсіби даярлықты және арнайы білімді талап ететін жұмысшылар жатады (ал ол болмаған жағдайда БТБА сәйкес). Біліктілігі жоқ жұмысшылар қарапайым механикалық жұмыстарды орындайды, негізінен қол құралдарын пайдалану және белгілі бір күш жұмсаумен байланысты. Жұмысшы кәсіптерінің осы санатының көп бөлігі негізгі жалпы немесе орта жалпы білімнің немесе орта жалпы білімнің және жұмыс орнында жеке оқытудың болуымен сипатталады (1, 2 және кейбір кәсіптер үшін СБШ-ның 3 деңгейіне сәйкес келеді).

Жұмысшылардың нақты кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамалары біліктілігі жоғары жұмысшының өзіне берілген разрядтың біліктілік сипаттамасында көрсетілген жұмыстардан басқа, сол кәсіптің біліктілігі төмен жұмысшылардың тарифтік-біліктілік сипаттамаларында көзделген жұмыстарды орындау кезінде қажетті білімі, дағдылары мен машықтығы бар екенін ескере отырып әзірленеді.

Технологиялық процесті жүргізу кезінде жекелеген кәсіптердің төменгі разрядтары жұмыстарының сипаттамаларына сәйкес біліктілігі анағұрлым жоғары жұмысшының басшылығымен жүргізіледі. Мұндай жағдайларда жоғары

разрядтағы жұмысшылар технологиялық процестерді жүргізуді немесе сол кәсіптің төменгі разрядтарындағы жұмысшылардың жекелеген жұмыстарды орындауын ұйымдастыра алады.

Тарифтік-біліктілік сипаттамаларында немесе тиісті кәсіп бойынша неғұрлым төмен біліктілік разрядтары үшін КС-дағы «Дағдылар» және «Білім» бөлімдерінде көрсетілген жұмыстар жоғары разрядтардың сипаттамаларында көрсетілмейді. Бұл ретте, осы кәсіп бойынша неғұрлым жоғары біліктілік разрядына аттестатталған қызметкерлердің осы кәсіп бойынша барлық алдыңғы (неғұрлым төмен) біліктілік разрядтары үшін көзделген іскерліктерді, білімдерді және практикалық дағдыларды толық көлемде игеруге міндетті екендігі анықталды.

Жұмысшы кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамалары тек жұмысшы кәсіптері бойынша негізгі, неғұрлым типтік жұмыстардың сипаттамасын қамтиды. Осыған байланысты жұмыс беруші бұл сипаттамаларды технологиялық карталармен, жұмыс нұсқаулықтарымен немесе басқа құжаттармен толықтырады, онда ауысымды қабылдауға және тапсыруға, жабдықты, құралды, құрылғыларды жұмысқа уақтылы дайындауға байланысты жұмыстарды қоса алғанда, әрбір жұмыс орнында жұмыстарды орындаудың нақты мазмұны, көлемі мен тәртібі ашылады және оларды тиісті жағдайда ұстау, белгіленген құжаттаманы жүргізу, өз жұмыс орнын жинау кіреді.

Әрбір кәсіп пен разрядтың КС немесе тарифтік-біліктілік сипаттамаларында келтірілген болуы мүмкін жұмыстардың мысалдары өндірістің нақты жағдайларында осы кәсіп (осы разряд) қызметкерлері орындайтын барлық жұмыстарды сарқып алмайды. Өндірістің ерекшелігін ескере отырып, жұмыс беруші оларды орындаудың күрделілігі (біліктілік разряды) бойынша тиісті разрядтағы жұмысшы кәсіптерінің КС (бар болса) немесе тарифтік-біліктілік сипаттамаларында қамтылғандардан аспайтын жұмыстардың қосымша тізбелерін әзірлейді.

КС немесе тарифтік-біліктілік сипаттамаларында қамтылған кәсіптер мен разрядтар бойынша жұмысшылардың теориялық және практикалық білімдеріне қойылатын талаптармен қатар, жұмысшылар жұмысты орындау кезінде еңбекті ұйымдастыруға, орындалатын жұмыстардың сапасына қойылатын талаптарды, сондай-ақ еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өндірістік санитария ережелерін сақтайды.

Жабдықты толық тиеу кезінде жұмыс разрядын белгілеу орындалатын жұмыстың мазмұнын тарифтік-біліктілік сипаттамаларында сипатталған тиісті ұқсас жұмыстармен, ал қажет болған жағдайларда жұмыс беруші қосымша әзірлеген жұмыс үлгілерінің тізбелерімен салыстыру (теңестіру) жолымен КС немесе жұмысшылар кәсіптерінің тарифтік - біліктілік сипаттамалары негізінде жүргізіледі.

Өнімділігі ҚС-дағы разрядпен не жұмысшылар кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамаларымен байланысты жабдыққа қызмет көрсетумен айналысатын жұмыскерлердің жұмыстарына тарифтеу және біліктілік разрядын белгілеу кезінде біліктілік разряды жабдықтың ағымдағы жүктемесінің нақты дәрежесіне қарамастан оның паспорттық өнімділігі бойынша айқындалады.

Жұмысшы кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамалары көрсетілген КС жұмыскердің кәсіптік даярлығының немесе кәсіптік білімінің деңгейімен, өзі

дербес орындайтын жұмыстардың күрделілігімен байланысты жұмыскерге біліктілік разрядын беру немесе арттыру туралы мәселені шешу кезінде жұмыс берушілер қолданады.

Бұл ретте жекелеген жағдайларда КС немесе тарифтік-біліктілік сипаттамаларына сәйкес техникалық кәсіптік білімнің болуы талабы белгіленген кәсіптер бойынша жоғары біліктілік разрядтары тиісті білімі жоқ, бірақ кәсіптік білімнің, іскерліктің және дағдылардың талап етілетін деңгейінің, сондай-ақ кәсіптік шеберліктің жоғары деңгейінің болуын растаған жұмысшыларға берілуі мүмкін. Мұндай жағдайларда разряд беру туралы шешімді ұйымның біліктілік комиссиясы қызметкердің біліктілігін бағалау нәтижелері негізінде қабылдайды.

Өндіріс бейіні өзгерген, жаңа технологиялар енгізілген немесе өндірістік процестер жаңғыртылған жағдайда кәсіптер мен КС жаңа карточкаларын әзірлеу кезінде жаңартылған технологиялық процестің ерекшеліктері, оның ішінде жұмысшылардың жұмыс разрядымен қайта қарау үшін тарифтік-біліктілік сипаттамалары ескеріледі. Бұл ерекшеліктер біліктілік сипаттамаларын қайта қарау және жұмысшылар санаттарына қойылатын талаптарды жаңарту үшін қолданылады. Жұмыс туралы барлық құжаттардағы жазбалар КС, ҰҚЖ, БТБА-да көрсетілген кәсіптердің атауларына толық сәйкес жүргізіледі.

Жаңадан пайда болған кәсіптер бойынша оларды Кәсіптік стандарттарға белгіленген тәртіппен енгізгенге дейін жұмысшыларға біліктілік разрядтарын беру қолданыстағы БА, БТБА-да қамтылған ұқсас кәсіптер мен жұмыстардың атаулары мен біліктілік сипаттамаларына қатысты жүргізіледі.